

JOANA CHMIELEVSKA

MIRTIS HIPODROME

DETEKTYVO MEISTRAI

14

eridanas

Joana Chmielevska

MIRTIS HIPODROME

Romanas

Iš lenkų kalbos vertė
JONAS BULOVAS

Kaunas
2001

Serija **"DETEKTYVO MEISTRAI"**, XIV tomas

UDK 884-3
Ch402

www.eridanas.lt

ISBN 9986-97-068-7

Gyvenimas be aistrų yra niekam vertas

Suprantama, visi šiame kūrinyje aprašyti įvykiai yra išlaužti iš piršto, ir bet kokius jų sutapimus su realia tikrove derėtų laikyti atsitiktinumu.

Specialiai hipodromų profesionalams ir nuolatiniams lankytojams pranešu, kad žirgų vardus aš išgalvojau pati, ir peržiūrinėti senas lenktynių programėles, ieškant analogų, nėra jokios prasmės.

Su pagarba
Autorė

Mecis pliauškė visiškus niekus.

- Liaukis, - mandagiai paprašiau. - Antraip teks tau uždrožti per ausį arba padaryti dar kokią bjaurastį, nes klausytis tavo kalbų jau tapo nebepakeliama.

Mano tolimas giminaitis Jurekas, kuris sėdėjo tiesiai priešakyje, grįžtelėjo ir pašnibždomis įtariai paklausė:

- Klausyk, ar šitas tipas normalus?

- Koks tipas?

- Nagi šitas, kuris ką tik čia sėdėjo...

Mecis tuo metu linksmai kikendamas jau tolo nuo mūsų.

- Ne, - ryžtingai atsakiau. - Tai yra, įprastame gyvenime jis, žinoma, toks kaip visi, bet žirgų lenktynėse jam visiškai aptemsta protas. Juk pats girdėjai.

Jurekas nustebęs ir drauge su pasigėrėjimu pakraipė galvą - Mecio proto aptemimas tikriausiai jam paliko neišdildomą įspūdį - ir pasisuko į langą. Ponas Marianas kaip sykis išliejo arbatą - dalį jos į savo batus, o likusią ant programėlės bei žiūronų - ir garsiai reikalavo šluostės. Atskubėjo ponia Jadzė ir, nuolankiai pareiškusi jam užuojautą, nušluostė nuo parapeto balutę.

Sėdėjau savo vietoje pikta kaip šimtas velnių ir stengiausi prisiversti ryžtis bent kokiems aktyvesniems veiksmams. Man reikėtų nueiti pas direktorių ir pranešti jam apie viską, ką mačiau. Jau buvau bepasiryžtanti tai padaryti prieš startą, tačiau tuomet direktoriaus savo vietoje dar nebuvo, o dabar visas mano pasiryžimas iš-

garavo, nepalikęs jokio pėdsako. Nepaprastas ir įtartinas reiškinys visiškai liovėsi mane dominti - pradžioje reikėjo susitaikyti su savo kretiniškumu ir apmaldyti pašėlusį pyktį ant savęs pačios. Juk žinojau, kad pirmajame važiavime laimės būtent toji idiotiška Ekstazė, pati prasčiausia kumelė iš visų lenktynėse dalyvaujančiųjų žirgų, na, galbūt ir ne pati prasčiausia, tiktai iki šiol nuo žiūrovų kaip reta sėkmingai buvo slepiami jos sugebėjimai. O juk aš ją perkandau, maža to - buvau absoliučiai įsitikinusi, kad atlėks pirmoji, todėl nusprendžiau statyti tiktai už ją ir daugiau nieką kitą, ir, žinoma, galų gale prie jos numerio net neprisiliečiau! Paskutinė avigalvė! Višta! Kvaiša nelaiminga!

Kvaiša ar ne kvaiša, bet tuo įvykiu, kuris taip išmušė iš pusiausvyros ir dar labiau pagilino mano vidutinį statistinį debilizmo laipsnį, derėjo užduoti galvosūkį ne sau, o kokiam nors labiau kompetentingam žmogui. Velniai griebtų, tiktai to dabar man betrūko! Ir kas gi mane būtent šiandien paviliojo į tą kvailą ekskursiją...

Patraukiau pasižiūrėti, ar sąžalyne už fontano nepribrendo raugerškis. Kadangi mano hobis - rinkti ir džiovinti pačius įvairiausius augalus, aptikau ten du iš tolo nepastebimus, aukštos žolės iš visų pusių pridengtus raugerškio krūmelius. Vienas iš jų buvo žemesnis, bet užtat augo arčiau kelio. Kitas, aukštesnis, bujojo visas pasislėpęs už dilgėlių brūzgyno ir atrodė visiškai nepasiekiamas, bet aš vis dėlto tikėjausi kaip nors iki jo nusigauti.

Kaip tik dėl jo atvažiavau ankstėliau, degdama troškimu pasižiūrėti į nuostabų krūmą, kurį nekantravau pamatyti dar nuo praėjusios vasaros. Taigi, pastačiusi tripletą, patraukiau sąžalyno link. Skubiai perkirtau tuščią veją ir pralėkiau pro fontaną su skambiai pro kraštus tyškančiu vandeniu. Pagaliau iš debesų išniro saulutė ir nuauksino rudens peizažą. Aplinkui buvo gražu, tylu ir ramu.

Nušliuožiau nuo nestačios pakriaušės, perbridau aukštą žolę, ieškodama sausesnių vietų patižusioje nuo lietaus dirvoje, ir zigzagais prisiartinau prie tankaus ievų perpus su gudobelėm atvašyno, už kurio kaip tik ir augo mano ilgai laukti raugerškio krūmeliai. Atsargiai kojomis aplinkui apmindžiau dilgėles, nustūmiau į šalį šakeles, apžiūrėjau pirmą raugerškio krūmą ir patyriau didžiulį nusivylimą. Uogos, tiesa, jau pradėjo sirpti, bet jų kybojo tiek mažai - tarp lapijos, ne ką vešlesnės už kruopščiai pakirptą gyvatvorę aplink kokią nors veją, buvo pradėjusi rausti tiktai viena kita. Man atrodė, kad antrasis krūmelis turėtų būti lyg ir tankesnis, taigi nebeliko kas daryti ir teko brautis prie jo pro brūzgynus.

Pasirodė, nuojauta manęs neapgavo, ir šio krūmelio vaizdas kur kas labiau pamalonino. Neėmiau veržtis toliau, nusprendusi ateiti vėliau, kai mažos raudonos uogelės įgaus sodrią raudoną spalvą. Nuo praėjusių metų raugerškis smarkiai išbujojo ir pavirto ilgu tankiu krūmyno guotu.

Iš anksto mėgaudamasi būsimu laimikiu, įdėmiai apžiūrinėjau krūmą, kai ūmai pajutau, jog į mano akiratį papuolė kažkas keista. Visa įsitraukusi į gamtos stebėjimą, du sykius praleidau pro savo akis neįprastą daiktą, tiktai probėgšmais slystelėjusi per jį žvilgsniu, ir tik iš trečio karto pagaliau suvokiau, kad priešais save matau žmogaus kojas.

Pačias tikriausias kojas, apmautas kelnėmis ir apautas vyriškais batais, tysančias tiesiai po raugerškio krūmu. Tiksliau, jos buvo išlindusios iš po krūmo. Nebeliko jokių abejonių, kad tai žmogaus kojos, ir po minutėlės apstulbimo man toptelėjo į galvą, jog jeigu jos ne atkirstos, tai toliau už jų turėtų būti ir likusi kūno dalis. Paskui staiga nustebusi pamaniau, kad kažkam šovė į galvą degintis tokiu apniukusiu oru, ir jau visai savyje pasmerkiau idėją pasirinkti tokiam užsiėmimui drėgną žemę po tankiais dygliuotais krūmais. Pagaliau galutinai atitokau ir savo mintis įvertinau kaip absoliučiai kretiniškas. Koks jau čia deginimasis! Kas gi ims degintis su drabužiais? O ir saulė pasirodė tiktai prieš kokias dešimt minučių, iki tol visas dangus buvo aptrauktas debesų, be to, normalūs žmonės paprastai deginasi pievelėje aplink fontaną. Paprasčiausiai kažkoks girtuoklis užmigo raugerškio sąžalyne.

Taigi nieko pernelyg ypatingo šiame reiškinyje nebuvo. Pasižvalgiau į šalis ir pastebėjau dilgėlyne proskyną. Tai mane pradžiugino, ir nusprendžiau patikrinti, ar šis takas nepasirodys patogesnis kelias prieiti prie raudonų uogų. Braudamasi tako kryptimi, dar sykį mečiau žvilgsnį į miegantį girtuoklėlį, ir ūmai po krūmu saulės spinduliuose kažkas suspindo. Kiek padvejojusi, vis dėlto nusprendžiau prisiartinti prie tos vietos, kur turėjo gulėti viršutinė persisprogusio individo dalis.

Niekuomet nebūčiau jo pažinusi, o ir į galvą man niekad nebūtų toptelėję, kad po krūmu regiu būtent Derčiką, jeigu ne jo išskirtinė ševeliūra. Jis buvo nepaprastai rudas ir ypatingai strazdanotas, jo rusvumas buvo toks ryškus, kad net sunku buvo į jį žiūrėti. Vešliais gaurais apaugusi jo galva saulėje švietė nelyginant žibintas naktį, ir man pernelyg dažnai prieš tai tekdavo šį reiškinį stebėti, kad jį įsiminčiau visam gyvenimui. Veido beveik nesimatė, bet aš per daug į jį ir nesistengiau įsižiūrėti, kadangi jame buvo kažkas,

kas prieštaravo visuotinai priimtai estetinei sampratai. Švytinčio ugniaspalvio kuokšto man pakako perviršv. Tiktai visiškas nepasitikėjimas savo regos organu buvo toji priežastis, kodėl nepratrūkau klykti, nepargriuvau be sąmonės ir be atodairos nepuoliau šalin, nesirinkdama kelio, pro krūmus, pelkę ir dilgėles. Užuot viso šito, aš apsukau gojelį aplinkui ir skubiai sugrįžau prie paviljono.

Vis dar nepasitikėdama savo akimis, pažvelgiau į ant sienos pakabintą žokėjų sąrašą. Derčikas turėjo dalyvauti antrajame jojime, ir jo pavardė juodu ant balto buvo užfiksuota sąraše. Dar nespėjau pasitraukti nuo stendo, kai priėjo kurjeris ir ant pirmo lapelio su antrojo jojimo sąrašu pritvirtino naują. Jame vietoj Derčiko buvo skelbiamas vyresnysis mokinys Gomorekas.

- O toliau kaip? - paklausiau susidomėjusi.

- Kas kaip? - įtariai perklausė kurjeris.

- Kaip kituose jojimuose? Derčiką pakeitė Gomoreku antrajame jojime, bet juk jis turi dalyvauti ir kituose. Štai, pavyzdžiui, ketvirtajame jojime...

- Kol kas nėra jokių nurodymų. Galbūt jis dar atvyks.

Štai būtent, kad jis neatvyks. Asmeniškai aš buvau tuo įsitikinusi. Ir ėmiau galvoti, ką turėčiau daryti toliau.

Bet kurioje kitoje vietoje ir bet kokiomis kitomis aplinkybėmis, nedelsdama nė minutės ir visiškai nedvejodama, apskelbčiau kiekvienam, kas tik pasitaikytų šalia, liūdną faktą, kad raugerškio krūmuose radau man pažįstamą kūną. Bet dabar vis dar abejojau. O kas, jeigu žinia apie tai pasklis po visą hipodromą ir bent dalis čia susirinkusios minios puls į pievelę ir sąžalyną? Kas bus, jeigu, neduok Dieve, lenktynes apskritai atšauks? Ir kas, jeigu mane išsiveš iš čia kaip svarbią liudininkę, podraug atimdami galimybę dalyvauti mano mėgstamoje pramogoje?

Apskritai labiausiai tikėtina būtent pastaroji mano prielaida. Lenktynių atšaukimo galima buvo neimti domėn: vien tiktai apie tai užsiminus, dalyvaujanti publika veikiausiai ištaškytų į šipulius visas tribūnas. Po pievą irgi niekas neims trypčioti: žmonės užsiėmę kitais reikalais, ir jiems nėra kada rūpintis visokiais niekais. O štai mane tikrai galėtų išsivežti... Be to, į galvą šovė mintis apie dar vieną susidariusios situacijos aspektą - juk, išskyrus mane, jokia gyva dvasia hipodrome tvirtai nežino, kad ketvirtajame jojime Derčikas nedalyvaus. Nedalyvaus ir šeštajame, taigi turiu galimybę susižerti nemenką sumelę, triplete pastačiusi už tuos žirgus, kurie liko po jo. Tai galbūt man geriau dar kurį laiką patylėti?

Pradžioje aš atsisakiau susižerti nemenką sumelę, ir visai ne to-

dėl, kad pasipelnyti iš netikėtos Derčiko mirties būtų buvę neetiška (atvirkščiai, man tai atrodė visiškai etiška ir netgi teisinga), o dėl kitų dviejų priežasčių. Pirma, penktajame jojime, kuris įeina į tripleto sudėtį, dalyvavo devyni žirgai, ir būtinai reikėjo lošti "sienelę", kad neprašautum pro šalį, ir, antra, prie tripletų statymo kasos būriavosi siaubinga minia žmonių. O aš negaliu pakęsti grumdymosi - tai ir privertė mane galutinai atsisakyti iš esmės neblogos idėjos.

Paskui atsisakiau ir sprendimo saugoti paslaptį. Staiga pamaniau, kad Derčiką galų gale suras kas nors kitas ir pakils grandiozinis skandalas, o apie mano apsilankymą prie fontano iškart visi sužinos - juk ten išmyniau tiek daug žolės, kad niekas nepatikės, jog toks didelis supančio peizažo elementas paprasčiausiai nepateko į mano akiratį, todėl aš tapsiu dar ir pagrindine kaltinamąja dėl Dievas žino ko. Na, jau ne, per daug rizikos.

Tad nusprendžiau sutvarkyti šį reikalą be triukšmo - taktiškai ir siaurame ratelyje. Gydytojas dabar turėtų būti savo vietoje, į policiją, jeigu ji atvažiuos, niekas nekreips jokio dėmesio - juk anksčiau pas mus taip dažnai per garsinį ryšį kviesdavosi miliciją, o dabar policiją, kad su tuo visi seniai apsiprato. Taigi sensacijos veikiausiai pasiseks išvengti...

- Kaip tai? Gomorekas? Ne Derčikas? - kažkas šalia manęs susidomėjęs atkreipė dėmesį. - Bet juk tai keičia visą reikalą...

- Derčikas nedalyvauja? - gyvai atsiliepė dar kažkas. - Tai juk reiškia, kad jo žirgui pagaliau atsirado šansas?!

Aš vis dar tebesvarsčiau, stovėdama prie iškabintų ant sienos žokėjų sąrašų. Priėmusi sprendimą, pasitraukiau nuo stendo ir nuėjau ieškoti direktoriaus.

Iš ponios Zosės sužinojau, kad direktoriaus kol kas nėra, jis bus vėliau. Pavaduotojo irgi nėra ir šiandien apskritai nebus. Viskas klostėsi kažkaip nesėkmingai, aš prisiminiau lenktynių tvarkytoją ir pradėjau iš eilės dirsčioti į visus kabinetus, kol viename iš jų man pagaliau pasakė, kad tvarkytojas nuėjo į atsiskaitymo dalį. Atsiskaitymo dalis buvo toli, ir ten kulniuoti man nesinorėjo. Beliko paskutinis protingas žmogus, kuris valiojo perimti visą reikalą į savo rankas ir jame susigaudyti - starto teisėjas. Žirgai ilsėdamiesi vaikštinėjo po doku. Aš išėjau iš direkcijos paviljono ir patraukiau į ofisą.

Į klausimą, kur galima rasti Jeremiašą, nė vienas iš mano sutiktųjų pakeliui nieko aiškaus atsakyti negalėjo. Manęs tai nė trupučio nenustebino, atsakymo nelabai ir tikėjausi. Prasidėjo lošimas,

o lošėjų Jeremiašas visiškai nedomino, kadangi nė karto gyvenime su niekuo nepasidalijo netgi užuomina į informaciją apie sportinę žirgų formą ir šansus laimėti, apie suokalbius ir užkulisių intrigas. Patsai jis nelošė, į lošimą žiūrėjo abejingai, ir štai jau daugelį metų tuo garsėjo. Todėl visiems buvo tiktai numoti ranka, ar čia kur nors yra Jeremiašas, ar nėra.

Jau bemaž nusigavau iki ofiso durų, kai pro jas išpuolė kažkoks berniūkštis. Jis aiškiai buvo iš vietinių. Aš jį sučiupau.

- Klausyk, gal atsitiktinai žinai, ar ten yra Jeremiašas?

- Ne, - atsakė vaikinukas. - Taip. Nežinau. Buvo čia, bet išėjo.

Jis sunkiai alsavo ir virpėjo kaip epušės lapas, be to, baugščiai žvalgėsi į šalis. Kiek nustebusi ūmai supratau, kad berniūkštis kažko mirtinai bijo. Jis dar kartą užguitai paskersakiavo į duris, pro kurias ką tik išpuolė, ištrūko man iš rankų ir paspruko. Nudūmė boksų pusėn. Aš atsargiai pažvelgiau į duris, galvodama apie tai, kas gi už jų berniuką taip išgąsdino, ir susidūriau su dviem išeinančiais iš patalpos vyriškiais. Vieną iš jų pažinojau.

- Ar atsitiktinai nematėte Jeremiašo? - paklausiau nedėdama jokių vilčių į atsakymą.

- Jeremiašą? Taip, jis čia lyg ir buvo... - atsakė tasai, kurį pažinojau.

- Buvo, bet jau išėjo, - pataisė jį antrasis. - Atrodo, kad į arklides.

Aš įkišau nosį netgi į svarstyklinę, kur pašaliniams apskritai įeiti griežtai draudžiama, ir įsitikinau, kad čia taip pat Jeremiašo nėra. Ieškoti jo po arklides neturėjau jokios galimybės, kadangi jos užėmė kone šimto hektarų teritoriją. Su balnais rankose išeidinėjo žokėjai. Dvejetas staiga minutėlei stabtelėjo, aš atsidūriau jiems už nugaros, ir iki manęs atsklido pokalbio nuotrupa.

- Kodėl? - nustebęs paklausė vienas.

- Bazilis liepė, - atsakė antrasis.

Regėjau žokėjus iš užpakalio ir atpažinau juos greičiau iš liemenių spalvos, nei iš figūros. Tai buvo Sarnovskis ir Bialas. Abu dalyvauja pirmajame jojime.

Direktorių savo vietose nėra, Jeremiašo taip pat nėra, lenktynių tvarkytojas nesuprasi kur valkiojasi. Ir galų gale aš supykau - jei ne, tai ne! Ar man labiau už visus reikia? Aš irgi turiu įdomesnių reikalų, nei lakstyti paskui hipodromo vadovybę. Informacija gali ir palaukti, jeigu jie visi kažkur prašapo. Mečiau žvilgsnį fontano link - ten buvo tylu ir ramu, nė gyvos dvasios. Ir aš nusprendžiau susitelkti ties lenktynėmis.

Ką gi, turbūt susitelkiau ne iki galo, jei vis dėlto pamiršau tą prakeiktą Ekstazę. Galbūt buvau atitrūkusi, vis žvalgydamasi, ar iki šiol nepasirodė direktorius. Galutinai suformulavusi savo nuomonę apie individualius protinius sugebėjimus, aš atsistojau, dar kartą įsitikinau, kad savo vietoje jo vis dar nėra, ir su rūsčiu pasiryžimu nusprendžiau asmeniniais tikslais pasinaudoti visa savo turima informacija apie Derčiką.

Florianas, kuriuo turėjo joti Derčikas, bet šį pakeitė Gomorekas, turėjo ketvirtą numerį ir atrodė nuostabiai. Nusprendžiau statyti už jį kombinacijoje su trim kitais žirgais. Tripletą keisti jau buvo vėlu, pirmąjį jojimą man jau ir taip sugadino prakeikta Ekstazė, bet padėtį dar buvo galima pataisyti. Favoritė antrosiose lenktynėse buvo Celija, pirmasis numeris - prasisunkė kažkokie gandai iš arklidžių, ir publika puolė statyti už ją. Nusispjaut man buvo ant Celijos, jinai man visai nepatiko, o visiems gandams turėjau tvirtą imunitetą. Aš atkakliai pastačiau už tuos, kuriuos pasirinkau, sugrįžau į viršų ir pagaliau rami atsisėdau, šaudydama akimis direktoriaus ložės pusėn.

Ponas Edis, geraširdis storulis, pasakojo, kaip jis vienintelį kartą gyvenime baigė lenktynių sezoną laimėjimu. Atsitiko taip vien tik todėl, kad, sėkmingai sulošęs sezono pradžioje, pusę savo laimėtos sumos jis paskolino pažįstamam. Per antrąją sezono pusę jis išleido visus likusius pinigus, bet tie, kuriuos buvo paskolinęs, išliko, ir tokiu būdu jam pavyko išlaikyti pliusą.

- O šiaip aš visuomet pralošiu, nors ir nepasakytum, kad po daug, - ramiai užbaigė ponas Edis. - Štai dabar pastačiau du šimtus už vieną-penkis.

- Pirmasis statymas, - išsiviepė civiliškai apsirengęs atsargos karininkas. - Taip visą lošimą galima sugadinti.

- Pirmasis ar ne, bet esu tikras, kad pirmieji atlėks būtent šie. Gali laikyti, kad Celija jau kabo!

- Nė velnio nekabo! - burbtelėjau sau po nosimi.

Jurekas gyvai atsisuko į mane.

- Tu už ją nestatai?

- Nestatau. Pamišo visi dėl Glebovskio!

Gandai sklido baisiu greičiu. Visi išplėtę akis sužiuro į priešingą jojimo tako pusę, kur jauni arabų ristūnai užiminėjo vietas prie starto linijos. Du žirgai priešinosi - vienas netgi nušuoliavo atgalios, ir jį nusivijo vaikinukas iš arklidžių. Tie, kurie neturėjo žiūronų, kibo prie tų, kurie žiūronus turėjo.

- Kuris ten, ponai? Kuris jiems paspruko?

- Ketvertukas, Florianas...

- Kur tau ketvertukas! Ketvertukas raudonas, o paspruko kažkoks violetinis!

- Sčegomas!

- Ne Sčegomas, o Dvoinickis!

- Ten pas juos dar vienas arklys nenori išeiti. Irgi raudonas. Kas gi pas mus raudonas?

- Tai Vidzevas, pirmasis numeris. Vienetukas ir septintukas neišeina. Časka jau ten.

- Kas tai per arklys - Časka? - man už nugaros pasigirdo desperatiškas, konvulsiškas šnabždesys.

Aš atsisukau. Kėdėje už savęs pamačiau visiškai man nepažįstama labai gražią merginą. Veikiausiai lenktynes ji stebėjo pirmą kartą. Šalia jos sėdėjo vienas iš lošėjų, kuris taip spitrijo į startą, kad neišgirdo klausimo.

- Časka - ne arklys, - užjaučiamai paaiškinau. - Tai trenerė.

- Zamočekas vėl nubėgo! - šūktelėjo kažkas su žiūronais.

- O Viešpatie, aš visiškai nieko nesuprantu, - bejėgiškai tarė už manęs sėdinti mergina. - Koks Zamočekas?..

Kol žirgai nesuėjo į starto gardus, galėjau jai šį tą paaiškinti.

- Zamočekas - taip pat ne arklys. Tai žokėjus. O žirgo vardas - Mimoza. Ir joja juo visai ne Zamočekas, o žokėjus mėgėjas Brysas.

- Tai kodėl jie?...

- Jie pagal spalvas spėja. Kiekviena arklidė turi savo žokėjiškų liemenių spalvą. Jie įpprato Zamočką matyti raitą ant Dvoinickio žirgų, o kalba viską minėdami pramaišiui - trenerių pavardes, žokėjus, arklidžių pavadinimus, numerius, o rečiausiai žirgų vardus. Nė nežinau, kodėl taip yra. Jūsų programėlėje visa tai surašyta.

- Tik pažiūrėk, kaip čia Derčikas taip gražiai įėjo? - nustebo ponas Valdemaras.

- Koks Derčikas? Gomorekas! Vietoje Derčiko joja Gomorekas!

- Kaipgi šitaip? Na, velnias, žokėjų pakeitė! O aš nė nepastebėjau...

- Derčikas ir Gomorekas - tai žokėjai? - nervingai pasitikslino mergina.

Aš patvirtindama linktelėjau. Jos palydovas į mane visiškai nekreipė dėmesio. Jį domino tiktai žirgai. Brysui pagaliau pavyko apsukti Mimozą, arklidžių berniukas atvedė Sarongą, Celija liovėsi priešintis ir leidosi įstumiama į startinį boksą. Merginos klausimų

daugiau nebegirdėjau.

- Prasidėjo! - suklykė Jurekas.

- Jojimas startavo, - beaistriu moters balsu pranešė garsiakalbis. - Priekyje Celija, antras Florianas, trečia Šprotina. Į trečiąją vietą pereina Sarongas. Celija, Florianas, Sarongas...

- Gali laikyti, kad Celija jau kabo! - skardžiu balsu pareiškė ponas Edis.

- Kurgi jis? - sunerimo ponas Marianas. - Iš vietos į vietą ketina?..

- Ne, Florianas pasitrauks iš distancijos, - įsitikinęs pareiškė pulkininkas.

Visi kalbėjo vienu metu, visiškai nesiklausydami vienas kito. Pasilikau sau viską, ką galvoju apie pulkininką tik todėl, kad garsiai keiktis nemandagu. Florianas buvo mano asmeninis favoritas - žirgas, ant kurio neišjojo Derčikas. Aš pastačiau už jį kombinacijoje su kitais trim žirgais, ir pasitraukti turėjo Celija.

Į kėdę šalia manęs dusdama nuo skubėjimo įvirto mano draugė Marija ir bematant palinko į priekį, įsispangindama pro langą.

- Kas laimėjo pirmajame jojime? - su įtampa balse paklausė ji.

- Ekstazė! - subambėjau po nosimi.

- Tu ką?! Rimtai? O čia kas pirmauja?

- Celija su Florianu.

- Nugalės Sarongas, - neleidžiančiu prieštarauti tonu išpranašavo Jurekas.

- Liaukitės, koks ten Sarongas! - ryžtingai užprotestavo ponas Edis. - Celija taip lengvai lekia!

- Prieš finišo tiesiąją į lyderius išsiveržia Florianas, - man virš galvos paskelbė garsiakalbis. - Į finišo tiesiąją pirmasis išeina Florianas...

- Ir atsiplėšia nuo kitų! - su siaubu klyktelėjo kažkas šalia manęs.

Florianas iš tiesų išsiveržė į priekį ir aplenkė visus per kelis korpusus. Jis skuto kaip mašina. Paskui jį skuodė Celija ir Sarongas.

- Nagi, Celija! - iš nusivylimo sukriokė ponas Edis.

- Jinai jį pasivys! - šaukė pulkininkas. - Baigsis vienas-keturi! Jinai jį pasivys!

- Kur jau ten pasivys! Jis vis tolsta! - supyko Jurekas.

- Dar ir antrasis ją aplenks, - rūsčiai pratarė ponas Marianas.

Sarongas iš tikrųjų aplenkė Celiją. Jis atsidūrė priekyje per pusę korpuso ir baigė antras. Aidint laukiniam minios kauksmui, di-

deliu pranašumu pirmasis šį etapą baigė Florianas. Laimėjo ketvirtas ir antras numeris, kaip aš ir stačiau. Atspėjau juk aš, idiotė, Florianą, o ir Ekstazę buvau atspėjusi, ir jeigu būčiau už ją stačiusi, jeigu dar truputį anksčiau būčiau sužinojusi apie Derčiką, tai dabar baigčiau tripletą fuksu, ir kvinta man taip pat būtų pavykusi...

Marija šalia manęs karštligiškai rausėsi šūsnyje popierių.

Komentaruose skambėjo aiškus nusivylimas rezultatais. Celija smarkiai apvylė, kaip reikiant visiems sugadindama lošimą. Nugalėjo vieni fuksai.

- Kas statė už Florianą? - nustebo ponas Marianas. - Visuomet paskutinis, na, priešpaskutinis... Jis man atrodė niekam vertas! Kas gi už jį statė?

- Aš stačiau, - pergalingai paskelbė Jurekas. - Ir mano tripletas nuo jo prasideda.

- Ir aš už jį stačiau, - su pasitenkinimu pareiškiau.

- Už Florianą?! Ir iš kur gi jūs jį iškapstėte?

- Pakeistas žokėjus. Vienintelis šansas žirgui.

- Išties, juk čia ne Derčikas! O jeigu Derčikas nejoja...

- O kas, argi ten buvo ne Derčikas? - aistringai pasidomėjo Marija. - Klausyk, o juk aš irgi už jį pastačiau - per klaidą!

Ir čia aš prisiminiau Derčiką. Jis vis dar kybojo virš manęs kaip neišspręsta problema. Jau pravėriau burną, ketindama apie jį papasakoti, bet tuoj pat vėl užsičiaupiau. Marija buvo medicinos daktarė, gydytoja pagal pašaukimą, nors ir ne praktikė, o mokslo darbuotoja, ir į visus su medicina susijusius klausimus reaguodavo labai audringai ir neprognozuojamai. Juk ji galėjo tuoj pat pašokti iš savo vietos ir nežinia kodėl pulti tiesiai prie Derčiko. Tiktai be reikalo susinervintų, ir viskas. Aš pasisukau į direktoriaus ložę, išvydau kaip sykis įžengiantį jon direktorių ir bematant pakilau nuo savo kėdės.

- Derčikas šiandien nejos, - pusbalsiu skubiai pratariau. - Jeigu suspėsi, pastatyk triplete už tuos žirgus, kuriais jis turėjo joti, gali susimesdama su manimi, o aš privalau labai skubiai sutvarkyti vieną reikalą su direktoriumi. Statyk pradedama nuo ketvirtojo jojimo, paskui jis turėjo dalyvauti šeštajame, o tarp jų - "sienelę".

- Tu įsitikinusi?

- Daugiau nei įsitikinusi!

- Tuomet duok pinigų, kadangi visus savuosius jau išleidau...

Įgrūdau jai į saują dvidešimt tūkstančių ir išlėkiau.

- Aš nenorėčiau kištis ne į savo reikalus, - vos tik pasisveikinusi ir naudodamasi proga, kad ložėje jis buvo vienas, atsargiai tariau

direktoriui, - bet abejoju, ar jūs žinote, jog raugerškyje už fontano guli Derčikas. Ko gero, reikėtų su juo ką nors daryti, nes pats jisai tai jau tikrai neatsikels.

Direktorius buvo ramus žmogus ir kaip reta mokėjo valdytis. Jis neparodė jokios nuostabos.

- Derčikas guli raugerškyje? - mąsliai pakartojo jis. - Jūs esate tuo įsitikinusi?

- Mačiau jį ten savomis akimis. Atpažinau tą jo ševeliūrą ir netgi strazdanas. Atrodo jis taip, tarsi būtų nebegyvas.

- Ir jūs manote, kad jis ten guli iki šiol?

- Greičiausiai kad taip. Aš niekam daugiau apie tai nesakiau, laukiau jūsų. Jokių šauksmų iš ten kol kas nesigirdėjo, taigi, panašu, kad kol kas niekas jo nerado.

- Ir kokioje gi vietoje jis guli?

- Už fontano, apačioje sąžalyne, po dideliu raugerškio krūmu. Galbūt jis viso labo mirtinai girtas, bet asmeniškai aš manau, kad reikalas kur kas blogesnis. Dėl viso pikto jums apie tai pranešu.

- Labai jums dėkingas, - pasakė direktorius ir išėjo iš ložės.

Buvau kur kas labiau susidomėjusi lošimu, žirgais ir dėl žokėjaus pakeitimo netikėtai atsivėrusiomis galimybėmis, nei pačiu Derčiku, bet vis dėlto kartkartėmis žvilgčiojau fontano pusėn. Pirmasis ant laiptelių pasirodė lenktynių tvarkytojas ponas Krysius ir didinga eisena nužingsniavo per pievelę - tikriausiai direktorius nusiuntė jį į įtartiną rajoną patikrinti iš manęs gautų žinių. Man buvo smalsu, kas dėsis jam sugrįžus, ir labai norėjau šio momento nepražiopsoti, bet lošimo aistra pasirodė stipresnė.

Marija atkakliai brovėsi pro kunkuliuojančią minią šalia kasų prie tripletų statymams skirtos kasos. O aš nusprendžiau apžiūrėti žirgus po doku. Visi trimečiai, grynakraujai anglų ristūnai. Trojietė aiškiai nerimauja, trypčioja vietoje, Titnagas bidzena ratu vilkdamas kojas. Titnagas - Lipeckio arklys, ir jeigu tai būtų vardinis jojimas, statyčiau už jį viską iki paskutinio grašio, kadangi jeigu Lipeckio žirgas vardiniame jojime atrodo taip, tarsi tuoj nugaiš, tai jis tikrai laimės, bet čia juk ne vardinis jojimas, o tiktai antroji grupė. Velniai žino, ką su jais padarys tas nelabasis Sarnovskis. Jeigu jisai jo iki šiol neprilaikė, tai aš nesu aš, o persų šachas! Balbinos galima neimti domėn, Diodoras, Teorbanas, Sitva, na, žinoma, visi jie atrodo neblogai... Prasideda ruduo, vadinasi, pirmos turi atbėgti kumelės. Nasturtė apsiputojusi - arba jau psichuoja, arba jai davė gliukozės, dar lieka Gvardija ir Heronikas. Aš iš principo nestatau už tuos žirgus, kurių vardai prasideda “H” raide -

jiems kažkaip nesiseka, dažniausiai vieną sykį per metus laimi...

Pasirinkau Trojietę, Titnagą ir Nasturtę ir prie jų dar pridūriau Sitvą - tiktai šiaip sau. Bet vis dėlto pirmąja visur pažymėjau Trojietę. Po to sugrįžau į viršų. Marija atėjo gerokai vėliau.

- Aš užbaigiu Sarnovskiu, - filosofiškai pareiškė ji. - Žiūrėk, stačiau per klaidą, supainiojau jojimus: turėjau pradėti nuo antrojo, o stačiau už tuos pačius numerius, pradedant pirmuoju - išėjo Ekstazė, Florianas ir Titnagas, o turėjo būti Mimoza, Trojietė ir Sarniakas.

- Mimoza vis tiek nelaimėjo, taigi nėra dėl ko gailėtis

- Nėra. O kaip Titnagas? Aš nė pažvelgti į jį nesuspėjau.

- Atrodo puikiai. Už jį niekas nestato, taigi jis turėtų laimėti.

- Niekas nestato?

- Visiškai.

- Na, tuomet jis turi šansą. Bet tai jau būtų pernelyg didelė sėkmė.

- Nežinau, nesu tikra... Prisimink, kaip velionis ponas Artūras vieną šeštadienį ištisai išlošdavo fuksus, o paskui paaiškėjo, kad jis statė pagal sekmadienio programėlę. Ar spėjai pastatyti tripletą?

- Spėjau. Derčikas, "sienelė" ir vėl Derčikas. O kas ten šeštuoju joja?

- Nežinau, nežiūrėjau.

Iš kažkur sugrįžo Mecis ir išsyk pratrūko demoniškai kikenti, tvirtai mums pareiškęs, kad pirma turėtų atbėgti Balbina.

- Meci, tu ką, visai kvanktelėjai? - paklausiau pašiurpusi. - Juk tai pats blogiausias arklys šiame jojime!

- Nesvarbu! Nagi, Balbina!

- O kaip Trojietė? - suirzusi paklausė jo Marija. - O Titnagas? O Diodoras su Sitva? Jie ką, visi kojas susilaužys? Meci, tuojau pat liaukis!

- Nagi, Balbina!

- Marija, užvažiuok jam per sprandą mano vardu, - paprašiau. - Tau arčiau.

- Garbės žodis, užvažiuosiu, - pažadėjo Marija. - Meci, liaukis mane nervinti! Kaip paaiškėjo, aš čia per klaidą milijoninį tripletą lošiu, o tu man prie ausies niekus tauški! Nusiramink!

Jie pradėjo peržiūrinėti ištisą šūsnį popierių. Tripletai manęs daugiau nebedomino, pirmas ir antras jojimas vis tiek jau prapuolė, tiesa, dar buvo šansas sėkmingai pradėti trečią, bet juo kažkaip netikėjau, nes ketvirtajame jojime visiems mano apskaičiavimams skersai kelią vėlgi stojo iš lenktynių iškritęs Derčikas.

Puse ausies klausiausi, kas šnekama aplink mane. Ponas Edis aplinkiniams geranoriškai pranešė, kad jam kaip favoritą nurodė Diodorą ir slaptai šnibžtelėjo, jog Trojietės tarp lyderių būti neturėtų, bet jis dėl viso pikto pastatė ir už vieną ir už kitą. Ponas Sobeslavas baisiai nustebo, kad Valdemaras nestato už Kujavskį, juk jis visuomet už jį statydavo, tai kodėl būtent šį kartą nestatė? Užpykęs Valdemaras atsakinėjo, kad Boleko tarp lyderių nebus, kadangi Bolekas pats šiame jojime nesitiki laimėti, ir apskritai, jeigu šiandien jis ir bus pirmas, tai tiktai paskutiniajame jojime, ir ne anksčiau, o likusiuose aukščiau trečios vietos nepakils. Pulkininkas pagiežingai visiems aplinkui apskelbė, kad Kujavskis papildomai dar joja ir ketvirtajame jojime - vietoje Derčiko. Kaip sykis ką tik lapelį su pakeitimais stende pakabino. Valdemaras susinervino. Ponas Marianas prisipažino, kad jam patarė statyti už Nasturtę, bet jis ja visiškai netiki, kumelė jau po doku putų purslais taškėsi...

- Žinovai iš jūsų kaip iš ožio uodegos valtorna! - suirzusi tariau, net nepažemindama balso. - Stypsote lenktynėse nuo neatmenamų laikų, o žirgą nuo žokėjaus vargais negalais teatskiriate. Ar jūs apskritai sugebate bent jau pastebėti, kuo skiriasi arabų ristūnas nuo grynakraujės kumelės, ar netgi šitai yra už jūsų galimybių ribos?

Išsišokau visiškai ne vietoje - mano sarkastiškas pasisakymas pasiekė pono Mariano ausis. Jis pasisuko, pasižiūrėjo į mane ir nedelsiant atkeršijo, galantiškai pastebėdamas:

- Ak, kokie dailūs jūsų keliai!

- Kad jūs vietoje nusprogtumėt ir jūsų liežuvis nudžiūtų! - palinkėjau jam iš visos širdies, nusispjaudama per kairįjį petį.

Niekšas tulžingas! Sugadino man visą reikalą. Užtenka lenktynėse savo adresu išgirsti komplimentą, ir bematant gali drąsiai nertis ant kaklo kilpą, o visus statymams skirtus pinigus nuleisti tiesiai į kanalizaciją be jokio varginančio stovėjimo eilėse prie totalizatoriaus kasų. Dabar tai jau tikrai šiandien nieko čia neišlošiu, vienintelė viltis - Derčiko palikti arkliukai, bet jeigu jais joja Kujavskis, už jį statys visas hipodromas, ir netgi laimėjimo atveju - jokios naudos...

- Tiktai pažvelk, ogi turiu dar vieną tripletą, - tarė Marija. - Niekaip negaliu suprasti, kaip šitai atsitiko? Ir šį taip pat per klaidą užpildžiau... Matai, pradėjau nuo Floriano, o toliau - trejetas. Klausyk, o kas dalyvaus trečiuoju numeriu?

- Teorbanas. Galiu tave pasveikinti. Kujavskis pasakė Valdemarui, kad finiše jo laukti tarp pirmųjų neverta. Tu juk pati girdėjai.

- Kaip sykis ir negirdėjau - buvau užimta. Pasiimk šiuos ketvirtojo jojimo bilietus ir paslėpk kur nors, nes aš visai susipainiojau. Meci, tu užsičiaupsi kada nors ar ne?

- Nagi, Balbina! - vėl džiugiai krioktelėjo Mecis.

Aš jo neužmušiau vien todėl, kad virš mano galvos sukaukė sirena ir prie starto gardų prasidėjo subruzdimas.

Labai ilgai neįstengiau suprasti, kodėl žirgams nesužadina sąlyginio reflekso, viliodami juos į startinius boksus morkomis, cukrumi, obuoliais ar dar kuo nors skaniu ir aromatingu - juk arkliai turi puikiausią uoslę. Galų gale iš kažko išgirdau, kad, žinoma, sąlyginį refleksą panaudoja ir ugdo, pasitelkdami būtent šiuos maisto produktus. Tačiau užtenka šiems itin nervingiems sutvėrimams imti ruoštis lenktynėms, kaip starto įrenginiai arklio smegenyse pradeda asocijuotis visai ne su gardėsiais, o su sunkiu fiziniu darbu. Žinoma, bėgti žirgams patinka, bet jie pageidauja be disciplinos ir šmaikščio. Todėl į starto boksus savanoriškai ir nesipriešindami įžengia tiktai pusė ristūnų, o kiti, paprastai jaunesni, kokių tiktai pokštų neprikrečia. Ir vis dėlto startinius boksus galima laikyti dideliu žingsniu pirmyn, nes dar tiktai prieš pusantros dešimties metų automatinis dvinaris starto įrenginys pas mus atrodė štai šitaip: Vienas vyras visa gerkle staugdavo “Pirmyn!”, o antras tuo metu pliaukščiojo rimbu. Starto teisėju tuomet buvo Jeremiašas, ir netgi jis pats, jeigu pasisekdavo daugmaž vienu metu paleisti žirgus nuo starto linijos, tai laikė tikriausiu stebuklu. Būtent Jeremiašas buvo absoliutaus pasaulio rekordo autorius, ir to vaizdo iki gyvenimo pabaigos nepamiršiu ne tiktai aš, bet ir visi, kas tiktai jį regėjo. Derbyje startavo iškart dvylika žirgų, ir Jeremiašas sugebėjo taip lygiai juos išleisti iš starto, kad jam stovėdamas plojo visas hipodromas. Dvylika ristūnų vienoje eilėje, nepriekaištingai lygioje gretoje, tą pačią vieną sekundės dalį vieningai pakėlė priekinę koją ir draugiškai treptelėjo kanopa. Toks stebuklas atsitinka tiktai vieną kartą gyvenime - stebuklas, įvykdytas didžio meistro, nepakartojamas ir neužmirštamas...

- Jojimas prasidėjo, - paskelbė garsiakalbis, ir tuoj pat visi aplinkui vienu metu suklego.

- Kas ten atsiliko starte?

- Lipeckis, Titnagas! Na, šitą laikas mesti lauk...

- Kiaulė! - sušuko Marija. - Tik pasižiūrėk, ką jis išdarinėja!..

- Bolekas veržiasi į priekį! Bolekas išsiveržia!

- Tas apsitriedėlis atgal joja ar ką?!

- Kas ten pasitraukė? Pasakykit gi pagaliau, kas ten pasitraukė?

- Nežinau, panašu į penktuką. Kas pas mus penktasis numeris? Regis, Sitva...

- Ir kodėl gi jis taip įsilėkė? Jį užneš į šoną!..

- Pirmauja Trojietė, - atsklido iš garsiakalbio. - Antroje vietoje Teorbanas, trečia Nasturtė, ketvirta Balbina...

- Varyk, Balbina!!! - visa gerkle staugė Mecis.

Žmogžudystės lenktynėse turi būti pateisintos iš anksto. Jeigu manęs nuo Mecio neskirtų žvilgsniu į Titnagą įsisiurbusi Marija, aš jį tikrai užsmaugčiau. Sarnovskis vijosi lyderius, jis jau jojo pagrindinėje grupėje. Sitva ir Heronikas ėmė atsilikti. Trojietė pernelyg eikliai bandė įveikti posūkį, ją nubloškė prie pat barjero, ir ji beregint atsiliko mažiausiai per du korpusus.

- Į ketvirtąją vietą išeina Diodoras, - su netrikdoma ramybe pranešė garsiakalbis. - Trojietė pametė ritmą, į finišo tiesiąją pirmasis išeina Teorbanas, Balbina atsilieka...

- Varyk, trejetuk! - tiesiai priešais mane suvapėjo Jurekas.

- Varyk, trejetuk! - palaikė jį Marija, ūmai prisiminusi, kad per klaidą į tripletą įstatė Teorbaną. - Varyk, Bolekai!

- Nagi, septynete! - užkaukė ponas Edis.

- Nagi, Balbina! - spyriojosi Mecis.

Nasturtė pradėjo lenkti Teorbaną, Teorbanas padidino spartą. Diodoras skuodė centru, už jo Titnagas. Už Teorbaną ir Nasturtę aš nestačiau, taigi į juos man buvo tiktai nusispjaut, o ką jau kalbėti apie Kujavskį. Mano dėmesį atkreipė Titnagas. Jis bėgo lengvai, laisvu žingsniu ir visiškai ramiai, be jokių pastangų galėjo sudoroti tąjį Diodorą. Galbūt, aišku, aš nenusimanau apie žirgus, - galų gale ne arklidėse gimiau, - tačiau galiu prisiekti, kad Sarnovskis konvulsiškai stengiasi nepaleisti savo eržilo į priekį ir joja tiktai dėl akių. Prašau man pasakyti kodėl? Už jį beveik niekas nestatė, šį etapą laimėtų atsitiktinai, juk fuksus laimėti jis mėgsta, o tulžį lieja tiktai tuomet, jei yra priverstas nugalėti kaip favoritas, tai koks čia reikalas?

Ir ūmai prisiminiau tuos tris žodžius, kuriuos atsitiktinai ryte išgirdau prie svarstyklinės. Juk kaip tik Sarnovskis nustebęs klausė: "Kodėl?" O Bialas jam atsakė, kad liepė Bazilis. Ir kas gi tai per Bazilis? Čia lenktynėse nieko tokiu vardu nebuvau sutikusi. Kažkoks Bazilis liepė jam pralaimėti jojimą?!.

Bolekas Kujavskis joti mokėjo - Nasturtę finiše aplenkė visa galva.

- Taip! - garsiai paskelbė Jurekas. - Taip, Teorbanas! Mano tripletas laimėtas!

- Mano irgi, - su palengvėjimu atsiduso Marija. - Nors ir per kvailumą, bet vis dėlto. Ir reikėjo man taip idiotiškai pastatyti... Ne, palauk, netgi visai ne idiotiškai! Žinai, kuo aš baigiu? Tiktai tu pažvelk!

Savo per klaidą suloštą tripletą ji baigė žirgu, kuriuo turėjo joti Derčikas. Vėl Kujavskis! Kas jau kas, o Bolekas tiesiog privalėjo su ja atjoti pirmas! Ponas Sobeslavas ir toliau Valdemarui svaidė priekaištus. Valdemaras buvo piktas - nė kiek ne mažiau nei Marianas, kuris statė už Diodorą, - ir guodėsi tiktai tuo, kad nelaimėjo Nasturtė, už kurią jis taip ir nepastatė, nepaisant paslaptingų užkulisinių gandų. Pulkininkas visiems demonstravo savo sėkmingą lošimo "tvarką" trys-aštuoni - Teorbaną su Nasturte, už kurią jisai statė penkiasdešimt tūkstančių.

- Be Trojietės tai turėtų būti nemenkas turtas, - didžiadvasiškai išpranašavo Jurekas.

- Ir kodėl tu taip prikibai prie tos savo Balbinos, Meci? - suirzusi paklausiau. - Kuo gi tau ta kumelšė taip patiko?!

- Tu ką, manai, kad aš visai išprotėjau?! - atsakė Mecis. - Aš stačiau už Boleką su Diodoru. O ką, aš nei pasirgti už Balbiną negaliu?

- Už tai jam kada nors tikrai klius! - tarė Marija. - Ar matei, ką tasai nevidonas išdarinėjo su Titnagu? Techninė komisija, regis, visiškai apako. Net Trojietė jį aplenkė!

- Kaipgi galėjo jo nepralenkti, jeigu jis žirgą akivaizdžiai prilaikė! Kam jam tos ketvirtos vietos prireikė? Dėl pinigų? Tu ką, visai galvą pametei?

- Ko gero, tu teisi, bet paprasčiausiai pikta...

- Betgi nesikrimsk taip, dabar baigsi savo tripletą, be to, visai atsitiktinai.

Paskelbė išmokas. Už "viršų" davė dvidešimt aštuonis tūkstančius, už tripletą - dvylika milijonų su trupučiu. Aš lioviausi save smerkti už lemtingą klaidą, kurią padariau dėl tos prakeiktos Ekstazės. Vis tiek man būtų nepasisekę, kadangi nestačiau nei už Florianą, nei už Teorbaną. Nesu gi aš aiškiaregė - užtenka jau ir to, kad į tripletą įtraukiau Teorbaną, bet įrašyti ten Florianą su Derčiku mano ranka niekada nepakiltų...

Pagaliau man šovė į galvą pasidomėti, kas vietoje Derčiko joja šeštajame etape, ir vos žado nepraradau - Miazgos mokinys! Ne, iš Miazgos mokinio nėra ko per daug tikėtis - juk tai, kaip man atrodo, viso labo trečias startas jo sportinėje karjeroje. Žinoma, blogiau už Derčiką jis vargu ar jos, bet vis tiek neverta nieko gero ti-

kėtis. Aš atsidusau, pastačiau už penkias "eiles" - visas su Fatima - ir sugrįžau į tribūną.

Marija su Meciu bandė išsiaiškinti, kuriam iš jų kiek priklauso iš išloštos sumos už tris paskutinius tripletus, kuriuos jie statė susidėję. Mecis užmokėjo už vienuolika, o Marija už dvidešimt šešis bilietus, ir dabar jie suko galvą, kiek kuris kam turi grąžinti, kad teisingai išeitų. Aš įsiterpiau į jų dalybas, be didesnių pastangų suskaičiavau priklausančią sumą, kadangi tokio lygio matematika man niekuomet nesukeldavo didesnių sunkumų, ir pasidalijau savo būgštavimais dėl Miazgos mokinio. Dėl jo mūsiškiai tripletai su Derčiko arkliais paprasčiausiai nueis šuniui ant uodegos.

- Na, dabar aš tau pagaliau pasakysiu visą teisybę, - pareiškė Marija. - Derėjo iš karto prisipažinti, bet pamiršau. Suklydau ir baigiau tripletą ne Džubaru. Terencija.

- Ką tu sakai? - kiek nusiraminau aš. - O kodėl?

- Diktavau pagal programėlę, bet vietoj šešto jojimo pasižiūrėjau į septintą, o ten turėjo būti Favoras, ir aš visą laiką su juo diktavau, o jis, tu juk pati žinai, joja penktuoju numeriu - taip pat, kaip ir Terencija.

- Aišku. Vadinasi, tu diktavai tripletus ketvirtam, penktam ir septintam jojimams?

- Na taip. Šeštą praleidau. Ir klaidą pastebėjau tiktai čia, viršuje, kai ką nors pakeisti jau buvo per vėlu.

- Na ir ačiū Dievui! Miazgos mokiniu aš kažkaip nepasitikiu. Pastatysiu už jį dvidešimtinę - o jeigu vis dėlto laimės?! - ir užtenka. Ar Derčikas, ar Miazga - jokio skirtumo.

- O iš kur, tiesą sakant, tu žinojai, kad Derčikas nejos?

Aš pasidairiau į šalis. Ložė ištuštėjo - visi sukinėjosi apačioje, prie kasų, ir mudvi buvome vienos, jeigu neskaičiuotume už poros kėdžių nuo mūsų į spaudos skaitymą nugrimzdusio pono Sobeslavo. Šiek tiek pažeminau balsą.

- Kažkodėl man atrodo, kad Derčiku mes atsikratėme iš esmės ir su visam ...

Mecis kone pašoko iš kėdės ir įsispitrijo į mane.

- Kodėl gi?

- Todėl, kad jis guli po raugerškio krūmu ir visai nepanašus į gyvą žmogų. Man atrodo, jis jau persikėlė į kitą pasaulį, jeigu tiktai nėra prisilakęs iki sąmonės netekimo, bet net jeigu Derčikas ir girtas, tai prieš parvirsdamas po krūmu tikrai buvo rimtai sužalotas.

Marija sujudėjo, ketindama atsiplėšti nuo kėdės ir bėgti. Aš ją

sulaikiau.

- Sėdėk. Tu ten niekam nereikalinga. Aš jau pasakiau direktoriui, ir Krysius ten nulėkė. Paskui kažkaip atitraukiau dėmesį ir nepastebėjau, kas dėjosi po to, bet jį veikiausiai jau iš ten paėmė.

- O kada tu jį ten matei?

- Prieš jojimus. Buvau nuėjusi pasižiūrėti uogų.

- Nieko sau! Kodėl gi tu iš karto... Ak, taip, juk aš pati pavėlavau! Mecis...

Mudvi vienu metu pažvelgėme į Mecį. Šiaip jau jo skruostai paprastai žydėdavo sveiku raudoniu, bet dabar šį raudonį ūmai pakeitė keistas žalsvai melsvas blyškumas. Jis staigiai nuo mūsų nusisuko, atšlijo į kėdės atkaltę ir įsispitrijo pro langą. Marija sugriebė jo ranką ir pradėjo skaičiuoti pulsą.

- Meci! O Viešpatie!..

- Nieko tokio, - sunkiai išspaudė Mecis. - Nieko tokio man neatsitiko. Tiesiog ir aš susinervinau...

- Tu ką, mylėjai Derčiką labiau už savo gyvenimą? - priekaištaudama paklausiau. - Ar jis tavo brolis, o gal svainis?

- Na žinai! - supyko Marija.

- Žinau, kaipgi! Kad visi normalūs žmonės taip reaguoja, ir taip toliau, ir panašiai. Aš visa tai jau anksčiau išgyvenau, ir Meciui taip pat bus viskas gerai, jeigu tiktai tarp jo su Derčiku nebuvo kokių nors slaptų ryšių, apie kuriuos mudvi nieko nežinome. Todėl aš ir klausiu. Galiu atnešti jam vandens. O šiaip jau tu esi daktarė, o ne aš, taigi tu ir vadovauk.

Marija vis dar laikė Meciui už rankos, kita ranka užvertė jam marškinius ir prisilietė prie krūtinės ląstos. Mecis ėmė atsigauti.

- Liaukis mane nurenginėti, - iššyk ryžtingai pareikalavo jis. - Su manimi nieko neatsitiko. Paprasčiausias šokas. Ar negalėtum panašias žinias pranešti kitokia... kitokia... na, kitokia forma?!

- O tu kalbėk vienaskaitos forma. Kol kas jums pasakiau tiktai vieną žinią. O kokia dar forma, tavo galva, privalėjau tai padaryti?

- Kur kas subtilesne! O, velnias! Vadinasi, vis dėlto...

Aš nutilau. Mecis kažką žinojo. Jo veidas tolydžio įgavo įprastą atspalvį, ir Marija pagaliau liovėsi jį čiupinėti.

- Kapinių hiena! - ji priekaištingai suniurzgė mano adresu.

- Betgi mes jo į tripletą neįtraukėme! - užprotestavau. - Nors ir per klaidą, bet vis dėlto! Be to, dabar jau visi žino, kad Derčikas nejoja. Beje, kas apskritai yra tasai Bazilis?

- Koks Bazilis? - susidomėjo Marija.

- Tylos! - skubiai mus perspėjo Mecis.

Šia jo reakcija į mano ganėtinai nekaltą klausimą susidomėjau dar labiau. Atrodė, kad Mecis tikrai daug žinojo.

- Nėra didesnio paradokso, nei prarasti sveikatą tiesiog kurorte, - kiek ne vietoje pridūrė Mecis. - O iš kur tu... Ir apskritai, kam gi taip šaukti...

- Jam šokas, - susirūpinusi įvertino jo būklę Marija. - Gal žinai, ar bufete yra degtinės? O konjako?

- Konjako, konjako, - entuziastingai palaikė ją Mecis.

- Apačioje yra pirmosios medicinos pagalbos punktas, - prisiminiau. - Nors pastaruoju metu jie gali būti užsiėmę... Bet lyg ir ne - "greitoji" savo vietoje...

- Derčiko greitąja vis tiek nevežtų...

- O konjakėlio greičiausiai turi ponas Sobeslavas arba Valdemaras.

- Betgi tyliau jūs! - staiga suirzo Mecis. - Iš Sobeslavo man nieko nereikia, ir iš Valdemaro taip pat! Štai iš bufeto - labai prašom! Ir nėra reikalo čia taip garsiai skalambyti!

Iki galo taip ir nesupratusi, apie ką nereikia skalambyti, - ar apie Derčiko mirtį, ar apie Mecio šoko būseną, - aš atsistojau ir nuėjau į bufetą. Konjako ten buvo. Ir po penkių minučių iš Mecio keistenybių nebeliko nė pėdsako. Žiūrovai pamažu rinkosi į savo vietas.

Prasidėjo ketvirtasis jojimas, ir Kujavskis su Fatima nugalėjo tiesiog juokaudamas - finišą pasiekė atsiplėšęs per tris korpusus nuo visų likusiųjų. Aš atspėjau "eilę", ir mudvi su Marija sėkmingai pradėjome tripletą, kurio išlošimui jinai ryžtingai priešinosi - tvirtino, esą nenori pelnytis iš mirusiųjų. Raminau ją, kad galbūt Derčikas nenumirė, sprendžiant iš to, kad aplinkui viešpatauja visiška ramybė, niekas nebruzda, policija po kojomis nesipainioja, ir apskritai Miazgos mokinys šį jojimą dar gali laimėti.

Tik po kurio laiko Marija suprato, kad jos klaidingas tripletas pataikė tiesiai į tikslą ir kartu pasirodė kaip reta atsitiktinis. Jurekas, kuris pats rūpestingai apėjo Fatimą visuose savo statymuose, pasveikino ją su laimėjimu, kilniai pažymėdamas, kad tai gali būti sezono rekordas. Visi laukė, kada gi pagaliau paskelbs išmokų sumą. Valdemaras jau pradėjo kąžką šūkčioti apie vakarienę su šampanu, o Marija pamažu ėmė nusiraminti - galų gale, pirma, ji statė už šį tripletą tiesiog per klaidą, o antra, tuomet apie Derčiką ji nieko nežinojo...

- Laimėjimas už tripletus, pradėtus nuo antrojo jojimo, sudaro

vieną milijoną du šimtus dvidešimt tūkstančių zlotų, - paskelbė garsiakalbis.

- Kiek, kiek?! - netikėdamas savo ausimis ir nutraukdamas ložėje pakibusią tylą, suvapėjo Jurekas.

Pirmą akimirką niekas nepatikėjo savo ausimis. Mažos išmokų sumos buvo visiškai netikėtos - juk už pirmąjį tripletą išmokėjo dvylika milijonų, o už antrąjį, baigtą absoliučiai netikėtai, už kurį apskritai niekas nestatė, išlošimas nukrito kone devynis kartus! Kas gi čia dabar per sukčiavimas?!

Marija pradėjo isteriškai kvatoti. Mecis su Valdemaru puolė ją guosti. Jurekas atkakliai visų aplinkui klausinėjo, ką tai galėtų reikšti. Pulkininkas kaip užvestas kartojo: "Štai taip, ponai! Štai taip, ponai!". Ponas Edis tvirtino, kad tai vis sąskaitininkai sukčiauja, o ponas Marianas pasisakė trumpai ir ryžtingai: "Jie viską žinojo!", ir paliko ložę. Aš pašiurpusi tylėjau, kadangi man pagaliau ėmė atrodyti, kad imu kai ką perprasti.

Atėjo ponia Zosė ir man į ausį šnipštelėjo, kad kviečia direktorius. Dėl viso pikto pirmiausiai nusileidau prie kasos, pastačiau už "tvarką" ir tik po to patraukiau į kaimyninę ložę. Kas juos žino - gal jie įsigeis pričiupti mane rimtai ir ilgam, taigi geriau atlikti visus statymus penktajam jojimui iš anksto.

Šalia direktoriaus už stalo sėdėjo tipas, kurio veidas man pasirodė pažįstamas.

- Aš, žinoma, suprantu, kad jūs čia labai užimta, - mandagiai tarė jis. - Leiskite prisistatyti: vyresnysis policijos komisaras Jarkovskis. Ar negalėtumėt man palikti savo paso duomenų, nes mums su jumis būtinai teks pasišnekėti, o dabar nenorėtume jūsų trukdyti.

- Dieve mano! - veriamai sušukau, kadangi iki šiol laikiau jį paprasčiausiu lošėju, ir padiktavau savo pavardę, vardą, adresą ir telefono numerį. - Jūs dėl Derčiko? Jeigu norite, galime pradėti tiesiog dabar. Iki starto dar yra laiko.

- Su malonumu. Kada jūs ten nuėjote?

- Penkios minutės po dvyliktos. Su laikrodžiu ant rankos.

Jis nepradėjo uždavinėti kretiniškų klausimų, iš kur žinau, kad buvo kaip tik penkios minutės po dvyliktos ir kodėl man taip parūpo žinoti tikslų laiką. Jis paprasčiausiai paklausė, dėl kokio tikslo nulindau į sąžalyną. Paaiškinau, kad taip dariau iš meilės žolelėms, paskui pagalvojau ir pasiūliau apsilankyti mano namuose. Niekas nesupras, apie ką aš kalbu, niekas ir nepatikės, kol nepamatys mano buto, kur išdžiovinti augalai iškart krinta į akis ir viską paaiškina be jokių žodžių. Jis gali užsukti nors ir rytoj arba pir-

madienį - mano namuose absoliučiai viskas seniai išdžiovinta, ir visa tai tvirtai paneigs net galimybę per vieną ar dvi paras paskubomis paruošti dekoraciją.

Komisaras priėmė kvietimą, patikino mane, kad kas nors būtinai pas mane apsilankys, ir paklausė, ką aš apie visa tai manau.

- Nežinau, - atsargiai pratariau. - Nesu visiškai tikra, ką gi vis dėlto regėjau - ar lavoną, ar baltosios karštinės pasekmes.

- Pirmą. O vietoje jūs nepatikrinote?

- Prieiti arčiau buvo pakankamai sunku. Be to, tarp mūsų kalbant, jis atrodė ne itin patraukliai.

- Ar nieko daugiau ten nematėte?

- Nė gyvos dvasios. O nuo ko jis mirė? Persigėrė?

Direktorius metė į mane tokį žvilgsnį, kad aš ėmiau jaudintis dėl savo leidimo įeiti į hipodromą. Juk gali ir atimti...

- Manau, kad šitai galėčiau jums pasakyti - juk gandai vis tiek pasklis, - tarė vyresnysis komisaras Jarkovskis. - Derčikas buvo nužudytas. Paprasčiau sakant, jam sulaužytas kaklas, ir pats sau šito jis niekaip negalėjo pasidaryti. Ką jūs apie tai manote?

- Aš čia matau tris variantus, - atsakiau nesusimąstydama. - Treneris, bukmekeris arba kuris nors iš lošėjų. Nuviltų panelių, ko gero, neverta imti domėn?.. O turint omeny lošėjus, tai pirmiausiai reikėtų patikrinti pliką beždžionę.

Direktorius, nepaisant viso savo santūrumo, lengvai virptelėjo, o vyresnysis komisaras rimtai susidomėjo:

- Kas tai per plika beždžionė?

- Yra čia toks vienas. Visiškai nenutuokiu, kas jis toks - panašu, kad užsienietis. Rumunas, vengras, jugoslavas - kaip ten būtų, aiškiai kažkuris iš buvusios socializmo stovyklos. Jį mažiausiai du direktoriai jau trejetą sykių buvo išgrūdę iš hipodromo, ir trečias kartas lyg ir suveikė, bet neseniai jis vėl pateko į mano akiratį - už tinklo, štai anoje tribūnoje. Susiuostęs buvo su Derčiko treneriu. Jis statydavo už tuos, apie kuriuos anas jam pranešdavo iš tribūnos, ir statydavo drąsiai, labai dideles sumas. Toks didelis, plikas, o daugiau apie jį nieko nežinau.

- Laimėdavo?

- Maždaug vieną kartą iš trijų, bet vis tiek dažniau negu likusieji, kurie stato urmu. Užtat jeigu laimėdavo, tai daug...

Vyresnysis komisaras apsimainė su direktoriumi daugiareikšmiais žvilgsniais, ir aš supratau, kad įdomių temų pokalbiams jiems užteks per akis. Mano požiūris į plikąją beždžionę jam buvo gerai žinomas, kadangi ne kas kitas, o aš jam patariau atkreip-

ti dėmesį į šį tipą. Galima, žinoma, lošti pagal trenerio nurodymus, bet juk reikia jausti ir tam tikras ribas - bent jau šiek tiek taktiškam derėtų būti...

- Kodėl kažkam reikėjo žudyti Derčiką?

- Visi tai galėjo daryti dėl tos pačios priežasties. Derčikas paprasčiausiai buvo niekam vertas. Nebuvo nė kalbos, kad jis kada nors laimėtų bent vieną jojimą. Jis neįstengdavo atjoti pirmas, net jeigu visi likusieji jį praleisdavo priekin, o favoritu apskritai niekuomet gyvenime nebuvo. Daugiausia šia tema jums galėtų papasakoti tasai, kuris laimėjo antrąjį tripletą.

- Įdomu. O kokiu pagrindu jūs padarėte tokią išvadą?

- Ar jūs bent kiek nutuokiate apie žirgų lenktynes?

- Taip. Aš čia dažnai buvoju.

- Ir ką gi? Ar bent girdėjote, kiek išmokėjo už antrąjį tripletą? Ar jums ši suma ką nors sako?

- Nesinorėtų būti nemandagiam, bet labiau būčiau linkęs išgirsti, ką jinai sako jums.

- Pirmasis tripletas, su Ekstaze, buvo grynas fuksas - išmoka dvylika milijonų. Antrasis, iš visko sprendžiant, buvo dar didesnis fuksas, kadangi prasidėjo nuo Floriano, o baigėsi Fatima, kuriais turėjo joti Derčikas, ir programėlėje juodu ant balto taip ir parašyta, o už Derčiką joks normalus žmogus neimtų statyti, nes tai buvo visiškai tamsūs arkliukai! Išmoka už šį tripletą turėjo būti bent jau tokia pati, kaip ir už pirmąjį, bet jinai ėmė ir nukrito kone dešimt kartų - iki milijono dviejų šimtų. Su Derčiku ir Florianas, ir Fatima būtų atsidūrę ne aukščiau kaip priešpaskutinėje vietoje, ir tasai, kas už juos statė, turėjo žinoti, kad Derčikas nejos!

- Bet tikriausiai jau ir taip visi žino? Juk informacija apie pakeistus jojimus iškabinta stende.

- Vis dėlto tasai, kuris šitaip statė, privalėjo tai daryti prieš prasidedant pirmajam jojimui, kai informacija apie pakeitimus dar nebuvo iškabinta. Aš lyg ir pirmoji užėjau lavoną, o pakeisti tripleto nespėjau. Ką jūs į tai pasakysite?

Komisaras su direktoriumi vėl susižvalgė. Durys ūmai atsilapojo, ir į ložę įsibėgėjęs įskuodė vokiečių aviganis, kuris traukė paskui save už pavadėlio palydovą. Iš visų esančių jis nedvejodamas išsirinko mane ir sustingo man prie kojų.

- Bjaurybė! - pratarė palydovas ir nusibraukė nuo kaktos prakaitą.

Šuo atrodė kaip reta protingas, ir aš išsyk pamėginau užmegzti su juo draugiškus santykius. Kaip jaunikis mano kalės vaikams jis

būtų tiesiog nuostabus!

- Labai prašyčiau, jam taip nesimeilinti, - su giliu nepasitenkinimu įspėjo palydovas. - O šiaip jau esate antroji. Pirmasis buvo lenktynių skirstytojas.

- Aišku. Lenktynių skirstytojas ten buvo paskutinis. Tai jūs ieškote atvirkštine tvarka?

- Be abejo. Šitas šuo specialiai taip išdresuotas - pradeda nuo paties šviežiausio pėdsako, o paskui šniukštinėja vis labiau silpnesnių. Lijo lietus, ir aš nesu tikras, kad jam pasiseks.

Palydovas sunkiai atsiduso, apsimainė su vyresniuoju komisaru Jarkovskiu kažkokiomis nesuprantamomis replikomis ir laukė. Iš garsiakalbio atsklido starto sirenos kauksmas. Aš atsistojau.

- Asmeniškai aš jums patariu kuo greičiau susisiekti su atsiskaitymo dalimi, - užjaučiamai pasakiau. - Jie ten žino, kuri kasa išmoka laimėjimus už tripletą. Ir geriau pasiskubinkite, kadangi netrukus pinigus ims dalyti. O dabar, ponai, leiskite man pasišalinti.

Nežinau, ar jie man leido, ar ne, kadangi išlėkiau kaip kulka - nė neatsisukusi. Galų gale čia lankausi stebėti lenktynes. Jeigu kam nors jas stebėti neįdomu, tai tegul geriau lošia "Aukso puodą", bet tiktai ne žirgų lenktynėse!

- O aš tave įskundžiau! - pasakiau Marijai, kai tiktai žirgai pasiekė finišą. - Dabar tave apklaus, iš kur žinojai, kad Derekas nejos.

- Bet juk aš visai nežinojau, tiktai iš tavęs išgirdau. Tai kam gi ir kodėl turėtų mane apklausti?

Aš atpasakojau jai savo pašnekesį direktoriaus ložėje. Ji išsyk viską perprato ir mano idėjai pritarė. Išgirdusi apie pliką beždžionę, Marija tiktai išraiškingai pastukseno pirštu sau į kaktą, nors ir su tam tikra abejone.

- Ir kada gi tam Derčikui nusuko sprandą? - nepatikliai paklausė ji.

- Nežinau. Į šią detalę per daug nesigilinau. Sužinosime, kai pradės tikrinti alibi. O kur Mecis?

- Nuėjo rinkti informacijos.

Aš susimąsčiau.

- Jis man reikalingas. Mecis apie Derčiką kažką žino. Reikia jo paklausti, ar galiu apie tai kalbėti, ar geriau patylėti, kadangi pirmadienį su manimi turės šnekėtis. Tave įduoti nepavojinga, o štai Mecį galima netyčia įklampinti. Kad tiktai iki pirmadienio jis pasirodytų.

Mecis pasirodė dar prieš šeštąjį jojimą. Šokas jam buvo visiš-

kai praėjęs, atrodė jis normaliai ir netgi patenkintas gyvenimu. Mano perspėjimas nepadarė jam jokio įspūdžio.

- Gali kalbėti apie mane viską, kas tiktai tau šaus į galvą. Ką žinau, tai žinau, o apskritai nežinau nieko! O jeigu ir žinau, tai jums žinoti apie tai nėra jokio reikalo! Gali įdavinėti mane, vardan Dievo, kiek tiktai tavo širdis geidžia!

- Prisisiurbęs, - diagnozavo Marija.

- Na, galbūt, tačiau nedaug, - neprieštaravo Mecis. - Kas gi ten taip lekia? Varyk, Balbina!

- Meci, tai visai kitas jojimas. Balbina jau savo nubėgo.

- Na, tuomet kitas reikalas. Varyk, Fontane!

Ne tik man, bet ir aplinkiniams aptemo akys. Fontanė iš tiesų turėjo bėgti, bet ne šiame etape, o kitame, ir nuo savo debiuto dienos ji niekuomet neužėmė aukštesnės nei priešpaskutinė vietos. Mintis apie tai, jog Mecis, ko gero, kažką žino, kad esama kažkokios apgavystės ir Fontanė turėtų laimėti, įsitvirtino galvose visiems, kurie tik šį Mecio kliedesį girdėjo. Jurekas atsigręžė ir pervėrė Mecį tokiu žvilgsniu, kuris galėjo užmušti vietoje. Ore tvenkėsi nerimas - visą dieną pirmieji finišuodavo atsitiktiniai žirgai, ir nors iki šiol visi šie netikėti rezultatai buvo logiškai paaiškinami Derčiko nebuvimu, penktąjį etapą ir be šios išlygos laimėjo iš dalies atsitiktinis lenktynių dalyvis. Vadinasi, kituose irgi reikėtų laukti kokių nors stebuklų. Pakeitimais jojimuose pradėjo domėtis absoliučiai visi, publika puolė statyti už Miazgą su Džubaru - Derčiko žirgą. Tai būtų neįtikėtinas fuksas! Tiktai niekam iki šiol nešovė į galvą, kad jeigu už jį visi stato, tai jau nebus fuksas...

- Visi tik ir šneka: “Derčiko žirgas, Derčiko žirgas”... - su aiškiu nusivylimu balse sušnabždėjo už manęs sėdinti mergina. - Prašyčiau atleisti, ar nepasakytumėt man, kas tasai Derčikas? Reproduktorius? Niekuomet apie tokį žirgą nesu girdėjusi...

- Derčikas - tai žokėjus, - atsakiau skubiai ir kiek atsainiai, susidomėjusi mūsų besibaigiančiu tripletu. - Tiktai iš jo toks pat žokėjus, kaip iš manęs, pavyzdžiui, geiša. Šiandien pirmą kartą jo žirgais joja kiti, taigi išvadas galite pasidaryti pati.

- O Dieve! Aš pasistengsiu. Šiaip jau apie arklius aš neblogai nusimanau, bet štai apie lenktynes visai nieko nenutuokiu. Nieko neįstengiu suprasti, nei apie ką čia kalbama, nei kas čia dedasi.

Pakeliui į kasą užtrukau dar akimirką.

- Visame pasaulyje žirgo vieta finišuojant nuo žokėjaus priklauso ne daugiau kaip viena dešimtąja, - suirzusi paaiškinau. - Na, galbūt kai kuriais išimtiniais atvejais viena ketvirtąja. O pas mus

proporcija atvirkštinė - vieta nuo žokėjaus priklauso mažų mažiausia perpus ir priklausytų visu šimtu procentų, jeigu arklys tiesiog iš prigimties nebūtų stiprus ir atkaklus gyvulys. Derčikas niekuomet nemokėjo joti, o žirgai jo nemėgo. Kai sugrįšiu, papasakosiu apie Luandą, jūs tiktai man priminkite.

Palikau merginą iki galo neinformuotą ir pasileidau žemyn. Džubaras buvo pirmas, už jį statė visi. Netikėjau Miazgos mokinio galimybėmis beveik taip pat, kaip ir Derčiko sugebėjimais, tripletе per Marijos klaidą mes buvome pastačiusios už Terenciją, kuri tarp favoritų nebuvo minima. Šio jojimo favoritu iš principo turėjo būti Svingas, o po jo Krista, ir jeigu Terencija vis dėlto būtų atlėkusi pirmoji, tripletas būtų visai neblogai pavykęs. Dėl viso pikto pastačiau visuose jojimuose iš eilės už Svingą ir taip pat už Kristą, net pirštu neprisilietusi Džubaro. Paskui vis dėlto persigalvojau ir pastačiau už Džubarą “viršų”, nors tai daryti nebuvo jokios prasmės. Po to pagaliau sugrįžau į viršų.

Mergina atkakliai laukė manęs sugrįžtant.

- Jūs žadėjote man papasakoti apie Luandą, - priminė ji, vos tiktai spėjau atsisėsti į savo vietą. - Luandą aš pažinojau asmeniškai - puiki buvo kumelė... Graži, greita, ištverminga. Dabar jinai žirgų veislyne.

Pasisukau į ją.

- Tiktai trumpai, kadangi neturiu laiko. Luandą atvežė iš užsienio. Tiksliai neprisimenu, iš kur, man regis, iš Čekijos...

- Visiškai teisingai, iš Čekijos.

- Ji visuomet atbėgdavo tai paskutinė, tai priešpaskutinė, antroje grupėje, žemiau nuslysti paprasčiausiai dar nespėjo. Ir kartą išjojo ant jos kažkoks svetimas žokėjus - neprisimenu, kodėl taip atsitiko, ar kokios varžybos buvo, ar dar kas nors panašaus, nors apskritai šitai nesvarbu. Svarbu kitkas - kad ant jos išjojo kitas žokėjus, ir Luanda iškart išsiveržė į lyderius, nors jojime dalyvavo daug arklių. Ir tiktai todėl, kad paprasčiausiai jojo šis svetimas žokėjus - nieko ypatinga neišdarinėdamas. Pradžioje niekas neatkreipė į tai dėmesio, visi žinojo, kad Luanda pirmoji iki galo neatbėgs - kumelė juk visiškai beviltiška. Distancija buvo trumpa, kiek pamenu, tūkstantis keturi šimtai. O Luanda, negana, kad skuodė priekyje, bet dar ir atstumą nuolat didino, kol taip pasižaisdama atbėgo pirmutinė - kaip pats netikėčiausias sezono atsitiktinumas. Pasirodė, kad ant žirgo reikėjo tiesiog normaliai joti, o ne jį prilaikyti belaukiant, kol finišuos kiti. O dabar ir jos palikuonys taip pat laimi, jeigu jais kaip pridera joja. Luanda įrodė, kaip smarkiai rezultatas

priklauso nuo žokėjaus, ir ligi šios dienos jos pavyzdys - pats ryškiausias iš visų.

Mergina, regis, toliau ėmė pati daryti išvadas ir mane paliko ramybėje. Ir aš ūmai prisiminiau, kad jinai čia pasirodė ne viena. Dar kartą atsisukau, bet to tipo, su kuriuo ją mačiau, ir pėdsakai buvo ataušę - ji sėdėjo viena vienutėlė. Mane labai nustebino, kad šiaip jau neišvaizdus vyriokas pavydžiai neseka tokios gražuolės, bet tuo metu mano galva buvo užimta visai kitomis mintimis - aš įsigilinau į programėles ir pradėjau planuoti rytojaus dienos statymus.

Startavo šeštasis jojimas. Marija įvirto į kėdę šalia manęs tiesiog starto momentu.

- Kas ten liko? - nervingai paklausė ji.

- Lipeckis, - atsakiau, viena akimi žiūrėdama pro žiūronus, o kita bandydama kontroliuoti, ką ir kaip užsirašinėju. - Ir Česta atsiliko.

- Bala nematė tos Čestos, - burbtelėjo Jurekas.

- Na štai, gali laikyti, kad Kristos daugiau nebėra, - rūsčiai paskelbė Marianas.

- Kur Terencija?!

- Trečia. Kol kas laikosi...

- Pirmauja Džubaras, - pasigirdo balsas iš garsiakalbio. - Antroje vietoje Guslė, trečia Terencija, už jos - Svingas...

- Varyk, Česta! - suriaumojo Mecis.

- Užmušk jį! - supykusi paprašiau Marijos.

- Į finišo tiesiąją pirmasis išsiveržia Džubaras, - toliau komentavo garsiakalbis. - Guslė silpsta...

Svingas iškrypo į didįjį taką ir šiek tiek atsiliko.

- Užnešė jį! - sukriokė Valdemaras. - Žokėjus ant jo - ne tiktai šiaip idiotas, bet ir paralitikas!

- Spausk, Džubarai! - laukiniu balsu suklykė kažkas už nugaros.

- Pirmauja Džubaras, antroje vietoje - Terencija, už jų - Svingas. Džubaras, Tarencija, Džubaras, Terencija...

- Varyk, Džubarai! - stūgavo pusė ložės.

- Greičiau, Terencija! - vienu metu sušukome mudvi su Marija.

- Jinai jį pasivys! Nagi, Svingai!

- Bjaurybė, nepasivys... Spausk, Džubarai!

- Džubaras, Terencija, - monotoniškai kartojo garsiakalbis. - Terencija, Džubaras, Terencija, Džubaras...

Terencija atskuodė pirmoji, Džubarą aplenkusi per pusę korpuso. Svingas buvo trečias. Aš, žinoma, stačiau už Terenciją su Svingu, o už Džubarą tiktai "viršų", kaip už laimėtoją, taigi "tvarką" pralaimėjau, bet pernelyg nenusiminiau. Terencija užbaigė mūsų tripletą.

- Jeigu neklystu, tu jau aštuoniasdešimtą kartą išloši per klaidą? - paklausiau Marijos. - Ir aš šį kartą su tavimi į kompaniją.

- Yra! - pergalingai šūktelėjo Jurekas. - Aš baigiau!

- Ir mes taip pat. Įdomu, kiek gausime.

- Nuo ketvirtojo jojimo visi jau žinojo, kad Derčikas nedalyvauja, - priminė Marija. - Visi statė už Boleką. Na, galbūt dar už Terenciją.

Krista iš paskutinės vietos beveik pasiekė Svingą, atsilikdama nuo jo vos per pusę korpuso. Užsirašinėdama etapo rezultatus, aš mėginau prideramai ją įvertinti, bet nesugebėjau tiksliau išreikšti savo minties. Galų gale apsistojau ties pastaba, kad žirgas kiek užgaišo startuodamas.

Už tripletą sumokėjo devynis šimtus aštuoniasdešimt tūkstančių - beveik milijoną, ir mes šiek tiek praturtėjome. Be to, nuo Terencijos prasidėjo mano paskutinis tripletas, po jos turėjo sekti Favoras - absoliutus savo etapo favoritas, - ir dar ketvertas kitų žirgų. Mecis su savo Fontane visus privedė iki beprotybės. Aš iš vidinio pasipriešinimo užsispyrusiai nusistačiau ir pirštu neprisiliečiau prie šios kumelšės, bet nulinis bilietas švieslentėje apsuko galvą netgi man, ir aš neatlaikiau - pastačiau. Tai pasirodė esanti "eilė" - penki-šeši, Favoras su Fontane.

Už manęs sėdėjusi mergina, atrodė, priaugo prie kėdės - nė karto netgi iš vietos nepajudėjo.

- Regis, aš pradedu kai ką suprasti, - prisipažino ji. - Štai ten, ant žirgo šeštuoju numeriu, ant Fontanės, sėdi vaikinukas - Osika, aš jį pažįstu. Jis ką, pirmą kartą joja?

Iki šiol Fontanė man kėlė tiktai nuoširdų pasibjaurėjimą, ir aš stengiausi nerodyti jai jokio dėmesio. Pažvelgiau į programėlę ir dirstelėjau į švieslentę.

- Osika, - patvirtinau. - Pirmą kartą. O kas tai per vaikinas?

- Vaikinas kaip vaikinas. Buvodavo žirgų veislyne. Jo tėvas - arklininkas, ir jis pats labai myli žirgus. Tiesiog dievina. Jodinėja jais bemaž nuo gimimo. Siaubingai norėjo tapti žokėjumi, ir, atrodo, pagaliau pradeda savo karjerą. Kaip jūs manote, ar jis galėtų laimėti?

- Jokiu būdu. Pirma, Fontanė - pats blogiausias žirgas šiame jo-

jime, nors tai treigė kumelė ir iki šiol ją galėjo prilaikyti, štai... pažiūrėsim. Ji dalyvavo lenktynėse keturis kartus... Tris sykius baigė paskutinė, vieną kart - priešpaskutinė. Antra, ant arabų veislės žirgų ne taip paprasta joti - tą reikia mokėti. O trečia, sakoma, kad per pirmąjį savo gyvenime jojimą kiekvienas žokėjus pameta galvą ir tiktai nuo penktų lenktynių ima kaip reikiant suvokti, ką darąs. Jeigu žirgas patsai savaime jį nuskraidintų, tuomet suprantama, tik Fontanė nenuskraidins, galite nesijaudinti.

- Kodėl gi? Jos giminėje tokia gera senelė... Netgi abi - ir iš tėvo, ir iš motinos pusės.

Pajutau nuoširdų susidomėjimą mergina.

- O jūs iš tiesų gerai pažįstate žirgus. Iš kurgi?

- Mano tėvas - veterinaras. Motinos neturiu - ji numirė, kai man viso labo buvo vieneri metukai. Mane auklėjo tėvas, o jis dirbo žirgų veislynuose, ir praėjusiais metais aš irgi įstojau mokytis veterinarijos. Bet arklius aš pažįstu visiškai iš kitos pusės, jeigu taip galima pasakyti. Turiu netgi nuosavą - dar tiktai kumeliuką. O lenktynes stebiu pirmą kartą gyvenime. Paprasčiausiai norėjau pasižiūrėti, kaip visa tai atrodo.

- Su jumis čia buvo kažkoks vyriškis, - prisiminiau. - Jį ir anksčiau čia matydavau. Ar jis nieko jums apie lenktynes nepasakojo? Juk jūs, regis, drauge su juo atvažiavote?

- Taip, tai mano tetos pažįstamas. Mudu su juo atsitiktinai prašnekome apie lenktynes, ir jis pasisiūlė šiandien atsivežti mane į čia, nors apskritai turiu savo leidimą iš žirgų veislyno... Tai štai, jis mane čionai ir atsivežė, bet po ketvirtojo jojimo kažkur pradingo. Ir dabar man teks jo laukti.

- Jis ką - ketvirtajame jojime stambiai išlošė? - pasidomėjau.

- Nežinau. Atrodo, kad taip, nes visas kaži kaip ūmai paraudo ir... nušvito. Bet man jis nieko nepasakė, tik pakilo iš savo vietos ir pradingo. Nors jam į išlošimą tikriausiai nusispjaut - jis ir be jo labai turtingas.

- Nėra pasaulyje nė vieno tokio turtuolio, kuriam būtų nusispjaut į išlošimą arba pralošimą žirgų lenktynėse, - ryžtingai pareiškiau. - Arba žmogus iš viso nelošia, arba lošimą ima giliai širdin. Tai aistra. Hobis, silpnybė, pamišimas - kad ir kaip šį jausmą pavadinsite. Lošėjas - tai absoliučiai ypatinga žmogiškosios padermės rūšis, ir čia netgi nėra skirtumo, iš ko būtent jis lošia.

- Tikriausiai jūs teisi, - sutiko ji. - Sprendžiant iš to, ką čia matau... Manęs šitai netraukia - aš labiau linkusi vertinti arklininkystę, treniruotes, varžybas... Šis vaikinukas, Osika, man labai patin-

ka ir linkiu jam visa ko geriausio. O, štai ir šeštukas! Tai Fontanė! Ir ką gi jūs apie ją kalbate? Juk tai tiesiog nuostabus arklys!

Žirgai priešais tribūnas treniravosi bandomąjį galopą, ir aš stebėjau juos su didele abejone. Taip, žinoma, Fontanė judėjo gerai, bet kas iš to? Ji visuomet darydavo malonų įspūdį, o atbėgdavo paskutinė. Pasitikrinau, kas ja jodavo - sykį Kovalskis, du kartus mokinys Leiba, ir dar vieną kartą - žokėjus mėgėjas Kočakovskaja. Na ne, juk tai tiesiog siaubas! Fontanė turėjo visišką teisę amžiams už tai įsižeisti! Kovalskio apskritai prie žirgų arti prileisti nederėtų - jis pernelyg aukštas ištįso, ir jam amžinai tenka badauti, kad išlaikytų svorį, o sukaupia jį, kaip kalbama, netgi iš salotos lapelio. Jo motina kažkada guodėsi, kad jis visą laiką vaikšto alkanas ir dėl to visiškai nusilpo, o argi galima laukti iš galutinai nusistekenusio individo, kad jis energingai gintų žirgą lenktynėse? Mokinys Leiba iki šiol sugebėjo pasirodyti kaip visiškai netalentingas raitelis, o žokėjus mėgėjas Kočakovskaja išsiskiria lygiai tuo pačiu. Galbūt mergina ir teisi? O ši Fontanė ne tokia jau bloga, tik jodavo ja vieni puskvaišiai...

- Varyk, Fontane! - džiugiai spygavo Mecis nuo pat septintojo jojimo pradžios.

Aš atsisakiau minties perrėžti jam gerklę. Fontanė išsiveržė į priekį ir pirmavo per nemažą atstumą, kuris tolydžio vis didėjo. Pamaniau, kad jeigu ji nugalės, man teks apspjauti savo batus - ar sunku buvo pasišnekėti su šia mergina iš pat pradžių ir įtraukti Fontanę į tripletą ar bent jau pastatyti už ją "viršų"...

- Jie jos nepasivys! - su siaubu balse garsiai sušuko ponas Edis.

- Na jau, taip ir nepasivys! Kalba čia kai kurie tokias nesąmones, kad ausys linksta! - supyko Marija. - Jūs ką, pirmą kartą gyvenime stebite lenktynes?!

- Varyk, Fontane!!! - staugė Mecis.

- Tik pažiūrėk, jinai tolsta! - šūktelėjo Jurekas.

- Į finišo tiesiąją pirmoji išbėga Fontanė, - beaistriu balsu pranešė garsiakalbis. - Antrasis - Eskimas, paskui jį finišuoja Favoras...

Favoras pasivijo šią pašėlusią Fontanę patį paskutinį momentą. Ji nusilpo nuo padūkusio pirmavimo, ir Favorui pavyko išsiveržti į priekį per tris ketvirtadalius korpuso. Trečiasis buvo Eskimas, atsilikęs nuo Fontanės per galvą.

- Pernelyg žvitriai pasileido nuo starto, - pastebėjo mergina už mano nugaros. - Tikriausiai susijaudino ir nepajuto distancijos. Per vidurį derėjo leisti žirgui kiek pailsėti ir tiktai po to staigiai spur-

tuoti. Bet aš vis tiek labai juo džiaugiuosi. Štai pamatysite, Zigmušas Osika taps žokėjumi!

Iš visos širdies linkėjau Zigmušui Osikai visa ko geriausio. Juk aš už jį stačiau - Favoras su Fontane, penki-šeši! Ir nesvarbu, kad tai padariau tiktai todėl, kad mano žvilgsnis atsitiktinai pasiekė paskutinį nulinį bilietą su Favoru! Vis dėlto pusiau atsitiktinumas. Be to, man gerai sekėsi tripletas, ir aš kone visiškai pamiršau Derčiką.

Galų gale tripletus aš atspėjau, nors sumokėjo labai mažai - šimtą penkiasdešimt tūkstančių. Vis dėlto nusprendžiau, kad šiuo atveju netgi tai - labai padorus rezultatas, kadangi statymo viduryje buvo geležinis favoritas. Prieš pat lenktynių pabaigą Mecis kažkur prašapo. Marija susidomėjo rytdienos perspektyvomis. Rytojaus dieną Derčikas turėjo joti keturiuose etapuose, ir bent jau du iš jo žirgų buvo kandidatai į nugalėtojus. Iki paskelbė paskutines išmokas, mes sėdėjome įbedę nosis į programėles...

Policiją savo žinioje turėjau asmeninę, personalinę - vyriškio, gyvenusio su manimi vienoje laiptinės aikštelėje ir puoselėjusio man kažką panašaus į gilius jausmus, asmenyje. Gali būti, kad šie jausmai buvo abipusiai. Man visuomet tiesiog nuostabiai sekėsi...

- Kas ketvirtį valandos aš vis išeinu patikrinti, ar tu jau sugrįžai, ar ne, - pareiškė jis man, praėjus penkioms minutėms po to, kai įžengiau į savo butą. - Eime pas mane, reikia pasišnekėti. Žinoma, jeigu tu nori pasikalbėti tiesiog čia, galime pasilikti ir pas tave.

- Ne, geriau pas tave. Po tokių pramogų kaip šiandien labai jau norisi pailsėti, o pas save tu ir arbatos pats užvirsi, ir puodelius suplausi. Po dešimties minučių užsuksiu.

Kai nuėjau, pasirodė, kad Janušas turi svečią - kažkokį nepažįstamą tipą. Aš stabtelėjau ant slenksčio, ir į butą mane įsitempė kone jėga.

- Eime, mudviem reikia su tavimi pasišnekėti. Tai mano draugas ir kolega Juzis Volskis. Anksčiau jis buvo majoras, o dabar tai vadinama jaunesniuoju komisaru.

- O kaip vadinamas normalus komisaras, - išsprūdo man, - be papildomo "jaunesnysis"?

- Anksčiau vadinosi "pulkininkas", - atsakė Juzis Volskis. - Ir tai jau ne šiaip aukštesnis laipsnis, bet dar viena pakopa aukščiau

tarnybos laiptais. Turiu prisipažinti, kad pakilti labai norėčiau, ir, kaip man atrodo, šiuo metu tokia perspektyva smarkiai priklauso būtent nuo jūsų.

- Vadinasi, šįsyk manęs, kaip išimtinio atvejo, neįtraukė į įtariamųjų sąrašą? - paklausiau aiškumo dėlei ir atsisėdau į patį patogiausią Janušo krėslą, su palengvėjimu pagalvodama, kad čia esu tiktai viešnia ir man nereikia eiti į virtuvę.

- Šįsyk, kaip išimtinis atvejis, mums esate neįkainojama visuomeninė pagalba, - iškilmingai ir kažkodėl liūdnai patvirtino majoras Volskis. - Janušas tikina, kad nėra prasmės netgi mėginti pūsti jums miglą į akis, todėl iškart pasakysiu teisybę. Visą tą žmogžudystės bylą lenktynėse užkrovė man.

- Aaa!.. - išsamiai pakomentavau aš.

- Štai būtent. O aš apie žirgų lenktynes išmanau lygiai tiek pat, kiek ir apie pomirtinį gyvenimą. Todėl maldauju jus...

- Tiktai ramiau! - perspėjau. - Pradėkite nuo konkrečių klausimų, kadangi apie žirgų lenktynes aš galiu postringauti iki begalybės. Man kažkodėl atrodo, kad smulkmenos jūsų nedomina, tad vargu ar verta kvaršinti jums galvą pasakojimais apie Didžiosios Pardubicos jojimą su kliūtimis per klampų gruntą, apie danų ir Kijevo ristūnus ir netgi apie tai, kaip Sakramentas pasiekė finišą savarankiškai, be žokėjaus. O aš kol kas nieko nežinau, kokia būtent informacija jums reikalinga, todėl siūlau tiesiog apklausti mane šia tema pačiu paprasčiausiu būdu ir garantuoju, kad tai bus pati lengviausia apklausa jūsų profesinėje karjeroje. Įtariamasis - atsiprašau, liudininkas - duoda parodymus su nuoširdžiu entuziazmu.

- Nuostabu! Apsidžiaugė Juzis Volskis. - Kad žirgas lekia, o žmogus sėdi ant jo, aš jau žinau. Norėtųsi sužinoti, iš ko čia galima lošti.

- O tokiu atveju po ranka būtų visai neblogai turėti programėlę...

- Sėdėk, aš atnešiu, - tarė Janušas.

- Paimk bet kurią - tu žinai, kur jos pas mane guli. O aš tuo tarpu pradėsiu. Taigi... Visai kaip mokykloje - ten visuomet pradeda nuo “taigi”...

Ir aš minutėlei mintyse nukrypau nuo temos. Vidurinėje mokykloje turėjau visais atžvilgiais genialią istorijos mokytoją, nors, tiesą sakant, jos genialumą sugebėjau įvertinti tiktai po daugelio metų. Tai štai, ji visais įmanomais būdais stengėsi atpratinti mus nuo įpročio pradėti nuo “taigi”. Ji užduodavo klausimą, auka atsistodavo ir tardavo:

- Taigi...

Mokytoja išsyk nutraukdavo:

- Nuo "taigi" sakinys nepradedamas. Pradėk kitaip.

Po šiokio tokio apmąstymo auka vėl tardavo:

- Taigi...

- Paklausyk, mieloji mano, - su geležine kantrybe sakydavo mokytoja, - ištark tą savo "taigi" tiktai sau mintyse, o balsu kalbėk visa kita.

- Tad štai, taigi...

Ir vis dėlto jai pavyko šį tą į mūsų galvas įkalti. Tiesa, per tą laiką visų klasių, su kuriomis jinai dirbo, mokinės buvo privestos iki sunkaus nervinio pakrikimo, tačiau beveik pusė iš jų išmoko taisyklingai vartoti gimtąją kalbą. Istorijos žinias ji irgi sugebėjo beveik mirtinai įkalti į mūsų netikusias mergiškas galvas.

Visiems šiems prisiminimams sugaišau maždaug tris sekundes. Aš įveikiau ne vietoje kilusį susijaudinimą ir iškvėpdama prataNriau:

- Lošiama kasoje...

- Aš taip ir pamaniau.

- Puiku. Statymai, pradedant nuo pačių paprasčiausių, būna tokie: pavieniai, tai yra "viršus", kai stato už vieną žirgą ir būtent jis turi atbėgti pirmas, antraip pralaimėsi. Taip pat galima statyti už "apačią", kai žirgas, už kurį statoma, privalo atsidurti pirmajame dvejete arba trejete - priklausomai nuo jojime dalyvaujančiųjų kiekio, bet pas mus tokius statymus seniai panaikino. Liko tiktai "viršus". Kitas pagal sunkumą variantas - tai "eilė", kai statoma už du pirmuosius finiše, ir čia nesvarbu, kuris iš jų bus pirmas, o kuris antras. Pavyzdžiui, jūs statote du-šeši, o išlošiate ir tuo atveju, jeigu pirmas finišuoja antrasis numeris, o po jo šeštasis, ir jeigu antrasis būna antras, o pirmas finišuoja šeštukas. Tik reikia, kad jojime dalyvautų daugiau kaip penki žirgai. O štai jeigu jų penketas arba mažiau, tuomet skaičiuojama tiktai į vieną pusę, tai yra reikia atspėti, kuris bus pirmas, o kuris - antras. Pastatysi atvirkščiai - pralaimėsi. Tai pas mus šitaip. Kitose šalyse visuomet skaičiuojama tiktai į vieną pusę - net jeigu jojime dvidešimt keturi žirgai dalyvauja, būtina atspėti būtent aštuoniolika-vienas, jeigu jie tokiu eiliškumu pasieks finišą, o jei vienas-aštuoniolika būsi pastatęs - viskas, pinigėliai prapuolė...

Juzis Volskis mandagiai, neryžtingai ir netgi su kažkokia neviltimi balse pabandė mane nutraukti.

- Ar negalėtumėte kol kas apsiriboti tik tuo, kas dabar yra pas

mus... Galbūt prie to, kas ten kituose kraštuose dedasi, mes pereitume kiek vėliau...

- Apie Didžiąją Pardubicą ir Sakramentą tu irgi jam papasakosi vėliau, - sugrįžęs su programėle, įsiterpė Janušas, kuris buvo neblogai susipažinęs su mano nuotykiais žirgų lenktynėse. - Pradžioje išdėstyk grynai technines detales.

- Galite mane pristabdinėti, - didžiadvasiškai leidau aš. - Stengsiuosi, bet negaliu prisiekti, kad manęs vėl nenuneš į lankas. Aistra yra aistra.

- Aš supratau, - tarė Juzis. - Mes sustojome ties "tvarka" - į dvi puses ar į vieną pusę. Pagrindinis kriterijus čia - žirgų skaičius jojime. Teisingai?

- Absoliučiai, - pasigavau aš. - Malonu turėti reikalą su žmogumi, kurio nekamuoja "lenktynių kretinizmas". Taigi, "viršų" ir "eilę" mudu įveikėme, o toliau eina "tripletas". Jau patsai pavadinimas sako, kad čia kalbama apie tris jojimus iš eilės, kuriuose reikia atspėti laimėtoją. Štai, pavyzdžiui...

- Ne, leiskite man pačiam pamėginti pateikti pavyzdį. Bent jau bus aišku, ar aš ką nors supratau. Pavyzdžiui, pirmajame jojime laimi numeris du, antrajame - numeris vienas, o trečiajame - numeris penki. Tuomet tripletas turėtų būti du-vienas-penki. Teisingai?

- Nuostabu. Tripletas du šimtai penkiolika. Minutėlę... Du šimtai penkiolika? Tai idėja! Rytoj aš taip ir pastatysiu! Būtinai!

Iš majoro Juzio Volskio veido išraiškos nesunkiai galėjai suprasti, kad jis aiškiai suabejojo, ar yra prasmė apskritai su manimi kalbėtis. Janušas nusprendė, kad verta įsiterpti.

- Nekreipk dėmesio į lyrinius nukrypimus. Ji kažkada statė už savo numerį banko eilėje - na, žinai, kuris yra ant įeinantiems išduodamo žetono. Vienas tipas statė už startinio automobilio registracijos numerį, o viena boba - už buto numerį... Tramvajų, autobusų numeriai, gimimo datos irgi ganėtinai populiarūs. Tai paprasčiausiai tokia lengvo pamišimo rūšis.

Juzis Volskis nusiramino. Aš sugrįžau prie savo temos.

- Tai man kalbėti tiktai apie tai, kas pas mus šiandien yra aktualu? Nes štai neseniai dar buvo trejetas, prancūziškai *tierce*, šiaip jau "trio". Dabar trejeto daugiau nebėra, bet užtat įvedė "kvintą".

- Na, tuomet aš pasirinkčiau "kvintą".

- Puiku, nes ji ir man labiau patinka. Apskritai kalbant, tai pats tikriausias vifaifas, prancūziškai *v-cinq*, paprasčiausias penketas - toks išplėstas tripletas. O pas mus tai vadinama "kvinta" - juk visi taip mėgstame lotynų kalbą! Ir atspėti čia reikia penketą žirgų

- pirmuosius penkiuose jojimuose. Pas mus visuomet - nuo pirmojo iki penktojo...

- Minutėlę! O tripletas nuo kurio jojimo statomas?

- Tripletą galima statyti nuo bet kurio - nors ir nuo pirmojo iki trečiojo, nors ir nuo ketvirtojo, nors ir nuo trečiojo iki penktojo, ir tai galima vertinti kaip aukščiausią idiotizmo laipsnį - visame pasaulyje vifaifas statomas nuo antrojo iki šeštojo...

- Kodėl?

- Kas kodėl?

- Kodėl idiotizmas?

- Ogi todėl, kad žmonės nespėja pastatyti! Nesunku suprasti, kad statymą reikia atlikti prieš prasidedant lenktynėms, o kasas uždaro prieš dvidešimt minučių iki pirmojo jojimo starto. Kas ateina vėliau, iškrenta iš žaidimo. Juk tai Sodoma ir Gomora, kadangi vienu metu tenka suspėti pastatyti ir du pirmuosius tripletus - jiems juk egzistuoja lygiai tokie patys apribojimai. Jeigu kvintą loštų nuo antrojo jojimo, tuomet visi suspėtų. Įsivaizduojate, kokį pelną turėtų hipodromas?! O šitaip - vieni nuostoliai. Nė nežinau, koks kretinas tai sugalvojo, kad būtent pas mus turi būti nuo pirmojo jojimo, ir viskas! Kai pagalvoju man tiesiog akyse aptemsta - juk reikia būti retam debilui arba paprasčiausiai lenktynių, kaipo tokių, priešui, be to, dar ir visuomeninės santvarkos bei valstybės priešui! Aš kalbėjausi su direktoriumi, jis man visiškai pritarė, pažadėjo pasistengti ką nors padaryti, bet net ir jam nė velnio nepasisekė. Štai aš ir klausiu, kas gi per niekšas visa tai sugalvojo? Koks priekvaišis? Juk ožkos spirose - ir tų galvoje yra daugiau proto!

- Jūs tikrai manote, kad ožkos spiros turi galvą? - netikėtai pasidomėjo Juzis Volskis, šiek tiek atšaldydamas mano užsidegimą.

- Nežinau. Tikriausiai turi - tokią pačią, kaip ir šitas, atleisk man Viešpatie, mūsų kvintos išradėjas! Juk ne atsitiktinai visame pasaulyje galų gale ją ėmė lošti nuo antrojo jojimo, velniai rautų! Nejaugi mes niekad nepasimokysime iš kitų klaidų? Būtinai pradžioje reikia patiems viską išbandyti! Et, tiek to... užteks apie politiką...

- Ir jūs nežinote, kas priėmė tokį sprendimą?

- Visiškai nenutuokiu. Jeigu jau direktorius panašiems dalykams neturi įtakos, tai ką visa tai reiškia?! Kas, velniai rautų, tvarkosi mūsų žirgų lenktynėse, jeigu šių pačių lenktynių vadovybė nieko nevalioja padaryti?!

- Už žirgų sveikatą! - paskubomis pasiūlė tostą Janušas, įduo-

damas man į ranką taurę vyno.

Aš išgėriau, nesuspėjusi sutramdyti savo nervų, ir man vien per stebuklą pavyko neišlaistyti bent dalies indo turinio sau ant sijono. Šiek tiek apsiraminau.

- Piktavalis idiotas, - kerštingai subambėjau sau po nosimi.

- Na gerai, dėl kvintos viskas aišku, - dalykišku tonu pratarė Juzis Volskis. - Taigi, kol kas mes turime "viršų", "eilę", "tripletą" ir "kvintą". Ar dar kas nors yra?

- Pas mus nėra, - pagalvojusi atsakiau. - Kanadoje dar yra kvadripletas.

- Kas?

- Nežinau, kaip kitaip tai pavadinti. Kvadripletas ir viskas. Keturi žirgai, kažkas per vidurį tarp tripleto ir kvintos. Neprisimenu, kaip tiksliai pas juos tai skamba, kadangi pamečiau programėlę, o pavadinimas kvadripletas iškilo pats savaime, kai mano draugė Marija, kuri turi nuostabų polinkį daryti visokiausias matematines klaidas, įsigudrino užpildyti tripletą būtent tokiu būdu - vietoje trijų žirgų jai išėjo keturi. Ir ji nusiminusi paklausė mane, kas jai čia, vardan Dievo, išėjo? Kvadripletas? Na, o vėliau pasirodė, kad kvadripletas iš tiesų egzistuoja, tiktai Kanadoje...

- Nenorėčiau apsikiaulinti, - ryžtingai pastebėjo Juzis Volskis, - todėl derėtų jus perspėti: jūs nenuspėjate, kad aš viską užrašinėju į magnetofoną?

- Ne, bet man kažkodėl visiškai tas pat. Užrašinėkite, kiek tiktai norite.

- Aš, žinoma, vėliau iš įrašo atsirinksiu, kas reikalinga, bet vis dėlto norėtųsi tam tikro nuoseklumo. Vadinasi, kaip supratau, kvadripletas mums nesvarbus?

- Kol kas ne.

- Aišku. Tuomet ką gi mes turime dar?

- Nieko. Žaidimas baigtas. O jums ką, mažai?

- Ne, ką jūs! Man ir viso šito - per akis...

- Pardubicoje, tiesą sakant, dar yra trejetas, - nutraukiau jį, staiga pagauta prisiminimų. - Bjaurybė prakeiktoji, kad ją velniai nujotų...

Tikriausiai pasakiau kažką labai originalaus, kadangi abu mano pašnekovai ūmai susidomėjo. Aš neišlaikiau.

- Geriau man leiskite papasakoti apie tai, antraip apskritai su jumis nesišnekėsiu! - pagrasinau. - Tai kažin kas tokio, ko niekuomet gyvenime nepamirši, nuo to tave tiesiog iš vidaus sprogdina. Arba aš jums papasakosiu apie Didžiosios Pardubicos lenktynes,

arba jūs iš manęs apskritai daugiau nieko neišgirsite!

Leisti papasakoti - pernelyg silpnai pasakyta. Jie vos ne ant kelių atsiklaupę ėmė manęs maldauti pagaliau papasakoti apie Didžiąją Pardubicą.

Taip... Didžioji Pardubica... Beprotiškos, pritrenkiamos lenktynės su kliūtimis, reginys, vertas bulių kautynių, žadinančios tokius pačius prieštaringus jausmus. Tai vienu metu ir varžybos, ir ištvermės patikrinimas - jas baigia tiktai geriausi iš geriausių. Pardubicos direktoriaus nuomone, tai ir yra lenktynių prasmė - pademonstruoti žirgų galimybių ribas, ir bet kas tegu čia nekiša nosies. Siaubingos lenktynės!

Pirmą kartą Didžiosios Pardubicos jojimą su kliūtimis aš stebėjau po užsitęsusių liūčių, žirgai lėkė per sunkų, klampų gruntą. Pargriuvo trys žirgai ir nuo balno nulėkė vienas žokėjus. Ir kaip sykis tuomet apsireiškė tasai anglas.

Jis išsiskyrė jau pristatinėjant dalyvius. Pardubicos lenktynėse daugiausia dalyvauja galingi, stiprūs žirgai, pusiau arba grynakraujai ristūnai - nuostabūs egzemplioriai, susidedantys, atrodytų, iš vienų raumenų. Ir staiga šalia jų atsiranda tasai anglas ant žirgo, kuris greta jų atrodė beveik kaip lėlė - lieknas, grakštus, dailus, baltomis pirštinaitėmis, auksinėmis žvaigždėmis išsiuvinėtais marškiniais, ispaniška barzdele. Vienas Dievas žino, kaip jis sugebėjo įveikti pirmąsias keturias kliūtis, tačiau priešais Didįjį Taksį jis atsidūrė tuomet, kai visi likusieji žirgai jau buvo jį įveikę, jeigu žodžiu "įveikę" galima pavadinti tai, kaip vienas po kito į vandenį virto ir žmonės, ir gyvuliai. Tie, kurie išsikepurnėjo, nušuoliavo toliau; štai tuomet ir apsireiškė tasai anglas.

Jis nusitaikė į Didįjį Taksį kaip priklauso, įsibėgėjęs, bet žirgas šokti atsisakė. Anglas apsisuko, pasitraukė atgal ir pabandė dar kartą. Matėsi, kad žirgas jau lyg ir buvo pasirengęs šuoliui, bet šį kartą pabūgo raitelis, ir vėl pasuko atgalios. Likusieji dalyviai jau seniai dingo už gojelio, žiūrovams tribūnose nebuvo į ką žiūrėti, akiratyje liko tiktai vienintelis anglas, ir visų dalyvaujančiųjų dėmesys nukrypo į jį. Jau per antrąjį jo bandymą žiūrovai pradėjo šaukti, švilpti, ploti. Per trečiąjį bandymą anglas neblogai įsibėgėjo, jį užvaldė išdidumas, ir jis vis dėlto šoko. Bet kaip!.. Tuo momentu, kai priešakinės ristūno kanopos atsiplėšė nuo žemės, raitelis ištraukė kojas iš balnakilpių ir jiedu abu įveikė kliūtį sinchroniškai, bet atskirai. Anglas tai atliko tigro šuoliu - rankos į priekį, kojos ištiestos užpakaly; kaip skriejo jis paslikas, taip ir tėškėsi į griovį, kur jau spėjo nusileisti ir jo žirgas. Visas hipodromas stau-

gė ir klykė, už gyvatvorės matėsi tiktai besikapanojanti makalynė, paskui pagaliau anglas išlindo, ištraukė už pavadžio žirgą ir užšoko ant balno. Žirgas pabūgo kitos kliūties, Didžiojo Pylimo, užkopė į pačią viršūnę ir sustojo kaip įkastas - sustingo dangaus fone, visiškai kaip paminklas ant postamento. Tribūnos šėlo, o žirgas su anglu stovėjo nejudėdamas, tarsi būtų nusprendęs likti šioje vietoje amžinai. Anglas tai plekšnojo jam per sprandą, tai šnabždėjo kažką į ausį ir galų gale tarytum įkalbėjo, kadangi žirgas sutiko pasijudinti iš vietos, nusileido nuo pylimo ir pasuko į šilą ilsėtis.

Iš už gojelio pasirodė raiteliai, ir žiūrovai liovėsi anglu domėtis. Jis vėl pasirodė tiktai pasibaigus lenktynėms, kai reporteriai ėmė filmuoti nugalėtojus, ir taip įžūliai lindo į pirmą planą, kad dviems arklininkams tiesiog teko jį tempti šalin. Ir pagaliau aš supratau, ko jis siekė: šis anglas sumokėjo savo du tūkstančius kronų - stojamąjį įnašą už teisę dalyvauti lenktynėse - ir surengė visą šį spektaklį vien tiktai tam, kad paskui galėtų papasakoti vaikaičiams, kaip jis dalyvavo Didžiojoje Pardubicoje ir šoko per Didįjį Taksį!

Paskui aš nuėjau iki jojimo tako, savo kojomis pražingsniavau distanciją, pačiupinėjau žemę prie kliūčių ir pati viską išmatavau. Kažkada skaičiau, kad prieškarinis žirgo šuolio į tolį rekordas buvo aštuoni su puse metro. Didžiojo Taksio ilgis, jeigu skaičiuotume nuo lygios aikštelės priešais užtvarą iki tokios pat aikštelės už vandens griovio, sudarė ne mažiau kaip dešimt su puse metro - pati tai patikrinau. Kitais metais ten pat vėl stebėjau kažką tokio, kuo niekas nepatikėtų, aš ir pati nepatikėčiau, jeigu nepamatyčiau savo akimis.

Šį kartą gruntas buvo lengvas. Didysis Taksis - labai plati kliūtis. Raiteliai prieš kliūtį pasiskirstė į dvi grupes: didesnioji dalis šuoliavo dešiniąja puse, o iš kairės liko viso labo tiktai trys žirgai - du priekyje, o vienas iškart po jų. Ant šio trečiojo jojo tūlas Chalupka žaliais marškiniais. Kaip tik už jį buvau pastačiusi, todėl įdėmiai jį sekiau, neatitraukdama žvilgsnio nuo kairiojo kliūties krašto. Du pirmieji žirgai šoko ir pūkštelėjo tiesiai į griovį - matėsi tiktai šmėsčiojančios galvos, kanopos, arklių, žokėjų nugaros, visa tai teliūškavo vandenyje ir bandė išsikepurnėti, ir kaip sykis ten stryktelėjo Chalupkos žirgas. Aš apmiriau, netgi mirksėti lioviausi - Chalupka neišvengiamai turėjo nusileisti į tą arklių ir žmonių kūnų masę! Jis praskriejo virš kliūties žemu šuoliu, tiesiog brūkštelėdamas pilvu per gyvatvorę, ir atrodė kad štai štai virs žemyn, bet ne! Viskas atrodė taip, tarsi žokėjus būtų kilstelėjęs žir-

gą šuolyje, prasklendė virš griovyje spurdančių kūnų, laimingai nusileido ant žemės ir nušuoliavo toliau!

Šalia manęs stovėjo tuometinis mano vyras, kuris labai neblogai nusimanė apie žirgus. Bet jis žiūrėjo į kairiąją kliūties dalį. Aš vos nenuplėšiau jam švarko rankovės.

- Pralėkė! - klykiau laukiniu balsu. - Jis pralėkė! Peršoko!!!

- Netikiu, - trumpai atsakė, kaip būdinga tipiškam vyrui.

- Štai jis joja! Žiūrėk! Štai ten šuoliuoja!

- Netikiu.

Jis niekada manimi taip ir nepatikėjo, ir aš už tai ant jo netgi nepykau. Gyvenime pasitaiko reiškinių, labiau panašių į stebuklą - matai tokį dalyką ir netgi savo akimis netiki.

Būtent tuomet ir toje pačioje vietoje įvyko dar kai kas nepaprasta, tiktai jau ne arkliškoje, o žmogiškoje srityje. Atvejis visiškai neįtikėtinas, o galbūt kaip tik atvirkščiai - labai nesunkiai paaiškinamas, nors aš pati iki šiol negaliu to suvokti - lygiai taip pat, kaip mano kvailas vyras nepatikėjo, kad Chalupka įveikė Didįjį Taksį.

Vieną tribūną kaip sykis remontavo, ir visose likusiose viešpatavo baisi kamšatis. Apie jokias bilietuose nurodytas vietas nė kalbos negalėjo būti - visi sėdo, kur papuola, ir užsiimtas vietas saugojo kaip akies vyzdį. Mes atvažiavome keturiese: vyras, aš, mano sūnus ir jo sužadėtinė. Užsiėmėme vietas. Prie kasų kunkuliavo didžiulė minia, kurios bent jau pusę sudarė atvykėliai iš kitur. Vokiečiai, rusai, lenkai, visokie kapitalistai, ką jau kalbėti apie vietinius čiabuvius. Žodžiu, tikras pragaras. Mano vyras ir sūnus - vyrai augaloti ir tvirti, jie visada prasimuš ten, kur reikia, taigi mudvi su būsima marčia pasilikome saugoti vietų, o juos nusiuntėme prie kasų. Kuriam laikui pamečiau iš akių visus saviškius, paskui sūnaus sužadėtinė sugrįžo ir padavė man programėlę, pasakydama, kad tai veikiausiai yra mano, nes ji gulėjo ant vienos iš mūsų užimtų kėdžių.

- Ne, ne mano, - abejingai tariau. - Savąją turiu.

- Tuomet tegul guli čia, kad išsyk matytųsi, jog vieta užimta, - logiškai išprotavo mergina.

Po kelių minučių sugrįžo sūnus.

- Mama, tavo programėlė...

- Betgi ne mano ji! - suirzusi atsakiau. - Tegul sau guli, saugo vietą.

Sugrįžo vyras.

- Tavo programėlė?

- Ne mano! - sustūgau. - Palikit mane ramybėje!

Visiškai nesuprantamu būdu nelemtoji programėlė visą laiką išliko šalia manęs. Atėjo kažkokie vokiečiai ir vėl mandagiai ją man ištiesė.

- Jūsų programėlė?

- Labai dėkoju, - prakošiau pro dantis ir atsisėdau tiesiog ant tos bjaurybės, kad daugiau man jos niekas nekaišiotų prie fizionomijos.

Kai tarp jojimų pasitaikė daugmaž ramesnė minutėlė - regis, tai buvo prieš trečiąjį etapą, - aš paėmiau tą prakeiktą programėlę ir pasižiūrėjau į ją dėmesingiau. Ji buvo sulenkta ties Didžiąja Pardubica, likusiais jojimais programėlės šeimininkas nė nepasidomėjo. O Didžiosios Pardubicos puslapyje paukščiukais buvo pažymėti keturi žirgai; aš pažvelgiau į juos ir iš nuostabos gūžtelėjau pečiais. Kažkoks kretinas! Ir sugalvok tu man išsirinkti tokią nesąmonę?! Na, vienas iš keturių dar šioks ne toks, aš pati už jį pastačiau, bet likusieji trys paprasčiausiai beviltiški... Sulyginau jo pasirinkimą su tais, už kuriuos pastačiau pati, ir tas ketvertas tvirtai įstrigo man į atmintį.

Didžiosios Pardubicos lenktynės prasidėjo, laimingai pasibaigė, aš ėmiau įrašinėti į savo programėlę penkis nugalėtojus, ir ūmai man prieš akis tarsi išplaukė paukščiukai iš svetimos programėlės - tame atlenktame lapelyje buvo pažymėti keturi žirgai kaip tik iš pirmojo penketo, įskaitant ir tą, kuris finišavo pirmas...

Ką mes paskui visi vienas kitam dėl to iškalbėjome, kartoti neverta. Statymai už visus šiuos keturis žirgus "apsukui" būtų kainavę ne daugiau kaip šimtą dvidešimt kronų, pinigų turėjau, tikrai galėjau sau tą leisti. O už laimėjimą tuomet išmokėjo daugiau nei septyniolika tūkstančių. Svetima programėlė galų gale kažkur pranyko iš akių, bet ir vyras, ir sūnus vienu balsu tvirtino, kad mums atėjus anksčiau užsiimti vietas tribūnoje, kaip sykis priešais mus sėdėjo dviese: vienas iš Pardubicos hipodromo aptarnaujančio personalo, o kitas - mūsiškis, iš Služevicos...

- O ką tai reiškia - pastatyti "apsukui"? - atsargiai paklausė Juzis Volskis, kai pagaliau sugrįžau iš savo stebuklingų prisiminimų ir melancholiškai nutilau.

- Taip man ir reikia! Užuot po tupyklas besišlaisčiusi, galėjau apsvarstyti statymus už antrą ir septintą numerį, - su apmaudu kalbėjau toliau. - Dvidešimt keturi tūkstančiai Kanados dolerių tiesiog pro panosę prašvilpė... Jūs kažko klausėte?

- "Apsukui". Ką reiškia statyti "apsukui"? Ar nebūtumėt tokia

maloni...

- Aha... Tai reiškia statyti už visus žirgus priklausomai vienas nuo kito, tai yra visas įmanomas kombinacijas su jų dalyvavimu. Pavyzdžiui, jūs pasirinkote trejetą: statote "eiles" - du-trys, du-šeši ir trys-šeši, štai ir išėjo trejetas žirgų "apsukui". O jeigu kalbėsime apie trejetą - statote visus trejetus iš pasirinktų keturių žirgų, pavyzdžiui, pirmas, trečias, penktas, septintas numeris, tuomet jums išeina vienas-trys-penki, vienas-trys-septyni, vienas-penki-trys, vienas-penki-septyni...

Aš išvardijau jam visas įmanomas kombinacijas. Jų išėjo dvidešimt keturios.

- Štai šitai ir vadinama statymu "apsukui". O jeigu geidžiate kokiame nors jojime pastatyti už visus žirgus iš eilės, tuomet šitai vadinsis "sienele". Pavyzdžiui, tripletas: pirmajame jojime statote už dvejetą ir trejetą, antrajame už penketą, o trečiajame - už visus. Vadinasi, jūs baigiate "sienele", tai yra statote už visus žirgus visuose įmanomuose deriniuose. Vienas tipas sykį visą dieną būtent taip ir statė - tikėjosi atsitiktinumų. Tai buvo seniai, tuomet tripletai atsiėjo po trisdešimtį zlotų, tai jis už visus savo statymus paklojo dvidešimt septynis tūkstančius, o išlošė daugiau kaip du šimtus tūkstančių - viena mano draugė visa tai matė savo akimis. Ir jis jai pasakė, kad visuomet šitaip stato, kai jaučia, kad bus stambūs išlošimai.

- Na, o dabar dar papasakok apie Sakramentą, idant pagaliau užbaigtume lyrinius nukrypimus, - paprašė Janušas.

Pasakojimas apie Sakramentą man visuomet teikė didelį pasitenkinimą.

- Arklys, leiskite atkreipti dėmesį, gyvulys su kojomis ir, kas būdinga, mėgsta bėgioti. Na, nepatinka jam stovėti vietoje - nuo šito pasiligoti ir netgi nudvėsti jis gali. Laukiniai arkliai visuomet lakstė sau kiek norėjo, o prijaukintas irgi gali judėti netgi labai daug. Kai kurie net šokinėja patys vieni, tiesiog savo malonumui, aš pati asmeniškai esu tokių mačiusi. Tad štai, prasidėjo jojimas - regis, dviejų tūkstančių dviejų šimtų metrų, nors jie startavo iš dešinės pusės, iš už tribūnų, o du ir du šimtus paprastai pradeda nuo kampo. Na, apskritai dabar jau už nieką pasaulyje negalėčiau prisiminti, kokią distanciją jie jojo, bet tai ne taip jau ir svarbu. Svarbiausia, kad viskas vyko tiesiai priešais mūsų akis. Tiesiog starte nuo Sakramento nuvirto žokėjus, bet teisėjas jau nesuspėjo sustabdyti jojimo, ir taip jie nuskuodė. Sakramentas pradžioje ramiai bėgo paskutinis, laikydamasis priešpaskutinio žirgo uodegos, bet ant-

rajame posūkyje padidino spartą, tapo lyderiu, finišuodamas spurtavo ir nugalėjo. Jis atlėkė pirmas - sudalyvavo lenktynėse, galima sakyti, savo iniciatyva, be žokėjaus. Žinoma, faktas, kad bėgti jam buvo daug lengviau nei likusiems...

- Ir ką? Pripažino jį nugalėtoju?

- Ne. Jojimą anuliavo. Sakramentas varžėsi be klaidų, bet paskutinėje tiesiojoje nesilaikė taisyklių - keitė bėgimo takus. Jis taip veržėsi prie finišo juostelės, kad visiems maišėsi po kojomis. Nežinau, galbūt derėjo atiduoti pergalę tam, kuris atjojo antras - kaip atpildą už drąsą.

- Gal grįžkime arčiau prie temos. Kaip daryti statymus, aš jau supratau. O dabar norėtųsi iš jūsų išgirsti ką nors apie žmones. Apie lošėjus, trenerius, žokėjus...

Aš atkišau Janušui savo taurę.

- Išgerkime į Sakramento sveikatą. O dėl žmonių, tai aš tiesiog nežinau, ar užteks vieno vakaro trylikai enciklopedijos tomų. O jeigu atvirai, vis dėlto kuriuo laiku nužudė Derčiką?

- Tarp vienuoliktos ir pirmos. Tai teoriškai. O praktiškai jūsų dėka žinoma, kad tai įvyko ne vėliau kaip penkios minutės po dvyliktos.

- Ne vėliau dvyliktos! - patikslinau. - Iš toli mačiau, kad ten niekas nevyksta, vadinasi, žudikas turėjo pasitraukti iš ten anksčiau. Jis galėjo pranykti ir prieš minutę iki mano pasirodymo, bet tiktai ne tuo momentu, kai jau ten pasirodžiau. Ir aš dar bent penketą minučių pridėčiau, taigi išeitų vienuolika penkiasdešimt penkios. Ir ne anksčiau vienuolikos, jums atrodo? Reikia rasti motyvus.

- Būtent. Ar turite kokių nors minčių?

- Aš jau jas išsakiau. Neįsivaizduoju, kokie buvo Derčiko santykiai su savo treneriu, ir nežinau nieko, kas šiuose santykiuose galėtų ką nors suprasti. Kaip žokėjus Derčikas buvo visiškai beviltiškas, be to, dar ir žirgai jo nemėgo. Ne kartą savo akimis regėjau, kaip arkliai nuo Derčiko puldavo į šalį, o kitąsyk tiesiog šokdavo prieš jį. Paskui, kai jau atsisėsdavo į balną, būdavo kiek geriau, ir man atrodo, kad žirgai net jo kvapo nemėgo. Juk jų uoslė labai stipriai išvystyta, o jis tikriausiai vartojo kokį nors muilą ar skutimosi kremą, kurio kvapo arkliai paprasčiausiai negali pakęsti. Paklausinėkite apie tai arklidėse, ir jums ten visi pasakys, kad gyvuliai nuo jo snukius į šalį sukdavo. Jodinėjo jis kaip serganti karvė, ir niekas nevalioja suprasti, kaip jam treneris apskritai leisdavo sėsti į balną. Gal kas nors jį versdavo taip daryti? Juk tai pro-

tu nesuvokiama!

- O kaip iš viso atrodo žokėjų reikalai? Visada joja tie patys? Kiekvienas treneris turi savo žokėjų ar kiekvienas žirgas?

- Įvairiai. Žinoma, treneriai turi savo žokėjus, kai kurie žirgai irgi, o apskritai pasitaiko visko. Kartais ant žirgo sodina kokį nors mokinį arba žokėjų mėgėją - paprasčiausiai tam, kad būtų kokiais keturiais kilogramais mažiau svorio. Bet tokių unikumų kaip Derčikas savo gyvenime aš daugiau nesu mačiusi - jis juk buvo tiesiog rekordininkas, stabiliai pirmoje vietoje iš galo! Nieko tikra nežinau, bet man atrodo, kad Derčikas savo trenerį Glebovskį galėjo ir šantažuoti. Ir šiam tekdavo duoti arklius tam kretinui, nors galbūt ir nenorėjo to daryti. Na, negalėjo treneris Derčiku niekaip kitaip atsikratyti, kaip tik tokiu būdu, štai jis ir nudobė jį iš nevilties, kad galutinai išsivaduotų. Jokių kitų priežasčių aš nematau, nebent koks nors psichas juo tikėjo... Arba Derčikas patsai savimi tikėjo?.. Galbūt tasai nenormalusis visą laiką už jį statydavo, prasilošė iki siūlo galo ir nugalabijo iš nusivylimo, tačiau tuomet tai turėtų būti kažkoks visiškas puskvaišis arba neregys, kuris niekuomet gyvenime nematė nė vienerių lenktynių.

- O kokie tarpusavio santykiai tarp lošėjų ir hipodromo darbuotojų?

- Čia nėra nei ribų, nei sienų, - niūriai pratariau aš, ūmai persmelkta nuoširdžia užuojauta majorui Volskiui. - Iš tikrųjų visą šią bylą užkorė jums? Priimkite mano užuojautą. Visi ten vienas kitą pažįsta, vienas su kitu susitinka kur ir kada tiktai nori. Regis, egzistuoja kažkokia mafija, savo gniaužtuose laikanti visas lenktynes, ir čia būtinai turėtų būti įpainioti bukmekeriai, kadangi be jų jokia mafija neturi prasmės. Tačiau aš šios mafijos nepažįstu.

- Bukmekeriai! - pasigavo Juzis Volskis. - O kaip jie?

- Ogi niekaip. Jų visai nereikėtų, jeigu paskaičiavimai būtų kompiuterizuoti. Kai tiktai lenktynių take atsiras elektronika, bukmekeriams paprasčiausiai nebeliks vietos. O kol skaičiavimo dalis skaičiuoja rankomis, nuo kasų uždarymo iki jojimo pradžios praeina mažiausiai dvidešimt minučių, o per šias dvidešimt minučių kokių tik idėjų į galvą nešauna, visi nori statyti - štai dėl to bukmekeriai jiems ir reikalingi. Jeigu kasos pas mus kaip ir visame civilizuotame pasaulyje priiminėtų statymus iki paskutinio momento, iki starto, bukmekeriai hipodrome tiesiog neturėtų ką veikti. Kai kurie iš jų, žinoma, ir mieste galėtų neblogai užsidirbti - iš tų, kurie į lenktynes nevažiuoja, o mėgsta lošti ir daryti statymus arčiau savo namų. Bet tokius bukmekerius paprasčiausiai galima

būtų legalizuoti, apmokestinti ir viskas - jokios nusikalstamos veiklos.

- Tai kodėl iki šiol nekompiuterizuota?

- O štai šito geriau paklauskite direktoriaus, - tariau suirzusi, kadangi ši tema mano viduje kėlė tikrą įvairiausių emocijų audrą. - Neva dėl finansinių priežasčių. Keistos tačiau šios priežastys, nes visos išlaidos atsipirktų per vieną sezoną, na, daugiausiai per du. Nežinau, gal ir čia bukmekeriai daro spaudimą? Juk, išskyrus juos, dėl to niekas nepralaimėtų.

- O kaip "dirbtiniai" jojimai? Apie juos nuolat iš visų pusių kalbama. Kas tai per dalykas?

Aš sunkiai atsidusau.

- Egzistuoja dvi versijos... Palūkėkite, pradėsiu nuo pradžių. Apskritai "dirbtiniu" vadina tokį jojimą, kuriame vietos paskirstytos iš anksto pagal susitarimą, nepriklausomai nuo lenktynėse dalyvaujančiųjų žirgų klasės, svorio ir formos. Pavyzdžiui, geriausią žirgą žokėjus privalo prilaikyti arba paprasčiausiai taip juo joti, kad finiše tasai nepakliūtų tarp dviejų pirmųjų. Gali būti trečias - labai prašom! Už trečiąjį juk nestatoma. Tai štai, kaip jau sakiau, yra dvi versijos. Viena, kad visi jojimai - "dirbtiniai", ir antroji - kad "dirbtinių" praktiškai nebūna, na, nebent vienas jojimas per visą sezoną.

- Kokia jūsų nuomonė apie tai?

Aš vėl atsidusau ir mąsliai pažvelgiau į Juzį Volskį.

- Neturiu jokios nuomonės, - kiek pasvarsčiusi ryžtingai pareiškiau. - Pasakysiu, ką žinau, o nuomonę jau patys be manęs susidarykite. Galite abu komentuoti, daryti bet kokias išvadas - prašau, kiek tik norite. O gal jums šaus į galvą kokia nors visiškai nauja mintis? Tiktai apsidžiaugsiu. Pradėsiu papunkčiui. Pirma, arklys - stiprus ir atkaklus gyvulys, spaudžia pirmyn su įkvėpimu, ir iš čia kyla pirma problema: kaip prilaikyti besiraunantį į galopą ristūną, kai pagal taisykles žokėjus lyg ir turėtų jį raginti, ir dargi taip, kad prilaikymo niekas nepastebėtų? Tai aukštos klasės menas, ir mūsų raiteliai jį įsisavino iki tobulumo.

- Man pasirodė, kad tu iškart išdėstei susiklosčiusį požiūrį? - nustebo Janušas ir dar įpylė man vyno.

- Klysti. Aš jau pereinu prie to, kas pas mus yra "antra". Tai štai, antra: mūsų arklininkai, lošėjai, treneriai, arklidžių šeimininkai, žokėjai ir kita žirgų lenktynėse besisukinėjanti publika anaiptol nėra rojaus angeliukai, kurie visi baltai pasidabinę, skambant arfos garsams, su šypsenėlėmis lūpose ir džiugesiu širdyje daro

vienas kitam paslaugas. Kur jau ten! Juk tai ištisos grupuotės, klikos, klanai, bičiulystė ir neapykanta, antipatija, piktavališkumas, pavydas, dalykiniai interesai ir tarpusavio priešiškumas. Ir jokia jėga pasaulyje manęs neprivers patikėti, kad šie žmonės bent jau teoriškai pajėgūs taikiai susėsti greta vienas kito prie židinio ir sąžiningai bei teisingai susitarti, kuris iš jų kokiame jojime išlošinės. Trečia, man papildomai žinoma, kad jie kruopščiai vienas nuo kito slepia daugybę pačios įvairiausios informacijos: pirmiausia viską apie žirgų kokybę bei formą, taip pat apie savo asmeninius klastingus ketinimus. Viena arklidė nieko nežino, kas darosi kitose, aišku, išskyrus ryškiausius nutikimus - kaip gaisras ir mirtina epidemija. Bet jie ir nesistengia kaupti ir sisteminti šiuos duomenis, ir galų gale bendroje situacijoje netgi lošėjai geriau orientuojasi nei žmonės iš arklidžių - vien todėl, kad anie turi ką palyginti. Bent jau man taip atrodo... Ketvirta, arklidė ir jos rezultatai turi būti vizitinė trenerio kortelė. Kad ir kaip ten būtų, tai tiesioginis jų darbas, o kiekvienas savo darbe nori pasiekti kokių nors rezultatų. Žinoma, esama avigalvių, kuriems į viską nusispjauti, bet dauguma... na, bent jau pusė... tai žmonės, kurie savo darbą mėgsta. Dievas liudininkas, net pardavėja nori būti gera pardavėja, gauti premijas ir padėkas, projektuotojas siekia tapti genialiu projektuotoju, šaltkalvis, ir tasai didžiuojasi puikiai atliktu darbu, vairuotojas, gydytojas, mokytojas, policininkas! Netgi banditas!.. O treneriai - argi ne žmonės? Ir kuo už juos blogesni žokėjai? Žinoma, Melnickis buvo vienintelis toks, bet galbūt ir antras toks kada nors atsiras! Visa tai niekai... Palūkėkit, nes iš piktumo mane tuoj ištiks širdies smūgis!..

Tiesiog prisiminiau, kaip jau mažiausiai kelis dešimtmečius stengiuosi palenkti visus vienas kitą nuosekliai keičiančius hipodromo direktorius padaryti vieną mažytę pataisą programėlėje - papildyti ją tekstu, kaip tai daroma visose kitose šalyse. Ten kiekvienoje programėlėje spausdina trenerių ir žokėjų reitingą - pasiektų pergalių skaičių, laimėjimų sumas, vietą klasifikacijoje ir taip toliau. Tegul nors kas dešimtam leidinėlyje pas mus kas nors panašaus būna! Kas jau kas, o lenkų vaikinas nė už ką nesutiks, kad vietoje jo kas nors būtų aukščiau sąraše! Ir prašau, ir meilinuosi, ir triukšmą keliu - viskas beprasmiška! Visi direktoriai iš eilės man aiškina, kad jie visiškai bejėgiai ką nors padaryti, kad ne jie sprendžia, kad nėra popieriaus, ir taip toliau ir panašiai! Niekai visa tai - kad nėra popieriaus! Apimtį galima sumažinti, tekstą surinkti petitu! Suprantama, galbūt tuo nieko nepakeisi, bet kol nepabandy-

si, nepamatysi ir rezultatų. Bet vis dėlto aš tikiu lenkišku charakteriu, ir visa istorija tikrai mano pusėje!

Išliejau klausytojams tai, kas metų metais šia tema man kėlė pasipiktinimą ir pamečiau savo pasakojimo giją. Abudu, tiek Janušas, tiek Juzis, skubiai ir su didžiuliu įkvėpimu pripažino mano teisybę - panašu, kad jiems labai magėjo išgirsti tęsinį.

- Trečia... - tariau vis dar jausdama tam tikrą susijaudinimą, - ne, regis, ketvirta... Ar jau kelinta?..

- Penkta, - atsargiai pasufleravo Juzis.

- Tebūnie penkta. Tad štai, penkta, kažkada sėdėjo pas mane vienas vyras, dabar jis treneris Vroclave, o tuomet buvo kandidatas į žokėjus - vaikinas iš kaimo, tiesiog dievinantis arklius, - ir štai jis susijaudinęs man pasakoja, kaip pats ant savęs ir užsišoko. O reikalas buvo toks: susitarė vaikinai, kad pirmieji finišuos antras-ketvirtas, o jis jojo trečiuoju numeriu pažymėtu žirgu. "Išlekiu aš į finišo tiesiąją, - kalba jis, - ir matau, kad ketvertukas skuodžia tiesiai prieš mane, o antrojo numerio, kuris turėjo būti pirmas, apskritai niekur nesimato. Iš paskutiniųjų prilaikau žirgą, jaučiu, kaip jis tiesiog sprūsta iš po manęs, na, nebeturiu daugiau jėgų. Tuomet spjoviau į susitarimą - vis tiek numatyta tvarka jau suiro, paleidau savąjį pirmyn ir finišavau pirmas. Ir, kad aš nusprogčiau, už mano laimėjimą išmokėjo septynis šimtus zlotų, o aš netgi patsai už save nepastačiau!" Nemelavo jis, tikrai taip buvo. Šešta, tokių situacijų, kai geriausias žirgas, geležinis, atrodytų, favoritas, ūmai nei iš šio nei iš to baigia distanciją trečias arba ketvirtas, nors tiesiog privalėjo laimėti kone juokaudamas, aš mačiau šimtus. Ko gero, netgi galėčiau paaiškinti, kaip kiekvienas žokėjus tai padaro - juk visi turi savas priemones: vienas startuodamas atsilieka ir pernelyg vėlai ima tą savo atsilikimą mažinti, kitas ims taip smarkiai ginti savo žirgą, kad šis pusiaukelėj praranda visas savo jėgas, ir ties finišu jį vis tiek aplenkia, trečias sukirs pentinais posūkyje, žirgas išlėks į išorinę tako dalį, ir viskas, sudie pergale - jis jau toli užpakaly. Regėjau ir priešingas situacijas - pavyzdžiui, kai Songas atsilikinėjo bėgdamas per klampų gruntą, lošėjai tribūnose tiesiog siuto iš įtūžio, o žirgo kojos juk plonos, purve klimpsta... O kaip Mazurekas lenktynėse su kliūtimis ant grynakraujo arabo Kabareto išsiveržė į priekį ir finišavo devyniasdešimt laipsnių pasukta galva - tai bijojo, kad jį paskutinį momentą pasivys...

- Ir kaip, suspėjo? - susidomėjo Janušas.

- Suspėjo, bet juk ir Kabaretas buvo aukščiausios klasės ristūnas. Visą gyvenimą nepamiršiu, kaip kitados Truščioba į priekį

veržėsi - pati mažiausia kumelaitė take, o juk visus pralenkdavo tarsi stovinčius! Tačiau tiktai ant gero pagrindo...

Čia aš pagaliau prisiminiau, kad turėjau kalbėti apie "dirbtinius" jojimus, o ne pasiduoti jausmingiems prisiminimams, ir suėmiau save į rankas.

- Aš juk prašiau, kad uždavinėtumėt man klausimus! - su priekaištu pastebėjau. - Aš jus sąžiningai įspėjau, kad mane kartais nuneša į šalį. Tai ties kur mes sustojome?

- Ties tais trimis punktais, iš kurių mes turime daryti išvadas. Iš eilės septintas.

- Septinta, tie prizai ir pinigai, kuriuos jie visi gauna už pergales, jau seniai, išskyrus juoką, daugiau nieko nekelia. Patys paskaičiuokite - už pirmąją vietą paprastame jojime žokėjus gauna du šimtus tūkstančių ir nieko daugiau, netgi rezultatų suvestinėje neparašys gero žodžio. Ir štai ateina pas jį koks nors tipas ir duoda du arba tris milijonus, kad jis nefinišuotų pirmas. Tai ką, jūs manote, kad šitas žokėjus koks nors atsiskyrėlis? Vienuolis? Įsikūnijęs šventasis Pranciškus? Žinoma, kad jis paims šiuos milijonus, ir galite laikyti, kad jo jau nebėra! Premijos už laimėjimus tiesiog juokingos, nebent jis pats už save stato, ir tai beveik nieko negauna, jeigu vis tiek į favoritus įeina...

- O ar jiems leidžiama už save statyti?

- Tokio draudimo nėra. Egzistuoja tiktai džentelmeniškas susitarimas, kad darbuotojai nelošia. Bet kas iš to? Prie kasos nueis jo sesuo, svainis, draugas... Rizika čia tiktai tokia, jog, kaip aš jau sakiau, jie nieko nežino apie žirgus iš kitų arklidžių, o kas nors iš svetimų kaip tik ir gali pasirodyti geresnis žinovas. Pasitaiko, kad visi jie į finišą veržiasi tiesiog su įniršiu, juk tai matyti - plėšosi tarsi pašėlę. Galbūt tai ir "dirbtinis" jojimas, bet labai jau keistai toks "dirbtinumas" atrodo. Aštunta, į publikos plepalus neverta net dėmesio kreipti, kadangi visi tie nuolatiniai lenktynių lankytojai seniai yra kuoktelėję. Jau šimtus kartų taip yra buvę: kai išsidėstydavo nenumatyta "eilė", toks laukinis klyksmas per hipodromą nuaidėdavo, neva visa tai iš anksto suplanuota - į direkcijos langus buteliai nuo alaus skriedavo. O aš kaip tik šią "eilę" savo programėlėje buvau pasižymėjusi, kadangi dar iš vakaro, dieną prieš lenktynes, buvau taip paskaičiavusi. Na ir kaipgi? Ar aš šį jojimą "suplanavau"? Pagal mano tarnybinį žirgų sąrašą taip išėjo, kad kaip sykis šiedu žirgai turėjo laimėti, ir jie laimėjo. Galite patikėti, mano programėlėse viskas užrašyta...

- Ir tu taip buvai pastačiusi?

- Kur jau ten! Aš tiktai spėti gerai sugebu, o pastatau visai idiotiškai. Būna, kad kas nors man šnipšteli neva kaip didelę paslaptį: "Ketvirtajame jojime pirmasis finišuos trečias numeris". O mano programėlėje šis numeris seniai riebiu kryžiumi pažymėtas, aš pati jam galėjau jį pasakyti, o tasai atseit didžiulę paslaptį atskleidžia - konfidenciali, matai, informacija iš arklidžių! Bet štai bestatant mane reguliariai ištinka kažkoks specifinis proto užtemimas, ir nieko čia nepadarysi. Devinta...

- O ar galima bus dirstelėti į tas jūsų programėles? - godžiai pertraukė mane Juzis Volskis.

- Kiek tiktai širdis geidžia. Kada? Šiandien?

- Šiandien aš tiktai greitai peržiūrėčiau, bet apskritai norėtųsi kuriam laikui pasiskolinti, drauge su užrašais.

- Ilgam?

- Ne, savaitės tikriausiai užtektų...

- Na, savaitei būtų galima, - didžiadvasiškai sutikau. - Devinta, jojimo sąžiningumas patikrinamas išmokant laimėjimus. Bet čia jau reikia turėti ilgametę lošimo žirgų lenktynėse patirtį. Tai štai, asmeniškai aš pastebiu vieną įdomų reiškinį...

Ir tuomet aš nutilau, susimąsčiusi apie šį įdomų reiškinį. Prieš daugelį metų išmokau neklysdama atspėti išmokų dydžius - suklysdavau tiktai visai nežymiai, atspėdama ir "eiles", ir tripletus. Bet ūmai su nuostaba suvokiau, kad paskutiniu metu man šitai nebepavyksta - beveik visi laimėjimai nuo mano prognozių ėmė gerokai skirtis tai į vieną, tai į kitą pusę. Gal po visu tuo kas nors slypi?..

Nusprendžiau apie viską jiems smulkiai papasakoti, išdėstyti paprasta ir prieinama kalba - taip, kad net kvailas suprastų, kadangi mano prielaidos visam reikalui galėjo pasirodyti itin svarbios.

- Pradžioje jūs žiūrite žirgus programėlėje, - lėtai pradėjau aš. - Galima atspėti, kas bus favoritas, už kurį visi stato. Paskui sekate, kas darosi kasose ir kas už ką stato. Už kokį nors žirgą visi bilietai yra nuliniai, niekas jų nė pirštu neprisiliečia, visi veržiasi statyti už favoritą. Ir staiga pirmasis finišuoja tasai didžiausias fuksas, už kurį niekas nestatė. Atrodytų, už laimėjimą turėtų sumokėti ištisą lobį, na, tarkim, šešiasdešimt tūkstančių už "viršų", o moka viso labo tiktai dešimt. Vadinasi, už tą "juodąjį arkliuką" kažkas pastatė labai stambiai. Tas pat su "eilėmis" ir tripletais - nugalėjo fuksas, visi statė visai už kitus žirgus, ir išmokos turi būti didžiulės, o ne taip, kaip pasitaikė - vos siekė vidutinį lygį. Vadinasi, kažkas pastatė labai stambiai ir pataikė į tikslą. Štai šiandien kaip

sykis taip ir atsitiko...

Aš papasakojau jiems apie žirgus, kuriais turėjo joti Derčikas, ir apie tą antrąjį tripletą, už kurį išmoka nukrito kokį dešimtį kartų. Ta pačia proga prisiminiau dar ir Sarnovskį su Bialu. Tuomet pamaniau, kad juostelei jau būtų laikas pasibaigti, o aš vis dar trypčioju šios epopėjos pradžioje.

- Disproporcijos išmokose už laimėjimus: "viršus", "eilė" ir tripletas, - kalbėjau toliau. - Tarkim, yra įprasta, jei moka apvalią sumelę už "viršų", tai ir už tripletą taip pat, bet kartais pasitaiko, kad už "viršų" moka daug, o tripletai labai skysti, arba atvirkščiai - už "viršų" tiktai skatikai, o už tripletus moka milijonines išmokas, bet pastarąjį atvejį dar galima suprasti.

- Ir ką tai reiškia?

- Paprasčiausiai kas nors užbaigė tripletą vienu žirgu, o apie kitą per skubą pamiršo, štai jis stato už jį didesnį "viršų", kad apsidraustų. Na, pralaimės tripletą, tai nors su nugalėtoju pataikys į tikslą. Suprantama, kad šiuo atveju "viršus" išlošia mažiau, bet tripletas vis tiek išlieka aukštas, kadangi tasai lošėjas, kuris taip pastatė, vis tiek jau niekaip negalėjo paveikti tripletų rezultatų. Tripletus juk reikia statyti paankstintai - tai yra už ketvirtąjį jojimą galima statyti tik prieš uždarant kasas prasidedant trečiajam ir nė minute vėliau.

- Palūkėkite... - įsiterpė majoras Juzis. - Aš visa tai pakartosiu, o jūs patikrinkite, ar teisingai supratau. Vadinasi, laimi žirgas, už kurį niekas nestatė, ir už tai turi sumokėti labai didelius pinigus. O sumoka mažai. Taip išeitų, kad kas nors vis dėlto už jį pastatė... bet kaip? Slapčia?

- Bet vis tiek absoliučiai slapčia pastatyti nepavyks, kadangi ten visi vienas kito rankas stebi. Tačiau galima pastatyti paskutiniu momentu, tiktai vienoje kasoje ir labai didelę sumą.

- Vadinasi, galima padaryti išvadą, kad viskas buvo suplanuota iš anksto? Ir kad jis apie tai žinojo?

- Taip, lyg ir galima, bet galvos kirsti neduočiau. Mane nuo šito sulaiko vienas atsitikimas, kuriame aš pati dalyvavau ir kurio niekada gyvenime nepamiršiu, bet ir suprasti neįstengsiu. Tad štai, hipodrome lankydavosi kažkoks svarbus indų tautybės asmuo, iš pasiuntinybės, regis. Jis visuomet vedžiojosi su savimi kelias žmonas ir ištisą vadą vaikučių. Ir kartą pasitaikė toks jojimas, kuriame dalyvavo devyni žirgai, dveigiai, o vienas iš jų pirmą sykį - debiutantas. Apžiūrėjau juos po doku, išsirinkau tris - pirmąjį, antrąjį ir septintąjį numerį - ir pastačiau už juos "apsukui". O antrasis ir bu-

vo tasai debiutantas, į ką aš kaip tik ir neatkreipiau dėmesio. Ir šis antras numeris vis dėlto finišavo pirmasis, o įkandin jo - pirmasis, tai yra du-vienas. Visiškai nenutuokiu, už ką tuomet visi statė, bet prie kasų atsiimti laimėjimo laukė tiktai du žmonės - tasai indas ir aš. Tiesa, mes laukėme prie skirtingų kasų: aš buvau pastačiusi dvidešimt zlotų ir gavau du tūkstančius du šimtus, o indas buvo paklojęs už savo statymą du tūkstančius ir susižėrė visus likusius pinigus, kurie buvo šiame jojime pastatyti. Tai buvo paskutinis jo atvažiavimas į hipodromą, daugiau jis ten nebesirodė. Ir šito aš visiškai nevalioju suprasti.

- Kodėl? Galbūt tai kaip tik ir buvo toks "padarytas" jojimas?

- Iš devynių dveigių? Pirma, tai paprasčiausiai neįmanoma, o antra, jeigu jis būtų "padarytas", apie tai žinotų pusė hipodromo, o ne vienas vienintelis indas. Čia įmanomas tik vienas paaiškinimas - kad jis už visus statė po du tūkstančius. Tiesiog tokią sumą jis visuomet statydavo. Ir šiame jojime taip pat galėjo pastatyti penkiolikai "eilių" po du tūkstančius ir atspėti visiškai atsitiktinai. Kaip kitaip paaiškinti, aš paprasčiausiai neįsivaizduoju. Ir toks dalykas bet kada ir bet kam gali nutikti.

- Tai, apie ką jūs čia kalbate, man atrodo kaip tikras galvosūkis...

- Ko gero. Jūs netrukus imsite suprasti, kodėl aš neturiu savo nuomonės. Na, kelinta dabar turi eiti toliau?..

- Dešimta.

- Taigi dešimta. Žokėjus krinta nuo žirgo - na, tarkim, nuo vieno iš favoritų. Tribūnose šauksmas: "Jis tyčia taip padarė!" Kaipgi! Vieną kartą aš su Jeremiašu visai prie pat jojimo tako stovėjau ir iš arti žiūrėjau - žirgai skuodžia beveik šešiasdešimties kilometrų per valandą greičiu, nešasi dideliu būriu, visi turi kanopas... Ar jūs po šiomis kanopomis savo noru pultumėt? Kai kurie iš žokėjų ligoninėje pasivartė, vieni po to jodinėti liovėsi, kiti gavo sunkius kūno sužalojimus. Asmeniškai aš netgi labai abejoju, ar kuriam nors iš jų gali šauti į galvą specialiai nuvirsti.

- Aš irgi abejočiau. Bet palaukite! O nuo ko priklauso išmokų dydis?

- Lošime?

- Taip.

- Nuo to, kiek į kasą įnešta pinigų. Išlošimas būna aukštas ne tuo atveju, kai laimi "juodasis arkliukas", už kurį mažai kas statė, o tuomet, kai pralaimi aiškus favoritas, už kurį statė didžioji dauguma. Tikiuosi, jūs suprantate, kad iš kur nors šiuos pinigus išmo-

koms reikia paimti. Be favorito atsitiktinumų nebūna. Jeigu visi stato už įvairius žirgus, didelių laimėjimų paprasčiausiai nebūna.

Juzis Volskis kiek pagalvojo, gurkštelėjo vyno ir patvirtinamai linktelėjo galvą.

- Regis, supratau. O koks yra statymo dydis?

- Už laimėtoją ir už "eilę" - mažiausiai du tūkstančiai, tripletai būna po keturis, o kvinta kainuoja penkis, kas apskritai neturi jokios prasmės.

- Kodėl gi ši kvinta neturi prasmės?

- Visame pasaulyje statymai už vifaifą arba patys žemiausi, arba bent jau kaip ir už visa kita - Danijoje, pavyzdžiui, už kvintą renka viso labo po vieną kroną. Tai masina, žmonės stato už didelį skaičių kombinacijų, ir piniginės įplaukos iš šių statymų galų gale yra pačios didžiausios. O pas mus už kvintą ima daugiau nei už visa kita, todėl visi pradžioje stato už labai ribotą variantų skaičių, o paskui ir apskritai liaunasi statę - įgrysta! Juk kuo sunkiau atspėti, tuo ir statymas turi būti žemesnis, tai jau seniai mokslo įrodyta, o mes dėl kažkokios visiškai nepaaiškinamos priežasties viską darome atvirkščiai! Norėčiau pamatyti idiotą, kuris priėmė tokį sprendimą...

- Manau, man pasiseks sužinoti, kas tai padarė, ir tuomet aš jums būtinai jį parodysiu, - pažadėjo majoras Volskis. - Bet sugrįžkime prie "padarytų" jojimų; mes, regis, jau apsvarstėme dešimt punktų... Ar bus vienuoliktas?

- Gerai pasistengus, galima ir iki šimtas vienuolikto prisikasti, - nuraminau jį. - Vadinasi, vienuolikta... Pasitaiko, kad vienas žokėjus praleidžia į priekį kitą tiesiog iš mandagumo. Lekia greta du žirgai, kaip velniai veržiasi į priekį, ir vienas kitą mažiau nei galva aplenkia, o tai nėra paprastas menas. Tiesiog antrasis praleido pirmąjį kiek į priekį, nes tądien šis savo vardynas šventė. Na, tokia lyg ir dovanėlė. Arba pirmojo sesuo kaip tik antruoju tripletą bayginėjo. Žinoma, visa tai įmanoma tiktai tokiu atveju, jeigu varžovai - draugai, o ne priešai... Bet štai neseniai buvo atsitikimas - viename jojime dalyvavo tėvas su sūnumi. Yra čia toks žokėjus, kurio sūnus taip pat joja, ir iki kandidato į žokėjus šiam visai nedaug trūksta - dviejų pergalių, jeigu neklystu. Tai štai, visi buvo įsitikinę, kad tėvas sūnų į priekį praleis, prie pat finišo vos vos pralaimės - tegul sau atžala eilinį tašką užsidirba. Ir nieko panašaus! Tėvukas jam savo meną finišuodamas pademonstravo, laimėjo lygiai per pusę galvos. Aš netgi specialiai klausinėjau, kokie yra judviejų santykiai - visko juk šeimoje pasitaiko, - bet pasirodė, kad

kaip sykis labai geri. Paprastai tikras žokėjus, kuriam Dievo duota... ak, taip, šitai jau turėtų būti dvylikta. Tai štai, toksai Dievo pateptasis žokėjus audžia finišo link instinktyviai - jeigu žirgas dumia kaip reikiant, žokėjus viską pamiršta ir paprasčiausiai skrieja pirmyn, galima sakyti, kaip ant sparnų. Patsai talentas jį neša. Na, Melnickis buvo toks fenomenas, bet Melnickis - tai apskritai ypatingas atvejis...

- Buvo? O dabar ką, nebėra?

- Daugiau jis nebejoja. Tapo treneriu. O gaila, toks žokėjus turėtų būti nemirtingas. Viešpatie, kaip jis mokėjo joti! Jokiais žodžiais to neišreikši... Jo siela buvo ristūniška.

- Na taip, tikriausiai jis tapo geru treneriu?..

- Galėjo tapti. Sunku pasakyti, kaip viskas yra iš tikrųjų, kadangi ne jis pats savo arkliais jodinėja, o tie bjaurybės...

- Palūkėkite, kol aš nepamiršau. Kokios ten žokėjų pareigybės? Na, kaip jas pavadinti - gal žokėjiškais laipsniais?..

- Aš irgi nežinau, kaip jas geriau pavadinti, paprasčiausiai pasakysiu, kokie yra. Pradžioje eina mokinys. Kad taptų vyresniuoju mokiniu, jam reikia laimėti dešimt pergalių. Vyresniajam, kad jis taptų praktikantu, reikia dar penkiolikos. Praktikantas gali pereiti į kandidatus dar po dvidešimt penkių pergalių, laimėtų turint šį laipsnį - iš viso jau penkiasdešimt. Dar penkiasdešimt, ir kandidatas tampa žokėjumi.

- Vadinasi, iš viso šimtas?

- Šimtas. Melnickis pasiekė rekordą - tapo žokėjumi per dvejus metus. Niekada gyvenime nepamiršiu - vyko pas mus kažkokios tarptautinės varžybos, ir aš kaip tik sėdėjau tuometinio direktoriaus ložėje. Tai jis pašoko iš vietos nežmoniškai klykdamas: “Spausk, Metekai!”, įkandin jo pašoko, regis, žemės ūkio ministras, paskui kažkokie tipai iš “Animekso”, visi drauge persisvėrė pro lango angą, - o jie vienas už kitą storesni, taigi labai sunkiai sutilpo, - ir choru visa gerkle staugė “Spausk, Metekai!!!”. Melnickis su lenkišku arkliuku laimėjo penktą etapą, ir mes užėmėme pirmąją vietą. Visas hipodromas taip kaukė, kad veikiausiai Pyrachuose girdėjosi.

- Aš irgi būčiau pradėjęs klykti, - įsitikinęs konstatavo Juzis Volskis. - Tai kas toliau? Teisybę pasakius, čia tokia byla, kad nė nežinau, ko jūsų klausti. Aš vėliau viską išanalizuosiu - gal kas nors ir pavyks...

- O kodėl jums šią bylą įbruko, jeigu žirgų lenktynėse nieko nenutuokiate? - pasidomėjau.

- Būtent todėl ir įbruko. Savo prigimtimi nesu azartiškas, polinkio į lošimus neturiu - vadinasi, yra tikimybė, kad sugebėsiu neįsitraukti ir išlaikyti sveiką nuovoką. Tiesa, šia tikimybe aš kažkaip vis labiau imu abejoti, kadangi emocijos čia tik ir verda... Ar dar ką nors turite pasakyti?

Susimąsčiau, kokias dar problemas vertėtų iškelti į pirmą vietą, ir baigiau iki galo gerti savo vyną.

- Turiu. Gandai. Kitaip sakant, plepalai. Kad yra kažkokia paslaptinga mafija, kuri moka už favorito pralaimėjimą jojime. Kad čia įsipainioję bukmekeriai, nors man tai atrodo labai sentimentalu, kadangi kaip tik bukmekeriai priiminėja statymus iki paskutinės minutės ir būtent jie negali numatyti, už ką žmonės statys - juk mūsų liaudis visiškai nenuspėjama! Todėl iš anksto jie su žokėjais susitarti negali, o paskutinę minutę jau paprasčiausiai nespėtų, taigi jie neturi jokių šansų. Nebent kas nors dar... Šnekama, kad žokėjai tarpusavy susitaria, jog kai kurie iš jų vienas su kitu bendradarbiauja, o kiti, atvirkščiai - pykstasi. Kad yra vienas toks tipas, kuris visuomet laimi, ir stambiai. Negalėčiau pasakyti, ar daug jis išlošia, bet užtat žinau, kas jis toks - buvusios Vidaus reikalų ministerijos buvęs darbuotojas, laipsnis man nežinomas. Plepama, kad kai kas gauna informaciją iš arklininkų... Ne, jei kalbėsime apie žinias iš arklidžių, tai jau bus tryliktas punktas. Aš asmeniškai savo akimis jau daug metų stebiu tokį reiškinį: pavyzdžiui, hipodrome yra vienas toks kalvis. Puikiausiai jį pažįstu - padorus žmogus, be to, kalbama, jog geriausias kalvis Europoje. Suprantama, nėra hipodrome tokio trenerio, žokėjaus, netgi nė vieno arklidžių darbuotojo, kuris nenorėtų su juo palaikyti pačių geriausių santykių. Visi davinėjo jam patarimus, o aš paskui jį į kasą pėdinau. Statė jis po du šimtus, o tuomet, noriu jums priminti, statymai buvo po dvidešimt zlotų. Stebėjau, už ką jis stato ir stačiau už tą patį. Ir nebuvo atvejo, kad nors kartą šie žirgai finišuotų pirmi, nors specialiai, iš piktumo, niekam nešautų į galvą jį apgaudinėti, tuo aš tai jau tikrai visiškai neabejoju!

- Palūkėkite! Juk ten, atrodo, dar kažkokia komisija egzistuoja...

- Egzistuoja, - sausai patvirtinau. - Tai vadinasi techninė komisija. Kolektyvinis organas, kuriam visas hipodromas jaučia nuoširdų pasibjaurėjimą.

- Kodėl? - vienu metu nustebo abu mano klausytojai.

- Dėl visiškai nesuprantamų, o kitą sykį tiesiog kenkėjiškų šio organo veiksmų. Techninė komisija turėtų būti sudaryta vien tik iš

profesionalų. Žinovų! O jie arba atvirai sukčiauja, arba yra tokie patys žinovai kaip trombonas iš ožio uodegos! Net aš matau, kad žokėjus prilaiko žirgą ir kitokius pokštus krečia, o jie nemato? Ar jie akių neturi? Pašalinti iš lenktynių vaikinuką, kuris viso labo tiktai penktą kartą joja, dargi ir baudą jam įkrėsti - šitai jie sugeba, o kai žokėjus penkiasdešimtą kartą iš eilės žirgą prilaiko - šito nė vienas iš jų nemato! Liaudis atkakliai tvirtina, kad jie patys lenktynėse lošia ir sprendžia taip, kaip jiems lošime palankiau, ir šiuo atveju aš sutikčiau, kad "liaudies balsas - Dievo balsas". Asmeniškai aš šios komisijos ložėje buvojau, tai prie manęs jie elgėsi visai padoriai ir lenktynes komentavo daugmaž protingai...

- O ką jūs ten veikėte?

- Tiesiog teko ten pora kartų pasėdėti. Ir elgėsi jie normaliai. Apskritai privačiame gyvenime tai visai simpatiški ir padorūs žmonės, ir aš niekaip neperprantu, kas per velnias į juos įsikūnija, kai manęs ten nėra ir jie iš privačių asmenų pavirsta kolektyviniu organu. Jau netgi imu nepasitikėti bet kuriuo kolektyviniu organu, kaipo tokiu.

- Ne tiktai jūs...

- O dėl žurnalistų, kurie rašo apie žirgų lenktynes... Atleiskite, bet savo nuomonės apie mūsų žurnalistus aš jums nedėstysiu, kadangi tektų pasinaudoti posakiais, kurių žodynai iki šiol vengia... Žinoma, aš su jais lenktynėse susiduriu, žinau, kas jie tokie ir ką ten veikia. Jų rašliava tiesiogiai priklauso nuo jų asmeninių išlošimų ir pralošimų. Kai tiktai jų statymai, pagal arklidžių nukreipimus padaryti, nueina šuniui ant uodegos, tai jie bematant sukčiavimą puola pliekti, bet užtenka jiems išlošti - ir metasi į visišką euforiją. Sykį kažkuris iš šių rašeivų ėmė interviu iš vieno gero žokėjaus ir savo interviu parašė, kad šis žokėjus savo žmonai, kuri tame pačiame etape jojo kaip vyresnysis mokinys, posūkyje šaukė: "Greičiau, meilute!". Dėl "greičiau" nėra ką prikišti, bet štai dėl "meilutės" visas hipodromas iš juoko leipo. Gaila, kad jis dar nepridūrė "mano meilute žmonele". Aš tiesiog pabandžiau sau įsivaizduoti tokį dalyką: laiko belieka sekundės dalys, toji idiotė atsilieka, vyrui gėdą daro, o jis jai meilius žodelius sapalioja... Jūs turite žmoną?

Juzis Volskis virptelėjo iš netikėtumo.

- Taip, - prisipažino jis. - Ir labai ją myliu. Bet privalau su jumis sutikti, kad pats delikačiausias žodis, kuris gali ateiti į galvą tokioje situacijoje, irgi prasideda raide "m" - mėmė...

- Tai ką man daugiau jums šia tema beaiškinti?

Janušas, kuriam, regis, buvo linksma mus stebėti, atkimšo dar vieną butelį vyno.

- Tik dėl žlugusio režimo šios bylos neužkrovė ant mano sprando, - su pasitenkinimu pastebėjo jis. - Taigi aš galiu ramiai sau pasilinksminti. Į tavo sveikatą, Juzi!

- O tu taip labai nesidžiauk, kaip paršelis po lietumi! - gaižiai perspėjo jį Juzis. - Aš tai jau pasistengsiu, kad tave įtrauktų kaip konsultantą. Ei, palūkėkit, būkit žmonės! Leiskit pakeisti diktofono juostelę!

Pasinaudodama tuo, kad minutėlę nebuvo technikos priemonių, aš atvirai ir be jokių apylankų išsakiau savo nuomonę apie mūsų pokalbyje paliestus klausimus. Man teko pasiskubinti, kadangi jaunesnysis komisaras Volskis keitė juostelę labai profesionaliai.

- Mūsų tema plečiasi, taigi leiskite man kol kas sugaudyti tuos dalykus, kurie bent jau telpa į šiokius tokius rėmus, - maldaujamai paprašė jis. - Papasakokite mums apie tai, kas atsitiko šiandien. Ir prašyčiau tiksliau, pasistenkite nieko nepraleisti.

Papasakojau jam apie viską su visomis smulkmenomis. Iš anksto nusiteikiau, kad man visą šią istoriją teks dar ne kartą perpasakoti, bet kadangi kalbėjomės apie žirgų lenktynes, visiškai nebūgštavau, kad man nusibos šitai daryti. Sąžiningai priminiau visą atsitikimą, minutė po minutės, nepraleisdama netgi epizodo su išgąsdintu vaikinuku, nei Sarnovskio ir Bialo apsikeitimo trumpomis frazėmis.

- O kas jie tokie - Sarnovskis ir Bialas?

- Du geriausi žokėjai hipodrome, kurie, be to, išsiskiria aukštu protinio išsivystymo lygiu. Apie Sarnovskį sklinda gandai, kad tai jis viskam vadovauja. Jis, žinoma, didelis talentas, ir asmeniškai aš įtariu, kad jiedu su treneriu yra suokalbininkai - mažiau svarbiuose jojimuose jis gali daryti viską, kas tik šaus į galvą, o štai į stambesnes varžybas privalo žiūrėti rimtai. Derbis, Varšuvos Didžiosios, Ouksas ir panašiai. Ir Sarnovskis išties žiūri į jas labai rimtai. Derbį laimėjo. Jis puikiai moka prilaikinėti žirgus ir negali pakęsti laimėjimų risčia ant favoritų. Jeigu už jį stato stambiai, galima būti beveik šimtu procentų tikram, kad finiše jo pirmo nepamatysi. O jeigu jo niekas nė neprisiliečia, tai tuomet jis tikrai laimės. Jo treneris puikus, bet, kaip man atrodo, nė vienu iš savo žirgų Sarnovskis dar niekad visa jėga neprajojo. Su Bialu - tas pat. Eiliniuose jojimuose - ką nori, tą ir išdarinėja, tačiau stambius apdovanojimus vieną po kito laimi. Panašu, kad jie abu draugėje dirba.

- O kas tasai Bazilis?

- Štai apie jį aš kaip tik nieko ir nežinau. Apie jokį Bazilį aš paprasčiausiai nieko nenutuokiu.

- Vadinasi, apie šiandieninę dieną lyg ir viskas?

- Ne, dar liko Mecis.

- Kas per Mecis?

- Draugiškas individas. Aš jums išsyk noriu pasakyti, kad aš Mecio paklausiau, ar galiu jį įduoti, ir jis net nesusimąstydamas su viskuo sutiko. Tiesa, tuo momentu jis buvo gerokai kauštelėjęs, bet vis tiek ne iki tokio lygio, kad visai nesuvoktų, ką daro. Mecis kažką žino. Kai pranešiau, kad Derčikas padžiovė autus, jis vos priepuolio negavo. Todėl tiek ir prisilupo. Nežinau, ką tokio Mecis žino, kadangi šito man pasakyti jis nepanoro. Galbūt jums pasakys. Turiu jo adresą ir telefoną. Kur jis dirba, aš neprisimenu, bet tai kažin kas susiję su žemės ūkiu. Ar su žemės ūkiu, ar ne, bet su gamta tai jau tikrai kažkaip susiję.

Tam, kad padiktuočiau jaunesniajam komisarui Mecio duomenis, man teko keliauti į savo butą pasiimti rašomosios knygelės. Telefonas čirškė kaip pašėlęs.

- Klausyk, - iš kito laido galo į ragelį tarė Marija, - Mecis... Viešpatie Dieve, aš negaliu! Mecis ligoninėje, jį užpuolė!

- Vienas tipas ten apačioje manęs klausė, ar jam visi namie, - tarė Valdemaras, galvos linkčiojimais nurodydamas Jureką. - Pasižiūrėjau į jo programėlę ir suabejojau, ar jis normalus.

Po pralaimėjimo antrajame jojime Jurekas buvo piktas kaip velnias. Jis turėjo originalų įprotį apkarpyti programėlę aplinkui ir dar nušniaukšti jos kampus. Antrasis jojimas buvo išspausdintas taip, kad podraug su kampu Jurekas nudyrė ir paskutinį žirgą, kuris kaip sykis ir laimėjo.

- Iš kur galėjau žinoti, kad jis čia dalyvaus! - sudirgęs tarė.

- O kodėl tu ją apkarpei? - papriekaištavau. - Tu jau antrą kartą, kiek prisimenu, nukerpi laimėtoją! Kokių velnių tu taip viską aplinkui apkramtai?! Juk jau yra buvę - sykį visą jojimą nurėžei!

- O man taip patinka! Apkarpinėjau ir toliau apkarpinėsiu! Na gerai, nuplėšiau aš jį! Pagalvojau, pagalvojau ir išmečiau! Kad jį kur velniai nujotų! O paskui pamiršau, kad jis šiame jojime dalyvauja. Ir kokį ten pokštą Derčikas iškrėtė? Sako, nebegyvas?

Nuo Jureko, tolimo mano giminaičio, nebuvo jokios prasmės

slėpti teisybę.

- Vakar ryte kažkas nužudė. Taigi daugiau jis nejos. Patariu atkreipti dėmesį į jo paliktus žirgus.

- Tu juokauji? Ne, tu rimtai? O aš jį atmečiau... Eisiu pastatyti dar kartą.

Jis pakilo iš vietos ir nuskuodė žemyn statyti tripletų nuo ketvirtojo jojimo. Derčiko paliktais žirgais beveik visuose etapuose jojo Bolekas Kujavskis, Dievo apdovanotas lenktynių žokėjus - jis veržėsi pirmyn bet kokia kaina, pamiršdamas visus suokalbius ir susitarimus, dažnai nugalėdamas su atsitiktiniais ristūnais. Jo karjeros pradžioje Kujavskį visi spėjo būsiant Melnickio įpėdiniu, ir jis galėjo tokiu tapti, jeigu nebūtų sutrukdę ambicijų stoka ir, ko gero, tinginystė. Bet joti jis mokėjo ir Derčiko likę žirgai bematant pavirto statymų lyderiais.

Apie Derčiką gandai sklido kažkaip vangiai. Žmogžudystė jau buvo visiems žinoma, ir dar iki pirmojo jojimo spėjau sužinoti, kad:

- Derčikas mirė nuo persigėrimo;

- jį pribaigė į gėrimą įmaišydami nuodų;

- Derčiką nužudė šaunamuoju ginklu;

- jis mirė nuo žiauraus sumušimo, ligoninėje, į kurią jį nuvežė Greitoji pagalba;

- Derčiką peiliu papjovė mafija, kadangi jis atsisakė prilaikyti žirgą;

- mirė nuo to paties, skirtumas tiktai tas, kad Derčikas privalėjo atjoti pirmasis, mafija už jį statė, bet jis ją apvylė;

- pykčio įkarštyje Derčiką nužudė susinervinęs treneris;

- taip pat treneris, bet iš anksto tai numatęs ir pagaliau nusprendęs kartą visiems laikams jo atsikratyti (kaip aiškėja, savo požiūriu į Derčiką aš nebuvau vieniša);

- Derčikas šantažavo Glebovskį, turėjo kažkokią pastarąjį kompromituojančią informaciją, ir tiktai todėl šis jam duodavo žirgus (savanoriškai, būdamas sveiko proto ir normalios atminties, niekas jo nebūtų ant savo žirgo sodinęs);

- Derčikas pats asmeniškai buvo pagrindinis mafijozas, laikė visus likusius už pavadžio, ir kažkam paprasčiausiai trūko kantrybė;

- visas kivirčas kilo dėl merginos - Derčikas suviliojo kažkieno nuotaką, o galbūt netgi žmoną, ir atstumtasis jaunikis (arba vyras) perlenkė taikydamas įtikinėjimo metodus.

Išgirdusi šią paskutiniąją versiją, aš irgi praradau kantrybę.

- Kuo gi jis suviliojo, jūsų manymu? - sarkastiškai paklausiau. - Ant ko gi jinai taip užkibo? Ant jo strazdanų ar galbūt raudonos ševeliūros?

Užklaustasis pasakotojas burbtelėjo, kad moterys - visiškai nenuspėjami sutvėrimai, ir toliau laikėsi savo nuomonės.

Tiktai vienas tipas leptelėjo kažką tokio, kas turėjo bent šiokį tokį pagrindą. Tai buvo pasakyta ne man, aš išgirdau visai atsitiktinai.

- Jis pernelyg daug žinojo, - pusiau šnabždomis pratarė jis ponui Marianui.

Ponas Marianas atšlijo nuo jo su pasipiktinimu ir kažkaip iš karto suniuro. Atrodė taip, tarsi ir jis pernelyg daug žino ir ūmai pabūgo dėl savęs. Buvau įsitikinusi, kad man jis nieko nepasakys, kadangi paprasčiausiai laikė mane moterimi, o moterys jam visą gyvenimą tarnavo anaiptol ne kaip pašnekovės. Kojas jis dar šiaip taip pastebėdavo, o štai apie smegenis net nėra ką kalbėti.

Tris ketvirčius mano sąmonės buvo užėmęs žaidimas, o vieną ketvirtąją - mintis apie vakar sutiktą berniūkštį. Šiandien dar gebėčiau jį atpažinti, bet po poros dienų galutinai pamiršiu, kaip jis atrodo. Hipodromo darbuotojų atžalos šmirinėjo po teritoriją dideliais kiekiais. Daugumai iš jų arklys buvo mėgiamiausias naminis gyvulys, o žirgų lenktynių žaidimo paslaptys - duona kasdieninė. Tačiau nė vieno iš šių vaikų niekuomet nebuvau mačiusi tokio išgąsdinto. Juk jeigu ne ši mirtina baimė akyse, būčiau neatkreipusi į vaikigalį jokio dėmesio. Kas gi jam galėjo nutikti?..

Per pertraukas tarp jojimų įdėmiai žvalgiausi į šalis, bet berniūkščio niekur nesimatė. Užtat pastebėjau tą tipą, kuris išėjo iš administracijos pastato išsyk paskui berniuką kartu su kažkuo kitu, man nepažįstamu. Šitą tai aš puikiai pažinojau - nežinojau tiktai pavardės. Ir bematant prie jo prikibau.

- Vakar aš jūsų apie Jeremiašą klausiau, prisimenate?

Tipas liovėsi studijuoti programėlę, pasižiūrėjo į mane, ir matėsi, kaip jis stengiasi susikaupti.

- Jūs?.. Manęs?.. Ak, taip! Tikriausiai... Žinoma. O koks reikalas?

- Jūs išeidinėjote iš pastato su kažkokiu savo pažįstamu, o prieš jus išbėgo berniukas. Jūs jo nepastebėjote?

- Koks berniukas?

- Na tas, kuris bėgo prieš jus. Nedidukas toks, iš čionykščių. Tai jūs jį pastebėjote ar ne?

- Palaukite... Leiskite pagalvoti. Minutėlę... Berniukas? Gali

būti... Regis, šmėstelėjo priešais mane kažkoks vaikas...

- Kas jis buvo?

- Tasai vaikas? Nė neįsivaizduoju. Tai koks gi reikalas?

- Gaila. Kažkas jį mirtinai išgąsdino. Aš jo ieškau norėdama sužinoti, kas būtent. Ar buvo dar kas nors pastate?

Vyriškis spoksojo į mane taip, tarsi būčiau kalbėjusi užsienio kalba, kurios jis mokėsi ankstyvoje vaikystėje ir jau seniai spėjo pamiršti.

- Minutėlę. Apie ką jūs apskritai kalbate? Taip, aš išeidinėjau iš administracijos pastato... O tasai berniukas, jūs sakote, buvo išgąsdintas?

- Buvo. Ir įdomu sužinoti kodėl.

- Sėdėjo ten kažkokie žmonės, buhalterijoje, regis, ir sekretoriate... Taip, sekretoriate tiksliai kažkas buvo. Ir, vadinasi, tasai berniukas buvo išgąsdintas...

Čia tasai tipas kažkaip keistai nuraudo ir nutilo. Tačiau nuoraudis labai greitai pranyko, jis akimirkai užmerkė akis, o kai vėl jas atmerkė, iš jų visam laikui pranyko bet kokia išraiška.

- Visiškai nenutuokiu. Vaikinuką aš vos akies krašteliu pastebėjau. Nė nežinau, iš kur jis išlėkė. Gal jį kas nors tiktai šiaip, juokais, pagąsdino. O kas tai buvo per berniukas?

- Jeigu žinočiau, jūsų neklausinėčiau. Aš bandau jį rasti, bet kol kas kažkaip nepastebiu - tikriausiai šiandien jo čia nėra. Man pasirodė, jog tai kažkurio iš čionykščių darbuotojų sūnus, ir pamaniau, kad galbūt jį pažįstate. O jūs tuomet išeidinėjote su savo pažįstamu?

- Taigi, kad ne. Svetimas žmogus. Apie kažką su juo užsiplepėjome ir drauge išėjome. Nė nežinau, kas jis toks. Jis apskritai kažkaip išsyk dingo man iš akių. Greičiausiai jis čia nebuvoja - bent jau anksčiau nesu jo čia sutikęs.

- Ir aš neregėjau. Gal mėšlo šampinjonams buvo atvažiavęs... Tai jūs sakote, pastate nieko neįprasto nevyko?

- Ne, garbės žodis. Viskas buvo tyku ir ramu. Mat jį galai! Geriau man pasakykite, kas ten jums penktajame jojime išeina?

Pasakiau jam, kas man išeina penktajame jojime, gerokai jį savo paskaičiavimais nuliūdinau, kadangi jam išėjo kažkas visiškai kita, ir po to nuo jo atsikabinau. Tas ketvirtis mano sąmonės, kuris buvo užimtas mintimis apie vakarykštį nutikimą, pradėjo šiek tiek jaudintis. Tikriausiai jam nereikėjo sakyti, kad berniukas buvo išgąsdintas... O ir tasai antrasis - neva svetimas... Meluoja jis viską. Negali taip būti. Juk mačiau, kaip jie kartu išeidinėjo, kaip

šnekučiavosi... Tiedu tikrai vienas kitą pažinojo! Negalėjo nepažinoti! Ir tasai antrasis atsakė į mano klausimą apie Jeremiašą, vadinasi, turėjo bent jau žinoti, kaip Jeremiašas atrodo, taigi negalėjo čia buvoti pirmą kartą gyvenime! Meluoja, prakeikta bjaurybė... Tiktai štai kodėl?..

Ir ūmai man toptelėjo mintis, kad berniukas galėjo jų pasiklausyti. Jiedu šnekučiavosi apie ką nors, nuo ko plaukai ant galvos piestu stojasi: galbūt buvo kaip tik kalbama apie Derčiko nužudymą, o vaikinukas išgirdo ir išskuodė. Supratingas vaikas. Aš nemėgstu sustoti ties įrodymais neparemtais išprotavimais - taip ir aklavietėn patekti nesunku. Bet kaip man rasti tą snarglių?! Surinkti į vieną būrį visus hipodromo vaikus ir pažvelgti į juos iš arti? Neturiu nei tokių įgaliojimų, nei protingo motyvo. To turėtų imtis jaunesnysis komisaras Volskis, o mane iškviesti į atpažinimą.

Patraukiau į kasas. Ketvirtam jojimui aš dar nestačiau, kadangi jame dalyvavo du favoritai, kurie tiesiog negalėjo pralaimėti. O kai man tenka statyti už tokią kombinaciją, tai paprasčiausiai sumedėja ir ranka, ir liežuvis. Bet nieko kito vis tiek neįstengiau sugalvoti, ir man tai labai nepatiko. Dargi ir tai, ką išvydau po doku, visiškai patvirtino iš programėlės padarytas išvadas.

- Na gerai, - dėdama pastangas pratariau kasininkei, - statau duketuri, nors ir su pasidygėjimu.

Už manęs stovėjęs tipas konvulsiškai įsispitrijo į programėlę.

- Pasidygėjimas šiame jojime lyg ir nedalyvauja? - staiga įtariai paklausė jis ir ėmė jaudintis.

Jo veido išraiška aiškiai bylojo, kad jis baisiai supanikavo, praleidęs žirgą, vardu Pasidygėjimas. Man jo pagailo.

- Ne, pasidygėjimas niekur nedalyvauja, - tariau paimdama savo bilietus. - Pasidygėjimas tai toks jausmas. Galite už jį nestatyti.

Vyriškis nepatikliai pažvelgė į mane. Jo lūpose tarsi sustingo klausimas: “O jeigu būtent jis ir nugalės?..”, bet dalyvių sąraše neradęs Pasidygėjimo jis vis dėlto nusiramino. Šio tipo reakcija manęs visiškai nenustebino - pasitaikydavo tokių keistų žirgų vardų, kad ir Pasidygėjimą įmanoma buvo sutikti. Argi labai keistas šis vardas, kai yra, pavyzdžiui, Etažerė, Dangoraižis, Frakas?

Savuosius du-keturis su pasidygėjimu aš, suprantama, išlošiau - taip pat, kaip ir visi likusieji lošėjai hipodrome. Šitai mane taip supykdė, kad nusprendžiau vėl įsijungti į bylos tyrimą. Susiradusi ponią Zosę, nusitempiau ją žemyn ir parodžiau įtartiną tipą.

- Norėčiau išsiaiškinti, kokia jo pavardė, - primygau. - Jūs jį pa-

žįstate?

- Iš veido - taip, - atsakė ponia Zosė. - Pavardę irgi žinojau, bet dabar neprisimenu.

- Padarykite man paslaugą, dirstelėkite į jo leidimą. Galite apsimesti, kad jus domina leidimo numeris, kadangi čia du vienodi atsirado ir reikia patikrinti, arba dar ką nors sugalvokite.

- Kam jums reikia?

- Jis mane domina, o klausti pavardės kažkaip kvaila. Ypač, kad man jau prisistatė, o aš pamiršau. Turiu į jį asmeninį reikalą ir norėčiau prieiti kaip nors delikačiau.

Ponia Zosė jau seniai nesistebėjo mano prašymais. Ji padarė man paslaugą, ir po penktojo jojimo gavau informaciją, kad šį tipą vadina Blažejum Figatu. Visu kitu net neėmiau domėtis - tegul tuo užsiima Juzis Volskis.

Prieš pat prasidedant šeštajam jojimui, naujienomis apie Derčiką pasidalijo ponas Edis.

- Derčikas imdavo už tai, kad pralaimėdavo. Todėl niekada ir nebuvo pirmose gretose, - pareiškė. - Jis ėmė, ėmė, praturtėjo, pradėjo skolinti su procentais, ir vienas tipas įsiskolino jam pusantro milijardo. Derčikas pagrasino jam teismo vykdytoju, kadangi turėjo skolos raštelius, ir tasai skolininkas susinervinęs jį nugalabijo. Nežinoma, kas tai buvo, kadangi Derčikas daug kam skolindavo, bet galbūt suras pagal skolos raštelius.

Informacija buvo tokia netikėta, kad visi apstulbo. Paskubomis pradėjau skaičiuoti, už kiek jojimų Derčikas turėjo gauti kyšius, kad susidarytų pusantro milijardo, suskaičiavau, kad panaši suma galėjo susikaupti ne mažiau kaip per keturis sezonus, paskui staiga prisiminiau, jog dar praėjusį sezoną statymai ir kainos buvo beveik du sykius žemesni, pradėjau skaičiuoti iš naujo, galutinai susipainiojau ir mečiau šį beviltišką reikalą. Užtat pagaliau susivokiau, kad Derčikas buvo žokėjus, o tai reiškia, jog kada nors privalėjo pasiekti bent jau šimtą pergalių. Sunkiai mėginau atstatyti savo atmintyje ką nors apie jo karjeros pradžią, ir ūmai prisiminiau, kad didžiumą savo pergalių jis iškovojo Vroclave. Žirgų lenktynėse Vroclave aš niekada nebuvau, bet jau daugelį metų lenktynių žinovų rate viešpatavo vieninga nuomonė, kad ten visi iki vieno jojimai "padaryti". Velniai žino, gal ten Derčiką iš tiesų specialiai į priekį praleisdavo? O galbūt jis pats pradžioje kyšius davinėjo, gi paskui nusprendė tuo pačiu būdu atsigriebti tai, ką prarado... Prisiminiau, kaip jis jodavo - ne, tai neįmanoma! Joti jis paprasčiausiai nemokėjo, ir tiktai kretinas galėjo jam mokėti už

pralaimėjimą - jis ir be jokio finansinio suinteresuotumo uodegoje vilktųsi. Beje, o ką sau galvojo jo treneris?.. Pas Glebovskį Derčikas jodinėjo paskutiniuosius trejus metus, o iki to laiko dirbo kitose arklidėse. Ir ką gi? Visi treneriai vieningai apako ar visi be jokios išimties užsiiminėjo apgaulėmis? Negali taip būti. To paprasčiausiai negali būti, ir viskas!

Tuo metu ponas Edis toliau dalijosi informacija.

- Kamargas laimės. Ir dar šeštuką man pasiūlė. Turėtų finišuoti trys-šeši. Galite laikyti, kad Kamargas jau kabo. Višniako tarp pirmųjų nebus, o Kujavskio čia galima neimti domėn, man taip sakė. Na, pastačiau aš dvi šimtines už šiuos tris-šešis, todėl, kad apskritai jais netikiu, nors vienas iš jų ten pusantro gabalo pastatė. Bet vis dėlto Sarnovskio prisibijau, taigi paskutiniu momentu ir už jį pastačiau šimtinę.

- Na, jeigu Kamargas kabo, tai ir aš pasikarsiu, - su didžiu liūdesiu pastebėjo pulkininkas. - Čia Bolekas laimi...

- Aš už šį Boleką vis dėlto pastačiau, nors jis man ir pasakė, kad pirmas nefinišuos, - susirūpinęs prisipažino Valdemaras. - Na, aš jį pažįstu... Tai sako, kad nefinišuos, o atlekia pirmas, tai sako, kad bus pirmas, o po to finiše jo nėr... Jo niekaip neįspėsi. Aš tiesiog šiaip, dėl viso pikto pastačiau.

- Šeštuką jam pasiūlė? Jam ką, visai pasimaišė? Šitas šeštukas neturi jokių šansų! - bambėjo priešais mane Jurekas. - Galiu kirsti lažybų, kad geriausiu atveju jis bus priešpaskutinis!

- Bet juk Kujavskis mažai sveria, - abejodamas atkreipė dėmesį ponas Marianas.

Tuo jie mane gerokai užpykdė. Kamargo aš išvis nė pirštu nepaliečiau, Sarnovskio su Debora taip pat. Pastačiau tiktai už Boleką Kujavskį su Malvina į porą su antruoju numeriu, Pasionata, už mokinį Osiką - laiku prisiminusi vakarykštį mūsų pokalbį su ta mergina. Šiaip jau, žinoma, reikėtų sakyti "po mokiniu Osika", kadangi žirgas pagal idėją yra apačioje, o mokinys Osika ant viršaus. Osika taip pat mažai sveria. Šiandien aš išlošinėjau tarsi šokinėdama per langelius - po vieną praleisdama, ir kaip tik šiame jojime turėjo išpulti laimingas langelis. Šeštuoju numeriu dalyvavo Harcapas, o ant jo jojo Skorekas, kuriam joti aiškiai nesinorėjo, o Harcapas šį sezoną aukščiau ketvirtosios vietos apskritai nepakilo ir vargu ar šiame jojime ketino sumušti savo rekordą. Jis ir pagal amžių jau buvo ne iš jaunųjų, o ir svoriu sunkesnis... Ir iš kur, velniai griebtų, pas mane apskritai šis Harcapas atsirado!..

- O kaip vienetukas? - kažkas pašaipiai paklausė. - Tikriausiai

jau startuodamas padvės?

- Vienetukas pradės gerai, bet paskui atsiliks, - pasisakė kažkas man už nugaros.

- O jeigu neatsiliks?..

- Betgi atsiliks, kur jis dings neatsilikęs...

- Paskutiniu momentu visi puolė už dvejetą "viršų" statyti...

- Tu už Deborą pastatei? - nervingai paklausė Jurekas.

- Pastatyt tai pastačiau, bet aš ja netikiu. Sarnovskiui dar neatėjo laikas laimėti, nors į antrąją vietą prasmukti jis visiškai gali. Už jį ganėtinai daug kas stato, taigi jis dar bent kokius kelis sykius žirgą prilaikys.

- O privalėtų laimėti! Juk tai geriausias žirgas jojime!

- Na ir kas, kad geriausias? Tiktai pasižiūrėk, kas ant jo joja! Ko gali iš jo laukti?

Ir vėl Derčikas su visais savo vekseliais buvo galutinai pamirštas. Iš apačios atbėgo Marija ir man pranešė, kad vienas plikas tipas, kuris beveik visuomet išlošia, mirtinai įsikibo į dvejetuką ir pastatė už jį viską, ką tiktai galima buvo pastatyti. Mokinys Osika... Galbūt šis plikis ką nors žino?...

- Aš irgi žinau, - man trūko kantrybė. - Mokinys Osika lyg ir nori tapti žokėjumi. Aš pati už jį pastačiau - su Sarnovskiu ir su Boleku.

- Bolekas turi šansą. Suprantama, nelygu kaip jos.

- O Valdemarui jis pasakė, kad pirmas nefinišuos.

- Sakyti jis gali viską, ką tiktai nori, jis juk visuomet įvairiausius niekus tauškia.

Davė starto signalą. Žirgai įžengė į starto aptvarą paklusniai ir be jokių išsidirbinėjimų.

- Pajudėjo! - suklykė Jurekas.

- Startas duotas, - paskelbė garsiakalbis. - Pirmas bėga Derkačas, už jo - Malvina, trečioje vietoje Harcapas...

- Kas ten starte užsisėdėjo?!

- Pats matai, Sarnovskis, - pasakiau Jurekui. - Per keturis korpusus atsiliko, geriausiu atveju trečias finišuos. Aš nuo jo širdies smūgį gausiu, kad jį kur...

- Kur Kamargas? - nervingai kvotė Edis. - Kelintas bėga?

- Ketvirtas, paskui Harcapą...

- Į tiesiąją pirmas išsiveržia Derkačas, - pranešė garsiakalbis. - Antra - Malvina, Harcapas atsilieka, trečioje vietoje atsiduria Kamargas, priekin veržiasi Pasionata. Pirmoji bėga Malvina, kova dėl antros vietos: Kamargas, Pasionata... Malvina, Pasionata, Kamar-

gas...

- Nagi, Kamargai! - staugė ponas Edis.

- Spausk, Bolekai! - stengėsi jį perrėkti Valdemaras.

- Na, džiaukis savo Harcapu! Paskutinis! Aš juk jums taip ir sakiau - paskutinis finišuos!

- Varyk, Pasionata! - suklykiau iš visos širdies.

- Greičiau, Bolekai! - su pasiutusiu entuziazmu užprotestavo Marija. - Tu ką, visai išprotėjai? Kam tau toji Pasionata? Pas mane juk Bolekas triplete stovi!

- Malvina, Pasionata, - pratarė garsiakalbis ir nutilo.

- Pas mane irgi Bolekas triplete, bet "eilę" stačiau su Pasionata, ir ko tu apskritai prie manęs prikibai? Juk į pirmą vietą aš jos nestūmiau! Man ji antroji ir buvo reikalinga!

- Na, antroji - tiek to. Aš "eilės" nestačiau.

- Yra! - su palengvėjimu atsiduso Jurekas. - Aš stačiau už Kamargą, Deborą ir Malviną. Velnias, o jau buvau išsigandęs, kad toji Pasionata visus aplenks - taip ji trūktelėjo!.. Tiktai pusės korpuso jai tetrūko! Paklausyk, o juk tai turėtų būti fuksas!? Už ją lyg ir niekas nestatė?

- Tu juk pats girdėjai, visi prie Kamargo puolėsi, o paskutiniu momentu persimetė prie dvejeto. Už tripletą kokį trejetą kartų daugiau duos. Man dėl to nei šilta nei šalta - aš tik nuo šio jojimo tripletus statau, o dėl kvailo dvejeto ažiotažo išmokos už "eilę" bus žemesnės nei įprasta.

- Bet už ją tiktai "viršų" statė, - priminė Marija.

Ponas Edis buvo nusivylęs iki sielos gelmių ir guodėsi tiktai tuo, kad nepastatė pernelyg daug. Valdemaras koneveikė Kujavskį:

- Dėl tokių jo kliedesių už jį tiktai poroje su Kamargu pastačiau! O reikėjo su visais iš eilės! Ir kam gi plėšosi, jeigu pats sako, kad finiše jo nebus? Kur raunasi? Už "eilę" su dvejetu penkiasdešimt tūkstančių duos! O tripletas iki visų dviejų milijonų patrauks!

- Na, galbūt ir ne iki dviejų, bet iki milijono patraukti gali, - su viltimi balse pastebėjo Jurekas.

- Tau ką, visi sraigteliai ir varžteliai atsisuko? - užsipuoliau jį. - Ar su favoritu? Ketvirtajame juk Fejerverkas pirmas finišavo!

- Bet statė ne vien už Fejerverką, o bent jau už du žirgus vienodai - už dvejetuką ir ketvertuką. O penktajame jojime pirmas finišavo fuksas. Taigi milijoną pasiekti gali.

Už tripletą davė devynis šimtus aštuoniasdešimt tūkstančių. Jurekas buvo ne itin patenkintas, bet vis dėlto. Aš praturtėjau už "ei-

lę" - už Malviną su Pasionata sumokėjo keturiasdešimt du tūkstančius. Kujavskiu prasidėjo paskutinis mano tripletas, į kurį dėjau dideles viltis.

- Na kaip, jau baigi? - paklausiau Marijos.

- Taip. Dviem žirgais - ketvertuku ir penktuku.

- Ketvertukas - favoritas, - priminiau.

- Na ir kas? Geriau favoritas nekaip visiškas nulis.

- Tai jau taip, sutinku... Aš irgi turiu šį ketvertuką... ir nieko, išskyrus jį, šiame jojime, taigi vėl tikriausiai kokia nors nesąmone viskas baigsis.

- Nesibaigs. Valkata į priekį veržiasi.

- Teduoda jam Dievas sveikatos...

Žokėjus Valkata iš tikrųjų vadinosi ne Valkata, o Valkotas, ir buvo jis svetimšalis, kas iš pavardės aiškiai matyti, bet mūsiškiai jį tuoj pat į Valkatą perdirbo, taip ir liko. Jodinėjo jis pas Kapujasą. Kapujasas, ne taip seniai tapęs treneriu, kažkada buvo nuostabus žokėjus - neabejotinai talentingas, nors retsykiais ir iškrėsdavo visokiausių fokusų. Kaip treneris, pradžioje jis dirbo labai netolygiai, bet vėliau savigarba jame nugalėjo, ir jau šešis sezonus iš eilės pagal rezultatus jis iškopdavo į pirmąją vietą. Valkata jo neapvildavo, skuosdavo pirmyn kaip užvestas, o žirgai jo buvo puikūs. Šiais metais sezono pradžioje jis kažkaip atsiliko ir dabar vijosi, nors pirmos vietos šansai jau buvo negrįžtamai prarasti. Atrodė, vienu momentu jis paprasčiausiai prarado viltį ir atsisakė sėkmės. Bet žirgų Valkata niekuomet neprilaikydavo, o dabar po juo buvo geriausias ristūnas jojime, ir galėjai būti tikras, kad jis finišuos pirmas.

- Tavęs čia nebuvo, tad neišgirdai eilinės pono Edžio teorijos apie Derčiką, - pasakiau. - Neva jį pritrenkė skolininkas, kad nereikėtų grąžinti pinigų. Nežinau, kas galėjo ponui Edžiui visa tai papasakoti! Įtariu, kad kažkoks kretinas, kadangi tasai pats, regis, jam ir Harcapą įpiršo...

- Ir Edis už jį pastatė?

- Pastatė, bet nedaug.

- Tai jau tikrai tu teisi! Jie tiesiog nenormalūs. Beje, apie Derčiką - Mecis jau po truputį pradeda kalbėti. Gal nuvažiuokime pas jį.

- Žinoma. Reikia jį aplankyti.

Tuomet aš pažvelgiau į poną Marianą. Jis sėdėjo tylus, pasilenkęs virš programėlės, netardamas nė žodžio, ir tuo pat metu kėlė žmogaus, itin nepatenkinto gyvenimu kaipo tokiu, įspūdį. Tai ga-

lėjo būti kaip nors susiję su žmogžudyste, bet galėjo ir paprasčiausiai reikšti, kad jis pralaimėjo ir išgyvena savo fiasko. Ponas Marianas labai nemėgo pripažinti savo pralaimėjimų.

Valkata laimėjo be didesnių pastangų, podraug dvigubai sumažindamas išmokas už tripletą. Aš laimėjau "eilę", tuo paglostydama savo savimeilę, nors materialiai ir nepraturtėjau. Jurekas vaipėsi, o Marija pametė išloštąjį tripletą ir, ieškodama prapuolusio bilieto, paklaikusiomis akimis rausė rankinę bei vartė kišenes.

- Ką tik buvo čia! - nusivylusi rypavo ji. - Tu juk matei, aš jį laikiau rankoje! Ir kur galėjau jį pamesti? Juk aš niekur iš čia nebuvau pasitraukusi, visą laiką sėdžiu vienoje vietoje!

- Nederėjo jo plėšti nuo kitų bilietų. Kuo lapas didesnis, tuo sunkiau jį pamesti. Patikrink viską ramiai, popierėlį po popierėlio...

Atplėštas tripletas gulėjo po kėde - tikriausiai nuslydo jai nuo kelių. Marija jį pakėlė, kartu pamesdama kitus - tuos paskutiniuosius, kurie baigėsi aštuntuoju jojimu, ir savo paieškas pradėjo iš naujo. Žiūrėti į ją neturėjau jėgų, nes kokios paieškos mane visą gyvenimą veda iš pusiausvyros, todėl ją palikau ir patraukiau žemyn. Kol kas tripletas man klostėsi - baiginėjau jį trim žirgais, tarp jų ir tvirtu favoritu. Žinodama kaprizingą savo sėkmės būdą, buvau visiškai įsitikinusi, kad nugalės būtent šis favoritas ir išmokos nukris iki aštuoniasdešimties tūkstančių arba viskas pasibaigs taip, ką aš visiškai išleidau iš akiračio. Nors, antra vertus, paskutiniuosius tripletus veikiausiai išlošdavau tiktai todėl, kad tekdavo iki begalybės stovėti eilėje prie laimėjimo...

Pirmoji finišavo Galvana - tvirta favoritė, ir viskas baigėsi taip, kaip ir tikėjausi. Aš laimėjau, išlošimas nusmuko, kaip ir buvau numačiusi, laukti išmokos nepanorau ir palikau savo pinigėlius kasoje drauge su dviem Marijos tripletais. Du pas ją atsidūrė per klaidą, kadangi vieną kartą ji pastatė susidėjusi su Meciu, o paskui apie tai pamiršo ir dar pastatė savarankiškai. Tokiu būdu apsirūpinusios nedidele finansine atsarga trečiadieniui, mudvi nuvažiavome į ligoninę.

Tai buvo jau antras mūsų vizitas. Pirmąjį padarėme praėjusios dienos vakarą. Kai Marija man pranešė apie Mecio užpuolimą, aš šleptelėjau tiesiog ant grindų, nes ragelį nuo telefono aparato nuėmiau pritūpusi. Budinčioji ligoninė tą vakarą buvo klinika Stempinskos gatvėje. Aš bematant atplėšiau iš vietos Janušą su Juziu Volskiu, ir mes ten atsidūrėme lygiai po šešių minučių, o Marija atvyko tuoj po mūsų.

Mudu su Janušu likome laukti gatvėje. Mariją su Juziu įleido be jokių problemų - ir vieną, ir kitą pagal profesiją. Mariją - kaip gydytoją, o Juzį - kaip policininką. Smulkią ataskaitą išgirdome maždaug po valandos.

- Nieko jam neatsitiks, - su palengvėjimu ištarė Marija, krisdama ant užpakalinės sėdynės. - Gavo per makaulę, bet tai praeis - lūžio nėra, jį tiktai apsvaigino. Išleis jį tikriausiai tiktai poryt. Kalbėti kol kas negali, todėl nežinau, kaip ir kodėl visa tai įvyko. Bet išsigandau aš siaubingai. Ten sėdi Honorata, ji jau nusiramino.

Honorata buvo Mecio žmona. Ji išgirdo, kas atsitiko vyrui, kai jau tiksliai buvo žinoma, kad jis išgyvens, taigi pusė išgąsčio laimingai ją aplenkė. Jai leido pasėdėti prie Mecio ligi vakaro.

Juzis Volskis išėjo iš ligoninės įkandin Marijos po kelių minučių.

- Patvarkiau taip, kad šalia jo pasodintų žmogų. Kažkodėl man visa tai labai nepatinka. Aš kol kas pats čia su juo pasėdėsiu, o prie mūsų pokalbio sugrįšime pirmai patogiai progai pasitaikius...

Nuo praėjusios dienos Mecis spėjo pastebimai atgauti jėgas ir jau įstengė kalbėti, bet darė tai labai nenoriai ir šykščiai. Honorata ištikimai budėjo šalia ligonio lovos, o vyriškis baltu chalatu prie palatos durų pareikalavo parodyti jam pasus. Marija apžiūrėjo Mecį ir pareiškė, kad medicininiu požiūriu laikyti jį ligoninėje visiškai neverta.

- Aš irgi taip manau, - pritarė Honorata. - Šiaip jau kalbėti jis gali, tiktai nenori.

- Kvailė tu, mylima mano žmona! - ūmai supyko Mecis.

- Na štai, matote? Jis mane kvaile pavadino jau kokį trisdešimt kartų, ir jam nuo to net nepablogėjo.

- Jam smegenų sutrenkimas, - priminiau. - Galbūt jam apskritai galvoje viskas maišosi, ir jis pats nesusigaudo, ar tu esi jo žmona, ar kieno nors kito? Jis taip tiktai sako, kad niekas nieko nesuprastų. Meci, tu mus bent jau po vieną matai, ar mes tau akyse dvejinamės?

- Raganos, - tarė Mecis. - Trys trigubos raganos. Trys raganos miškelyje.

- Štai taip jis visą laiką pakartoja kiekvieną žodį, - triuškinamai pakomentavo Honorata. - Na nieko, tegul tiktai grįžta namo, ten visa tai jam kaip ranka nuims. Jau aš tai pasistengsiu.

Mecis užsidengė veidą antklode. Paskui staiga atsidengė.

- Antradienį ateikite su manimi šveisti, - pasiūlė jis. - Norite? Drauge šveisime, o ta pačia proga ir trečiadienio statymus apskai-

čiuosime.

- O į kliedesį tai nepanašu, - susirūpinusi pastebėjo Marija ir palietė ranka Mecio kaktą.

- Tiktai patrauk tu savo galūnę! - įsisiautėjo Mecis. - Vadinasi, su Joana galima buvo šveisti, o su manimi ne? Kas čia per diskriminacija?

- Gerai, kad atėjote. Pagaliau jis normaliai kalbėti pradėjo, - apsidžiaugė Honorata.

- Jis nori pasakyti - švęsti, - atsigodėjau aš. - Jeigu jis nori antradienį, mes ne prieš, mes netgi labai už. Meci, o kuo vaišinsimės? Mums su savimi atsinešti ar pats turi?

- Pats turiu, bet galite ir su savimi atsinešti...

- Rytoj rytą aš jį iš čia pasiimsiu, - pasakė Honorata. - Nežinau, kodėl tasai sargybinis vis tūno ten prie durų, ir kažkaip imu būgštauti, kad jie namo jo neišleis, o netgi visai atvirkščiai... Jis nenori sakyti, ką iškrėtė. O aš svajoju kuo greičiau visa tai užbaigti.

- Sargybinis sėdi tam, kad neateitų banditas ir galutinai jo nepribaigtų, - nerūpestingai paaiškinau. - O namuose duris laikyk uždarytas su grandinėle ir pasiruošk kirvį, tegul jis visad po ranka būna. Nebent jam sugrįš sveikas protas ir papasakos farams viską, ką žino, tuomet banditas praras prasmę. Norėjau pasakyti, jį pribaiginėti tuomet bus beprasmiška.

Mecis kažką sumurmėjo sau po nosimi, o Honorata pažvelgė į jį su priekaištu.

- Kiek jau kartų esu tau sakiusi, kad nelįstum į visokias paslaptis? Meci...

- O kaip apskritai viskas buvo, na, užpuolimas? - pertraukė ją Marija. - Honorata, ar tu ką nors žinai? Jis tau papasakojo?

- Žmonės papasakojo, - atsakė Honorata. - Atvažiavo jis taksi, nežinia iš kur, tiktai ne iš žirgų lenktynių, nes jau buvo vėlu. Išlipo iš automobilio, perėjo gatvę. O prie mūsų namo mašinos į eilę sustatytos stovėjo, tai iš vienos iššoko kažkoks tipas ir trinktelėjo jam kažkuo per galvą. Tai yra norėjo trinktelėti, bet Mecis ar prisidengė, ar išsisuko, kadangi tasai tipas stuktelėjo jam dar kartą ir šįsyk pataikė. Jis pamėgino vėl užsimoti, bet čia jau įsimaišė žmonės: kaimynas netoliese automobilį remontavo, kažką durelių apačioje knebinėjo-tupėjo, todėl prieš tai jo nesimatė. Tai jis sako, kad nevalingai pašoko ir to tipo ranką atitraukė, nors šiaip jau jis ypatinga drąsa niekuomet neišsiskyrė, viskas jam savaime taip išėjo. Dar trejetas vyrų pripuolė, o užpuolikų buvo du, bet antrasis apskritai nieko nesuspėjo padaryti. Žmonės pradėjo šaukti, bandi-

tai Mecį paliko ir pabėgo. Jų automobilis šalia stovėjo, ir tiesiog stebuklas, kad Mecio galva po ratu nepakliuvo. Visa tai man kaimynai papasakojo, o iš jo paties visiškai nieko ištraukti neįmanoma.

- Iš viso šito seka, kad jo jau ten laukė, - pastebėjau aš. - Meci, greičiausiai tu jiems anksčiau kur nors pasipainiojai. Tikriausiai lenktynėse ką nors iškrėtei.

- Aš - ligonis! - ryžtingai pareiškė mums Mecis. - Ir jeigu jūs man čia kenkti mėginate, geriau kraustykitės lauk! Nes aš sargybinį pašauksiu! Man galvą skauda.

- Jam viskas gerai, - nustatė diagnozę Marija. - Keliaukime iš čia, o antradienį užeisime pas jį į namus.

Už atskiros palatos durų pasigirdo kažkokie balsai. Iškišau galvą. Pas Mecį brovėsi Valdemaras, o sargybinis jam kelią pastojo. Valdemaras kratė jam prieš nosį savo pasą, bet vidun užeiti vis tiek neleido. Jis mirtinai įsižeidė. Mes palikome Mecį su Honorata ir drauge su Valdemaru apleidome patalpas.

- Asmeniškai aš įtariu, kad pas jį vyrų apskritai neįleidžia, - nuraminau nelaimingą lankytoją. - Matyt, tarp įtariamųjų individų nėra nė vienos moters, o galbūt jie jau tiksliai nustatė, kad jeigu ir yra, tai tiktai ne mes. O dėl vyrų jie kol kas abejoja.

- Bet juk aš jam pasą parodžiau! - karščiavosi Valdemaras. - Mano ratai čia pat prie durų stovi, juk tiesiog ore neištirpsiu! Argi jis nemato?

- Ir kas jam iš to, jeigu Mecis staiga šaltu lavonu pavirs? O gal tavo popieriai suklastoti? Jis gi ne aiškiaregis, šis sargybinis už durų!

Valdemaras keletą kartų patraukė pečiais, vis dar širsdamas ant uoliojo apsauginio.

- Bolekas nusitašė, - pranešė jis mums. - Kažkas ten pas juos darosi, tiktai niekaip nesuprantu kas. Pasakiau jam apie Mecį, tai jis tik sumurmėjo kažką po nosimi ir taip prie butelio prisisiurbė, kad apie jokį normalų pašnekesį ir kalbos būti negalėjo. Taip jį ir palikau, nes gerti su juo man buvo nevalia, aš juk už vairo! Ir ką gi visa tai galėtų reikšti?

- Kujavskį reikėjo prispausti prie sienos, - priekaištaujamai subambėjau. - Arba bent jau palaukti, kol jis visai nenusišnios. Juk jis kur kas daugiau už mus žino, galbūt ką nors ir pasakytų... Panašu, kad visi jie ten puikiai viską žino, ir man labai įdomu, kokia viso šito dalis galų gale išlįs paviršiun...

⌘

Jaunesniajam komisarui Juziui Volskiui į galvą atėjo tokios pačios mintys kaip ir man. Pirmadienį turėjau atvykti į mokyklą, kur žinių sėmėsi Služevicos hipodromo tarnautojų vaikai. Tarnautojai daugiausia gyveno hipodromo teritorijoje arba artimiausiose apylinkėse, ir beveik visi jų vaikai lankė tą pačią vidurinę mokyklą. Aukštesnėse klasėse, žinoma, jų keliai neretai išsiskirdavo, bet tam išgąsdintam berniukui buvo ne daugiau kaip vienuolika, ir už vidurinės mokyklos ribų jis niekaip negalėjo pradingti.

Mudu su majoru Volskiu numatėme atitinkamas amžių klases ir košmariškomis sąlygomis praleidome dvi pertraukas. Trečioji pagaliau davė reikiamą rezultatą - aš pažinau berniuką.

- Dabar jūs pasistenkite pasigauti jį taip, kad niekas to nematytų, - primygtinai patariau. - Vakar padariau kvailystę ir bijau, kad nusikaltėlis vaiko nepribaigtų. Aš apie jį prasitariau.

Juzis Volskis labai sunerimo, ir man teko pakartoti jam žodis į žodį visą savo pokalbį su pažįstamu tipu hipodrome. Juzis už tai manęs nepagyrė ir pareikalavo žodinio portreto. Vien tiktai Blažėjaus Figato vardu ir pavarde, kuriuos man pavyko įsiminti, majoras nepasitenkino.

- Vidutinio ūgio, visas apvalainas, viršugalvis plikas, o aplink plikę - tamsios garbanėlės. Batų numerio neįsiminiau, bet kažkodėl man atrodo, kad kažkada jis dirbo Vidaus reikalų ministerijoje. Žinoma, galvos kirsti neduočiau, kad būtent VRM, keletas vyrukų iš ten žirgų lenktynėse lošdavo, ir aš galėjau ką nors supainioti, bet kažką apie jį lyg ir esu girdėjusi, nors informacijos šaltinis nėra labai patikimas.

- O tasai antrasis?

- Antrojo aš apskritai nepažįstu. Užtat man siaubingai įdomu, ar pasisekė jums sugaudyti tuos, kurie atspėjo antrąjį tripletą. Man regis, pakankamai anksti apie tai pasakiau jūsų pavaldiniui, kad jis suspėtų viską organizuoti. Tai kaip, suspėjo?

- Suspėjo.

- Ir kas gi laimėjo?

- Dešimt žmonių. Iš jų keturi statė po penkiasdešimt kartų, o šeši - po vieną.

- Iš šitų šešių Mariją galite iškart išskirti - ji pastatė per klaidą, o apie Derčiką sužinojo iš manęs. Lieka penki, bet jie irgi neturi reikšmės. Čia svarbiau už viską tie keturi, kurie nusipirko po pen-

kiasdešimt bilietų.

- Ir visas šis ketvertas statė po penkiasdešimt kartų dėl vieno to paties žmogaus, tai jau mums žinoma. Tačiau mums kol kas neaišku, kas tasai žmogus.

Aš nustebau.

- Ir nė vienas iš keturių neprisipažino?

- Nė vieno iš jų apie tai ir neklausinėjo. Ir labai jūsų prašyčiau, kad į šį tyrimą nesikištumėte. Apie šiuos keturis jums irgi nieko nepasakysiu, bet jūs jau man atleiskite - paprasčiausiai galite apie ką nors prasitarti, ir tolesnį tyrimą mums jau tektų atlikinėti dėl kito įvykio - labiau susijusio su jumis. O aš, tiesą pasakius, ne toks produktyvus, ką jau kalbėti apie kitus šios problemos aspektus. Prie berniūkščio jums taip pat geriau nesiartinti.

- Niekada neturėjau polinkio į vaikžudystę. Bet vis dėlto siaubingai įdomu, kaip viską organizuosite, kad šitas vaikas niekam į akis nepakliūtų...

- Štai šį dalyką galiu jums atskleisti. Čia jau laukia mano žmogus. Jį galima palaikyti kuo tiktai nori, tiktai ne policininku - su savimi turi vežimėlį, prikrautą tuščių butelių, ir jis paprašys vaikigalio jam padėti. Jei nepasiseks šitas numeris, mes atsiųsime ką nors kitą su kuo nors dar kitu; galų gale, jeigu ir tuomet nieko neišeis, suorganizuosime visų be išimties darbuotojų ir vaikų apklausą. Niekas ir neatspės, kuris būtent mums reikalingas, nebent smurglius pats išsiplepėtų.

Aš papurčiau galvą.

- Ne, šitas neišsiplepės. Man jis pasirodė toks įbaugintas, kad jam visiškai atrofavosi kalbos organai. Šie vietiniai vaikučiai apskritai daug ką žino - tiesiog negali nežinoti: jie šioje atmosferoje būna nuolat, visi tamsūs dalykėliai dedasi šalia jų. Ir jie niekam iki šiol nieko nepapasakojo.

- Atleiskite, bet esu priverstas su jumis atsisveikinti - gaila, turiu labai daug darbo. Man dar reikia suspėti kaip nors nepastebimai susisiekti su savo bendradarbiu...

Kaip toliau klostėsi įvykiai, stebėjau per šiokį tokį atstumą - negali sakyti, kad visiškai atsitiktinai. Nesiskutusi žmogysta su maišu vežimėlyje be vieno rato išvertė visą savo turtą kaip tik tuo momentu, kai berniukas bėgo pro šalį. Tasai sustojo, sudomintas tokios scenelės, iš dalies ir girtuoklio negrabumo, o paskui entuziastingai puolė padėti, ir galų gale abu kartu pasišalino artimiausio taros supirkimo punkto linkui.

Policijos valdyboje aš pasirašiau parodymus, kurie lietė tik vie-

ną faktą - raugerškio krūmuose atrastą lavoną. Kitokių žinių niekas iš manęs nereikalavo, ir tai mane netgi nustebino.

- Mąstyk logiškai, - vakare paragino mano asmeninis policininkas. - Praktinę informaciją jie gauna iš tiesioginio šaltinio, o dėl gandų, tai geriau, jei jie eis ne iš tavęs, o iš ko nors kito. Ir taip jau su tuo vaikinuku padarei kvailystę.

- Niekas manęs neužmuš už tai, kad mačiau pergąsdintą vaiką! - ryžtingai užprotestavau. - Bet atiduočiau viską pasaulyje, juolab kad jame turiu labai mažai, už Glebovskio parodymus. Ką tasai nevidonas galėtų pasakyti?

- Velionio treneris, ar ne?

- Ne tik treneris! Dar jis ir plikosios beždžionės bendrininkas bei informatorius. Ir aš ne šiaip geidžiu išgirsti šiuos jo parodymus, o pati norėčiau jam uždavinėti klausimus! Galiu duoti galvą nukirsti, kad tasai, kuris jį apklausė, pačiu svarbiausiu dalyku nė nepasidomėjo!

- Apie jo parodymus šį tą žinau. O kas, tavo nuomone, turėtų būti svarbiausia?

Visiškai neabejojau, kad policija su didžiausiu malonumu naudojasi mūsų su Janušu santykiais, kad galėtų pastoviai jausti įvykių pulsą. Juk taip, be jokių oficialių ženklų ir kitų panašių dalykėlių, jie gali nuolat gauti informaciją iš žirgų lenktynių užkulisių. O mainais man galima mėtyti apgailėtinus tyrimo paslapčių ir sėkmių trupinius. Taigi liko vienintelė viltis - įtikinti juos savo tariamu bukumu. Tuomet jie kalbės kur kas daugiau, o visa kita aš sugebėsiu išsiaiškinti pati. Smalsumas tiesiog graužė mane iš vidaus.

- Ir ką gi papasakojo tasai Glebovskis?

- Apie Derčiko nužudymą jis nieko nežino. Tasai anksčiau pas jį kartkartėmis dirbo, o paskutiniuosius trejus metus - kaip nuolatinis etatinis arklidžių žokėjus...

Aš pertraukiau Janušą:

- Bet visa tai dokumentuose užfiksuota, ir nieko kito jis nė negalėjo pasakyti. O aš noriu žinoti, ar jam uždavė klausimą, kokio velnio jis apskritai laikė Derčiką kaip arklidžių žokėjų?

- Užsavė, žinoma. Ir jis pasakė, kad Derčikas buvo kaip retas darbštus.

- Viešpatie! O tai, kad jis jodavo kaip paskutinis paralitikas treneriui buvo nė motais?

- Šis Glebovskis dėl Derčiko laikosi visai kitokios nuomonės. Jis mano, kad Derčikas jodavo normaliai, kaip visi - na, galbūt be ypatingo talento, bet vis dėlto. Pusę protokolo užima trenerio

skundai, kad arklidės neturi gerų žirgų, o kaip Derčikas galėjo laimėti, jeigu žirgai ne tie! Trečius metus Glebovskiui esą nesiseka - vien kuinus jis gaunąs, o ir traukiant burtus tas pat išeina...

- Ir niekas jam programėlės neparodė? Niekas nepaklausė, nuo kada Džurabas tapo kuinu? O Sesija, derbio klasės kumelė? O Ragana? O Piligrimas? O Damianas ir Džerisė?.. Likusieji, be abejo, iš trečios grupės, kai kurie netgi ketvirtos, bet šie?! Ir niekas nepaklausė Glebovskio, nedūrė jam pirštu, kodėl gi viskas kitaip atrodo, kai ant jo žirgų vietoje Derčiko jojo Kujavskis arba Gomorekas, netgi koks nors gabesnis žokėjus mėgėjas?!.

- Ne, taip smulkiai jo kol kas niekas neklausinėjo.

- Štai apie tai aš ir kalbu! Mane reikėjo pasiųsti jį apklausti! Ar bent jau ką nors iš žirgų lenktynėse lošiančių, tik ne iš pačių azartiškiausių!

- Nenusimink, kol kas dar niekas neprarasta. Jam niekada nevėlu užduoti kelis papildomus klausimus. Kokie tai žirgai - tie, apie kuriuos tu kalbėjai? Pasakyk dar kartą, o aš dėl viso pikto užsirašysiu.

- Geriau tau juos parodysiu, - ryžtingai pareiškiau ir ištraukiau savo lenktynių programėles.

Pirmoje buvo visi duomenys apie arklides su žirgų, kuriuos treniravo Glebovskis, vardais, klase ir amžiumi. Ėmiausi savo personalinės statistikos. Atskleidžiau Janušui iš eilės kiekvieno žirgo karjerą, parinkau reikalingas programėles, papasakojau apie visus varžovus, su kuriais anie rungtyniavo. Aš netgi pati nustebau, kaip tiksliai iš šios medžiagos atsiskleidžia bendra situacija. Visiškas bukagalvis, ir tas būtų supratęs, kad Glebovskis meluoja ir kad rezultatai priklauso anaiptol ne nuo žirgų klasės, o tiktai ir be jokios išimties nuo raitelio sugebėjimo ant jų joti. Derčikas sužėrėjo visais savo netalentingumo spinduliais.

- Aš dar galėčiau tau parodyti, kaip jis jodavo prieš ketverius arba penkerius metus, bet šios programėlės sukrautos rūsyje, aš jas praėjusiais metais ten išnešiau, kadangi pernelyg jau daug makulatūros bute prisikaupė. Pačios seniausios prapuolė - aš jas per praėjusį politinių klaidų ir iškraipyto kurso laikotarpį į tualetinį popierių iškeičiau, nors jos vis tiek šiuo atveju nebūtų naudingos, kadangi anuomet Derčikas dar jodinėjo Vroclave.

- O tas, kurios išliko, paskolinsi?

- Kurias?

- Visas, kokios yra. Jos galėtų mums praversti...

- Senas programėles - prašom, nors dalį jums ir taip jau atida-

viau. O štai apie likusias ir kalbos negali būti. Šia medžiaga aš tris kartus per savaitę naudojuosi, todėl pasidarykite sau kopijas...

- Bet aš juk vien valios jėga kopijų nepasidarysiu?!.

Įveikusi abejones, sutikau dviem valandoms paskolinti visą savo medžiagą, bet su viena sąlyga - kad apie tyrimo eigą man papasakos smulkiau. Tegu Janušas bent jau pasako, kuo jie dabar užsiima!

- Iš esmės šiuo metu apklausinėjami įvairūs žmonės. Visi taip meluoja, kad jėgų trūksta. Esą nė vienas žokėjus niekada gyvenime neprilaikė žirgo, nė vienas netgi sudilusio skatiko kyšio nepaėmė, nė vienas treneris nieko įtartino nepastebėjo, nė vienas lošėjas neišgirdo jokio žodžio iš bet kurio hipodromo darbuotojo ir taip toliau. Nežinau, ar tu pajėgi suprasti, kad niekuo negalime jų apkaltinti. Kol kas mes jų pernelyg nespaudžiame, pradžioje reikia kuo daugiau medžiagos surinkti.

- Juos reikia nuolat sekti, - energingai parekomendavau, nes jo klausydama visą laiką dar ir svarsčiau, netgi padariau atitinkamas išvadas.

- Ką tokius?

- Žokėjus. Tai yra tuos, kurie žirgais jodinėja. Ne visus, tiktai kai kuriuos. Jeigu jie gauna kiek nors pinigų už tai, kad prilaikytų žirgus, visa tai turi vykti tam tikra forma. Niekas neateis su pinigais tiesiog į arklidę, taip pat nekiš tiesiai į rankas kupiūrų paketų po doku. Apskritai hipodromo teritorijoje tai gali sukelti problemų. Susitarti, žinoma, jie gali ir telefonu, nors aš tuo abejoju, bet paštu atlygio tai jau tikrai nesiųs.

- O jeigu pervedimu į sąskaitą?

- Vis tiek šitokiu būdu galima gerokai pripėduoti. Banke juk lieka duomenys, kas ir kiek pervedė. Ne, čia tiktai iš rankų į rankas, vadinasi, arba namie, arba kokioje saviškių knaipėje, arba mašinoje... Tiesa, gali dar egzistuoti koks nors tarpininkas - hipodromo darbuotojas, kuris šiuos reikalus sutvarkytų bet kur. Tuomet reikia sekti tarpininką.

- Ką nors konkrečiai įtari?

- Kokia prasme? Jei kalbėsime apie reiškinį - labai netgi konkrečiai, o štai dėl asmenybių, tai čia dar labai daug kas neaišku...

- Turėjau omeny pasiūlymą, ką sekti.

- Geriausia būtų visus. Nors visiškai visus galbūt ir nebūtina. Palūkėk, aš pamėginsiu išpranašauti, kas bus trečiadienį...

Išlanksčiau trečiadienio lenktynių programėlę. Keliuose jojimuose nesunkiai galima buvo susiorientuoti, kokie žirgai bus fa-

voritai, vienintelis vardinis jojimas ypatingos reikšmės neturėjo, ir jį buvo galima vertinti kaip įprastas pirmos grupės lenktynes. Pastuksenau pirštu į Višniaką ant Sigalo.

- Visas hipodromas už jį statys, galiu kirsti lažybų. Bet jeigu jis finišuos pirmasis, nustebsiu taip, kaip jau seniai nebuvau nustebusi. Šeštajame jojime geležinis favoritas - Rovkovičius, bet čia statymai pasidalys, kadangi dar yra Kujavskis su Palete, ir už ją irgi statys, todėl čia dar niekas neaišku. Tai štai, jeigu ir yra prasmė ką nors papirkinėti, tai tiktai šiuos tris. Pašalinti favoritą, ypač šeštajame jojime: jeigu Rovkovičiaus nebūtų, tai Paletė tikrai nugalėtų, o jeigu pašalintume Paletę, tai Rovkovičius kitų konkurentų neturėtų...

- O jeigu pašalintume abu?..

- Jeigu abu, tai visi likusieji maždaug lygiaverčiai. Na, nebent Zamočekas veržiasi į priekį ryžtingiau už kitus, antra vertus, arklidėje anksčiau daugiausia silpnučiai žirgai buvo, todėl jeigu jis ir atlėkdavo pirmas, tai visuomet - atsitiktinai... O žinai, tai mintis! Aš už jį dėl viso pikto pastatysiu! Tik pamanyk, kaip visa tai mums iš kalbos išėjo! Pati gyvenime būčiau nesusipratusi. Zamočekas... Velnias, o jeigu tik už jį vieną pastačius?.. Tarkim, tiedu visa jėga nebėgs... O ar jūs negalėtumėte kiek pasiskubinti ir trečiadienio rytą man pasakyti, su kuo jie susitiko ir ar davė jiems kas nors pinigų?..

Janušas nusikvatojo.

- Panašių šalutinių efektų tyrimo rutina nenumato. Luktelėk, duok man tuos savo popierius, ir aš išsyk lėksiu viską organizuoti. Ne dėl to, žinoma, kad tu už vieną Zamočeką statei, nors idėja nebloga ir pabandyti verta. Už trečiadienio rezultatus garantuoti negaliu, kadangi jie galėjo anksčiau susitarti. O kada tampa žinoma dalyvių sudėtis?

Jis parodė ranka į programėlę. Aš susimąsčiau.

- Velnias. Viskas paskirstoma prieš savaitę. Praėjusį trečiadienį jau galima buvo gauti sąrašus. O žokėjai juos žino prieš dvi savaites. Galbūt tu ir teisus, kad jau pavėlavau, bet už Zamočeką vis tiek pastatysiu. Gal vertėtų paimti kitos savaitės sąrašus... O Viešpatie, kodėl gi vis man? Jūsų žmogus irgi gali juos paimti, kaip jį ten... a, vyresnysis komisaras Jarkovskis. Jeigu jis vis tiek lenktynėse buvoja, tai ir be manęs gali pasakyti, kam moka už tai, kad prilaikytų žirgą! Ir kodėl jūs apskritai mane kamantinėjate?!

- Savo malonumui. Jarkovskio nesu įsimylėjęs. Tiek jau to, prisipažinsiu tau atvirai: Jarkovskis kur kas geriau pažįsta žmones nei

arklius. Jis iš esmės užsiima bukmekeriais ir visa ta publika, kuri sukasi aplink juos. Visai kitas interesų ratas, kitas vertinimas, be to, jo pažiūros į gyvenimą kažkaip nedžiugina. Tuo jos skiriasi nuo taviškių.

- Suprantu, papildomas pranašumas. Dar man įdomu, ką jums pasakė berniukas. Tasai išgąsdintas.

- Nieko. Bent jau mus dominančia tema. Pradžioje su juo reikia susidraugauti. O tai reikalauja laiko.

Būtinybė laukti mane šiek tiek suerzino. Laukti aš niekuomet nemėgau.

- Kažkodėl man atrodo, kad daugiau reikiamos informacijos galėčiau gauti iš Mecio ir nedelsiant, - piktai pastebėjau. - Jeigu tiktai Mecis kiek prisisiurbs, kadangi iš jo blaivaus nė žodžio neištrauksi. Gali imti mano užrašus, rytoj atiduosi, tiktai ankstėliau, nes aš nervintis pradėsiu...

Mecis mirtinai įniko į paštetą. Jis liaupsino produkto kokybę, primygtinai įkalbinėjo dalyvaujančiuosius paragauti šio nežemiško delikateso, ir garbstė visiškai nuoširdžiai - paštetas iš tiesų buvo vertas pagyrimo. Tačiau mane kamavo ne tik tai, kaip kuo geriau patenkinti kūniškus poreikius, todėl atkakliai stengiausi laikytis temos. Maždaug iki pusės pietų (valgymo) pašnekesys vyko dviem kryptimis, kadangi Marija metė visas jėgas man palaikyti tiktai po to, kai Honoratos paruoštas farširuotas pipiras buvo suvalgytas iki paskutinio trupinio. Ir čia mūsų suvienytos pastangos pagaliau palaužė Mecio pasipriešinimą.

- Gerai jau, gerai, mafija egzistuoja, - suirzęs pripažino jis. - Ir ji veikia. Tačiau stoti į ją nebūtina - yra pasirinkimo laisvė, o tai jau teigiamas dalykas. Argi jūs pačios taip nemanote? Ko gi jūs dar norite?

- Mes norime, kad mafijos apskritai nebebūtų, - pareiškė jam Marija.

- Betgi tavo ir norai! Ir visa tai mūsų sąlygomis? Tu tik džiaukis, kad niekas nieko neverčia...

- Man labai įdomu, už ką Kujavskiui prieš penkiolika metų taip kailį išskalbė? - nutraukiau aš Mecį. - Buvau ten atsitiktinai atsidūrusi, kai jį su greitąja išvežė. Tuomet jis buvo dar tiktai kandidatas į žokėjus. Suprantu, kad su šia byla tai neturi nieko bendra, kadangi anuometinė ir dabartinė mafija - tai du labai skirtingi da-

lykai, nors turiu teisę ir pasmalsauti, ar ne? O tu nieko apie šį nutikimą su Boleku negirdėjai?

- Kujavskis paprastai gaudavo pylos, jei finišuodavo pirmas arba antras, nors prieš tai prisiekdavo, kad taip nedarys, - nė nesusimąstęs atsakė Mecis. - Atvirkščiai - taip nė karto neatsitiko.

- Bolekas pamiršta, kad neturėjo veržtis į priekį, - pritarė Marija. - Jis pats man sykį skundėsi, kad jam teko grąžinti pinigus vien tik todėl, jog žirgas jį ėmė nešti. Jeigu arklys eikliai lekia, tai ir jis skrenda kaip ant sparnų.

- Bet reikalas netgi ne piniguose! Na, neturėjo jis finišuoti pirmasis, o atlėkė už visus greičiausiai, štai ir viskas! Jis nesugeba objektyviai įvertinti nei savęs, nei arklio ir tiesiog iš geros širdies gali kam nors leptelėti, kad juo geriau nepasikliauti...

- Pavyzdžiui, Valdemarui...

- Kam tiktai nori! Savo paties svainiui jis irgi taip kalbėjo. Porą kartų gavo lupti, kadangi kažkas dėl to už jį nepastatė, o jis ėmė ir finišavo pirmas.

- Ir tu manai, kad prieš penkiolika metų buvo taip pat?

- Aš tuo daugiau nei tikras! Kitiems galėjo būti ir atvirkščiai - kažkam pasakė, kad laimės, ir kaipgi! - ir nepasisekė, tai jiems už tai per fizionomiją koks nors nervingesnis galėjo netyčia užvažiuoti. Bet Bolekas, tasai tai jau visada sutartą lošimą taikosi sudarkyti.

- Kam?

- Ogi tiems šlykštiems lošėjams, kad juos kur...

- Tiems, kurie tiki kvailais plepalais, - įsiterpė Marija. - Tu juk pati koneveiki juos kaip išmanydama. Visai sąžinę prarado! Šnipštelės jiems iš arklidžių: "eilė" be Boleko, jie visi ir skuodžia statyti milijonus, o Bolekas pirmas arba antras finišuoja, tai kas čia kaltas?

- Visa tai aš ir pati kadai kadės žinau ir noriu jums priminti, kad lygiai tokius pat fokusus savo laiku Melnickis išdarinėjo. Jeigu prie finišo artėdavo "padaryta" tvarka, Melnickis paprasčiausiai nepajėgdavo įlįsti į patį vidurį, ir aš iš to nemažai pinigų išlošiau. O dabar norėtųsi smulkiau išgirsti, kas ir su kuo visus šiuos dalykėlius suorganizuoja.

- Visi su visais...

- Yra toksai Vladis kreiva nosimi, - staiga prisiminė Marija. - Kiek jis pinigų pralošė, statinėdamas pagal visokiausių informatorių pasakinėjimus, tai žmogaus protui nesuvokiama. Jam Brodavskis žinias apie žirgus teikia...

- Bet juk šitas Brodavskis - tiesiog kretinas!

- Visai jis ne kretinas, - energingai užprotestavo Mecis. - Joti jis galbūt ir nemoka, bet jo galva dirba kaip reikiant!

- Nežinau, kokia ta jo galva, kadangi Vladis tiktai tą ir daro, kad pralošinėja...

- Jo galva lygiai tokia pati kaip ir visų kitų pasakinėtojų! Jūs ką, patys nežinote, ko vertos visos tos jų konfidencialios žinios? Jie sau ten susitaria, o Bolekas viską gadina...

- O ten pas jus apskritai kas nors išlošia? - į pokalbį įsiterpė Honorata, kuri susidomėjusi klausėsi, kaip mes mainėmės nuomonėmis.

- Aš asmeniškai tokių nežinau, - atsakė Mecis.

- Gal vienas ir yra, - vienu metu su Meciu pastebėjo Marija. - Toks niekuo nepasižymintis, plikas, o aplink plikę turi tamsias garbanas. Kelis kartus atsitiktinai dirstelėjau, kaip jis stato - tai po mažai, tai po daug, bet jeigu jau pastato stambiau, tai visuomet pataiko į tikslą. Tiesiog neįsivaizduoju, su kuo jis ten yra susitaręs.

Plikojo vyriškio su tamsiomis garbanėlėmis apibūdinimas tiksliai sutapo su Blažejaus Figato išvaizda - to vienintelio tipo, kurio vardą man pavyko sužinoti. Marija jo vardo nežinojo, bet, patikslinusios smulkmenas, mes priėjome prie bendros išvados, kad ji tikrai turėjo omeny būtent jį.

- Man kažkodėl atrodo, kad jis yra iš Vidaus reikalų ministerijos, - pasakiau. - Kažkaip sykį - tai man tiksliai žinoma - VRM nurodė “padaryti” jojimą pagal juos, ir, tiesą sakant, tai vienintelis “padarytas” jojimas, kurį aš tiksliai žinau. Kažkokiems pašaliniams tikslams jiems pinigų prireikė. Statymas tuomet buvo dvidešimt zlotų, o išmokėjo po aštuoniasdešimt su viršum. Pirmasis finišavo atsitiktinis žirgas, ir visi tuomet dar stebėjosi, kad tokios mažos išmokos, o jie sau ramiausiai susižėrė iš hipodromo pusę pinigų. Be to, aš žinau dar du tokius, kurie išlošinėja.

- Ką tokius?!

- Vienas - nedidelis pliktelėjęs blondinas, tylus ir ramus. Nenumanau, kaip jį vadino, bet tiksliai žinau, kad jis vis išlošinėdavo - pati jo rankas stebėjau, nors, beje, jis ir nesislapstė. Statydavo jis tik už garantuotus nugalėtojus, ir būdavo taip, kad per visą dieną tiktai vieną kartą prie kasos prisiartindavo, bet jo statymai visuomet būdavo labai stambūs. Ir per dvylika lošimo lenktynėse metų jis užgyveno kooperatinį butą, vilą ant Bugo kranto, katerį, automobilį ir baldus. Pati savo akimis visa tai stebėjau. Na, žinoma, jam dar ir puikiai sekėsi. Sykį jis suklydo - jojime viso labo penketas žirgų dalyvavo, o jis pamiršo, jog galima statyti tiktai į vie-

ną pusę, ir pastatė pirmas-antras. Paskui susigriebė, bet pernelyg vėlai, jau nieko neįmanoma buvo pakeisti, tai jis papildomai pastatė antras-pirmas - dvejetukas buvo geležinis favoritas. O finišavo kaip tik jo "klaidinga" pora - pirmas-antras, ir išmokėjo po du šimtus penkiasdešimt zlotų už kiekvieną dvidešimt, tai jis išsyk pasiėmė dvidešimt penkis tūkstančius. Po to jis liovėsi rodytis hipodrome, taigi pralošti jų jau nesuspėjo. Na, o antrasis - Jurekas.

- Koks Jurekas? - įtariamai pasidomėjo Mecis.

- Kuris priešais mane sėdi. Per dvejus metus jis tiktai vieną sykį pralošė - kažkokia kvailybė apsėdo, ir jis pagal nugirstą gandą pastatė. Aš jį kaip kvailį įtikinėjau, kad savo protu galvotų, ir jis galų gale paklausė. Stato dabar tiktai už tuos, kurie pagal jo asmeninius skaičiavimus išpuola, ir kiekvieną sezoną baigia su išlošimu - tai didesniu, tai mažesniu, bet visuomet su pliusu. Kartais ir stambiai laimi.

Aš nutilau, ūmai prisiminusi, kad čia atėjau rinkti informaciją, o ne dalytis ja su kitais. Marija pastebėjo, kad mano sūnus žirgų lenktynėse taip pat lyg ir dažniausiai išlošdavo, ir aš su ja sutikau. Honorata pasidomėjo, iš kur žaidėjai ima pinigus visiems šiems savo pralošimams, ir paaiškinimas man išsiveržė tarsi savaime.

- Vieno tipo pavyzdį galiu tau nupasakoti. Tai buvo prokuroras, kurį aš asmeniškai pažinojau. Jis labai klasiškai išlošinėdavo pokerį - specialiai, kad galėtų leisti pinigus žirgų lenktynėse. Bet lenktynėse jis pralošinėdavo dar klasiškiau. Meci, neatitrauk manęs nuo temos! Tai kaip ten yra su ta mafija?

- Su kokia? - kandžiai sukikeno Mecis. - Jų ten mažiausiai trejetas.

- Klok apie visas iš eilės. Kas galų gale tau geriau - aš ar mentai?

- Geriau jau mentai, kadangi tu visiškai nenuspėjama.

- Kalbėk, nes aš tave išvešiu! - pagrasino jam Marija.

- Ką?..

- Išvešiu tave! Su vėjeliu!

Mecis mirtinai persigando.

- Ne! Už tokius grasinimus aš tave į teismą paduosiu! Pranyk, šėtone! Honoriuke, daryk ką nors, jos gi trečiojo laipsnio kankinimus taiko!

- Surišime ir išvešime, - mestelėjau idėją anksčiau, nei spėjo įsiterpti Honorata. - Įgrūsime tave į jos mašiną, jėga arba gudrumu ten įviliosime, ir, patikėk manimi, Marija su malonumu pasieks trasos iki Blonės rekordą.

- O kodėl būtent iki Blonės? - nusistebėjo Honorata.

- Todėl kad tai labiausiai apkrauta kryptis. Mecis iš laimės pasijus septintame danguje.

Iš baimės ir pasimetimo Mecis sukliunksėjo. Jis niekaip nevaliojo Marijai atleisti jos vairavimo stiliaus, kurio kažkada kaip reikiant paragavo, kai jiedu dviese kažkur vėlavo ir ji mažučiu "Fiatu" ėmė lenkti "Nisanus", "Folksvagenus" ir "Mersedesus", išdarinėdama greitkelyje kažin ką neįsivaizduojamo. Ji visuomet važinėjo labai greitai, o tąsyk, matyt, pranoko net pati save, ir Mecis visą kelią balsu meldėsi, kad Viešpats pasiųstų jiems kelių patrulį arba dar kokią nors dievišką malonę. Nelaimingasis prisiekinėjo, kad niekuomet gyvenime šito neužmirš, ir, sprendžiant iš jo reakcijos, buvo panašu, jog ši priesaika tvirtai nusėdo jo sąmonėje.

- Ne, geriau tegul jis jums viską pasako, - ryžtingai pareiškė Honorata. - Po to, kai Marija praėjusį kartą jį pavėžino, Mecis tris dienas buvo kaip nesavas. Meci! Pasakok apie mafiją! Aš irgi norėčiau pasiklausyti.

Mecis liovėsi kliunksėti, pasiūlė tostą už savo stebuklingą išgelbėjimą ir kiek nusiramino.

- Apie vieną mafiją visas pasaulis žino, - pareiškė jis.

- Išskyrus mane, - pastebėjau. - Aš esu išimtis. Apšviesk mane, kad ir aš prie šio pasaulio prisijungčiau.

- Viskas dėl to, kad tu amžinai užsiėmusi ir su niekuo nesišneki. Visi, išskyrus tave, seniai žino, kad yra trys vyrai iš Lomžos, kurie Vlochuose gyvena. Lomžos mafija...

- Apie Lomžos mafiją esu girdėjusi, - pastebėjau aš. - Regis, ji Niujorke klesti.

- Niujorke tikriausiai kokia nors kita atšaka. Galbūt filialas. O čia šis trejetas dirba, ir aš tau netgi galiu paaiškinti, kaip jie tai daro. Čia nėra jokių paslapčių. Pirma, būtent jie pakloja pinigėlius už tai, kad žokėjai pristabdytų arkliukus. Rovkovičiui, pavyzdžiui, jie paprasčiausiai moka atlyginimą. Kai kurie pas juos apskritai yra etatiniai, o kiti tarytum ir pagal sutartį dirba. Tu pati logiškai pamąstyk - atbėga, tarkim, pas Gomoreką arba pas Sarnovskį toks tipas ir kiša jam į rankas penkis milijonus - vien tik už tai, kad finišuojant jo tarp prizininkų nebūtų! Jie juk ten irgi skaičiuoti moka: už laimėjimą žokėjus šimtą aštuoniasdešimt tūkstančių gauna, o už pralaimėjimą jam penkis milijonus duoda. Tai kas jam geriau apsimoka?

- Ypač jei joja ant tokio kuino, kuris ir šiaip jokių šansų neturi, - sarkastiškai pridūrė Marija.

- Kaipgi čia? Už tokius, be šansų, irgi moka? - nustebau.

- Taip, dažniausiai kaip sykis už tokius ir moka, - patvirtino Mecis. - Jie apie žirgų lenktynes nieko nenutuokia, visiškai beviltiški primityvai. Aš net nesu tikras, ar jie bent skaityti moka. Ir, žinoma, jie ne patys laksto kyšius davinėti, o siunčia tarpininką. Tokiu būdu iš jojimo pašalina vieną arba du žokėjus, o už kitus taip idiotiškai stato, kad galvoje netelpa.

- O man galvoje netelpa tai, ką tu dabar kalbi. Kodėl idiotiškai?

- Todėl kad jie stato už tai, ką jiems pakiša. O žokėjai, susitarę su bukmekeriais, labai rūpestingai seka, kad mafijai pasufleruotų ką nors tokio, kas tikrai pirmas nefinišuos. Tiksliau sakant, vieną žirgą visuomet nurodo kaip reikiant, o antrą paprasčiausiai “ant durniaus” - pavyzdžiui, prieš dvi savaites pakišo jiems Danijelą. Tai tie mulkiai už ją ir pastatė!

Pamaniau, kad Mecis paprasčiausiai skiedžia.

- Negali to būti. Negalėjo jie statyti už Danijelą. Blogesnio arklio hipodrome nėra, ir ji jau spėjo tai įrodyti, aš specialiai pati patikrinau. Na, galbūt gerai paieškojus, tai vienas ar du žirgai yra dar blogesni, bet jinai tiksliai paskutiniame trejete. Kas gi statė už Danijelą?!

- Kaip sykis šie kretinai ir statė. Prisiekiu! Užkibo ant informacijos...

- Aha! - ūmai prisiminiau. - Na žinoma! Pirma tuomet finišavo Elijana, puiki kumelė, iš favoritų, o už “eilę” davė daugiau kaip dvidešimt tūkstančių! Aš netgi nesusimąsčiau, už ką gi, Viešpatie, tie žmonės statė...

- Kaip tik už Danijelą ir statė. Jie stato ir kasose, ir pas bukmekerius. Bukmekeriai juos tiesiog dievina, kadangi stato šie mafijozai po šimtą milijonų. Ir stato paskutiniu metu, žirgai jau prie viražo artėja, o jie pinigus kiša. Ir dar už tokį idiotizmą stato... Juk tai grynas pelnas...

Per sekundės dalį perpratau bent jau pusę kombinacijų. Statymus priiminėjantys bukmekeriai paprastai stengiasi apsidrausti - patys stato kasose, ypač jeigu kalbama apie aiškius favoritus. Jeigu lošėjai stato per bukmekerius iš anksto, pastarieji, susiorientavę situacijoje, suspėja prasibrauti prie kasos ir pastatyti patys. Paskui jie išmoka laimėjimus, bet ir patys juos gauna. Tačiau uždarius paskutinę kasą, bukmekeriai gali pasikliauti tiktai sėkme - apsidrausti jau nėra laiko ir tenka rizikuoti. Taigi jei kas nors stato už visiškai beviltiškus fuksus, jie uždirba, pasiimdami visus statymus, ir iš to turi gryną pelną. Kretinus, kurie kiša jiems milijonus už pa-

čius blogiausius žirgus, jie tiesiog privalo mylėti labiau už viską gyvenime. Ką nors, kas renkasi protingai ir išlošinėja, jie greičiausiai turėtų mirtinai neapkęsti, atsisakyti priiminėti iš jo statymus arba pasistengti atsikratyti tokiu žaidėju kokiu nors kitokiu būdu...

- O ar Derčikas atsitiktinai per bukmekerius nestatydavo?.. - išsiveržė man.

- Tu labai protingai svarstai, - pagyrė mane Mecis. - Tiksliai nežinau, bet lyg ir nestatydavo. Regis, jis apskritai nelošdavo.

- Jeigu būtų lošęs, aš žinočiau, kas jį nužudė...

Sąmokslas su žokėjais bukmekeriams reikalingas kaip oras. Blogą žirgą, kuris niekuomet nelaimi, parinkti kur kas lengviau, negu tą, kuris gali finišuoti pirmas. Aš pati kiekviename jojime galėčiau parodyti bent jau vieną tokį ir drąsiai pastatyti už jį visus pasaulio pinigus, būdama visiškai tikra, kad tarp pirmųjų finiše jo nepamatysiu. Žokėjai, arklininkai, kas tiktai nori iš hipodromo darbuotojų perša kvailiams kuo blogesnius žirgus, tie skuodžia pas bukmekerius - ir pajamos garantuotos, ne ką blogiau nei Šveicarijos banke! Ypač kai statomos tokios sumos...

Čia man toptelėjo dar viena galimybė. O jeigu Derčikas per kvailumą, dėl bjauraus būdo ar dar kokios nors priežasties sufleruodavo kam nors gerus žirgus?.. O gal likimas jam iškrėtė piktą pokštą ir jis taip atsitiktinai atspėdavo?.. O tasai, kuriam jis pranešinėdavo, nesvarbu, ar jis iš mafijos, ar ne, statė per bukmekerius ir pernelyg brangiai šiems atsiėjo... Bet lyg ir niekas, išskyrus šią Lomžos mafiją, tiek daug nestatydavo...

- Jie visada po šimtą milijonų lošia?

- Ne mažiau. O jeigu pasiseka, tai ir po daugiau. Jie patys nespėtų tiek pastatyti, bet tam turi tarpininkus, kuriuos kaip pasiuntinius į visas puses gainioja. Ir man atrodo, kad kaip sykis tarpininkai daugiausiai iš viso šito reikalo uždirba.

- Todėl, kad jie normaliai protauja ir už visokias nesąmones nestato?

- Štai būtent. Tačiau sykį vienas toks užsišoko: nepastatė, už ką buvo lieptas - manė, kad tas žirgas nelaimės.

- O jis laimėjo?

- Laimėjo. Šokinėjo jis kaip karosas keptuvėje, kad pinigus išmokai surinktų. Vieną trečdalį visos sumos jam teko skolintis. Jį gerokai aptalžė, bet biuletenio jis neėmė. Teko jam skolą jiems išmokinėti. Regis, iki šiol dalis skolos virš jo dar tebekabo, nes po to atsitikimo tebejaučia psichinę traumą - bijo nestatyti. Ir su žokėjais jie gudrauja. Pavyzdžiui, perduoda per juos Zamočekui ar-

ba kokiam Ščiudlovskiui skirtus penkis milijonus, o tie atiduoda keturis. Arba netgi tiktai tris. O likusius sau pasilieka. Trys milijonai - juk vis tiek daugiau nei kvailas prizas už pirmąją vietą, tiesa?

- Palaukite! - pertraukė mus nustebusi Honorata. - Iš to, ką jūs čia kalbate, išeitų, kad ši mafija visą laiką pralaimi? Galbūt aš kai ko nenugirdau?

- Viskas taip ir yra, brangioji mano žmona, - patikino ją Mecis. - Mafija iš tiesų pralaimi.

- Tai kam gi jai viso šito reikia?

- O štai šito niekas nežino. Tikriausiai jiems patinka lošti. Porą kartų per sezoną jiems pasitaiko laimėti, bet ne daugiau - vaikinai šitą reikalą seka.

- Na, gerai. O kurgi jie tuomet visa kam pinigų gauna?

- Kur nors kitoje vietoje. Taip pat, kaip tasai Joanos prokuroras. Kažkur dar išlošia, kad žirgų lenktynėse pralоštų. Ir šiaip jie turtingi, kadangi visą laiką spekuliacija užsiiminėjo, ir šio biznio legalizavimas gyvybiškai juos pažeidė. Bet šis tas jiems dar liko. Kvailystė visiškai neperžengiama, bet aš jums iš pat pradžių kalbu tiesiai ir atvirai - jie paprasčiausi kaimo stuobriai.

- Tu teisus, Meci. Aš irgi abejoju, kad jie moka skaityti, - pritariau. - Galėjo bent kartelį į programėlę dirstelėti, ir iš karto būtų supratę, kad juos iš visų pusių mulkina. Bet vis dėlto čia kažkur galas su galu nesueina: jeigu jiems užteko proto praturtėti iš nelegalios prekybos valiuta, taip ir čia privalėjo suprasti, kaip iki siūlo galo neprasilošti.

- Koks jiems skirtumas? Išlošia kazino - rulete.

- Mąstyk logiškai ir nepliaukšk niekų. Jeigu jiems nebūtų jokio skirtumo, jie į šį reikalą nelįstų!

- Azartas juos lošti skatina, - spėjo Marija.

- Tai jau tikrai! Bet kur tokiu atveju pradingo jų sugebėjimas daryti pinigus? Ne, vis dėlto aš primygtinai tvirtinu, kad čia yra kažkas ne taip! Nuo viso šito reikalo atsiduoda kažkokia dvėseliena. Ką jau kalbėti apie tai, kad aš vis labiau imu įsitikinti - Derčikas turėjo būti jų informatorius. Jeigu jo nepritrenkė bukmekeriai už tai, kad jis kam nors teisingai žirgus nurodydavo, vadinasi, jį nugalabijo mafija, kadangi jis jai nurodydavo ne tuos, kuriuos reikėtų. Supyko galų gale ir pribaigė jį iš keršto arba paprasčiausiai ūmai susinervinę nudaigojo. Man taip atrodo.

- Tam tikra prasme tau netgi labai teisingai atrodo, kadangi vienas iš šios trijulės - tipas itin nervingas: vos tik kas, tuoj puola su-

malti kam nors snukį, - patvirtino Mecis. - Ir taip galėjo būti, tiktai labai abejoju, ar pasiseks įrodyti.

Aš įtariai pažvairavau į Mecį ir prisiminiau, ko privalėjau jo paklausti.

- Meci, sakyk tiesą. Turiu tau du nedidelius nekaltus klausimėlius. Kodėl tasai Derčikas tave taip sukrėtė? Juk lyg ir nesi toks labai nervingas, tai paaiškink, kur čia šuo pakastas?

- Paprasčiausiai užsimaniau konjakėlio, - atsakė Mecis nesusimąstydamas. - Ir toks klastingas būdas jo gauti man pasirodė pats tinkamiausias.

- Už žinių atskleidimą tu jau vieną kartą gavai per makaulę, - priminė jam Marija. - Norėtum gauti dar kartą?

- Nuo jūsų?

- Gali ir nuo mūsų, bet pirmiausiai turėjau omenyje nusikaltėlius.

- O koks gali būti ryšys tarp nusikaltėlių ir mano nervų arba mano konjakėlio?

- Honorata, ar jam kiekvieną dieną tokiu metu proto užtemimas pasireiškia? - susirūpinusi paklausiau. - Ar tiktai šiandien? Galbūt jam kas nors atsitiko?

- O tu kaip visa tai įsivaizduoji?! Šalia tavęs bjauri žiauri boba pasakoja, kad čia neseniai žmogų nužudė...

- Meci, juk ji tau kalba tą patį, ką aš tau jau pasakojau, - pertraukė jį Honorata. - Jeigu tylėsi kaip paskutinis kvailys, jos dar kartą tau per galvą pokštelės. O jeigu papasakosi viską, ką žinai, praras motyvą.

- Žinoma! - suirzęs sušnypštė Mecis. - Tuomet jos mane iš keršto pribaigs. Ir apskritai, kas jums sakė, kad aš ką nors žinau?

- Tai matyti plika akimi, - sausai atkirtau aš. - Ir aklas pastebės. Ir dar vienas klausimas: kas tasai Bazilis?

Mecis paraudo, pabalo, paskui vėl paraudo ir ėmė kažkaip keistai šniokštauti. Mes trise priekaištingai sužiurome į jį, atidėjusios šalin užuojautą dėl jo sutrenktos galvos. Honorata atpjovė gabalėlį pašteto.

- Meci, suvalgyk, užsigerk ir liaukis slėpti nuo mūsų informaciją. Kas tai per Bazilis? Aš niekuomet apie jį nieko negirdėjau.

- Niekas apie jį negirdėjo! - subambėjo Mecis. - Vien tik jinai girdėjo! Ir kodėl ji prie manęs prikibo? Ji pati tą Bazilį susigalvojo!

- O drauge su manimi Sarnovskis ir Bialas, - aiškiai pratariau.

Mecis sustingo su paštetu ant šakutės.

- Kaip?..

- Sarnovskis ir Bialas. Jiedu kaip tik su balnais išeidinėjo. Aš taip supratau, kad Bazilis liepė Sarnovskiui prilaikyti žirgą, nors tasai net nebuvo favoritas jojime. Kas tai per Bazilis? Liaukis apsimetinėti kvaileliu! Mes visi turime akis, ir į šias akis aiškiai krinta tai, kad tu ne šiaip kažką žinai, bet dar ir drebi iš baimės kaip Kanados skunkas.

- Bet aš po visą apylinkę nedvokiu! - energingai užprotestavo Mecis ir skubiai prarijo paštetą. - Na gerai, pasakysiu. Aš nežinau, kas jis toksai, bet žinau, kad toks egzistuoja. Galbūt tai simbolis, o gal pseudonimas...

- O gal žmogus...

- Šlykšti gyvatė, o ne žmogus! Gerai, tiek to, yra toksai vienas. Tai štai, nuoširdžiai prisipažįstu, aš irgi nugirdau. Nežinau, kas dalyvavo pokalbyje - girdėjau tiktai du balsus. Buvo kalbama kaip sykis apie Derčiką. Žodis žodin pakartoti negaliu, tiksliai neprisimenu, ką jie ten kalbėjo, bet esmė tokia, kad Derčikas pernelyg daug plepa ir reikėtų jam užčiaupti burną. Ir išgirdęs, kad jį užčiaupė, ir dargi taip radikaliai, juk galėjau susinervinti, kaip jums atrodo?

- Galėjai, Meci, galėjai, - švelniai pratarė Honorata ir paglostė jam galvą.

- Šalin rankas nuo Korėjos! - subliuvo Mecis. - A, tai mano žmona... Na, gerai jau, gerai, aš juk myliu tave labiau už gyvenimą. O tasai Bazilis ir dar tas pašnekesys...

Ir čia Mecis staiga nutilo. Mes apmirėme laukdamos tęsinio, o jis lyg niekur nieko ėmė gurkšnoti vyną.

- Ir kur tai buvo? - primygtinai paklausiau.

- Kur tai buvo?

- Kur jie kalbėjosi apie tai, kad reikėtų Derčikui užčiaupti burną?

- Priešgaisrinėje dalyje Ožarove.

- Kur?! - nustebusi perklausė Marija.

- Ir ką gi tu, Meci, veikei toje priešgaisrinėje dalyje Ožarove? - įtariai paklausė Honorata.

- Ten pas juos klubas ar šiaip alinė? - pasidomėjau, nes kažkada vienoje priešgaisrinėje dalyje žokėjai turėjo savo klubą. Tai, tiesa, buvo seniai, bet vis dėlto...

Mecis aiškiai nežinojo, kuriai iš mūsų atsakyti pirmiausiai, ir apdairiai pasirinko savo žmoną.

- Ožarove aš buvau tarnybos reikalais, brangi mano žmonele,

ir į priešgaisrinę dalį nuvykau tvarkyti reikalų prie silkutės ir ganėtinai nekaltų gėrimų. O tu iš kur žinai apie šį klubą? - sutrikęs kreipėsi į mane.

- O aš ir nežinau. Paprasčiausiai susiprotėjau. Padėjo gyvenimo patirtis. Na, tai ar yra klubas?

- Yra kažin kas šiek tiek panašaus į klubą. Nesileisiu į smulkmenas, kadangi, jeigu kalbėsime tiksliau, pasiklausiau aš jų tūnodamas tualete, ir jie paliko šią įstaigą anksčiau už mane, taigi nė nežinau, kas tai buvo. Vieną iš jų galbūt pamėginsiu atspėti - regis, tai buvo bukmekeris - nejaunas toksai, liesas, ant galvos jam plaukų mažai belikę, užtai antakiai labai tankūs.

- Aha! - aiktelėjau aš, nes iš veido šį tipą kuo puikiausiai pažinojau.

- Na, gerai, ir kas gi toliau? - pagelbėjo man Marija. - Kuo gi čia dėtas kažkoks Bazilis?

Mecis tarytumei nurimo. Veikiausiai jį paveikė išgertas vynas.

- Bazilis - figūra paslaptinga. Galiu prisiekti, kad nejuokauju, bet aš netgi nežinau, ar tai vardas, ar basilisko* sutrumpinimas. Apie jį garsiai nekalbama, nebent pašnibždomis. Nieko tiksliai nežinau, bet įtariu, kad jis visą šią pramogų pramonę tvirtai laiko savo rankose. O tu čia man kalbi, kad Sarnovskis!..

- Na ir kas? Tu ką, manei, jog tai viskas, kad ten Sarnovskis viskam vadovauja? O dabar staiga pasirodo, kad jis irgi Baziliui pavaldus?

- Štai būtent viskas taip ir atrodo, ir man tai visai nepatinka. Ir dabar aš jums visą teisybę iki galo pasakysiu. Buvojau aš viename tokiame priėmime - tarnybiniame, darbe visa tai buvo. Malinovskis jį organizavo užsienio tarpininkui. Prisiekiu Dievu, kad buvo kalbama apie... kaip čia pasakius... kaip apmulkinti partnerį. Kaip parodyti žirgus, kaip paslėpti...

- Malinovskis?! - nustebo Marija.

- Kur jau ten! Malinovskis! Šiame reikale jis nedalyvavo, netgi nieko negirdėjo. Tarpininkas lenkiškai, išskyrus “labas” ir “eik sau” - nei bė nei mė. Nė nežinau, kaip jis ir šiuos kelis žodžius išmoko. Tiesa, kai kėlė taurelę, burbtelėjo kažką panašaus į “sveiks” - bet niekaip neįstengė ištarti pirmųjų dviejų raidžių. O kad nesuprato nė vieno žodžio - tai jau tikrai...

- Meci, tu čia sentimentų apie užsienio partnerį mums nedės-

---

*Basiliskas, baziliskas - fantastinė būtybė - gaidžio su gyvatės uodega ir varlės akimis pavidalo, mirtinai žudančio žvilgsnio baidyklė; t. p. Centrinėje Amerikoje paplitęs iguanų šeimos driežas *(vert. past.)*.

tyk! Sakyk savo baisiąją tiesą, - grąžinau jį į tiesų kelią. - Buvo kalbama apie grynakraujus arabų ristūnus?

- Anaiptol. Jis domėjosi apie veisimą, daugiausia apie reproduktorius. Jam buvo reikalingi daug žadantys treigiai, pirmiausia eržilai - gi ten pas juos už sukergimą pasiutusius pinigus reikia mokėti.

- O mes ir kumeles pardavinėjame kaip idiotai, - smerkiamai pastebėjo Marija. - Nežinau, kas tokius sprendimus priima - tikriausiai mūsų arklininkystės priešas.

- Jiems reikalingi pinigai.

- Bet juk tai ne tik netoliaregiška politika! Jeigu jie toliau už savo nosies galą nieko nemato, vadinasi, jiems šią nosį kažkas nukirto! Duobė pas juos vietoj nosies!

- Jeigu aš neklystu, jūs kažkaip nukrypote nuo temos... - neužtikrintai įsiterpė Honorata.

- Betgi aš gyvatę prie krūtinės šildžiau! - desperatiškai sudejavo Mecis. - Niekur mes nenukrypome, tai kaip tik ir buvo tema. Žinoma, geriausias kumeles ir reproduktorius reikia pasilikti sau, o jeigu koks nors kretinas sumanys juos pardavinėti, reikia padaryti taip, kad jam toks numeris nepavyktų. Ar suprantate, ką aš turiu omeny?

- Suprantame, - negailestingai pareiškiau, kadangi Mecis aiškiai įstrigo. - Reikia sugalvoti kokią nors išeitį: geresnius žirgus paslėpti ir išstatyti pardavimui tuos, kurie blogesni, - užsienietis pirkėjas ir iš jų ką nors sau išsirinks, - o geresnieji liks neparodyti, ir bjaurus kretinas negalės jų parduoti. Užtat gaus pinigų už blogesniuosius, ir galbūt nusiramins.

- Aukso žodžiai! Tu tiesiog skaitai mano mintis! - įsijautęs sušuko Mecis. - Nagi, išgerkime į tavo sveikatą! Sveikinkite ją!

Suteikiau jiems galimybę pakelti taures mano garbei, pati aktyviai sudalyvavau sveikinime mano esybės garbei ir vėl sugrįžau prie temos.

- Na, Meci, dėstyk toliau. Kažkur čia turi slypėti Bazilis.

- Jis ten buvo, - pagaliau pratarė Mecis, atplėšęs žvilgsnį nuo ilgo stebeilijimosi į žydintį Honoratos kaktusą.

Mes palaukėme dar minutėlę.

- Bazilis ten buvo? Tame priėmime? - pasitikslino Marija.

- Taip. Galiu duoti galvą nukirsti. Taip iš pokalbio galima buvo spręsti. Kad viską galima nesunkiai suorganizuoti - na, šį blogesnių žirgų demonstravimą paslepiant geresniuosius. Vienas du - ir viskas.

- Vadinasi, išeitų, kad šitas Bazilis - teigiamas elementas? - abejodama pastebėjau aš.

- Taip, - patvirtino Mecis. - Ir Derčikas - daiktinis to įrodymas.

Lygiai tris minutes užtrukau svarstydama apie tai, ar gali pusė butelio vyno tapti tokių sunkių pasekmių priežastimi. Ne, negali to būti! Juo labiau, kad pradėjau nuo pašteto. Netikėtas proto užtemimas - tai aiškiai susikomplikavusios situacijos, o ne perviršiš išgerto alkoholio rezultatas.

- Meci, palūkėk truputėlį, - trumpai paprašiau. - Tu girdėjai pokalbį. Aš visiškai neabejoju, kad viską gerai supratai. Ar atsimeni, kuris iš jų ką kalbėjo? Noriu pasakyti, ar tu atspėjai, kuris iš jų yra Bazilis - pagal tuos žodžius, kuriuos jis ištarė?

- Nors tu kalbi šiek tiek mįslingai, bet aš esu genialus, todėl ir supratau, - atsakė Mecis. - Ne, aš neatspėjau.

- Kodėl?

- Todėl, kad nesugebėjau susiorientuoti, kuris iš jų ką kalba. Tuomet aš apskritai turėjau tam tikrų tikrovės suvokimo problemų, be to, tarp manęs ir besišnekučiuojančių buvo du ar trys žmonės. Lyg du, lyg trys...

- Meci, tu ką, buvai visiškai girtas? - su priekaištu paklausė Honorata.

- Buvau. Bet labai meistriškai apsimečiau blaiviu. Todėl ir kenčiu. Už talentą!

Su kankinio veido išraiška Mecis apsičiupinėjo savo galvą ir iš už portjeros ištraukė eilinį vyno butelį. Aš padaviau jam kamščiatraukį.

- Tai yra tu taip talentingai simuliavai blaivumą, kad visi tuo patikėjo, - supratau aš. - Ir dabar Bazilis įsitikinęs, kad tu jį iššifravai, todėl įsakė tave nukenksminti. Ir tu tikrai nežinai, kas jis toks?

- Garbės žodis, nežinau, - užtikrino Mecis. - Vienas iš keturių. Bet aš nė vieno iš šių keturių nepažįstu. Neprisimenu nei pavardžių, nei netgi vardų. Turiu jums prisipažinti, kad aš netgi Malinovskio klausiau, bet ir jis visiškai nenutuokia, kas buvo tas ketvirtas - juk šiame priėmime iš viso dalyvavo dvidešimt septyni žmonės. Du atkrinta - patsai Malinovskis ir užsienio tarpininkas - jiedu kaip sykis prie lango apie kažką šnekučiavosi. Taigi belieka dvidešimt penki.

- Dvidešimt keturi, nes tave irgi galima atmesti. Jeigu tu būtum Bazilis, tai tikriausiai pats apie tai žinotum.

- Dvidešimt keturi. Irgi neblogai. Ir tarp jų - Bazilis, kuris ma-

no, kad jį žinau. Ir ką gi man daryti? Į Argentiną nusiplauti?

- Tai turėtų būti kas nors iš nuolatinių hipodromo lankytojų, - pasufleravo Honorata.

- Betgi visi, kurie ten dalyvavo, žirgų lenktynėse lankosi nuolat.

- Jeigu... - pradėjau aš. - Atleiskite, tai yra aš norėjau pasakyti, kad Malinovskis... Jis tai turėtų žinoti, ką kvietė į šį dalykinį priėmimą... Kaip tu manai, ar jis galėtų prisiminti? Reikia ant jo mentus užsiundyti, tiktai kaip nors diplomatiškai.

- Netgi labai diplomatiškai. Visa tai juk dėjosi praėjusiais metais. Nežinau, ar jis gebės ką nors prisiminti, nors turi gerą sekretorę. Gali būti, kad ji žino kviestinius svečius. Na, sužinosime mes dvidešimt keturių tipų pavardes, iš kurių aštuoniolika aš asmeniškai pažįstu, ir koks galų gale bus rezultatas?

- Mums - joks, o mentai rezultatą pasieks, gali neabejoti. Iš karto turės dvidešimt keturis įtariamuosius...

- Ir bus jais patenkinti iki pulso netekimo?

- Na, geriau dvidešimt keturi, negu, pavyzdžiui, du šimtai keturiasdešimt tūkstančių. O iš veidų tu juos pažintum?

- Ką?

- Tuos keturis, tarp kurių buvo Bazilis.

Mecis papildė vyno taures, ištiesė lėkštę Hanoratai, gavo dar gabalėlį pašteto ir užsigalvojo.

- Ne, - ryžtingai pareiškė. - Ką jau čia slėpti, mano regos organas tuomet funkcionavo kur kas blogiau nei klausos organas. Turiu jums prisipažinti, kad retsykiais man atrodė, jog jų yra aštuonetas, bet tiksliai prisimenu, kad jų buvo keturi, ir netgi bandžiau atspėti, kurie yra tikri.

- Na taip, - su siaubu pratariau aš. - Dabar man viskas aišku. Mecis itin atidžiai juos apžiūrinėjo, ir, gali visko būti, kad atidžiau už kitus spitrijo būtent į Bazilį. Žinoma, tasai negalėjo neatkreipti į tai dėmesio. Ir dabar niekas neįstengtų šio Bazilio įtikinti, kad Mecis jo nepažįsta. Tiesiog galva neišneša, ką čia daryti.

- Dabar Mecis turi biuletenį, - priminė Honorata. - Aš uždarysiu jį namuose po raktu. O ar negalima visą šį tyrimą užbaigti kuo greičiau, kol jam nereikės eiti į darbą?

- Jeigu turi kokią nors galimybę užsiundyti ant jų policiją, taip ir padaryk, - patarė man Marija. - Tikiuosi, visiems užteks proto papasakoti jiems viską, ką žino, o jeigu šis prakeiktas Bazilis iš tiesų egzistuoja ir dar pasikėsinimus prieš žmones organizuoja, tai aš asmeniškai soti jo iki kaklo. Tegul pagaliau sučiumpa ir padaro

jam ką nors bloga.

- Amen, - iškilmingai paskelbė Mecis, pakeldamas taurę. - O dabar asmeniškai aš būčiau linkęs pažvelgti, ką mes turime trečiadieniui.

- Tokia galimybė yra, ir policiją ant jo būtinai užsiundysiu, - pažadėjau. - Aš irgi būčiau ne prieš pažvelgti, ką mes turime trečiadieniui, ir galite ramiai prie manęs kalbėti, kad Bolekas rengiasi finišuoti pirmas - aš į tai vis tiek nereaguosiu...

- Ketvirtajame jojime bėgs du žirgai, ir kodėl gi jie ten šešis užrašė, aš tiesiog nesuprantu, - išsyk, vos tik atsisėdęs į savo vietą, pareiškė ponas Zdisius.

- Ir katrie gi tiedu yra, jūsų nuomone? - paklausiau įtariai.

- Dvejetukas ir šešetukas. Kitų aš čia paprasčiausiai nematau!

- Šešetukas dar šiaip ne taip, bet dėl dvejeto, tai geriau nusipirkite veidrodį, nes nepamatysite jo finiše kaip savo ausų.

- Negali to būti! Pati įsitikinsite.

- Tai jūs labai greitai įsitikinsite. Harcovnikas, kaipgi! Jūs ką, nematote, kas juo joja? Mokinys Soeckis dar nė kartą gyvenime nelaimėjo!

- Vieną kartą laimėjo, - pataise mane Jurekas. - Praėjusiais metais.

- Na, vieną kartą galbūt. Šį sezoną jis du sykius finišavo antras.

- Bet juk jis neturi svorio! Žirgas be svorio, ponai, ir nieko kito būti negali. Arba Harcovnikas su Albanu, arba atvirkščiai! - su įkvėpimu tikino aplinkinius ponas Zdisius. - Šiandien tai jau tikrai kvintą atspėsiu!

- Ir tai su Harcovniku, ar ne?

- Štai būtent kad su Harcovniku!

- ...namų darbo tiktai samanė gera būna, jeigu, žinoma, tinkamu būdu ją išvalysi, - pasakojo Valdemaras, sėdintis kažkur man iš šono. - O visi tie vynai...

- Antpilas, pone Valdekai, antpilas, o joks ne vynas, - pertraukė jį ponas Sobeslavas. - Riešutinė su grynu spiritu.

- Riešutinė tinka pilvui, o man sloga!..

- ...ne, jūs tiktai pasižiūrėkite: aš jį išbraukiau, tą bjaurybę, ir palikau tris - dvejetą, trejetą ir šešetą, o čia kaip tik tasai tipas ateina ir sako, kad iš dvejeto nieko doro nebus, užtai vienetukas kabo. Na, pakeičiau aš dvejetą į vienetą, o namuose tiek prasėdėjau

skaičiuodamas! Tiesiog išdurnėti galima... - skundėsi ponas Edis.

- Reikėjo papildyti, bet savo tai jau neišmesti, - pamokė pulkininkas. - O riešutinės su medumi jūs nemėginote?..

- Štai čia, antrajame, tiktai vienas, - sako kažkas prie stalelio už barjero. - Čia - du, štai šitas... Ir šitas...

- O šitas? - paprieštaravo pašnekovas.

- Išdvėsa. Jam seniai laikas į odos lupyklą. O čia gali sulošti "sienelę".

- Vrublevskis sakė, kad juo negalima pasikliauti, - įsiterpė trečias.

- Kad ir ką jis sakytų, dar nežinia, kaip jie visi jos. Jie dar nieko nenusprendė. Jeigu nori išlošti, statyk "sienelę"...

Aš neatsisukau, nes svarsčiau, už ką statyti šeštadienį. Ant kėdės už manęs kažkas atsisėdo, atitverdamas nuo balsų už barjero. Aš netgi susidomėjau, ką jie ten taip užtikrintai įvardijo geležiniu favoritu, bet žvalgytis nenorėjau. Pasižiūrėjau į antrąjį jojimą - mano skaičiavimais, šansus jame turėjo keturi žirgai, tai iš kur jie ištraukė tą vienintelį? Vėl tie idiotiški užkulisių gandai...

- Atleiskite, - man už nugaros pasigirdo vangus balsas.

Aš atsisukau ir atpažinau merginą - tą pačią, kuri pirmą kartą čia buvojo šeštadienį, Derčiko mirties dieną.

- Laba diena. Atleiskite, ar jūs atsitiktinai nematėte pono Zaveičiko?

- Nežinau, - atsakiau aš. - Laba diena. O kas toksai tas Zaveičikas?

- Buvo čia su manimi, argi nepamenate? Jis kažkur prapuolė, ir aš niekaip negaliu jo surasti.

- A... Tasai jūsų tetos pažįstamas?

- Na taip. Nuo šeštadienio jo niekas nematė, ir aš nusprendžiau patikrinti, ar jo nėra čia. Ar atsitiktinai neregėjote?

- Ne. Čia jį mačiau tiktai šeštadienį, per pirmuosius du jojimus, kol sėdėjo šalia jūsų, o po to neregėjau... Bet juk... Jeigu jis - jūsų pažįstamas, tai galbūt lengviau jį būtų susirasti privačiu būdu?

- Nieko neišeina. Telefonas jo namuose neatsako, o darbe niekas nežino, kada jis bus. Netgi buvau užsukusi pas jį į namus, kadangi tetulė turi į jį kažkokį reikalą, bet jo neradau. Maniau, galbūt čia pasirodys... Sako, kad jis dar niekuomet nepraleido nė vienerių lenktynių.

- Gal jis kitoje tribūnoje. Paprašykite paskelbti per vietinį radijo mazgą, kad jo laukiate sekretoriate. Jeigu jis kur nors čia, tai būtinai pasirodys. Jeigu, žinoma, nesislapsto.

Mergina nustebo.

- Ne, ko gi jam slapstytis? Savo pinigus užsidirbo visiškai legaliai. Šeštadienį jis du pirmuosius tripletus atspėjo, - bent jau man taip sakė, - o paskui pranyko iš akių. Gal leisite jums prisistatyti?

Suprantama, aš leidau. Mergina vadinosi Monika Gonsovska, gyveno ji tai pas tetą Asfalto gatvėje, tai žirgų veisykloje Loncke. Buvo labai susijaudinusi ir susirūpinusi, kad jai reikia susirasti Zaveičiką, bet visiškai nenumanė, iš kurios pusės šito reikalo imtis. Kiek supratau, rasti pradingusį Zaveičiką reikėjo ne tiek jai pačiai, kiek jos tetulei, ir aš dar kartą patariau kreiptis į radijo mazgą. Šiuo būdu gana dažnai ieškomi pamesti akiniai, raktai, dokumentai, vaikai ir jų tėveliai.

Nusileidau žemyn pastatyti už "eilę" pirmajame jojime ir vos išvydusi vyresnįjį komisarą Jarkovskį ūmai suvokiau, kokią svarbią informaciją ką tik išgirdau iš merginos. Vyresnysis komisaras žiūrinėjo programėlę, stovėdamas prie kasos statymams po du šimtus tūkstančių zlotų.

- Netrukus aš jums kai ką papasakosiu, bet pradžioje pastatysiu, - šnipštelėjau jam į ausį.

Jis atitraukė akis nuo programėlės, permetė mane išsiblaškiusiu žvilgsniu, visiškai kaip tikras lošėjas, ir linktelėjo galva. Dirstelėjau po doku. Žirgas antru numeriu trypčiojo ir jau buvo bepradedantis putoti. Mano asmeninis favoritas buvo penktukas, Erezija, Hesijos proanūkė, kurią laikiau kone savo sūnaus nuotaka. Kažkada mano sūnus dėl šios Hesijos iš proto kraustėsi - tvirtino, kad ji tiesiog iki pakvaišimo bėra, ir žavėjosi ja labiau, nei visomis merginomis, kurias mačiau šalia jo. Hesijos palikuonis vadinau vaikaičiais ir visuomet už juos statydavau, juolab kad tai iš tikrųjų buvo labai geri žirgai. Erezija seniai turėjo pereiti į pirmąją grupę - kaip dveigė ji pademonstravo labai dideles galimybes, bet paskui jai visą laiką ko nors stigo ir ji iki šiol tebebuvo antrojoje grupėje, nepasiekdama aukštų rezultatų. Bet aš vis tiek norėjau už ją pastatyti. Dvejetukas apsiputojęs, eržilas, tiesa, bet nieko, grynakraujis anglas - galbūt ir bus tarp lyderių. Taigi pasirinkau "eilę" dupenkis ir nusprendžiau pastatyti du kartus - už dvidešimt tūkstančių.

Sugrįžau prie kasos, ir kaip visuomet į mane įsirangė kažkoks velnias. Du-penkis aš pastačiau vieną kartą, o paskui be jokių racionalių priežasčių ir pašalinio spaudimo, savo iniciatyva dar sužaidžiau dvejetą ir penketą su vienetuku, ketvertuku ir šešetuku. Pirmajam jojimui išleidau septyniasdešimt tūkstančių ir visiškai

praradau pasitikėjimą savimi.

Vyresnysis komisaras kantriai laukė mano pamišimo pabaigos.

- Na? - negarsiai paklausė jis, kai pagaliau pasitraukiau nuo kasos.

Mes išėjome iš pastato į bėgimo tako pusę, kur kol kas dar buvo daug žmonių. Liaudis skubėjo pasižvalgyti po doku ir prie kasų.

- Pirma, vieno iš šeštadienį išlošusių tripletą su žirgais, kuriais nejojo Derčikas, pavardė yra Zaveičikas, - išsyk pasakiau, neuždavinėdama kvailų klausimų apie tai, ką jie žino ir ko nežino. - Antra, aš galiu tuoj pat išsiaiškinti, kur jis gyvena ir dirba. Trečia, nuo šeštadienio jo niekas nematė. Ketvirta...

- O iš kur pas jus ši informacija?

- Viršuje sėdi jo pažįstama mergina. Jinai jo ieško.

- Sakykite viską, ką apie ją žinote!

- Visko nežinau, bet ją vadina Monika Gonsovska, šimtaprocentinė arklininkė. Gyvena Loncke, žirgų veisykloje, o Varšuvoje pas tetą - Asfalto gatvėje, ketvirtajame name. Zaveičikas buvo tetos pažįstamas. Ketvirta, apie tai kalba nepakrypo, bet, kaip man atrodo, apie jus geriau niekam nieko nereikalingo nepasakoti? Aš jaučiu, jog čia niekas nežino, kad jūs - savo pareigas einantis mentas... prašau atleisti, tvarkos saugotojas...

- A, niekai. Jūs visiškai teisi. Aš tikrai šia tema nieko nesakiau, bet man atrodė, kad jums ir taip aišku?

- Žinoma, dabar viskas aišku. Gerai, kad iki šiol dėl to nepadariau klaidos - mat buvau susitelkusi lošimui.

- Ir ačiū Dievui. Jūs sužinokite viską, ką tiktai pajėgsite, apie asmeninį šito Zaveičiko gyvenimą. Oficialiai mums žinoma, kad jis užsiima plastmasės perdirbimu - visokiausios žuvytės, vaikiški barškučiai ir taip toliau. Jo adresą mes irgi turime. O štai visokiausi gandai, apkalbos arba kas nors panašaus...

- Tai yra man už agentą padirbėti?

- Štai būtent. Padirbėkite šiek tiek už agentą. Žinoma, jei jūs nepalaikote visų čionykščių sukčiavimų ir kitokios netvarkos.

Sukčiavimų ir netvarkos aš niekuomet gyvenime nepalaikiau, nors agento vaidmenyje iki šiol taip pat nė karto nebuvau. Vis dėlto neprieštaravau ir sugrįžau į viršų. Iki lenktynių pradžios dar liko dešimt minučių. Mergina sėdėjo savo vietoje.

- Na ir kaip? - paklausiau. - Ar jau buvote sekretoriate?

- Ne, kol kas ne. Ne itin gerai įsivaizduoju, kaip visa tai atlikti, ir vis dar tikiuosi, kad jis pasirodys. Palauksiu iki trečiojo joji-

mo pabaigos, o po to eisiu.

- Toli eiti neverta - štai ten prie stalelio sėdi ponia Zosė. Jinai jums viską skubiai suorganizuos. Na gerai, aš pati pas ją nulėksiu. Kaip jo vardas?

- Alfredas.

- Puiku. Po trečiojo jojimo paskelbs, kad Alfredas Zaveičikas užeitų į sekretoriatą. Ar jį gerai pažįstate?

- Nežinau, ar gerai, tačiau bent jau seniai, kone nuo gimimo. Kažkada jis mergino mano tetą, ir nuo to laiko jie tebedraugauja. Jis jai įvairiausius reikalus padeda sutvarkyti.

- Legaliai?

Mergina vėl nusistebėjo, ir netgi labai.

- Kaip tai - legaliai? Na, tikriausiai. Nežinau. Tai yra aš nemanau, kad mano tetulė galėtų daryti ką nors nelegalaus. Tiesą sakant, ji niekuo ir neužsiima - gauna nuolatines pajamas iš vilos nuomos. Bet visa tai apiforminta oficialiai, per agentūrą. Jinai ją nuomoja lyg ir atstovybei, lyg ir kažkokiai užsienio kompanijai. Ir dar jinai pardavinėja bižuteriją. Šią veiklą pradėti jai kaip tik ir padėjo Zaveičikas. Bet čia, regis, irgi nėra nieko neteisėto?

- Mano nuomone, ne. Bet jeigu leisite duoti jums patarimą...

- Duok atkimštuką! - sukomandavo Marija, traukdama iš krepšio butelį alaus. - Aš suspėjau padaryti statymą, o tai jau stebuklas. Mecio nėra?

Ištraukiau iš po jos savo rankinę su žiūronais, kuriais buvau užėmusi jai vietą, ir padaviau atkimštuką alui. Žirgai išbėgo į taką ir atliko bandomąjį galopą. Minia pasisuko į kitą pusę. Valdemaras per pono Zdisiaus petį ištiesė mums lėkštelę su pasūdytomis lazdelėmis.

- Sėdėt!!! - sustūgau laukiniu balsu, kadangi ponas Zdisius kaip tik tuo momentu nusprendė atsistoti.

Marija šveitė atkimštuką ant kėdės ir suspėjo sugriebti lėkštelę iš Valdemaro rankų. Ponas Zdisius pagaliau suprato, koks reikalas, ir pralaukė mūsų manipuliacijas.

- Pono Mariano šiandien nebebus, - pranešė jis visiems dalyvaujantiems. - Sutikau jį gatvėje, jis rengėsi keliauti Prancūzijon. Tikriausiai jau išvyko. Dvejetas laimės!

- Dabar? - dygiai perklausė Jurekas.

- Dabar. Aš nuo jo kvintą pradedu!

- Kaip jaudinama! - pastebėjo Marija, nepakeldama balso, ir pradėjo į stiklines pilstyti alų.

Užklausiau ją apie Mecį. Ne vėliau kaip vakar vakarą Honorata

nusprendė uždaryti jį namuose po raktu, tačiau, matyt, kažkas pasikeitė. Na žinoma, kad pasikeitė - ta prasme, kad Mecis pats turėjo užsirakinti savo bute iš vidaus, o jeigu jam staiga nusibostų sėdėti užrakintoje patalpoje, jis gautų žmonos leidimą atvažiuoti į žirgų lenktynes. Mecis poroje su Marija pastatė ne tiktai už tai, dėl ko jiedu vakar susitarė, bet dar ir papildomai, telefonu. Devintą valandą jį aplankė aiškiaregystė, ir jis sugebėjo Mariją užtikti darbe. Galbūt jis dar ir pats atvyks.

- Jeigu nepasirodė iki šiol, tai visai nepasirodys, - išpranašavau. - Nusiramink pagaliau! Nebūtinai juk viską iki paskutinio lašo išsyk išpilstyti! O Viešpatie!..

Man pavyko nugerti dalį putų iš stiklinės, kol jos ėmė dribti iš stiklinės ant parapeto. Sukaukė garsiakalbis, skelbdamas apie paskutiniųjų kasų uždarymą. Monika Gonsovska iš už nugaros atsargiai palietė man petį.

- Atleiskite, jūs, regis, norėjote kažką pasakyti?..

Toli gražu ne iš karto įstengiau prisiminti, kad buvau pradėjusi jai kažką sakyti.

- Taip. Jeigu jūs teiksitės pasakyti savo tetulei, tai būtų labai gerai, jog ji apie viską papasakotų visiškai atvirai, nieko neslėpdama. Policija būtinai jos klausinės apie tą poną Zaveičiką...

- Zaveičikas ką nors iškrėtė?

- Ne, nemanau. Bet panašu, kad jis gali pasirodyti vertingas liudininkas, taigi policija apie jį klausinės. Jeigu jūsų teta su juo poroje neįvykdė kokio nors nusikaltimo, tegul geriau iš karto papasakoja visą teisybę. Nors galiu jums paaiškinti, koks čia reikalas, kadangi ir taip jau visas hipodromas tai žino. Nužudė vieną žokėjų, ir dabar tardo visus, kurie šeštadienį išlošė du pirmuosius tripletus, taigi tiesiogiai jūsų tetos tai neliečia, bet Zaveičiką liečia, ir netgi labai. Todėl aš jai iš visos širdies patariu - tegul nieko neslepia.

Monika Gonsovska linktelėjo galva. Nepasakytum, kad mano patarimas ją būtų sutrikdęs. Matyt, jos tetulė su baudžiamuoju kodeksu tikrai gyveno visiškoje santarvėje.

- Na ir gerai. Galbūt jie ras jį greičiau negu aš. Būtinai jai perduosiu jūsų patarimą. O mane jie irgi tardys?

Aš ryžtingai patvirtinau šią jos prielaidą, nė kiek neabejodama, kad būtent taip ir bus. Kiekviena praėjusio šeštadienio sekundė galėjo pasirodyti svarbi, o ypač viskas, kas lietė tuos laiminguosius lošėjus, kuriems pasisekė laimėti tripletus. Prisiminiau, su kokia įtampa merginos palydovas stebeilijo įvykius jojimo take, ir pama-

niau, kad jo parodymai gali pasirodyti patys esmingiausi.

Po kėde pasirito Jureko rašiklis, o ponas Zdisius paleido iš rankų vieną savo programėlės pusę. Abu išsyk ėmėsi gimnastikos pratimų, iš anksto nesusitarę dėl eiliškumo, todėl teigiamų rezultatų nepasiekė. Kėdės buvo siaubingai sunkios, jas pakelti arba perstatyti įstengtų tiktai prityręs sunkiaatletis, o palįsti po jomis buvo neįmanoma dėl vietos stokos. Jureko rašiklį aš išžvejojau iš savo pusės, ir dėl to ponas Zdisius pagaliau susidorojo su programėlės žvejyba. Tris kartus sugaudė sirena, kviesdama dalyvius stoti į startą.

- Norėčiau už ką nors pastatyti, - už manęs garsiai pratarė Monika Gonsovska.

- Tiktai ne dabar, - išsiblaškiusi atsakiau ir pakėliau prie akių žiūronus.

Visi žirgai suėjo į starto gardus be ypatingų problemų - niekas niekur nepabėgo, ir nė vienas iš žokėjų neišvirto iš balno. Startavo irgi visi tolygiai.

- Pirmauja Doboras, antroje vietoje - Albatrosas, trečia - Delija, - prabilo garsiakalbis. - Ketvirtoje vietoje Martina, penktoje - Erezija, paskutinėje - Filiutas. Žirgai įveikė posūkį, eiliškumas nepasikeitė. Pirmauja Doboras...

- Kas čia kalbėjo apie vienetuką?! - sutrikęs klyktelėjo Valdemaras. - Kurioje vietoje, anot jūsų, jis turėtų būti?!.

- Vienetukas tiesiog privalo finišuoti pirmas!..

- O aš jums sakau, kad dvejetukas jau kabo! - nugalėtojo balsu pareiškė pulkininkas.

- Kur trečias numeris?! - nusiminęs suvapėjo ponas Edis.

- Vrublevskis atpuola, - sudejavo kažin kas su siaubu. - Vrublevskio finiše nebus!

- O kodėl jis turėtų būti? - burbtelėjo sau po nosimi Jurekas.

- Žirgai įveikė posūkį, - pranešė garsiakalbis. - Į finišo tiesiąją pirmasis išeina Albatrosas, Doboras atsilieka...

- Kur tasai kretinas skuta! Į didelį ratą išsuko!..

- Jie jį užblokavo! Jis leidosi užblokuojamas!..

- Albatrosas, Martina, už jų prie finišo artėja Erezija...

- Erezija!!! - suklykiau iš visų jėgų. - Nagi, Erezija!

- Varyk, Albatrosai!!! - apkurtino mane minia.

- Albatrosas, Erezija, - monotoniškai bubeno garsiakalbis. - Albatrosas, Erezija, Albatrosas, Erezija... Erezija, Albatrosas...

Erezija lėkė kaip ant sparnų. Aplenkęs Albatrosą per tris korpusus, Ščiudlovskis atsisuko ir pristabdė kumelę.

- Kodėl tu ją prilaikai, kretine?! - it pašėlusi suklykiau.

- Ko staugi? Juk jis jau laimėjo! - pasistengė mane sutramdyti Marija. - Na gerai, yra jinai pas mane, bet su Albatrosu statymų vis tiek daugiau! Kokių velnių tau įstrigo toji Erezija?!

Aš su palengvėjimu atšlijau į kėdės atlošą.

- O pas mane tiktai ji viena tebuvo. Aš nuo jos visus statymus pradėjau. Tik pamanyk, kokia esu kvaila karvė! Juk rengiausi statyti tiktai už du-penki už visus pinigus, kuriuos tiktai turėjau... o jeigu tiksliau, tai už du bilietus...

- Na ir kaip? Nepastatei?

- Pastatyt tai pastačiau, bet tiktai už vieną bilietą. Tačiau be jo, dar už tūkstantį įvairiausių kvailysčių. Prašau man pasakyt, kas per jėga mane stumia spėti teisingai, o statyti taip, tarsi būtų visiškai paralyžiuotos smegenys?..

- Tikriausiai tai buvo ta pati jėga, kuri privertė mane pradėti nuo Erezijos tris tripletus, o nuo Albatroso - dvylika...

Erezija poroje su Albatrosu buvo beveik absoliutus fuksas. Visas hipodromas pradžioje statė už ketvirtąjį numerį, Martiną, o paskui persimetė prie Delijos. Į Ereziją, pagal ankstesnius jos rezultatus, beveik niekas nedėjo vilčių. Už Albatrosą statė tiktai labiausiai informuoti ir tie, kurie tikėjo savo akimis ir nepatingėjo pasižiūrėti į žirgus po doku. Ponas Zdisius po doku neapsilankė, gerai informuotiems nepriklausė, užtat visuomet statydavo už pačias beprotiškiausias idėjas ir pašėlusius kaprizus.

- Yra! - triumfuodamas paskelbė jis. - Yra du-penki! Malonėkite, ponai - “eilė” šimtui tūkstančių!

- Šimtui milijonų! - kandžiai jį pataisiau. - Bet mes visi čia sprogsime iš laimės, jeigu bent trisdešimtį tūkstančių duos!

- Ką jūs kalbate!.. Kas gi už tai statė?! Mažiausiai šimtas tūkstančių! O kvinta apskritai bus gigantiška!

- Jūs ką, ir kvintą pradėjote? - paklausė Jurekas.

- Ne. Aš nuo Albatroso pradėjau. Bet “eilė” yra.

- Kvintos apskritai nebus, - pareiškė Valdemaras. - Dėl šios Erezijos devyniasdešimt procentų išsyk atkrito.

- Albatrosas irgi laimėjo atsitiktinai, - su priekaištu tarė Marija. - O kam tau tos Erezijos prireikė?..

Ponas Zdisius nedaug apsiriko - viso labo du su puse karto. Už “eilę” sumokėjo keturiasdešimt du tūkstančius, ir mudu abu praturtėjome kur kas mažiau, nei jam norėjosi. Monika Gonsovska nusileido į apačią drauge su manimi, rimtai nusiteikusi žaisti.

- Ką nors pasirinkite ir pastatykite už “eilę”, - patariau. Dviejo-

se kasose ima po dešimt tūkstančių, likusios brangesnės. Rinkitės nors iš programėlės, nors iš po doko - kaip jums labiau patinka.

Kretinė ji nebuvo ir visoje šioje beprotybėje jau pradėjo orientuotis. Ji nusprendė rinktis iš po doko, ir aš pamečiau ją iš akių. Triplete pas mane buvo du žirgai iš keturių įmanomų, ir nusprendžiau kaip nors apsidrausti, kad bet kuriuo atveju išlaikyčiau savo interesus. Laiku prisiminusi, kad apskritai du mano žirgai ir šiaip praeina, o tripletą gali suardyti tiktai trečiasis, sumečiau, kad bent vienas iš tų dviejų visiškai tikėtinas, ir pastačiau už šį ketvertą "visus su visais".

- Už trejetuką reikia statyti, - mane pasiekė šnabždesys nuo kasos, kur buvo statoma po penkiasdešimt tūkstančių.

Išsiblaškiusi pažvelgiau į šnabždėtoją. A, tai vienas iš tų, kuris lošia pagal nukreipimus iš arklidžių. Tegul jis pasislepia su savo trejetuku! Iš tripleto aš jį išmečiau, bet "eilėje" palikau - žirgas Dvoinickio, o joja juo Zamočekas, skuodžia kaip nenormalus. Praėjusiais metais Dvoinickio arklidė buvo kone pati blogiausia, bet šiemet Zamočekas ją gerokai timptelėjo priekin. Tai buvo vien tiktai Zamočeko asmeninis nuopelnas - juk patsai Dvoinickis nepasikeitė, paprasčiausiai pakeitė etatinį žokėjų, o nuo žokėjaus smarkiai priklauso ir žirgų kokybė. Taigi Zamočeką derėtų pasveikinti su tokiu pasiekimu. Velniai rautų! O galbūt pastatyti už jį "viršų"?..

Aš patikrinau, įsitikinau, kad Zamočekas ant trečiojo numerio - geležinis favoritas pagal statymus, ir... supasavau. Tegu jį perkūnas trenkia! Vadinasi, toks likimas - tegul be manęs finišuoja pirmas!

Po antrojo jojimo ponas Zdisius visai pašėlo. Nors kvinta jam nutrūko jau pirmajame jojime, dabar jis pradėjo antrą tripletą ir pastatė už "eilę". Trejetukas, Zamočekas ant Nugalėtojos, finišavo antras, o jojimą laimėjo Kujavskis ant dvejetuko - visiškai idiotiško eržilo, Derkačo, už kurį aš pastačiau vien dėl pagarbos žokėjaus meistriškumui. Pono Zdisiaus nuomone, už "eilę" vėlgi turėjo sumokėti apie šimtą tūkstančių, ir visos pastangos įkalti jam į makaulę, kad vienas šioje poroje - absoliutus favoritas, nepadarė jam jokio įspūdžio.

- Bet juk už "eilę" niekada daugiau kaip dešimties tūkstančių neduoda! - tvirtino jam Marija. - Jūs ką, pirmą kartą į žirgų lenktynes atėjote? Už trejetuką statė visi, kas tiktai netingėjo! Visomis įmanomomis kombinacijomis!

- Tiktai ne su Derkaču! Už jį apskritai niekas nestatė!

- Kaipgi niekas! Ar tai su favoritu?! Visi juk prie trejetuko metėsi! Ir pagal programėlę jis turėjo išeiti!

- Kam turėjo, o kam ne, - su pasibjaurėjimu sumurmėjau.

- Garai jau, tegu ir ne šimtas, bet aštuoniasdešimt tai jau tiksliai, - nusileido ponas Zdisius.

- Aš taip ir stačiau, - pasakė už manęs Monika Gonsovska. - Jūs tikrai manote, kad tiek daug užmokės?

- Kur jau ten daug! Gerai būtų! Nesiklausykite šių kvailų kliedesių - ponas Zdisius pas mus fantastas! Mitų kūrėjas ir beprotis!

Ponas Zdisius dėl įžeidimų neužsigavo - didelės viltys laimėti suteikė jam ne ką mažesnį malonumą, nei išlošimas kaipo toksai, o nuolatiniai apsiskaičiavimai kažkokiu stebuklu nesugadino jo charakterio. Jis atkakliai tvirtino, kad išmoka bus tikrai ne mažesnė nei aštuoniasdešimt tūkstančių.

- "Viršus" bus du kartus didesnis už "eilę", - pareiškė pulkininkas. - Pamatysite!

- O aš tai turiu! - tarė Jurekas. - Ir dabar jau baigiu.

- Trimis?

- Trimis.

Neėmiau klausinėti, kokiais trimis, kadangi jis niekuomet nesakydavo, ir aš visiškai tuo nesistebėjau. Pasisukau į Moniką.

- Jūs pirmą kartą gyvenime lošiate?

- Žirgų lenktynėse - pirmą.

- Tuomet pastatykite stambiai. Šiandien ištisai laimi fuksai, taigi turite šansą praturtėti. Pirmąjį kartą visuomet laimima.

- Jūs rimtai? Apskritai tai aš apie tai esu girdėjusi. Bet nejaugi iš tiesų taip būna?

- Būna. Išimtis tiktai gimusieji balandžio mėnesį...

Nesusilaikiau ir papasakojau jai apie mano akyse atsitikusius įvykius, kuriuose ir aš pati dalyvavau. Tarp rezultatų paskelbimo ir pranešimo apie išmokų dydžius visuomet praeina gana daug laiko, taigi suspėjau.

Kažkada seniai seniai manęs paimti atvažiavo draugės vyras, kuris turėjo iš žirgų lenktynių parvežti namo. Tačiau per klaidą atvažiavo labai anksti, dar buvo neprasidėjęs priešpaskutinis jojimas, o jis hipodrome kaip tik atsidūrė pirmą kartą gyvenime. Tą dieną man nesisekė, ir aš įbrukau jam į rankas programėlę.

- Na, sakyk, kas finišuos pirmas! - pareikalavau.

Draugės vyras labai įdėmiai išstudijavo programėlę.

- Man patinka Orskas, - pareiškė jis po ilgų apmąstymų. - Ir Salagajus.

Orsku vadino žirgą, o Salagajus buvo žokėjaus pavardė, bet draugės vyras tokių detalių neskyrė. Nulėkiau pas pažįstamą.

- Tik paklausyk, Pavelai! Čia Donatas atvažiavo. Jis lenktynėse pirmą kartą gyvenime ir pasirinko vienas-trys...

Dar nespėjau baigti kalbėti, kaip Pavelas ištraukė iš kišenės dešimt zlotų.

- Statome, ir kuo greičiau!

Aš pridėjau savo dešimtinę ir pastatėme vienas-trys. Tokia tvarka jie ir finišavo, ir už dvidešimt zlotų mes gavome penkis šimtus septyniasdešimt. Ant Orsko jojo kažkoks Kostrupecas - lyg ir mokinys, lyg ir žokėjus mėgėjas, kad ir kaip ten būtų, niekada jo nebuvau sutikusi nei iki to įvykio, nesutikau nei po to, ir pastatyti už jį, išskyrus mudu, niekas nedrįso. Donatas gavo iš mūsų savo penkiasdešimt septynis zlotus - dešimt procentų už patarimą - ir buvo labai patenkintas.

- O žinote, čia kažko tokio esama! - su pasididžiavimu pastebėjo jis. - Aš nieko neišleidau ir gavau pinigų. Na gerai, kas bus, tas bus - sulošiu!

Jis pastatė dvidešimt zlotų paskutiniajame jojime, ir, žinoma, pralošė, kadangi tai buvo jau ne pirmas, o antras kartas, bet trisdešimt zlotų pelno jam vis dėlto liko. Ir mudu su Pavlu, jam padedant, atsilošėme tai, ką buvome praradę.

Prieš keletą metų, vieną sekmadienį, ant hipodromo laiptų sutikau savo sūnų.

- Mamule, trinktelėk man per ausį, - gailiai paprašė. - Užvažiuok kuo stipriau.

Aš kiek nustebau.

- Su malonumu, vaikeli, bet kodėl? Norėčiau žinoti, dėl ko eikvosiu savo jėgas.

- Atėjau su mergina, kuri čia apsilankė pirmą kartą ir ką tiktai paeiliui atspėjo jau trečią “eilę”...

- Ir tu nepastatei? Kretinas!!!

Trys paskutinės “eilės” buvo tiesiog stulbinamai atsitiktinės - už statymus po dvidešimt zlotų išmokėjo šešis šimtus, aštuonis šimtus ir tūkstantį du šimtus. Mano sūnus pademonstravo tokį idiotizmo laipsnį, kad už tai tikrai derėjo trenkti per fizionomiją. Paskui genialią merginą jis vedė, ir aš iš visos širdies jų santuokai pritariau, nors teisingo nugalėtojų spėjimo talentą jinai prarado visiškai ir negrįžtamai. Kas tiktai nori galėjo nežinoti šio ženklo, tiktai ne mano sūnus, kuris pats tapo analogiškos situacijos auka, kai tapęs pilnamečiu išsyk atvyko pas mane į Daniją, ir, suprantama,

aš bematant jį nusitempiau į žirgų lenktynes Amagere. Įbrukusi jam į rankas programėlę, paskubomis paaiškinau, kas ir kaip, ir mečiau jį likimo valiai. Gavo iš manęs vieną kroną vivaifui ir be jokių svarstymų iš kiekvieno jojimo pasirinko po vieną žirgą, šiek tiek suabejojęs tik dėl trečiojo, kuriame ilgai rinkosi trejetą ar aštuonetą. Jis pats kažkaip labiau linko į trejetą, o aš stengiausi jį palenkti prie aštuoneto. Žiūrėdama į šį reikalą be tinkamo dėmesio, pamiršau jam pasakyti, kad galima į specialią rubriką įrašyti atsarginį variantą, ir jis paliko šį langelį tuščią, o kompiuteriui, žinia, tas pats. Bet jeigu jis būtų įrašęs atsarginius, tai po ilgų mūsų ginčų maniškis aštuntukas būtų atsidūręs būtent ten, be jokių abejonių...

Laimėjo visi žirgai, kuriuos jis iškart pasirinko, o tas mano prakeiktas aštuntukas... Juolab kad trečią numerį paprasčiausiai dėl kažkokių priežasčių nuėmė iš etapo... Už vivaifą užmokėjo devynis su puse tūkstančio kronų - už tokią sumą galima buvo nusipirkti itališką “Fiatą”. Vaikas daugelį metų negalėjo atleisti man šio prametimo - iki to laiko, kol pagaliau įsigijo automobilį už savo sąžiningu darbu uždirbtus pinigus.

Aš vis dar buvau pasinėrusi į savo prisiminimus, kai paskelbė laimėjimų dydžius. Už “eilę” davė vienuolika tūkstančių du šimtus. Ponas Zdisius išsyk paniuro ir susigūžė, bet neilgam.

- O už “viršų” vis tiek dvidešimt septyni! - triumfuodamas išrėkė jis.

- Panašu, kad už tripletus milijonus duos, o kvintos apskritai nebus! - išpranašavo Valdemaras.

- Tau išeina? - paklausiau Marijos.

- Išeit tai kol kas išeina, bet baigiu aš čia vienu žirgu. Poroje su Meciu. “Sienele” mudu su juo baigėme tą tripletą, kuris nuo Albatroso prasidėjo.

- Nesisielok. Aš trimis baigiu ir vis tiek pralošiu. Net “viršaus” už juos statyti neverta, kadangi favoritus aš išmečiau.

- Kaip tai? Pas tave nėra Bialo?

- Ne. Ir Boleko taip pat nėra. Rėmiausi prielaida, kad fuksai laimės iš eilės ir noriu tau pranešti, kad Sarnovskį aš taip pat išmečiau.

- Na, už Sarnovskį labai daug kas stato, taigi jis paprasčiausiai neturi teisės laimėti. Bet pas mus jis yra. Mecis užsispyrė...

Visi žirgai jojime buvo tiesiog nuostabūs: septyni dveigiai, ir tarp jų - palikuonys pačių geriausių kumelių: Demonės, Sinos, Konsteliacijos ir Irandos. Numojau ranka į eržilus ir nusprendžiau

pastatyti už kumeles. Pasirinkau Simoną, Diodą ir dar Andiną, kadangi, kažkada pastačiusi už jos motiną, stambiai išlošiau ir dabar tikėjausi, kad ir su dukra gali ne menkiau pasisekti kaip su motina. Favoritė čia buvo Kosmitka su Sarnovskiu, taip pat Irkutskas su Kujavskiu. Dviejų likusiųjų - Šaklako ir Terencijaus galima buvo neskaičiuoti, bet vis dėlto dėl viso pikto į "eiles" įtraukiau ir juos taip pat. Nuovoka sakė, kad reikia mirtinai įsikabinti į dvi dėmesio neatkreipusias favorites, bet siela taip smarkiai priešinosi, kad galų gale, prieštaraudama sveikai logikai, pastačiau už visokiausius niekus.

Monika Gonsovska man pranešė, kad pastatė už Kosmitką su Andina, keturi-penki, kadangi jai taip išėjo, kai peržiūrėjo žirgus po doku. Aš šiek tiek pažvalėjau. Jeigu jau šita mergina pasirinko Andiną...

Jurekas sėdėjo priešais mane sustingęs kaip paminklas. Iš jo neįmanoma buvo ištraukti nė vieno žodžio. Ponas Zdisius daugmaž nusiramino. Kvintai jam nebeliko jokių šansų, ir jo emocijos prigeso. Valdemaras ginčijosi su ponu Sobeslavu dėl Kujavskio. Valdemaras, be abejo, už jį pastatė, o ponas Sobeslavas stengėsi įtikinti, jog tai tiesiog kvailystė. Patsai ponas Sobeslavas pirmenybę teikė Terencijui, kas man asmeniškai atrodė visiškas idiotizmas, ir buvau linkusi manyti, kad jis pasirinko gerokai kauštelėjęs, nors, kalbama, kad per aštuoniasdešimt septynerius savo gyvenimo metus ponas Sobeslavas nė karto nebuvo kaip reikiant girtas. Gėrė jis daug, bet visuomet žinojo normą. Ponas Edis kaip erkė įsisiurbė į Diodą, tvirtindamas, kad Bialas lyg ir kažkam paslapčia pasakė, neva šįsyk jis būtinai finišuos pirmas.

- Jeigu jis pasakė, kad laimės, vadinasi, jo net prie laimėtojų arti nebus, - išsakė savo nuomonę šiuo klausimu pulkininkas. - Jeigu aš žinočiau, kad jis taip pasakė, prie jo nė pirštu neprisiliesčiau.

- Visi kaip pasiutę stato už du-keturi, - tarė kažkas, paskutinę minutę atėjęs nuo kasų.

- Įdomu, ko iš jų nebus, - sumurmėjau. - Veikiausiai Sarnovskio.

Startas užtruko: Simona nė už ką pasaulyje nesutiko eiti į starto aptvarą, Kujavskis nulipo nuo Irkutsko, ir jie įžengė į boksą kiekvienas atskirai, Diodą įgrūdo pasturgaliu. Pagaliau startas buvo duotas, ir Šaklakas išsyk atsiliko per keturis korpusus.

- Sarnovskis dar laikosi būryje? - sunerimusi paklausė Marija.

- Trečias lekia, - atsakiau. - Neįsivaizduoju, kokį dalyką jis iškrės, kad pralaimėtų? Joja pačiame viduryje, iš kur nei į priekį, nei

atgal neprasimuši...

- Į finišo tiesiąją pirmas išbėga Irkutskas, - pranešė garsiakalbis. - Antroji - Andina...

Išgirsti tęsinio man nepavyko, nors garsiakalbis kabojo tiesiai man virš galvos. Valdemaras pašoko iš savo vietos.

- Spausk, Bolekai!!! - sustaugė jis klaikiu balsu.

- Mėšlas tavo Bolekas!!! - perrėkė jį kažkas, sėdintis užpakaly manęs. - Varyk, Jasekai!!!

- Sarnovskis! - riktelėjo Marija. - Tik pažiūrėk, kaip skuodžia!

Andina aplenkė Irkutską. Jie dūmė bemaž greta. Nuo pagrindinės grupės pradėjo atsiplėšti Kosmitka - Sarnovskis jojo tiesiog genialiai. Jis išsiveržė į priekį ir aplenkė visus per du korpusus, kai iki finišo viso labo beliko trečdalis tiesiosios. Jis nešėsi kaip mašina, nors savo kumelės visiškai neginė. Atvirkščiai - jis netgi stengėsi ją pristabdyti, bet Kosmitka lėkė pati sau viena, taip pat, kaip jos motina ir senelė. Negalėjau ja nesižavėti, nors supainiojo man visas kortas. Andina aplenkė Irkutską ir pradėjo vytis Kosmitką, bet buvo matyti, kad reikalas beviltiškas. Kosmitka lenkė ją per tris korpusus, nors žokėjus ir stengėsi iš visų ją prilaikyti.

- Regis, aš laimėjau, - mąsliai pratarė Monika Gonsovska man už nugaros.

Aš patvirtinau.

- Žinoma. Skirtingai nei aš. Tu baiginėjai Sarnovskiu?! - pasisukau į Mariją.

- Taip, drauge su Meciu. O juk nenorėjau už jį statyti! Nieko nesuprantu: Sarnovskis buvo aiškus favoritas ir vis dėlto finišavo pirmas! Mudu turime tiktai vieną bilietą; tuoj pasižiūrėsiu, ar jo nepamečiau...

- Yra! - pranešė Jurekas. - Velniai rautų! Pas mane juk ir Andina buvo...

- Na štai jums ir jūsų Bolekas! - prikišo Valdemarui ponas Sobeslavas. - Kelintas finišavo? Trečias, regis...

- O ką, jūsų Terencijus geresnis?! - supyko Valdemaras. - Bolekas bent jau trečias, o tasai jūsų septintukas - paskutinis!

- Paskutinis buvo Šaklakas, - pataisiau aš. - O septintas numeris jojimą baigė šeštas.

- Aš praėjau! - garsiai džiūgavo ponas Zdisius. - Dabar iškart keturiais baigiu!

- Kaip manai, porą milijonų duos? - gyvai susidomėjęs paklausė Jurekas.

- Du pirmieji buvo siaubingiausi fuksai, taigi ir tris gali duoti.

Kalbama, kad Bialas prisiekinėjo finišuoti pirmasis.

- Taip pat ir už Boleką daugelis statė. O aš nežinau, kodėl jį atmečiau. Galbūt ir duos... Tris ar ne, bet apie du su puse gali būti...

Aš užsirašiau rezultatus ir prisiminiau Moniką Gonsovską. Mano tripletas ir kvinta vis tiek nuėjo šuniui ant uodegos, "eilių" su Sarnovskiu aš irgi nestačiau, todėl šansai man galėjo atsirasti tiktai ketvirtajame jojime. Negalima sakyti, kad nesėkmė mane pritrenkė, kadangi iš anksto buvau nusiteikusi pralošti. Kiek jau metų pati sau pasižadu trečiajame jojime visuomet statyti "sienelę" ir niekuomet šio pasižadėjimo neįvykdau... Įprasta situacija kažkaip sušvelnino susierzinimą.

Už tripletą išmokėjo du aštuoniasdešimt su trupučiu. Jurekas, žinoma, apsidžiaugė. "Eilė" pasirodė šiaip sau - dešimt tūkstančių du šimtai. Monika Gonsovska išlošė gana daug. Marija su Meciu irgi.

- Mecis nuo šito tripleto galutinai pasveiks, - užtikrintai išpranašavau. - O toliau jūsiškiai eina?

- Aš pati nustebau, bet kol kas eina. Vienas bilietas eina, o du sudegė. Tiedu Mecio, o šis - mano. Geriau ir šis tegu sudega, kadangi dėl Sarnovskio išmokos bus niekingos.

- Ypač jei Kujavskis nugalės. O man kažkodėl atrodo, kad jis laimės du sykius. Bus Vrublevskio dublis, ir nė sakyti nenoriu, kokie bus laimėjimai, kadangi nesu įpratusi viešumoje vartoti necenzūrinius žodžius.

- Nežinau, bus jis pirmas ar ne. Dabar juk tarp lyderių jo nebuvo. O juk turėjo galimybę triskart laimėti.

- Kokią galimybę?! Ar nepastebėjai, kaip skuodė Kosmitka? Ir kur tu įžiūrėjai tą galimybę?!

- O jeigu Sarnovskis nebūtų jojęs?

- Jeigu Sarnovskis nebūtų jojęs, tai aš būčiau išlošusi. Šitas nevidonas mane į kapus nuvarys. Juk jeigu galėčiau skaityti jo mintis, aš visuomet išloščiau!

Ir staiga man toptelėjo, kad čia dedasi kažkas nesuvokiama. Daniškų žirgų aš praktiškai nepažinojau, Kanadoje žirgų lenktynėse irgi buvau viso labo trejetą kartų gyvenime. Bet ten man pavykdavo iš septyniolikos žirgų, už kuriuos, be kita ko pagal jų taisykles galima statyti tiktai į vieną pusę, atspėti ne tiktai "eilę", bet netgi "trejetą"! Prieš metus, pastačiusi Danijoje vos vieną penkių kronų statymą už šešis-penkis-aštuonis, aš laimėjau tiek, kad mudviem su Alicija užteko kelionei į Paryžių, kur rugpjūtyje nuo karš-

čio galima buvo tiesiog padvėsti. Kanadoje irgi atspėjau "eilę" ir gavau keturis šimtus dolerių. O čia, kur visus žirgus pažįstu kaip nuluptus, matau juos take tris kartus per savaitę, išstudijavau visas genealogijas ir karjeras, negaliu iš šešių žirgų jojime atspėti, kuris laimės! Ir dar turint omeny, kad pas mus moka į abi puses - kad ir kokiu eiliškumu laimėtojai pasiektų finišą! Tai kas čia, velniai griebtų, dedasi?!

Bet ką čia galvoti! Tuoj pat prisiminiau, kad pas mus žirgų lenktynėse rezultatas priklauso visai ne nuo žirgų kokybės ar žokėjaus meistriškumo, o nuo užkulisinių intrigų ir asmeninių santykių. Žinoma, kartais aš pataikau į obuolį - jeigu pasiseka numatyti minčių eigą tų, nuo kurių priklauso rezultatas. Jeigu sugebėsiu atspėti, ką ten sau galvoja Glebovskis, Bialas, Višniakas, Rovkovičius, Kapulis, meistras statyti pats už save Vaicekovskis, užsispyrusiai prieštaraujantis visiems savo trenerio nurodymams Skorekas, taip pat Ščiudlovskis, Vongrovska ir visi likusieji! Atspėsiu, ką jie ten susitarė - laimėsiu, jeigu ne - viso gero! O juk tai, regis, kur kas sunkiau, nei objektyviai į vertinti visų žirgų pasaulyje galimybes kartu paėmus...

Na žinoma. Lomžos mafija ir tasai neperprantamas Bazilis...

Paprašiau ponios Zosės suorganizuoti dėl Monikos Gonsovskos Zaveičiko iškvietimą per radiją. Monika atrodė taip, tarsi Zaveičikas ūmai būtų liovęsis ją dominti - du išlošti jojimai joje aiškiai pažadino susidomėjimą žaidimu. Ji sugrįžo iš po doko ir pareiškė, kad du žirgai kitame jojime - Eternitas ir Išpuikėlė - aiškiai aukštesnės klasės nei likusieji. Ir jinai už juos būtinai pastatys, kadangi niekas paprasčiausiai neturi teisės jų aplenkti.

- Teoriškai - taip, - pamėginau atvėsinti jos entuziazmą. - Be abejo, abi jos kilusios iš derbio klasės reproduktorių ir turėtų laimėti jojimą po jojimo, tačiau Valkata, atsiprašau, Valkotas visiškai nemoka joti arabais, o mokinys Miazga - juo labiau. Nebent žirgai patys į finišą pirmieji suskubs.

- Suskubs! - ryžtingai pareiškė Monika. - Jei aš bent truputį nusimanau apie žirgus, jie negali nelaimėti. Tik nežinau, kuris iš dviejų finišuos pirmasis, kadangi jų galimybės vienodos.

Eternitas buvo jojimo favoritas. Už Išpuikėlę mažai kas statė, veikiausiai dėl mokinio Miazgos, kuris aiškiai numušė žirgo vertę. Dėl viso pikto už juodu vis dėlto pastačiau. Pas mane triplete nei vieno, nei antro nebuvo: pradėjau nuo Kujavskio visiškai įsitikinusi, kad Vrublevskis pasistengs padaryti dublį. Iš garsiakalbio nugriaudėjo pranešimas, kad ponas Zaveičikas prašomas užeiti į

hipodromo sekretoriatą. Vyresnysis komisaras Jarkovskis pasigavo mane po laiptais.

- Kas per reikalas? - paklausė jis, linktelėdamas galva kriokiančio garsiakalbio pusėn.

- Tai Gonsovska paprašė - toji mergina, kuri, kaip jums sakiau, jo ieško, - paaiškinau. - Aš jai pati patariau per radijo mazgą paieškoti, kadangi jis gali būti kur tiktai nori.

- Ką jinai apie jį žino?

- Beveik nieko. Tai vis jos teta. Aš taip supratau, kad Zaveičikas - buvęs jos simpatija, o dabartiniu matu - paprasčiausiai bičiulis. Galbūt man su jos tetule susipažinti?

- Ne, nereikia. Tą mes patys kaip nors išsiaiškinsime...

Norėjau jo paklausti, ar jie jau kalbėjo su šiuo Zaveičiku, bet čia prie Jarkovskio kažkas priėjo, o aš pastebėjau, kaip prie kasos statymams po du šimtus tūkstančių artinasi tasai plikis su garbanėlėmis. Man tapo smalsu, už ką jisai statys, todėl palikau Jarkovskį ir puoliau įkandin Figato. Jis sulošė taip pat kaip ir mes su Monika Gonsovska - trys-keturi, Eternitas su Išpuikėle.

- Kada jūs vykstate į Lonską? - paklausiau Monikos, sugrįžusi į viršų.

- Dabar aš ten gyvenu nuolat. Tiktai spalio mėnesį į Varšuvą grįšiu. O vakar atvažiavau todėl, kad teta paskambino - nerimavo dėl Zaveičiko ir prašė manęs jai pagelbėti, bet aš vis tiek rytoj važiuoju atgalios. Jeigu, žinoma, ji neužsispirs... Taigi geriau taip ir sakyti: rengiuosi grįžti, bet jau pradedu abejoti, kad man tai pavyks.

- Galbūt tasai Zaveičikas dar atsiras...

- Tiedu žirgai, kuriais Mecis baigia - trejetukas ir ketvertukas, - pranešė man Marija. - Duokš tą geležėlę buteliams. Eternitas čia, suprantama, favoritas, bet aš pirmenybę teikčiau Išpuikėlei, o Boleką galiu ir praleisti.

- O Boleką tu turi?

- Taip. Jis pas mane antrame variante yra.

- Harcovnikas, ponai! - paskelbė ponas Zdisius. - Čia nugalės Harcovnikas! Bus du-šeši!

- Ir dar silkės ausis! - supykau. - Kaipgi, Soeckis finišuos pirmas! Laukite!

- O kaip Eternitas, jūsų manymu? Koją susilaužys? - sarkastiškai pasidomėjo Valdemaras.

- Galite laikyti, kad šešetukas jau kabo! - ryžtingai pareiškė ponas Edis.

Monika Gonsovska pasilenkė prie manęs:

- Kodėl jie sako, kad kažkas "kabo"? Aš visą laiką tai girdžiu. Atleiskite, ar negalėtumėte man paaiškinti, kas čia per reikalas?

- Tablo kabo. Na ten, tokiame specialiame stende prie teisėjų bokštelio, kur rezultatus pakabina - laimėtojų numerius. Nors jų visai nekabina, tik įstato į tokius rėmelius, bet vis tiek visi sako, kad kabo tie, kurie laimėjo. O bešnekant lieka vienintelis "kabo"...

- A, dabar aišku...

- Bet arabui svoris neturi jokios reikšmės! - atkakliai tvirtino ponas Zdisius. - Net jeigu...

- Trumpoje distancijoje! - neišlaikė Jurekas. - O čia tūkstantis aštuoni šimtai!

- Dėl to ir sakau, kad Harcovnikas! Penkiasdešimt penki kilai!

- Plikis su garbanėlėmis pastatė už tą patį kaip ir Mecis, - išdaviau paslaptį Marijai. - Aš atsitiktinai nužiūrėjau: jis statė du šimtus už tris-keturis, Eternitą su Išpuikėle. Ir apskritai mano galvoje slankioja kažkokios miglotos mintys...

- Man jau seniai viskas tarytumei miglose, - atsakė Marija, žiūrinėdama savo tripletus. - Štai pažiūrėk, ką aš pridariau?! Palūkėk, Bolekas pas mane... Bet pradedu du tripletus nuo Išpuikėlės, vieną nuo Eternito, o nuo Boleko - nė vieno.

Dirstelėjau į jos programėlę.

- Vėl statai ne už tai, ką programėlėje pasižymėjai?!

- Betgi nesuspėjau numerio nurašyti! Diktavau po vieną ir prašoviau! O kvinta man pasirodė kažin kaip pernelyg brangi, ir aš ją sutrumpinau. Ne, tu tiktai pažiūrėk...

Iš jos programėlėje pažymėtos kvintos trys žirgai jau laimėjo, o kitame jojime pas ją ėjo Išpuikėlė, Eternitas ir Kujavskis ant Fikuso. Šansai puikūs, o kvinta atsitiktinė.

- Tai ką gi tu sutrumpinai?

- Kaip tai ką? Sarnovskį išmečiau! Pinigų pagailo!

- Na taip. Šykštus moka du kartus...

- ...ir ką su tokiu batu daryti, Viešpatie! Išnyko geri batsiuviai...

- ...rusai prie Kultūros rūmų prekiauja. Ir nuo pilvo, ir nuo gripo - už skatikus nusipirkti galima...

- Tai jau taip, tokia savižudybė jums tikrai nebrangiai kainuos...

- Ir ko jie ten kapstosi? Jau dešimtį minučių vėluoja!

- Atsiskaitymo dalis nespėja...

Pagaliau buvo duotas startas. Arabų ristūnai patys suėjo į starto

gardus ir bemaž vienu metu šoko iš vietos. Ponas Zdisius iki distancijos vidurio gyrė savąjį Harcovniką, ir aš jau pradėjau griežti dantimis, kadangi šitas prakeiktas Harcovnikas gana lengvai pirmavo jojime, atsiplėšęs nuo visų likusiųjų per du korpusus. Bet vos tiktai žirgai įveikė pusę finišo tiesiosios, situacija take pasikeitė.

- Į priekį išsiveržia Eternitas, už jo Išpuikėlė ir Albanas, - pranešė garsiakalbis. - Eternitas, Albanas, Išpuikėlė... Eternitas, Išpuikėlė... Eternitas, Išpuikėlė...

- Spausk, Išpuikėle! - vienu balsu suklykė Jurekas ir Marija.

- Eik po velnių su savo Albanu! Kur lendi, kretine! - bambėjau sau po nosimi.

- Yra!!! - staugė kažkoks vyras už Valdemaro nugaros. - Yra!!! Du-penki!!! Spausk, du-penki!!!

- Viešpatie, kokie du-penki? Trys-keturi eina! - įsiuto Valdemaras, staigiai atsigręžęs į jį. - Ko jūs man į ausį kažkokius kliedesius stūgaujat?!

- Aš ir sakau - trys-penki!..

- Apako jie visi, ar ką? - įsižeidusio tonu garsiai iškvėpė ponas Edis.

- Yra! - riktelėjo Jurekas. - Už trejetą niekas nestatė!

- Albanas trečias! - tvirtai laikėsi savo ponas Edis. - Tik pagalvok, kaip arti!

- Arti, arti, - patvirtino pulkininkas. - Per kokius aštuonis korpusus atsiliko...

- Mudu su Meciu baigėme! - su palengvėjimu atsiduso Marija.

Monika Gonsovska vėl laimėjo. Eilinis tripletas nulėkė šuniui ant uodegos, bet užtat "eilė" man susiklostė. Mano galvoje besisukančios miglotos mintys pradėjo įgauti vis aiškesnius kontūrus. Perverčiau programėlės puslapį ir pažvelgiau į penktąjį jojimą.

Ant paties geriausio žirgo čia jojo Višniakas. Jis jau du sykius jį prilaikinėjo, finišuodamas trečias ir ketvirtas, kas reikalavo nemažai meistriškumo. Ir netgi dabar jis galėjo pralaimėti Kujavskiui ant Gorgonos, bet aš galėjau duoti galvą nukirsti, kad Signalas kur kas geresnis už Gorgoną. Štai tiktai ar Višniakas ant jo bus pirmas, ar ne? Favoritu jis čia vis tiek bus, nepaisant nesėkmių ankstesniuose jojimuose. Be jo, statys dar už du žirgus - už Gorgoną su Boleku ir už Kapulio Tombolą. Jeigu Višniakas panorės, jis vėl pristabdys savo Signalą ir finišuos už šių dviejų. Klausimas tiktai toks, ar panorės jis taip pasielgti...

- Jeigu dabar laimės Višniakas, aš pradėsiu mąstyti, - tariau

Marijai. - Kas ten pas judu su Meciu yra?

- Kaip sykis Višniakas ir yra, ir, gėda sakyti, man net liežuvis neapsiverčia - Barškuolė.

- Kas?!

- Tai vis tasai Mecis. Užsispyrė kaip asilas.

- Jis ką, visai išprotėjo?!

- Nežinau. Visko gali būti. Gal jam galvoje kas nors sutriko. Signalas ir Barškuolė. Na, sutikau su juo, kad tiktai atsikabintų. Dalininke čia būti visai neketinau, bet pamiršau ir pastačiau už tą patį. Na gerai, dabar jau nieko nepadarysi.

Aš nutilau. Ruporas paskelbė jojimo rezultatus. Aš vis tebetylėjau, o miglotos mintys mano galvoje įgavo vis aiškesnę ir logiškesnę formą. Barškuolė... Idiotizmas! Aukščiau penktos vietos ji niekuomet nebuvo pakilusi, nors jos genealogija seniai turėjo dėl tokių rezultatų supykti ir pati už ją nulėkti distanciją su vėjeliu. Galbūt dabar kaip sykis toks momentas ir atėjo? Glebovskio žirgas. O Gleboviskis šiaip sau iš niekur nieko pirmasis niekad nefinišuoja - jis visuomet triguba savo pergale privalo pasirūpinti, na, jei ne triguba, tai bent jau dubliu... Pasižiūrėjau į kitus jojimus. Na žinoma! Štai jis dar ir septintame. Dublis su Barškuole?

- Nueikite po doku ir pasižiūrėkite į žirgus! - įsakiau Monikai Gonsovskai. - Mane labai domina jūsų nuomonė, kadangi, kaip man atrodo, čia ima dėtis kažkas labai keista...

- Su malonumu. Aš visą laiką išlošinėju. Ar tai iš tiesų taip lengva? O maniau, kad išlošinėja retai, dažniau - pralaimi...

- Visko pasitaiko. Aš jums kol kas nieko nesakysiu, bet, priklausomai nuo to, kas dabar laimės, aš arba kai ką suprasiu, arba visai susipainiosiu. Pasakysiu jums po jojimo.

Už tripletą su Barškuole, nepaisant geležinio favorito viduryje, davė daugiau kaip aštuonis šimtus tūkstančių. Už "eilę" - dvidešimt aštuonis. Aš jau susigrąžinau į lošimą įdėtus pinigus, tripletus galima buvo užbraukti riebiu kryžiumi, bet "eilėmis" dar liko galimybė ką nors laimėti. Signalas su Barškuole... O ką, tai mintis!

Zaveičikas taip ir nepasirodė, nors jį tris kartus kvietė per garsiakalbį. Monika Gonsovska beveik visiškai pamiršo apie jo egzistavimą. Ji po doku apžiūrėjo žirgus. Be jokių abejonių pirmąją vietą paskyrusi Signalui, prie jo pridėjo dar tris kumeles - Gorgoną, Tombolą ir Barškuolę. Pažvelgusi į programėlę, ji labai nusistebėjo.

- Nieko nesuprantu. Kodėl šioji Barškuolė taip blogai pasiro-

dydavo? Penkta, šešta, vėl penkta... Juk tai tiesiog nuostabi kumelaitė! Jūs tiktai pažvelkite, koks puikus jos pasturgalis, kokios čiurnos...

- Nieko, nieko. Pažiūrėsime, kas šia bus, - skubiai pratariau. - Po jojimo...

Apimta revoliucingo protrūkio, pastačiau už Signalą su Barškuole ir nulėkiau ieškoti Jarkovskio. Radau jį praėjime, vedančiame į tarnybines patalpas. Jis aiškiai stengėsi pasiklausyti kažkokių dviejų vyrų pokalbio. Laukti, kol jis baigs savo darbą, neturėjau kantrybės.

- Turiu jums pasiūlymą, - skubiai prabilau. - Tasai plikis su garbanėlėmis, Figatas jo pavardė, už du šimtus tūkstančių statė trys-keturi. Jūs geriau pasekite, kas, išskyrus jį patį, šiame jojime statys keturi-šeši, už Signalą su Barškuole. Ypač už Barškuolę. Man kažkodėl atrodo, jog įvyko tarytum globalus perversmas, ir apie jį kol kas žino tiktai artimiausi žmonės. O kaip sykis šiuos artimiausius jums ir reikia pasekti.

Vyresnįjį komisarą Jarkovskį vargu ar buvo galima pavadinti kalbiu žmogumi. Jis nepasakė nė žodžio, pažvelgė į mane ir linktelėjo galva. Laikiau savo pareigą atlikusi.

Signalas laimėjo tarsi juokaudamas. Višniakas jo visiškai neginė - atvirkščiai, konvulsiškai stengėsi prilaikyti. Antra finišavo Barškuolė, kuri lygiai per galvą aplenkė Tombolą. Tripletas nukrito iki šimto keturiasdešimties tūkstančių, o už "eilę" davė po vienuolika. Norėjau rauti sau nuo galvos plaukus - reikėjo pastatyti stambiau, bent jau šimtą tūkstančių. Juk aš galėjau atsilošti už visą sezoną ir praleidau savo šansą, kad net kibirkštys pažiro. Laimei, savikritikos priepuolis tęsėsi ne ilgiau kaip minutę, kadangi galvoje besisukančios miglotos mintys ūmai pačios savaime galutinai pavirto konstruktyvia kūrybinga idėja.

- Galiu jums paaiškinti, kodėl išlošinėjate, - pasakiau Monikai Gonsovskai. - Regis, pirmą kartą čionykščių lenktynių istorijoje šiandien įvyko retas stebuklas - niekas neprilaiko žirgų, visais joja kaip pridera, ir pirmąsias vietas laimi geriausi, nepriklausomai nuo to, ar už juos kas nors statė, ar ne. Jeigu viskas būtų kaip visuomet, tarp prizininkų nebūtų nei Sarnovskio, nei Višniako, nei Eternito. Nebūtų ir Išpuikėlės su Barškuole, kadangi jas abi visą laiką prilaikydavo - nė nežinau, kokiam specialiam atvejui tausojo. Visiškai nenutuokiu, kas atsitiko, bet nieko panašaus aš čia iki šiol nemačiau. Skubėkite pasinaudoti savo šansu, kadangi toks dalykas gali daugiau niekuomet nepasikartoti.

Fuksai baigėsi su Barškuole, ir iki dienos pabaigos laimėdavo

vieni favoritai, už kuriuos statė su siaubinga jėga. Kujavskis nugalėjo jodamas ant Paletės, vos keliais milimetrais aplenkęs Rovkovičių, ir galėjau pasiguosti nebent tuo, kad per išsiblaškymą nė pirštu nepaliečiau Zamočeko.

- Na matai, susipyko Mecis su protu ar nesusipyko, o visos tiesos vis dėlto mums nepasakė, - melancholiškai pareiškė Marija. - Ar matai, kas čia dedasi? Laimėjo "tamsieji arkliukai", kuriuos iki šiol rūpestingai prilaikė - visi iki vieno! Nejau Mecis pats sugalvojo Išpuikėlę su Barškuole? Apie Kosmitką ir Eternitą aš nekalbu - juos ir pagal programėlę įmanoma buvo išskaičiuoti, Signalą taip pat, bet juk reikėjo žinoti, kad jais jos kaip pridera! Mecis visa tai atspėjo, bet kažkaip netikiu, kad pranašiškame sapne susapnavo. Jis nuo mūsų kažką slepia.

Marija pakratė galvą, mąsliai žvelgdama į lenktynių taką. Paskui atsiduso.

- Aš irgi manau, kad jis kažką slepia. Ir bijau dėl jo. Jeigu jau ne mums, tai tegul bent policijai papasakoja...

- Jeigu neišvažiuosiu į Loncką, tai būtinai ateisiu čia šeštadienį, - man už nugaros į tuštumą pareiškė Monika Gonsovska.

- Niekas su jais nesirengia kalbėtis, - su angeliška kantrybe aiškino man Janušas. - Policija išaiškino jų vardus ir nusprendė pasekti. Pirmiausia pasiuntė žmones pas tuos, kurie statė stambiausiai. Zaveičiką pražiūrėjo todėl, kad jis pastatė tiktai vieną tripletą, ir žmogų pas jį pasiuntė po poros valandų, o tasai per šį laiką tarsi skradžiai žemę prasmego.

- Bet per kelias valandas galima buvo suspėti iki Egipto nuskristi, iki Monrealio arba Samarkando! - karščiavausi. - Reikėjo jį iš karto pradėti sekti!

- Reikėjo, bet žmonių nepakanka. Kas galėjo tokį dalyką numatyti...

- Gal bent sekimas tų, kurie statė stambias sumas, davė kokius nors rezultatus?

- Didmenininkai gavo pinigus kasoje ir atidavė juos dviem nežinomiems tipams. Be to, šitai padaryti jie stengėsi nepastebimai. Paskui prie tų dviejų vyrų prisijungė trečias, ir manęs netgi prašė paklausti tavęs - gal tu nutuoki, koks čia reikalas. Supranti, šių trijų vienas į kitą nepanašių tipų veido išraiška buvo visiškai vienoda - visiškai apdujusi, ir nė vienas iš jų absoliučiai nesidžiaugė lai-

mėjimu. Ar gali čia ką nors suprasti?

Šiek tiek pagalvojau ir labai greitai viską perpratau. Jie statė kažkam kitam, lošė ne už savo pinigus, ir laimėjimas priklausė ne jiems. Kažkas liepė jiems taip pastatyti, o jie netikėjo, kad kas nors gero iš to išeis. Sau jie statė už kažką visai kitką, bet pavedimą įvykdė sąžiningai ir buvo mirtinai nustebinti rezultato. Kitokio paaiškinimo paprasčiausiai nėra.

- Kam statė? - paklausė Janušas.

- Visiškai nenutuokiu. O kas tokie buvo tie trys?

- Et, kažkokie mulkiai iš Lomžos...

- A, Lomžos mafija! Palūkėk truputį, tai keista... Girdėjau gandus, kad būtent jie čia viskam vadovauja. Kas gi jiems galėjo įsakyti? Nesuprantu! Apskritai tai jie įsakinėja kitiems, dirba patys sau ir be išimties turi pavaldinius, o ne viršininkus. Įdomu, ką visa tai galėtų reikšti?

- O galbūt, išskyrus pavaldinius, vis dėlto dar ir viršininkai egzistuoja?

- Jeigu ir yra koks nors viršininkas, juo turėtų būti tasai paslaptingasis Bazilis. Jūs Mecį apklausėte? Ak taip, iš tiesų - neturėjote kada, kadangi jo galva buvo sumušta. Bet jam jau viskas praėjo, taigi tegul kas nors nuovokesnis su juo pasišneka. Mecis žino kur kas daugiau, negu papasakojo mums. Galbūt jis paprasčiausiai bijo. O tuos mafijozus irgi derėtų prispausti prie sienos arba kaip nors gudrumu iš jų išpešti, kas jiems įsakė statyti ir kas davė pinigus - juk už tripletus jie aštuonis šimtus tūkstančių paklojo, o aš labai abejoju, kad juos galima priversti ištraukti tokią sumą iš nuosavų kišenių. Ar šiuo dalyku bent kas nors iš jūsų užsiima?

- Užsiima. Stengiasi viską išpešti gudrumu.

- Be to, nepakenktų sužinoti, irgi geriau gudrumu, kas apskritai hipodrome dedasi. Sprendžiant iš trečiadienio jojimų, nė vieno žokėjaus nepapirko, visi movė prie finišo kaip velniai, niekas rimtai žirgų neprilaikė. Visiškai nesuprantu, ką tai galėtų reikšti, tačiau būtinai reikia viską išsiaiškinti. Kokios nors smulkmenos apie Derčiką jau žinomos?

- Panašu į tai, kad man kvotą čia surengei. Na gerai. Nieko neslėpsiu ir pasakysiu tau visą teisybę. Žinoma, kai ką jau išsiaiškino. Užmušė jį tiesiog tuose brūzgynuose, niekas jo niekur netempė, ir pėdsakai rodo, kad jis ten su kažkuo buvo susitikęs, paskui tasai kažkas tvojo jam per makaulę, paliko po krūmu, o pats nusiplovė. Šuniui sutrukdė lietus. Kitas žmogus nusikaltimo vietoje buvai tu, o po tavęs - lenktynių tvarkytojas. Kol kas neradome nie-

ko, kas būtų matęs, kaip Derčikas prieš lenktynes su kuo nors kalbėjosi ar kur nors ėjo...

Ūmai man šis tas toptelėjo į galvą.

- Laikas! - skubiai pratariau. - Tai turėjo įvykti pakankamai anksti, kadangi Derčikas dar nęspėjo persirengti. Turiu omeny - persirengti lenktynėms. Mačiau jį su įprastomis kelnėmis ir batais, o ne su žokėjaus kostiumu. Vadinasi, jis nuėjo į sąžalyną dar prieš pradėdamas ruoštis lenktynėms. Na, šiek tiek laisvo laiko jis turėjo, kadangi turėjo joti tiktai antrajame etape, bet šiaip jau jie paprastai ruošiasi iš anksto. Jį galėjo matyti dvidešimt žmonių, ir nė vienas nenorės prisipažinti - tiesiog šiaip, dėl viso pikto.

- O kodėl jam apskritai galėjo prireikti eiti ten su kuo nors?

- Velniai jį žino! Susitarti dėl jojimo - kuris kelintas finišuos. Leistis būti papirktam ir paimti pinigus. Susikivirčyti dėl to, kad praėjusį kartą mažai gavo. Kokį nors reikaliuką aptarti. Apskritai, suprantama, jam nederėjo ten eiti, nes prieš lenktynes žokėjai ir arklidėse daug rūpesčių turi. Sučiupkite tą piktadarį, tegul jis jums viską papasakoja. O treneris ką sako?

- Ogi nieko. Jis, žinoma, Derčiką iš ryto matė, bet paskui šis kažkaip iš jo regos lauko pranyko. Apskritai treneris noriai pasakoja tiktai apie žirgus, o kai reikia prabilti apie visa kita, kvaileliu apsimeta. O dėl Derčiko...

Janušas aiškiai abejojo, sakyti ar ne. Supratau, kad policija iššniukštinėjo kažką svarbaus, o jis nežino, ar turi teisę skleisti tarnybinę paslaptį. Aš prisiekiau tylėti kaip statula.

- Gal bent jau tu sugebėsi iš viso šito padaryti teisingas išvadas. Žinoma, šios informacijos garsinti nevalia - net geriausiems bičiuliams nesakyk. Tai štai, ekspertizė nustatė, kad Derčiką gerokai sumušė, o iš karto po to ir galutinai pribaigė. Esama prielaidų, kad jį nužudė atsitiktinai - viskas turėjo baigtis trivialiomis muštynėmis, bet kažkas paprasčiausiai nesugebėjo laiku sustoti. Ką tu į tai pasakysi?

- Gal buvo taip, o gal ir ne, - atsakiau nesusimąstydama, kadangi atmintis išsyk man padiktavo trūkstamus fragmentus. - Bent jau aš kelis kartus girdėjau, kad Derčikas pernelyg daug žinojo ir plepėjo kur nereikia. O gal tik rengėsi išplepėti. Ir man taip atrodo, - tiesiog tarytum savo akimis šį vaizdelį regėčiau, - kad jį mušė kalbėdami: “Ar tylėsi, kvaila kiaule, ar ne?”, o Derčikas atsakinėjo, kad netylės, kad, jų pykčiui, būtinai viską papasakos. Be abejo, viskas galėjo atrodyti ne taip, bet aš tiesiog bendrais bruožais bandau sau įsivaizduoti. Galų gale tasai, kuris jį mušė, prarado kan-

trybę ir nusprendė, kad neturi kitos išeities - galbūt jam buvo įsakyta kartą ir visiems laikams priversti Derčiką tylėti, o tas kvailys nesutinka. Aišku, galėjo būti ir taip, kad jis tiesiog persistengė - dėl to visai neabejoju.

- Iš ko visa tai išgirdai?

Aš įdaviau ir Mecį, ir poną Marianą. Mecis vis tiek privalėjo duoti parodymus, o poną Marianą paskundžiau grynai iš meilės menui. Ponas Zdisius sakė, kad tasai išvažiavo į Prancūziją ir nežinia kada sugrįš, be to, jis pats viso labo buvo tiktai klausytojas, o ne pasakojimų apie Derčiko plepumą autorius. Autoriaus pavardės aš nežinojau ir galėjau nebent pirštu jį parodyti.

Suskambo telefonas. Nukėliau ragelį ir ištiesiau jį Janušui. Jau spėjau priprasti, kad jo ieško mano bute, jeigu savuoju jis neatsiliepia. Kaimynas minutę pasiklausė, paskui pasakė "gerai" ir padėjo ragelį. Jo veido išraiška tapo neperprantama.

Kol jis stojosi nuo kėdės, mano galvoje spėjo šmėstelėti mintis, kad aš tikriausiai kada nors pati savęs imsiu nekęsti. Kodėl gi negalėjau ištekėti už kokio nors normalaus, paprasto žmogaus - vairuotojo, vyriausiojo buhalterio, inžinieriaus-santechniko arba bent jau sodininko, - kuris nepasižadėtų saugoti paslapčių nuo savo nuosavos žmonos. Ir kodėl mane amžinai traukia prie prokurorų, policininkų ir kontržvalgybininkų? Taip, tiesa, jų profesijos įdomios, bet kas man iš to, jei jie vis tiek nieko nepapasakoja! Ir šitas toks pat - išgirdo juk kažką svarbaus, bet netgi akimi nemirktelėjo...

- Ne, - tarė jis, atspėdamas mano mintis - tikriausiai telepatijos pagalba. - Visiškai nenumanau, koks reikalas - tiesiog liepė nedelsiant atvažiuoti ir pasiuntė mašiną manęs paimti. Žinau nė kiek ne daugiau negu tu. Jeigu pavyks sugrįžti normaliu, žmonišku laiku, viską tau papasakosiu.

Pasižiūrėjusi į laikrodį ir išvydusi, kad netrukus dešimta, žmonišką laiką išsyk perbraukiau kryžiumi ir nusiteikiau, kad laukti man teks iki ryto. Paskambinau Meciui - patikrinti, ar dar gyvas. Jis buvo ne tiktai gyvas, bet netgi euforinės būsenos. Laimėtas tripletas, kaip ir tikėjausi, grąžino jam sveikatą. Ėmiau negailestingai tardyti, iš kur jis sužinojo apie Barškuolę, Išpuikėlę ir apskritai apie tai, kad visais žirgais jos sąžiningai. Atvirkščiai nei maniau, Mecis nepradėjo išsisukinėti ir į klausimą atsakė tiesiai šviesiai:

- Vienas vyras man pasakė. Aš jau sotus iki kaklo šitų paslapčių, ir jūs visiškai teisūs, kad geriau nueiti ir viską papasakoti. Tik-

tai kol kas nežinau kam. Niekas, išskyrus tave, apie nieką manęs neklausinėja.

- Mentai mano, kad tu vis dar nesveikas, - paaiškinau jam. - Manau, rytojaus dieną jie savo nuomonę pakeis. Kas gi tas vyras?

- Tiesą sakant, paskutinis stuobrys. Gerai, pradėsiu viską sakyti atvirai tiesiog dabar. Aš įtariu, kad jis - kažkoks Lomžos mafijos tarpininkas, nors iškart apie jį taip nepamanytum. Jis leido man suprasti, kad tikisi mano dėkingumo ir todėl dalijasi informacija.

- Dar ką nors jis pasakė?

- Ne. Jis apskritai nieko kaip pridera nepasakė, tiesiog kalbėjo užuominomis, be to, telefonu. Jis man patarė pastatyti už tas dvi kumeles ir leido suprasti, kad Sarnovskis jos kaip reikiant. Taip pat ir Višniakas. Aš asmeniškai paprasčiausiai įtariu, kad jiems niekas neužmokėjo už tai, kad prilaikytų žirgus - tiesa, nežinau kodėl...

- Galbūt iš baimės? Gal Derčiko mirtis juos taip sukrėtė?

- Abejoju, kad jų psichika tokia jautri, bet visko pasaulyje būna.

Papasakojau jam apie savo asmeninius stebėjimus, ir mudu su juo ganėtinai ilgai šį klausimą aptarinėjome. Visos mafijos turėjo pagrindą nerimauti, ir jų nerimo pasekmės gali pasirodyti visiškai nenuspėjamos. Paskui pasmalsavau apie ateinantį šeštadienį ir paliepiau Meciui man pranešti, jeigu jo dėkingumo trokštantis informatorius nuspręstų pratęsti savo itin naudingą veiklą.

O dėl žmoniško laiko, tai aš, suprantama, atspėjau visiškai teisingai...

Apie tai, kad Zaveičiko automobilis buvo rastas parkavimo aikštelėje priešais Centrinę stotį, sužinojau kitos dienos ryte. Mašina stovėjo tuščia, rūpestingai užrakinta ir likusi be jokio šeimininko. Viskas bylojo, kad Zaveičikas išvyko nežinoma kryptimi, nežinia kada ir neaišku kodėl. Dėl to Monikos Gonsovskos tetulę apklausė labai smulkiai, nors ir delikačiai. Ji nieko nežinojo apie jo išvykimą ir pati, be abejonės, buvo labai nustebinta šio fakto. Apklausos metu tetulė mirtinai ant Zaveičiko supyko ir įširdo bei pareikalavo nedelsiant jį surasti, kad ir kaip ten būtų. Ji pasakė visus jo artimų ir tolimų giminaičių adresus, tokiu būdu pametėdama policijai solidų darbelį, o paskui pareiškė itin tulžingą prielaidą, kad Zaveičiko dingimo priežastis galėjo būti kokia nors jauna daili moteriškos lyties asmenybė, kadangi, tetulės nuomone, Zavei-

čiką kartais traukdavo pasišlaistyti tarp moterų.

- Jeigu šeštadienį sutiksi tą Gonsovską, tu tiesiog privalai patikrinti, ar teisybę kalbėjo jos teta, - penktadienį pasakė man Janušas. - Nors asmeniškai aš neturiu priežasčių abejoti jos žodžiais.

Aš klastingai užprotestavau:

- Niekam nieko neprivalau! Galiu tik parodyti gerą valią. Jūs man nieko nepasakote, ir aš nesijaučiu įtraukta į tyrimo procesą. Jeigu būčiau kaip reikiant informuota, tuomet, žinoma, laikyčiau save jūsų darbo dalyve ir pati su entuziazmu įsijungčiau.

- Bet aš juk tau viską papasakoju!

- Nieko sau viską! O berniukas? O tie likusieji keturi, kurie išlošė tripletą? O Lomžos mafija? O mikropėdsakai?..

- Kokie mikropėdsakai?

- Negalėjo juk tasai, kuris nudėjo Derčiką, nepalikti visiškai jokių pėdsakų! Tuo niekuomet nepatikėsiu! Netgi po manęs, ir tai dilgėlės kaip po mūšio atrodė, nors ten landžiojau labai atsargiai, nieko neliesdama, o žudikas kaip, jūsų nuomone, iš dangaus ant Derčiko nupikiravo? Kaip harpija su sparneliais? Jis ką, nuogas buvo? Jokių drabužių nedėvėjo? Juk į tuos brūzgynus įlįsti ne taip jau paprasta, pro krūmus reikia brautis!

- Suprantama, jis ten ir brovėsi. Bet aš tau dar sykį primenu, kad lijo lietus...

- Netikiu. Šiek tiek dulkė, tai tiesa, bet negaliu patikėti, kad jie ten per lietų nusigavo. Negalėjo jie pakrūmėmis per lietų šmirinėti! Jie ten nuėjo jau pasibaigus lietui - apie penkiolika minučių prieš mane!

- O štai šitas dalykas neįrodytas! Žudikas galėjo Derčiką prikalbinti ir lietui lyjant ten eiti. Galėjo pasakyti, kad nori kažką jam parodyti, kad jo kas nors laukia, tūkstantį įvairių priežasčių įmanoma sugalvoti! Mikropėdsakai kaip tik ir rodo, kad jie ten būtent per lietų nuėjo. Laboratorija kol kas analizės nebaigė, bet vilnonio megztinio nė vienas iš jų nevilkėjo, o nailoninės striukės pėdsakų nepalieka. Na gerai, pasakysiu tau viską kaip per išpažintį. Policija ima mėginius nuo visų hipodromo darbuotojų kelnių, bet tu juk pati puikiausiai supranti, kad jeigu nusikaltėlis tai pajus, jis šias kelnes išmes arba tuoj pat sudegins, todėl viskas atliekama prisilaikant tam tikro atsargumo, o tam reikia laiko.

Aš viską supratau ir mikropėdsakus palikau ramybėje. Iš tiesų, totalinis darbuotojų garderobo patikrinimas pasitelkus pulką kareivių vargu ar duotų norimą rezultatą, o atsargiems veiksmams tikrai reikia laiko. Be to, žudikas gali būti ir kas nors iš hipodrome

nedirbančių. Bet dėl likusiųjų mane dominančių klausimų aš nuo Janušo neatstojau.

- Dėl vaikinuko tu buvai teisi. Jis atsitiktinai nugirdo kažkokį pokalbį, turinio tiksliai atpasakoti negali, bet prasmė suprantama. Buvo kalbama, kaip pašalinti Derčiką. Atrodo, kad labiausiai jį išgąsdino pati šio pokalbio atmosfera ir visų pirma kalbančiojo tonas. Jis nežino, kas pokalbyje dalyvavo, bet įtaria, kad vieną jis atpažino arba bent jau perprato, kas tai galėjo būti. Pavardės jis, be abejo, nežino, bet parodyti gali. Ir vėl problema! Kaip tu manai, ar jis kada nors išdrįs viešai parodyti pirštu į šį tipą?

- Žinoma, ne. Apie tai nė kalbos negali būti. Tai kas nors iš hipodromo darbuotojų?

- Ne, lošėjas. Vienas iš privilegijuotųjų.

- Velniai jį griebtų! Gali būti, kad jis apskritai ten daugiau nepasirodys.

- Gal ir nepasirodys. O dabar mes ieškome liudininkų. Berniukas tvirtina, kad matė kažką gojelyje iš kelio pusės. Jis neįžiūrėjo, kas tai buvo, bet šitas kažkas tikrai regėjo ir Derčiką, kai tasai ėjo į brūzgynus, ir jo žudiką, nesvarbu, ar jie ten pėdino drauge, ar pavieniui. Suprantama, tai buvo žymiai anksčiau. Tiktai tu, vardan Dievo, niekam apie tai neišsiplepėk, visais šventaisiais tavęs maldauju! Čia juk niekas nieko oficialiai tardyti negali. Oficialiai čia, nors pasikark, jokių įkalčių, jokių įrodymų nesumedžiosi. Visi išsigins, aišku kaip dieną, juo labiau kad policija visiškai nenutuokia, ką čia apskritai įtarti - ar personalą, ar lošėjus. Jei įsakytų man galvą nukirsti, aš netgi už direktorių negarantuočiau!

- Ne, direktorius netinka. Ne tas charakteris, - išsiblaškiusi pastebėjau aš. - Jau greičiau direktoriaus žmona. Tokį simpatišką, puikų įspūdį daro - jos niekas niekuo neįtaria, kad ir ką iškrėstų. Bet asmeniškai aš abejoju, kad ji būtų į visa tai įpainiota. Gerai, viską supratau ir niekam neišplepėsiu. O kas laimėjo likusius keturis tripletus?

- Kodėl keturis? Buvo šeši...

- Vieną per klaidą Marija pastatė, vienas buvo prapuolusio Zaveičiko. O kas likusieji keturi?

- Vieną pastatė toks tipas, kuris į visus dirsčioja. Jis už Zaveičiko nugaros stovėjo ir paprasčiausiai pastatė už tą patį - net gerai nežinodamas, už ką stato. Jis abu tripletus pastatė - ir pirmą, ir antrą. Jį jau visapusiškai patikrino, bet kol kas mūsiškiai toliau jį seka - tiesiog šiaip, dėl viso pikto. Dar vieną statė kažkoks girtuoklis. Šis paprasčiausiai skaičius supainiojo, girtas mazgotė. Be jų,

buvo ten toks vyras, kuris pastatė dvi "sieneles", o per vidurį už tą, kuris ten iš jų pirmas finišavo, kaip jį ten vadina... - na, čia tu geriau už mane susigaudai, aš pamiršau pavardę...

- Kujavskis. Už jį visuomet daugelis stato.

- O paskutinį, ketvirtą, tripletą pastatė vienas labai įdomus tipas. Jis prisipažino, kad nugirdo, kaip kažkas kažkam pašnabždėjo, kad šiuos žirgus verta pasekti, bet išgirdo jis ne viską ir sekė ne patį Derčiką, o paprasčiausiai trejetą žirgų - po vieną kiekviename jojime. Patsai jis mano, kad galėjo kažką supainioti, ir anaiptol nėra tikras, kad buvo kalbama būtent apie tai, bet dėl viso pikto nusprendė pastatyti. Dabar iš jo stengiasi ištraukti, ką gi jis vis dėlto nugirdo, bet visi šie nuolatiniai žirgų lenktynių lankytojai aiškiausiai kuoktelėję. Matosi, kad vyras iš visų jėgų stengiasi prisiminti, tačiau jis visų iš eilės slapta klausėsi - vienuolika žmonių suskaičiavo ir, žinoma, nors užmušk niekaip neįstengia atmintyje atkurti, būtent kas ir ką sakė. Išprotėti galima. Nori, galiu tau duoti jų adresus ir pavardes?

- Kokiam galui man tie adresai ir pavardės! Aš verčiau linkusi atpažinti iš fizionomijų. Bet jeigu jie iš kitos tribūnos, tai nepadės, kadangi galėjau su jais apskritai niekada nesusitikti. O kaip su tais kretinais iš Lomžos?

- Jie irgi tebesekami. Šie atrodo šiek tiek pritrenkti ir išmušti iš vėžių. Panašu, kad jie prarado savo įtaką žokėjams.

Aš nustebau.

- Jie prarado? O mums pasirodė, kad žokėjai tiesiog liovėsi gauti iš jų pinigus. Trečiadienį visi jojo kaip reta sąžiningai, niekas žirgų neprilaikė. Su nekantrumu laukiu šeštadienio, kad patikrinčiau, kas gi bus toliau. O taip, šeštadienis jau rytoj...

- Palūkėk! Tai, ką sakai, labai svarbu. Tuomet viskas sutampa. Mafija niekam nesumokėjo, žokėjai negavo pinigų... Tik klausimas, kieno iniciatyva. Lomžos avigalviai kaip įmanydami lenda su savo pinigais ir atrodo labai nepatenkinti - vadinasi, žokėjai patys kažko ėmėsi. Rytoj įsižiūrėk atidžiau į viską, kas darysis hipodrome.

Kandžiai pasidomėjau, ar staiga neprarado regėjimo visi vyresniojo komisaro Jarkovskio pavaldiniai, patikinau Janušą, kad į viską įsižiūrėsiu kaip niekada įdėmiai, ir pasmalsavau, kaip pagaliau pasielgė su Zaveičiko automobiliu - juk tikriausiai nepaliko jo likimo ir vagių valiai parkavimo aikštelėje prie Centrinės stoties?!

- Ne. Mašiną nutempė į policijos komisariatą ir nuosekliai apžiūrinėja saloną. Jau spėjo išsiaiškinti, kad ji prastovėjo prie sto-

ties nuo šeštadienio vakaro, taigi paskutinis ja važiavęs žmogus... ne, veikiau priešpaskutinis, kadangi paskutinis greičiausiai buvo pats Zaveičikas... tiksliau, paskutinis mums žinomas žmogus, kuris važiavo automobiliu kaip keleivis buvo toji pati Monika Gonsovska. Ją išsikvietė apžiūrėti automobilį, bet rezultatai kol kas man nežinomi.

- Dar lieka Mecis. Jūs ką, nusprendėte jį žūčiai palikti?

- Kaip?..

- Aš delikačiai domiuosi, jūs ką, nusprendėte jį paaukoti? Jeigu jis nepapasakos visko, ką žino, tie banditai galų gale jį galutinai nudaigos, o jūs kažkaip neskubate. Ar jis taip labai jums nepatiko, kad nusprendėte kartą ir visiems laikams jo atsikratyti?

- Betgi nieko panašaus! Mecį saugo kaip neįkainojamą brangenybę. Jis, prisidengdamas savo sumušta galva, sėdi namuose, ir tu apie tai ne blogiau už mane žinai, o aplinkui mūsų žmonės tiktai ir laukia, kada jam kas nors pamėgins padaryti vizitą.

- Aš tave perspėju, kad rytoj jis tikrai išeis iš namų.

- Tegu duoda jam Dievas sveikatos. Meciui iš paskos seks pavydėtinas eskortas. O apie pašnekesį su juo jau susitarėme - pirmadienį. Mes taip specialiai numatėme - galbūt po šeštadienio ir sekmadienio kas nors paaiškės...

- Vienintelis dalykas, kuriuo aš visiškai neabejoju, yra tas, kad pradingo mano antklodė... - dar prieš pirmąjį jojimą melancholiškai pastebėjo Monika Gonsovska. - Daugiau už nieką negaliu galvos guldyti, kadangi į nieką ypatingo dėmesio nekreipiau, bet šią antklodę buvau pirkusi tiktai prieš dieną, penktadienį, ir jinai man labai patiko. Palikau ją Zaveičiko mašinoje, nes buvo kažkaip juokinga eiti su antklode į lenktynes. O dabar nėra jokių abejonių - antklodė prapuolė.

- Ar policijai apie tai pasakėte?

- Be abejo. Jie mane iš Loncko išsikvietė, bet aš vis tiek rengiausi atvažiuoti, kadangi tetulė nuolat puola į isteriją. O ką tokio Zaveičikas galėjo iškrėsti, kaip jūs manote?

- Manau, kad jis paprasčiausiai pabėgo. Tai vienintelė logiškai paaiškinama prielaida...

- Klausyk, kas gi čia darosi? - sprausdamasis prie savo kėdės, nustebęs paklausė manęs Jurekas. - Visi kaip pamišę metėsi prie penktuko antrajame jojime. Aš jo nė pirštu nepaliečiau, o žiūriu -

visi tiktai už jį stato, po dešimt, dvidešimt bilietų perka. Ką tai galėtų reikšti?

Akimirksniu pamiršau ir Moniką, ir antklodę, ir Zaveičiką, kadangi atsirado kur kas svarbesnė tema. Aš irgi to penktuko net į rankas neėmiau - iškart nusprendžiau jo neliesti, dar prieš pažvelgdama į programėlę.

- Masinė psichozė, - ryžtingai pareiškiau. - Kacperskis ant Lakšto - juk tai visiška nesąmonė, idiotizmas, nusidriekęs nuo čia iki Amerikos, o gal ir toliau. Nors apskritai Kacperskis ant arabų joti moka...

- Nieko nesuprantu! Iš kur jie jį ištraukė? Juk šitas Lakštas aukščiau ketvirtos vietos niekuomet nepakildavo...

- Gundymai, tu juk pats matai. Jeigu liaudis prie penktuko nepultų, favorite liktų vienintelė Palmė.

- Ką tu čia pliauški?! Už ją niekas nestato! O pas mane ji yra. Jos genealogija geresnė negu visų likusiųjų...

- Bet ant jos Sarnovskis joja, o žmonės priprato, kad Sarnovskis su favoritais niekuomet nelaimi...

- Bet jinai čia jokia ne favoritė!

- Na ir kas? Tačiau juk turėjo būti. Pas mane Palmė irgi yra, nors nežinau, ar derėjo už ją statyti. Tegu juos visus velniai nujoja, tegu sau šis Kacperskis be manęs laimi.

Į ložę su Palmės vardu lūpose įsiveržė ponas Zdisius ir moteriškos lyties atstoves apdalijo žavingomis rožytėmis. Sulaksčiau pas ponią Jadzę indo su vandeniu ir pastačiau gėles iš šono, į apvalų langelį greta Monikos, kadangi ant parapeto priešais mus jos uždengtų posūkį. Valdemaras užspeitė į kampą poną Sobeslavą ir reikalavo, kad šis priimtų tikrai vyrišką sprendimą.

- Tai kaipgi galų gale? Statote jūs už Palmę ar ne? Už Ropę visas hipodromas stato, tai man papildyti ar kaip? Greičiau galvokite, nes tuoj kasas uždarys!

- Brangokai išeina, pone Valdekai...

- Tai galbūt už ją "viršų" pastatykime?..

- ...žirgas beveik be svorio. Trisdešimt septintaisiais metais Sanlaitas Askote taip pat laimėjo - septyniolika prie vieno mokėjo...

- O Viešpatie! - iškvėpė Marija, blokšdama rankinę ant kėdės. - Jis jau pradėjo?..

- Tęsia, - pataisiau ją. - Jis atvyko anksti ir išsyk ėmėsi reikalo.

- ...Triumfo Lankoje jojimo takas buvo kaip tik Peizanai, ir tik-

tai todėl ji finišavo pirma, nepaisant pernelyg didelio svorio, - toliau kalbėjo ponas, į kurį aš žiūrėčiau su graudulių, jeigu jis dažniau tylėtų. Jis buvo kone istorinė asmenybė - auksinio jaunimo atstovas dar iki Pirmojo pasaulinio karo, bent jau pusės Žemės rutulio žirgų lenktynių gyvoji kronika. - Jos motina buvo Vitesė, iš Nyženskio, tiksliau, iš tos pačios linijos, Nyženskis buvo jos dėdė...

- Dieve švenčiausias! Apie ką jūs kalbate?! Koks skirtumas, kas ten buvo prieš mūsų erą? - įtūžo ponas Valdemaras. - Noriu žinoti, kas čia pas mus pirmajame jojime bus! Statyti man už Palmę ar nestatyti?..

- ...beždžionė su papūga. Slapčia jie įsigavo į laivą, kuris plaukė į Europą, ir plaukia, plaukia... - išgirdau pulkininką. - Sykį išlenda jie iš savo slėptuvės ir pradeda linksmintis...

- ...už jį vieną! - pareiškė ponas Edis. - Patsai Ropė, sako, už jį du šimtus pastatė...

Pagal pasą trenerio Ropės pavardė buvo Kalrapas, ir visi tai žinojo, bet niekas neįstengė nei taisyklingai jos ištarti, juo labiau suskiemenuoti, taigi jis lenktynėse taip ir liko visiems Rope.

- Titai dvejetukas! - primygtinai įrodinėjo ponas Zdisius. - Aš visus statymus nuo dvejetuko pradedu! Nėra šiame jojime kito žirgo!

- Pirmajame?

- Suprantama! Atėjo jos laikas - tarsi be svorio kumelaitė skrieja!

Pono Zdisiaus plepalai mane visiškai išmušė iš vėžių ir aš susinervinau. Dvejetukas, Narbona, buvo viena iš mano mylimiausių žirgų. Aplenkiau ją, kad nenužiūrėčiau bloga akimi ir nesugadinčiau jai karjeros, nors trečiadienį buvau tvirtai nusprendusi statyti už ją vieną. Prisiminiau, kad pamiršau patikrinti dalyvių sudėtį, pasižiūrėjau į tablo, ir manęs vos neištiko priepuolis. Velniai griebtų! Antruoju numeriu joja mokinys Osika! Aš pašokau iš vietos.

- Skambutis nuskambėjo?! - kaip pašėlusi riktelėjau.

- Jau seniai, - pasakė Marija. - Nusiramink, vis tiek nesuspėsi. Skambutis nuskambėjo, kai į čia laiptais lipau. Geriau paieškok, atkimštuką alui.

- Patinka man Vongrovska, - rūsčiai subambėjau, siekdama krepšio. - Teprasmenga viskas skradžiai! Ir kaip aš galėjau už Narboną nieko nepastatyti... Nors ne, “eiles” su ja aš turiu, užtat iš kvintos ir tripletų išmečiau, kad nenužiūrėčiau bloga akimi.

- Nenorėčiau pasirodyti nemandagi, bet, man regis, tu visiškai

kvanktelėjai, - sudirgo Marija. - Ji juk tiesiog privalo čia laimėti!

- Pas poną Zdisių ji yra...

- Na ir kas? Ponas Zdisius, nors ir retai, bet irgi kartais į obuolį pataiko.

Pasirodė Mecis - gyvas, sveikas ir be jokių pastebimų kūno sužalojimų.

- Sveikos, mergaitės! Kas čia pas mus dalyvauja? Spausk, Palme!

- Meci, vardan Dievo...

- Palauk, tuoj mes jam alaus įpilsime, tuomet gal šiek tiek patylės. Meci, Palmė dalyvaus antrajame jojime, o dabar turime pirmąjį. Atnešk stiklinę...

Monika Gonsovska iš užpakalio palietė mano petį.

- Aš irgi už Narboną pastačiau. Prašau man atleisti. Ji puikiai atrodo. Su Tailandu, du-šeši. Taip jau man po doku pasirodė.

Laimei, už Narboną su Tailandu aš irgi pastačiau, ir tai mane truputį nuramino. Tailandu pradėjau tripletą ir kvintą, ir man atsirado viltis, kad mokinys Osika, nepaisant viso savo atkaklaus noro nugalėti, gali padaryti kokią nors klaidą...

Garsiakalbis sukaukė, ir žirgai puolė pirmyn. Mokinys Osika nepadarė jokios klaidos ir laimėjo jojimą, nepalikdamas kitiems jokių šansų. Ponas Zdisius pamišo iš laimės, aš atspėjau "eilę", kadangi Tailandas, žinoma, finišavo antras. Pirmąjį tripletą ir kvintą galima buvo pamiršti - ir viena, ir kita prapuolė. Marija neslėpė savo nepalankumo, tvirtindama, kad aš paprasčiausiai kvanktelėjau. Netgi nesistengiau teisintis.

- Užtat pas mane yra Palmė, - sudirgusi pasakiau. - Mecis savo tripletą pradėjo, taigi tegul ir toliau rėkia "spausk, Palme!". O jūs vėl susidėję statėte ar atskirai?

- Ir vienaip, ir kitaip. Jeigu Palmė finišuos pirmoji, aš laimiu, kadangi baigiu "sienele".

Mecis džiaugėsi gyvenimu, gėrė alų ir užkandžiavo sūdytomis pono Valdemaro lazdelėmis. Lazdelės tikrai buvo nuostabios. Įdomu, kur Valdemaras jas gauna? To niekas nežinojo, nes šaltinį laikė griežčiausioje paslaptyje, nors lazdelių atsinešdavo reguliariai ir vis didžiuliais kiekiais. Viena buvo visiškai aišku - kepė jas ne jo žmona, kadangi ji, kaip ir kiekviena praktikuojanti gydytoja, ir be lazdelių darbo turėjo daugiau nei užtektinai.

- Meci, pasakyk tiesą! - pareikalavau tūžmingu šnabždesiu. - Ar ką nors girdėjai apie šiandieninę dieną?

- Tiktai bendrais bruožais, - prisipažino Mecis. - Pirmieji fini-

šuos tiktai geri žirgai, ir niekas jų neprilaikinės. Palmė - geriausia! Spausk, Palme!

- Norėčiau dirstelėti į tą Palmę, - konkrečiai į nieką nesikreipdama tarė Monika Gonsovska ir atsistojo nuo kėdės.

Nusileidau drauge su ja pasižiūrėti į žirgus po doku. Palmė atrodė neblogai. Lakštas vaikštinėjo ramiai, bet, kaip man pasirodė, jau buvo bepradedąs putoti.

- Distancijos pabaigoje jis paprasčiausiai sustos, - įsitikinusi pastebėjau.

- Ko gero, jūs teisi, - sutiko Monika. - Jis čia toli gražu nėra geriausias, be to, jam aiškiai davė dopingo. Iki galo neatlaikys. Man čia patinka... štai tiedu - Flinta ir Cerberis, vienetukas ir ketvertukas. Aš ir pastatysiu už Palmę su Flinta ir su Cerberiu, kadangi Palmė čia, be jokių abejonių, geresnė už visus likusius.

- Tuomet užbaikite trikampį, - patariau aš.

- Atleiskite, nesupratau. Kaipgi?

- O, jūs šito dar nežinote? Pati baisiausia klaida, kurios paprasčiausiai nevalia padaryti - tai palikti neužbaigtą trikampį. Štai jūs lošiate vienas-trys ir trys-keturi, o kurgi vienas-keturi? Devyniasdešimtimi atvejų iš šimto jums būtent šita trečioji trikampio pusė ir išpuls.

Monika Gonsovska abejodama pradžioje pasižiūrėjo į mane, paskui į žirgus po doku.

- Ne. Tai neįmanoma. Palmė tiesiog privalo nugalėti. Pačiu blogiausiu atveju gali finišuoti antra, tiktai jau ne blogiau.

- Kaip norite. Svarbu, kad jus perspėjau. Aš tokį klinikinį atvejį gerai pamenu. Tai buvo gana seniai, vienas vyras statė po du tūkstančius, o statymas tuomet dar kainavo dvidešimt zlotų, tai palyginti tas pat, jeigu jis dabar statytų... palaukite, leiskite man visus nulius suskaičiuoti... po du šimtus tūkstančių. Ir statė jis kaip tik vienas-keturi ir trys-keturi. Mano draugė stovėjo greta jo ir grynai žmogiškai jam priminė, kad derėtų pastatyti vienas-trys. Na, bent vieną bilietą už dvidešimt zlotų jiems paimti. Ne, tasai užsispyrė, kad nestatys, o ji tą trečiąją trikampio pusę sau pastatė. Finišavo vienas-trys, ir už dvidešimt zlotų išmokėjo aštuonis šimtus šešiasdešimt. Taigi nevalia palikti trečiąją pusę be dėmesio, visuomet priderėtų ją uždengti.

- Galbūt jūs ir teisi... Aš suprantu, kad vis dėlto lenktynės... Pastatysiu už šią trečiąją pusę, bet minimaliai, nes vis dėlto netikiu, jog Palmė gali pralaimėti.

Aš pastačiau lygiai už tokius pačius derinius kaip ir ji - Palmė,

Flinta ir Cerberis apsukui - ir tuoj pat prisiminiau, kad man juk reikėjo ką nors iš jos išpešti. Liaudis kaip pašėlusi statė už Lakštą, gundymas tęsėsi. Man netgi pasirodė, kad visi šie žmonės arba apako, arba paprasčiausiai nenorėjo tikėti tuo, ką mato. O Lakštas su kiekviena minute putojo vis smarkiau ir smarkiau, po pusvalandžio jis visiškai praras formą - kaip tik viduryje distancijos! Gal visi iš proto išsikraustė?

Grįžtant į viršų Monikos paklausiau, ką jos tetulė galvoja apie Zaveičiką. Ji man pakartojo viską tą patį, ką jau girdėjau iš Janušo, pridurdama tiktai kelias smulkias detales.

Taip, apskritai tai ji paprasčiausiai bijo prarasti, na, kaip tai pavadinti... globėją. Zaveičikas visuomet jai padėdavo tvarkyti reikalus, o jinai juo pasitikėjo - juk tai natūralu, jie jau tiek metų pažįstami... Jų santykiai buvo labai draugiški. O be Zaveičiko ji jaučiasi pasimetusi, nors pažįstamų turi daug. Jinai prie jo priprato. O ir aš taip pat niekaip negaliu suprasti, kur jis prapuolė. Tikriausiai kas nors labai rimta atsitiko, kadangi tiesiog šiaip, be priežasties, šeštadienį nebūtų manęs palikęs. Laimei, tuomet pažįstamą sutikau, ir jis mane parvežė. Policija mane privertė labai įdėmiai apžiūrėti Zaveičiko automobilį, o ką aš jiems galėjau pasakyti? Man taip ypatingai niekas į akį nekrito, tik toji antklodė... O visa kita, regis, buvo savo vietose ir visiškai tvarkinga.

Pamaniau, kad galbūt Zaveičikas nusprendė pasislėpti kur nors gamtoje ir pasiėmė Monikos antklodę tam, kad nešaltų rugsėjo naktimis. Jinai jam tiesiog kaip iš dangaus nukrito. Balsu šito nepasakiau - šiaip, dėl viso pikto. Ir apskritai nutariau nieko nekalbėti, kadangi mudvi buvome tokioje vietoje, kur aš pernelyg lengvai galėjau pamiršti, ką galima kalbėti ir ko - ne. Taigi geriau jau tylėti visomis temomis.

Vyresnysis komisaras Jarkovskis atsistojo už manęs į eilę bufete ir konspiraciniu kuždesiu paprašė pabūti arčiau Mecio. Klausiausi jo puse ausies, kadangi tiesiai priešais mane kažkokie vyrai prašė bufetininkės įpilti jiems konjako - po du šimtus penkiasdešimt kiekvienam. Aš su sudomėjimu įsižiūrėjau į konjaką paėmusius vyrus - visi sveiki, tamsūs, buliaus sprandais, jie panėšėjo į gerai atpenėtus čigonus. Velniai juos žino, gal jie iš tiesų čigonai - susėdo šešiese už vieno stalelio, ir man pasisekė nugirsti, kad jie atsargiai, iš viso po pusę milijono, pastatė už Palmę su Lakštu.

Pulkininkas vis dar atkakliai tęsė savo anekdotą apie beždžionę ir papūgą. Ponas Sobeslavas ginčijosi su Valdemaru apie juodųjų serbentų užpiltinės gydomąsias savybes, kas antrame sakinyje

painiodami užpiltinę su Lakštu, už kurį jiedu abu pastatė, nors ir vienas, ir antras nelabai tikėjo pergale. Auksinio jaunimo iki Pirmojo pasaulinio karo atstovas visiems aplinkui gyrė Cerberį, tvirtindamas, kad būtent jis - geriausias žirgas jojime, ir rėmėsi pavyzdžiais iš amerikietiškų hipodromų. Asmeniškai man šie palyginimai atrodė keisti, turint omenyje, kad Cerberis buvo tikras arabas, o už vandenyno lenktynėse dalyvauja visai kitokios kilmės žirgai. Mecis sugrįžo į viršų gyvas ir sveikas ir sėdėdamas savo kėdėje atkakliai tvirtino, kad pirma būtinai finišuos Palmė, o ponas Zdisius entuziastingai jam pritarinėjo. Visuose statymuose - ir tripletuose, ir kvintoje - iš šio jojimo pas jį buvo tiktai Palmė ir niekas daugiau. Ir tiktai kituose jojimuose jis statė jeigu ir ne "sienelę", tai bent jau keletą žirgų.

- Kaip tu manai, laimės Palmė? - rūškanai paklausė Jurekas.

- Manau, kad taip. Dėl įvairių priežasčių.

- Velnias! Jinai juk favoritė...

- Kokia favoritė?! Tu galvą pasuk! Visi kaip nenormalūs už Lakštą statė!

- Na, vadinasi, ji antroji pagal statymus.

- Na ir kas iš to, kad antroji? Už ją iš viso dešimt procentų statė!

- Aš nužiūrėjau, kaip tasai plikis statė, - pranešė Marija, praslinkdama pro Mecį. - Žinai, ką jis lošia? Trys-keturi, Palmę su Cerberiu. Lakšto nė pirštu nepalietė. Keturis šimtus tūkstančių pastatė. O paskui pasvarstė ir pridėjo dar šimtą tūkstančių už Palmę su Flinta.

- Neuždarė?

- Ne.

- Blogai. Man labai reikalinga Palmė. Geriau su Flinta - tai labiau atsitiktinis variantas...

- Lakštas ir Flinta! - garsiai pareiškė ponas Edis. - Lakštas šiame jojime jau kabo, o antroji finišuos Flinta!

- Flinta lėks pirma! - užprotestavo ponas Sobeslavas.

- Norėtum! Lėkti galbūt ir lėks, bet iki finišo nepratrauks! Ant jos juk Rovkovičius joja...

- Pirmos klasės sukčius!

- Štai todėl ir laimės...

- ...pareiga pirmauti lenktynėse, skirta pirmuoju numeriu pažymėtam žirgui, tai paprasčiausiai aukščiausias idiotizmo laipsnis, - aplinkinius informavo Pirmojo pasaulinio karo laikų pleibojus. - Pas mus visi numeriai kaip loterijoje, ir pasitaiko, kad geriausią

žirgą priverčia būti lyderiu, bet juk ne kiekvienas gali pademonstruoti klasę, svoris čia neturi jokios reikšmės - niekur pasaulyje tiek sveriantis žirgas negalėtų pirmauti...

- Užsičiaups jis kada nors ar ne?! Mano kantrybė jau ties riba! - garsiai pasakė Marija.

- Tasai, kuris už tris-penkis statė, jau gali prie kasos eilę užsiimti! - pareiškė kažkas mums už nugaros.

- Kad tau liežuvis nudžiūtų! - sumurmėjau sau po nosimi.

Signalas buvo duotas, ir arabų ristūnai suėjo į starto gardus.

- Jojimas startavo, - pranešė garsiakalbis. - Pirmas Cerberis, antroje vietoje Lakštas... Į lyderio poziciją išsiveržia Flinta, įkandin jos seka Lakštas, trečias - Cerberis, ketvirtas - Liapis, penkta - Palmė, paskutinėje vietoje - Santokas...

Santoko niekas nejaudino, jis atsilikinėjo per visus keturis korpusus, bet tai buvo visiškai nesvarbu, kadangi jis ir šiaip nuo pat pradžių neturėjo jokių šansų užimti kokią nors vietą. Turi kažkas ir paskutinis būti. Kol garsiakalbis tęsė šį vardijimą, Lakštas aplenkė Flintą ir kaip pašėlęs trūktelėjo priekin.

- Juk sakiau, kad penktukas kabo! - su pasitenkinimu pareiškė ponas Edis. - Jo jau niekas nepasivys!

- Radai kuo džiaugtis! Juk tai pagrindinis favoritas! - supyko Marija.

- Palmė išeina į priekį! - sušuko Jurekas.

- Varyk, Palme! - džiaugsmingai sustaugė Mecis.

Pamaniau apie tai, kad štai dabar tai jau tikrai privalau nenuleisti nuo jo akių, nes, neduok Dieve, dar kas nors iš tų, kurie stambiai statė už Lakštą, jį pritrenks - juk jie visi tiesiog jam už nugaros susitvenkė! Ir viską suvers Derčiko žudikui arba Baziliui. Arba Bazilis, pasinaudodamas situacija, nugalabys Mecį, o po to viską suvers kokiam nors atsitiktiniam lošėjui. Bet aš taip įsitraukiau į lenktynes, kad Mecį bemaž visai užmiršau.

- Į finišo tiesiąją pirmasis išeina Lakštas, - pranešė garsiakalbis. - Antroje vietoje - Flinta, už jų finišuoja Palmė ir Cerberis...

Flinta pradėjo vytis Lakštą. Palmė skuodė pirmyn kaip mašina.

- Nagi, penktuk!!! - laukiniu balsu suklykė ponas Edis.

- Nagi, Kacperi!!! Pirmyn!!! - plyšavo kažkas man virš galvos.

- Spausk, Palme!!! - visa gerkle staugė Mecis.

- Stok, kretine! Kur lendi! - spiegė Valdemaras.

- Jie mane į kapus nuvarys! - supykusi pasakiau. - Nagi, Sarnovski! Atleisk žirgą, numirėli!..

- Kacperi!!! Pačiūžas nusipirk!!! - tūžmingai subliuvo kažkas

tiesiai už mūsų.

Sarnovskis ant Palmės pritrenkiamai lengvai išsiveržė į priekį netgi neragindamas žirgo. Kacperskis, kuriam buvo adresuotas patarimas nusipirkti pačiūžas, įnirtingai plakė savąjį Lakštą, kuris viso hipodromo akyse aiškiai ėmė prarasti jėgas. Už jo snukis į snukį su Cerberiu skuodė Flinta.

- Pirmauja Palmė, antrasis - Lakštas, - mediniu balsu skelbė garsiakalbis. - Palmė Lakštas, Palmė Flinta, Palmė, už antrąją vietą vyksta kova, Flinta, Cerberis... Fotofinišas.

Palmės pergalė buvo neabejotina - ji nesunkiai aplenkė visus likusius per tris korpusus. Už jos vienu metu finišavo Cerberis ir Flinta. Lakštas atsiliko nuo jų daugiau kaip per korpusą. Mano emocijos kiek atvėso, paskubom patikrinau, ar Mecis dar gyvas, ir iš jojimo rezultatų pamėginau padaryti išvadas. Sarnovskis pirmą kartą sąžiningai prajojo ant Palmės. Iki šiol jis visuomet ją prilaikydavo, nors plika akimi matėsi, kad Palmė - derbio klasės kumelė. Kaipgi išeina? Sarnovskis nepaėmė pinigų už jos prilaikymą, ir Bazilis jam nedavė jokių įsakymų?..

- Tai fuksas ar ne? - palinkusi prie manęs, paklausė Monika.

- Priklausys nuo to, kas bus antras. Su Cerberiu - šiaip sau, o su Flinta iš tiesų fuksas, ir netgi stambus. Man atrodo, kad antra turėtų būti Flinta, nors galvos neguldau...

- Juk sakiau jums, kad reikia Palmę pridėti! Tvirtinau kaip kvailys, o jūs “ne” ir “ne”! - garsiai priekaištavo Valdemaras ponui Sobeslavui. - Dabar mums nieko nebelieka, kaip tiktai šią kvintą po tramvajumi pakišti arba, prie visų nesakysiu, dar kur nors susigrūsti!..

- Fuksas, ponai! Bent jau už “viršų” duos kokius penkiasdešimt tūkstančių! - aplinkinius tikino ponas Zdisius. - Man tai tas pat, kas ten antrasis finišavo - pas mane buvo vienintelė Palmė!..

- Jūs ką, galutinai su protu susipykote? - suirzęs paklausė jo Jurekas. - Kokie penkiasdešimt tūkstančių? Juk Palmė pagal statymus antroje vietoje po Lakšto buvo!

- Niekai! Beveik visi už Lakštą statė.

- Iš kur jie tą Lakštą atkapstė? Čia juk jokios prasmės nebuvo...

- Ropė jį išreklamavo.

- Tik pažiūrėk, kiek daug jie ten išmano! Pats Ropė už jį pinigus davė! O žirgas prieš pat finišą sustojo!

- Žokėjus kaip reikiant nejojo - štai ir viskas...

- O kas jam beliko? Pačiam vietoj žirgo prie finišo bėgti?..

- Man pasirodė, kad Cerberis vis dėlto šiek tiek aplenkė Flin-

tą, - tarė Monika Gonsovska. - Ar tai blogiau?

- Pirma, blogiau, o antra, tai dar nežinia, ar jis ją aplenkė. Mes iš čia finišą matome tarsi kampu, o tas žirgas, kuris bėga artimesniu taku, visuomet atrodo pirmas. Tikiuosi, kad pirma buvo Flinta. Pasižiūrėkime į monitorių.

- Nusiraminkite, Flintą jau pakabino! - pranešė pulkininkas. - Trys-vienas.

- Ir kodėl jie to plikio Figato iki šiol neprispaudė... - piktai pradėjau aš.

- Na ir velnias! - tarė Marija. - Prisimeni, tau sakiau, jog, regis, aš "sienele" baiginėju? Tai štai, visai netgi ne "sienele"! Vieną žirgą pražiūrėjau! O juk kaip norėjau bent vieną jojimą pastebėti ramiai, jausdama visišką psichologinį komfortą!

- Kurį praleidai?

- Galiu tau prisipažinti. Septintuką. Nepasižiūrėjau, kai diktavau. Maniau, jog jojime iš viso šeši žirgai dalyvauja, o jų septynetas...

- Ir ką, dabar man reikia už šį septintuką "viršų" pastatyti, kad tavo laimėjimo bloga akimi nenužiūrėčiau? Bet juk jis vis tiek paskutinis finišuos!

- Tu mane nuraminai. Bet aš, ko gero, vis dėlto pastatysiu už jį papildomai...

- Sombrero! - tulžingai pareiškė Mecis. - Čia laimės Sombrero! Nagi, Bolekai!

- Sombrero! - džiaugsmingai pasigavo Zdisius. - Aš irgi taip manau. Sombrero arba Akacija...

- Kokia Akacija?! Ant jos juk Višniakas joja! Kaipgi, laimės tau Višniakas ant Akacijos, laukite!

- O man siūlė Darijų, - liūdnai pasakė ponas Edis. - Aš jau ir pats nežinau, už ką statyti. Kapulis pasakė, kad jis pirmas finišuos...

- O kaipgi Zamočekas? - užprotestavo pulkininkas. - Jūs tiktai pagalvokite, ką šnekate?! Juk čia ir takas, ir distancija kaip sykis Velinui!

- Meci, tu juk pats sakei, kad nugalės geriausieji! - piktai sušnabždėjau. - Šį Sombrero gali ant savo kvailos galvos užsimaukšlinti! Čia nieko, išskyrus Akaciją, ir būti negali! Iš kur, velniai rautų, pas tave tasai Sombrero atsirado?!

- Jį prilaikinėjo, - trumpai atsakė Mecis. - Gali laimėti Sombrero ir Akacija. Nagi, Bolekai!

Atsisukau į Moniką Gonsovską.

- Skubiai po doku! - griežtai sukomandavau. - Aš šiandien kojas ištiesiu nuo visų šių sąžiningų lenktynių! Pakvaišti galima! Dirstelėkite, vardan Dievo, į tą prakeiktą Sombrero!

Paskelbė išlošimą, kuris pasirodė ganėtinai padorus - dėl to, kad visi statė už Lakštą. Už "eilę" davė keturiasdešimt tūkstančių, "viršus" nepateisino pono Zdisiaus lūkesčių - viso labo vienuolika tūkstančių vietoje jo išpranašautų penkiasdešimties.

- Tripletus vis tiek kitaip skaičiuoja! - atkakliai pareiškė jis. - "Viršų" kas nors galėjo paskutiniu momentu pastatyti, o už tripletą, bent jau už antrąjį, daugiau paskirs!

- Tiek jau to, tegu trisdešimt duoda! - sutiko Marija. - Dėl manęs, nors ir milijonus gali duoti, jeigu tik dabar Voicekovskis nelaimės.

- Atsipeikėk! Neįmanomas dalykas, kad Kelmutį būtų trejus metus iš eilės prilaikinėję. Tai ketvirtos grupės žirgas!

- Bet jis nedaug sveria.

- Tačiau ant jo mokinys Leiba joja! Nežinau, ką visi likusieji turėtų tokio padaryti, kad mokinys Leiba ant Kelmučio šiame jojime į priekį išsiveržtų! Ir aš už jį "viršaus" statyti neketinu - jeigu nori, pati statyk! Kas ten pas judu su Meciu?

- Sombrero, Akacija ir Zamočekas. Už likusius dėl šventos ramybės savarankiškai pastačiau ir, žinoma, to bjaurybės nepastebėjau...

Monika Gonsovska po doku išsirinko Akaciją ir Sombrero. Jeigu ne gauta iš Mecio informacija, Sombrero mane galutinai pribaigtų. Jeigu jau tais žirgais, kuriuos visada prilaikydavo, pagaliau turi prajoti sąžiningai... Iki šiol ant šito Sombrero jodavo Rovkovičius, Valkata ir negabūs mokiniai, o šiandien - Bolekas Kujavskis... Iš tiesų žirgui atsirado geros galimybės! Taip, žirgus ši mergina išmano tiesiog nuostabiai - ir kokybę, ir formą įvertina iš pirmo žvilgsnio. Na gerai, tebūnie Akacija su Sombrero...

Prie Kelmučio aš nė pirštu neprisiliečiau, ir dėl to manęs vos širdies smūgis neištiko. Prakeiktas gyvulys pirmavo beveik iki finišo tiesiosios vidurio, o tribūnose pakilo laukinis staugimas. Po to jį vis dėlto aplenkė Sombrero, o niekšas Višniakas ant Akacijos išsiveržė į priekį pačiu paskutiniu momentu, pademonstruodamas tiesiog demonišką finišą. Iki šiol pas mane galas su galu suėjo tiesiog idealiai - žokėjai gerais žirgais jojo sąžiningai. Višniakas su favoritais daugiau kaip vieną kartą per sezoną niekada nelaimėdavo, o šiandien buvo pirmas, nors visas hipodromas, nepaisydamas jokių gandų, statė už Akaciją. Pas poną Zdisių kvintoje

nugalėjo jau trys žirgai, Jurekas išloše tripletą ir labai tikėjosi geros išmokos, kadangi dviejų pirmų laimėtojų tarp favoritų nebuvo. Marija išloše pusę su Meciu poroje pastatyto tripleto ir vieną asmeninį. Kol kas jiems išėjo ir kvinta, kurią įsismarkavęs ponas Zdisius vertino ne mažiau kaip milijardu. Monika Gonsovska man pranešė, kad už iki šiol lenktynėse išloštus pinigus rengiasi važiuoti į Londoną. Išsyk po pirmųjų laimėjimų ji persimetė prie kasos po penkiasdešimt tūkstančių, ir man kažkaip ne laiku toptelėjo galvon, kad ir aš galėjau padaryti tą patį. Mano triplete nugalėjo jau du žirgai. Pažvelgiau į ketvirtojo jojimo sudėtį: aštuoni dveigiai...

- Pirma grupė, o prizas šiaip sau, - pasakiau Marijai. - Sprendžiant iš to, kas čia dedasi, pirmasis turėtų finišuoti Bialas, kuris įprastoje situacijoje prilaikytų žirgą ir palauktų vardinio jojimo. Tačiau jis gali jį prilaikyti ir dėl kokių nors asmeninių paskatų. Namuose susirašiau, kas čia privalėtų nugalėti, bet dabar kažkaip niekuo nesu tikra...

- Man trejetukas išėjo.

- O Alyva? Aš dedu viltis į Ščiudlovskį. Kodėl į tą Zamočeką taip kabiniesi? Aš jį atmečiau.

- Tu jam jauti kompleksą, kažkokią įkyrią idėją. Už jį juk visi stato!

Dėl kompleksų ir įkyrių idėjų Marija buvo absoliučiai teisi. Jaučiau pasibjaurėjimą vien tiktai pačia mintimi statyti už Zamočeką ir žirgus iš Dvoinickio arklidės. Užtat man visuomet patiko Ščiudlovskis ir Vongrovskos arklidė. Mano gyvenimo nelaimė buvo ta, kad visuomet statydavau ne už tuos, kam visa širdimi troškau laimėjimo. Aš labai gerai spėdavau, bet statydavau labai idiotiškai. Štai ir šiame jojime, pavyzdžiui, buvau pasirinkusi Alyvą ir Bialą ant Inksto, o Zamočeką ant trejetuko ir favorito, aštuntuką - Vrublevskio Galeriją su Boleku Kujavskiu aš visiškai ignoravau.

- Pas tave tiktai vienas Zamočekas?

- Ne, turiu du žirgus - trejetuką ir aštuntuką.

- Vadinasi, jūs ir išlošite, kadangi pas mane tai jau tikrai viskas po perkūnais nulėks. Nebent Bialas gerai prajotų. Meci, kurgi tu susiruošei?

- Ar aš privalau viešai skelbti tokius dalykus? Rengiuosi pasivaikščioti asmeniniais, netgi galima sakyti intymiais tikslais, ir apskritai koks tavo reikalas, kur aš einu? Galbūt aš dar ir pastatyti panorėsiu? O koks, tiesą sakant, reikalas?

- Ogi joks. Tiesiog privalau pasekti, kad tavęs iki pirmadienio nepritrenktų.

Mecis, kuris jau ėjo prie laiptų, staiga sustojo.

- O kaip antradienį?

- Antradienis manęs neliečia. Visi tikisi, kad pirmadienį tu pademonstruosi bent lašą sveikos nuovokos, taigi antradienis jau nebeturi jokios reikšmės. Palauk, aš irgi su tavimi eisiu...

- Man už galvos tualete laikyti tau neleisiu, tai jau atsiprašau!

- Bet tau tikrai galvoje kažkas negera dedasi...

Monika Gonsovska galutinai išvedė mane iš pusiausvyros, po doku išsirinkusi keturis žirgus - du, kuriuos aš vis dėlto įstačiau į tripletą, ir du, kuriuos atmečiau. Man teko statyti dar šešias "eiles". Ji pastatė tris, prie Galerijos ir Junioro pridėdama Inkstą. Inkstą ji laikė geriausiu žirgu jojime, bet aš pabandžiau ją apsaugoti nuo Bialo blogo įpročio laimėti tiktai prestižines lenktynes ir tas, už kurias apdovanodavo gerais prizais. Be to, esant galimybei, visa tai jis stengėsi išdarinėti su fuksais, taigi demonstruoti Inksto klasę dabar jam visiškai nebuvo dėl ko, jeigu dar norėjo ką nors su juo uždirbti.

Nugalėjo tie, kurie ir turėjo nugalėti - Zamočekas su Ščiudlovskiu. Išmokos už "eilę" buvo labai vidutiniškos, o mano tripletas, žinoma, sužlugo. Bialas finišavo ketvirtas, įkandin Kujavskio. Viskas ir toliau klojosi kaip iš natų.

Iki dienos pabaigos situacija nepasikeitė. Laimėdavo geriausi žirgai, kuriais ligi šiol jodavo labai įvairiai - pavyzdžiui, Marina, aukštos klasės kumelė, kuri buvo penkta derbio lenktynėse, viename iš jojimų staiga pasirodė kaip fuksas-monstras, ir jos netgi Mecis neatspėjo. Rovkovičius laimėjo su ja tarsi juokaudamas - tiesiog paleido ir nieko daugiau nebedarė. "Eilę" atspėjo tiktai Monika Gonsovska. Ponas Zdisius sėkmingai užbaigė kvintą, puolė į euforiją ir lengvai susitaikė su gautais aštuoniais milijonais užuot laukto milijardo. Finansiniai nusivylimai jo psichikos kažkodėl visiškai neveikė.

- Tu buvai teisi, - mąsliai pratarė Marija, kai pasibaigė paskutinis jojimas. - Judu su Meciu abudu buvote teisūs. Kažkas atsitiko, ir jie pradėjo joti sąžiningai...

Zaveičikas atsirado visiškai neoriginalioje vietoje, o būtent savo bute, užrakintame pačia papraščiausia užsitrenkiančia spyna. Jį surado valytoja, kuri reguliariai kartą per savaitę ateidavo sutvarkyti kambarius.

Jis gulėjo ant grindų prieškambaryje, gydytojo nuomone - nuo praėjusio šeštadienio. Valytoja ateidavo penktadieniais, o šį penktadienį, deja, pavėlavo ir pasirodė ne ryte, o jau po pietų. Be to, jai labai nepasisekė, kadangi, aptikusi negyvėlį, ji dar ilgai lakstė ieškodama to, kam galima būtų pranešti apie radinį. Pirmučiausiai ji pabandė informuoti kaimynus ir kiemsargį, bet nieko iš jų, kaip tyčia, nebuvo namuose. Pastovėjusi ant Zaveičiko buto slenksčio, ji taip ir neišdrįso peržengti lavono, kad galėtų pasiekti telefoną, todėl, kiek padvejojusi, patraukė ieškoti automato gatvėje. Paieškoms nesėkmingai praradusi beveik keturiasdešimt penkias minutes, pagaliau nusprendė asmeniškai pranešti apie įvykį artimiausioje policijos nuovadoje, tačiau pasuko ne į tą pusę ir galų gale, jau būdama ties isterijos riba, vis dėlto sugebėjo susistabdyti pro šalį važiuojantį patrulio automobilį. Apie šeštą vakaro žinios pagaliau pasiekė reikalingą skyrių, o aš viską sužinojau tiktai šeštadienio vakarą, sugrįžusi iš hipodromo.

Velionio automobilis bematant pavirto svarbiu įkalčiu ir šeštadienio rytą buvo dar kartą kruopščiai ištyrinėtas. Taip pat buvo rastas vienintelis liudininkas, kuris matė, kaip Zaveičikas grįžinėjo į namus. Šis liudininkas pasirodė esąs kaimynas, kuris vedžiodamas savo šunį sutiko porelę vyriškių, ir vienas iš jų jam pasirodė girtas kaip pėdas, o kitas jį rūpestingai prilaikė. Jau buvo tamsu, taigi nė vieno iš tų dviejų kaimynas kaip reikiant neįžiūrėjo, bet girtasis jam pasirodė labai panašus į Zaveičiką, be to, jie ir išlipo iš Zaveičiko automobilio. Antrojo kaimynas nesiryžo atpažinti už jokias brangenybes.

Mašinos apžiūra davė kai kuriuos rezultatus. Pirma, pasisekė išsiaiškinti, kad šeimininką vežė ant užpakalinės sėdynės. Ant priekinės, už vairo, sėdėjo Monikos antklodė, į kurią veikiausiai buvo susisukęs kažkoks tipas su pirštinėmis ir švaria avalyne. Liko aiškiai matomi antklodės pėdsakai. Ant jos, savo ruožtu, turėjo likti to tipo pėdsakai, bet pati antklodė su tais pėdsakais dingo be jokio pėdsako.

Gydytojo nuomone, Zaveičiką pradžioje apsvaigino kažkokiomis dujomis, o paskui tiksliai ir meistriškai trinktelėjo per sprandą. Gana humaniška. Smogė jam jau bute, prieškambaryje, ir niekur nepervilko. Nusikalstamais tikslais panaudoto daikto nerasta, ir iš to sekė prielaida, kad apdairus žudikas pasiėmė jį su savimi.

- Juzis mano, ir aš jam visiškai pritariu, kad policija dabar paprasčiausiai privalo vaizduoti idiotus, - pasakė man Janušas. - Reikia simuliuoti neišmanėlišką ir nerangų tyrimą. Visiškai akivaiz-

du, kad už viso šio reikalo stovi kažkas labai nuovokus ir gerai užsikonspiravęs. Pėdsakų jis paskui save nepalieka, tad belieka vienintelė viltis, kad jis su panieka pasižiūrės į nevaisingus policijos veiksmus ir padarys kokią nors klaidą.

Pasiėmiau iš Janušo savo policijai paskolintą lenktynių archyvą ir kruopščiai patikrinau, ar viską sugrąžino.

- Na, per savaitę jums tikriausiai pavyko gana daug sužinoti? Žudiko kelnes kol kas galima palikti ramybėje, bet juk su kai kuo jūs pakalbėjote, kai ką apklausėte? Ir kaip?

- Ir panašu į tai, kad visi aplinkui visiškai įsitikinę, kad lenktynes reguliuoja Lomžos mafija, o tai, turint omeny itin primityvų mafijozinių tipų lygį, mažų mažiausiai yra keista. Jų intelektualinis nepakankamumas kiekvienam krinta į akis, ir kažkaip sunku patikėti visuotiniu įsitikinimu, kad jie atlieka vadovaujamą vaidmenį. Jie turi tiktai du elementarius dalykus: šiurkščią fizinę jėgą ir pinigus. Paklusnus gauna pinigus, nepaklusnus gauna į kaulus - metodas itin nesudėtingas...

- Tai jau taip, Einšteinu čia būti nereikia, - kritiškai sutikau. - O galbūt taip ir geriau - rezultatyviau. Tikiuosi, jūs paėmėte jų kelnių mėginius?

- Galiu tave užtikrinti, kad nė vienas iš jų po krūmus nelandžiojo. Kaip jie praleido aną šeštadienio rytą, mes žinome minutės tikslumu. O apskritai šie tipai tokių reikalų savomis rankomis nesprendžia, viską per parankinius atlieka. Kiekvienas iš likusiųjų klanų susideda iš trijų žmonių, ir tu veikiausiai žinai kur kas geriau negu mes...

- Sarnovskis, Bialas ir Višniakas - viena gauja, o antra - užsieniečiai - Valkata, Gluškinas ir dar vienas toks, dar tik šiemet atsirado, kaip jį ten... a, Babalijevas, bet jis joti nemoka. Visi tai žino. Individualiai veikia Zamočekas ir Rovkovičius, ir dar Ščiudlovskis, kad jisai kur nusprogtų! Visą laiką už jį statau, o jis pirmas nefinišuoja! Mokiniai visame šiame reikale dalyvauja tiktai kartkartėmis... Aha, prisiminiau! Jums labai galėtų praversti toks Vorkovskis.

- Vorkovskis? Kodėl gi?

- Nuėmė jį, daugiau jis nebejoja, užtat vaikšto ir visiems, kurie netingi klausytis, verkšlena, kaip jis leidosi įkalbamas už kažkokius niekingus penkis milijonus ir tuo visą savo karjerą pražudė. Iki paaiškinimo jam buvo belikę laimėti tiktai vieną jojimą, ir jis neketino šių pinigų imti, norėjo pirmas finišuoti, bet jam per jėgą juos įkišo, ir nepasisekė - techninė komisija staiga netikėtai nu-

sprendė praregėti. Višniako, kuris aiškų favoritą prilaikė, jie, matote, nepastebėjo, o Vorkovskį beregint užfiksavo ir iki sezono pabaigos nuėmė. Iš nusivylimo ir veikiamas kaitinamųjų gėrimų tikriausiai jis galėtų daugiau nei kiti papasakoti.

- O anksčiau šito pranešti negalėjai?

- Maniau, jūs patys iki jo prisikasite. Be to, tiesą sakant, aš jį visiškai buvau pamiršusi. O Malinovskis ką šneka?

- Koks Malinovskis?

- Ak... atsiprašau! Jis juk visai ne Malinovskis! Tai Mecis su Marija jį taip pakrikštijo, kad pernelyg dažnai tikros pavardės liežuviu nereikėtų valkioti - vis dėlto jis gana žinoma asmenybė ir užima aukštas pareigas. Bet tikras arklininkas.

Prisiminiau tikrąją Malinovskio pavardę. Janušas kažkaip keistai į mane pasižiūrėjo.

- Tu ką, iki šiol nesupratai, kad Bazilio reikia ieškoti būtent aukščiausiose sferose? Nesupranti, kad jūsų Malinovskis labai gerai šiam vaidmeniui tinka?

- Galbūt ir tinka, bet tai tikrai ne jis. Jis pernelyg gerai visiems matomas, į akis krinta. Be to, Malinovskis - padorus žmogus, o ne kokia nors kiaulė! Jis daug žino, bet galbūt turi tokį įprotį - sakyti ne viską, kas jam žinoma.

- O dėl įpročio gali būti rami. Gerai, Vorkovskis... Juo irgi užsiims. O tu įdėmiau įsižiūrėk, kas ten toliau dėsis...

- Niekai visa tai! - nesutikdama pertraukiau. - Aš manau, kad Zaveičikas ir yra toji ilgai laukta Bazilio klaida! Juk turėjo bent kas nors matyti Zaveičiką anksčiau už tą jo kaimyną. Juk jis su kuo nors šnekėjosi, kažkur važiavo. Kaip mafijozai laiką leido jūs viską suskaičiavote minutės tikslumu, o kaip Zaveičikas - ne?

- Mafijozai kol kas gyvi... Bet apie Zaveičiką, suprantama, mes irgi šį tą žinome. Žinoma, kad iš žirgų lenktynių jis išvažiavo po šeštojo jojimo ir baisiai kažkur skubėjo. Na jau gerai, aš tau viską pasakysiu. Kol kas dar anksti tvirtinti, kad Bazilis galėjo prikišti nagus prie Zaveičiko nužudymo, tai galėjo būti pats įprasčiausias apiplėšimas. Zaveičikas išlošė lenktynėse, jis su savimi turėjo mažiausiai penkiolika milijonų, kadangi be skatiko kišenėje į hipodromą jis tikrai nevažiavo. O pas jį nerado nieko - tiktai tuščią piniginę. Kas nors galėjo matyti, kaip jis iš kasos pinigus gauna, ir pasinaudoti proga. Mes kol kas nežinome, kokiomis aplinkybėmis jisai jį dujomis apkvaitino - tai galėjo būti koks nors jo pažįstamas, kuris valiojo prieiti prie jo arčiau, taip, kad auka nieko neįtartų. O gal jis nė neketino Zaveičiko žudyti, tiktai norėjo apsvaiginti ir

apiplėšti, kol tas gulėjo dujomis apnuodytas, o paskui kaip nors išsisukti - įtikinti, kad jis su Zaveičiku dar prieš tai atsisveikino ir taip toliau. Tokios galimybės kol kas irgi nevalia atmesti.

- Palūkėk. Bet juk Zaveičikas atsivežė į žirgų lenktynes merginą ir paprasčiausiai chamiškai ją ten paliko...

- Vadinasi, turėjo atsirasti kokia nors svarbi priežastis, dėl kurios jis taip skubotai išlėkė. Galbūt jis rengėsi sugrįžti, pavyzdžiui, po valandos?..

- Gal prisiminė kokį nors reikalą. O gal rengė sau alibi. Jis vienas iš hipodromo išvažiavo?

- Ne, su kažkokiu tipu.

- Koks nors pažįstamas galėjo paprašyti Zaveičiko pametėti jį iki taksi stotelės - taip pasitaiko. O kas tai buvo?

- Kol kas nežinome. Ten kažkas siaubinga dedasi - visi vienas kitą iš veido pažįsta ir beveik nieko pavarde. Kiek man žinoma, šiandien to tipo hipodrome nebuvo, ir niekas jo pirštu parodyti negalėjo.

- O kur jis į mašiną įsėdo? Jiedu drauge stovėjimo aikštelėje susėdo?

- Ne, iš aikštelės Zaveičikas išvažiavo vienas, o keleivį paėmė prie pagrindinio įėjimo į tribūnas, šalia tokio apskrito paviljono.

- Tuomet kitas reikalas. Vadinasi, jis nieko iki taksi stotelės nepavežėjo. Jis paėmė tą tipą atsitiktinai, o išvažiavo pats sau vienas, savanoriškai, palikęs Moniką Gonsovską likimo valiai. Nesuprantu, kaip jūsų darbuotojai jį pametė? Juk jį sekė - taip pat, kaip ir visus likusius, kurie išlošė tripletą...

- Sekė, ir būtent todėl žinoma, kada jis išvažiavo. Stigo žmonių kiekvienam uodegą prikabinti, todėl apsiribojo nustatydami, kas jis toks, sužinojo pavardę ir adresą, o visa kita atidėjo vėlesniam laikui. Na, o paskui jis pranyko.

- Malonėkite visa tai išsiaiškinti! - ryžtingai pareikalavau. - Pirma, man tiesiog klaikiai įdomu, antra, tai turėtų būti labai svarbu, esu tikra. Nė vienas tikras lošėjas, juo labiau tasai, kuriam taip pasisekė, neatsitrauks nuo lenktynių per patį vidurį, jeigu tam nebus itin rimtos priežasties...

Sekmadienis prasidėjo bjauriai jau nuo paties pirmojo jojimo. Miranda kategoriškai atsisakė žengti į starto gardą, ir po ketvirčio valandos sumaišties starto teisėjas pašalino ją iš varžybų. Turnike-

tas pražiopsojo startą ir bėgo vis lėčiau ir lėčiau, kol galų gale atsiliko puse rato. Techninė komisija pareiškė protestą ir eržilą diskvalifikavo, pripažindama jį atsilikusiu startuojant. Turint omeny, kad Verbai paskutiniu momentu uždraudė dalyvauti jojime, vietoje paskelbtų septynių žirgų jojime dalyvavo penki, ir prasidėjo maišalynė dėl statymų grąžinimo.

Hipodrome viešpatavo tiesiog neįtikėtina netvarka, minia plūstelėjo peržaidinėti tripletų. Statymų grąžinimas kaip visada visiems sukėlė sumišusius jausmus - vienu metu ir palengvėjimą, ir nusivylimą. Atsiskaitymo dalis, suprantama, iššyk smarkiai atsiliko. Antrasis ir trečiasis jojimai praėjo normaliai, jeigu neimsime domėn, kad nugalėjo absoliutūs, geležiniai favoritai.

- Na, kas tai per išmoka - du ir šimtas, du ir du šimtai?! - Ir už tripletą daugiau kaip penkių tūkstančių neduos...

- Keturi už keturis, - pataisė jį pulkininkas. - Jeigu ne grąžinimai, galbūt iki dešimties ištemptų, bet pirmajame jojime grąžino statymus už tris žirgus - dvejetuką, ketvertuką ir septintuką. Tai kokios čia gali būti išmokos...

- Išprotėti su jais galima! - pareiškiau pro langą į lenktynių trasą. - Stato už favoritus, favoritai laimi, tai ko kito, velniai rautų, čia dar galima laukti?! Atsitiktinių išmokų?! Tai jie plyšauja, kad juos apgaudinėja, tai jiems nepatinka, kad geriausi žirgai sąžiningai laimi! Liaukitės zirzti, nes mane per jus apopleksija trenks! Reikėjo nestatyti už Graciją ir nekvaršinti niekam galvos!

- Negalima buvo už Graciją nestatyti, kadangi jojime jinai geriausia, - pamokomu tonu tarė Mecis.

- Geriausia ar ne geriausia... - subambėjo suirzęs Jurekas. - O Formoza - kaip, ar toli buvo? Ji viena būtų išmoką pakėlusi, ir pas mane jinai buvo!

- O pas mane vieni grąžinimai, - liūdnai konstatavo Marija. - Nė vieno tripleto iš pirmojo jojimo, viską atgal grąžino. Mecis norėjo už Tarabaną pastatyti, bet aš užsispyriau, kad nieku gyvu...

- Užtat pas mus yra Braškelė, - pažvalino ją Mecis. - Nagi, Braškele! O dabar mes baiginėjame Demonu ir bent jau savo statymą atsilošime! Galbūt net keturis su puse duos!

- Demonas! Bet jis paprasčiausiai nenormalus! Pati matai, Sarnovskis čia - geležinis favoritas. Negali būti, kad Sarnovskis favoritu pirmasis finišuotų - yra vis dėlto riba tam, kas čia dedasi! Jis juk būtinai į priekį Višniaką praleis!

- Šiam atvejui mes dar turime Boleką.

- Joana, prilaikyk mane už rankų, - gailiai paprašė Marija. - Ar-

ba tegul kas nors man jas suriša. Nes aš jam galvą nusuksiu! Tik pažiūrėk. Ką čia jis man pridirbo! Žiūrėk. Žiūrėk!

Aš su pasibjaurėjimu pažvelgiau į šiandieninę jos programėlę, kurią ji kišo man po nosimi. Mažiausiai pusė skrituliukų, pabraukimų ir kitų ženklų buvo pažymėta Mecio flomasteriu. Kaip ir kada jis suspėjo visa tai pridirbti, tiesiog neįtikėtina, kadangi aš savo ranka įkišau jai šią programėlę į krepšį, po alaus buteliais.

- Juk sakiau, kad jam neduotum!..

- O aš jam daviau, ar ką? Ar tu iš proto išsikraustei? Aš ją paslėpiau ir sergėjau, ji apskritai pas mane gulėjo nė nesupjaustyta! O pradžioje net pamaniau, kad man paprasčiausiai akyse raibuliuoja!

Mecis šalimais piktdžiugiškai sukikeno. Ši istorija kartojosi reguliariai, metų metais, ir Marija kamavosi, bet kentė nežinodama, kaip su juo susidoroti. Paslaptingu būdu Mecis įsigudrindavo prisikasti iki jos programėlės kitai lenktynių dienai ir išrašinėdavo ją taip, kaip tiktai norėjo, pažymėdamas ten viską, už ką jis rengėsi statyti. Blogiau nieko negali būti, kadangi nėra pasaulyje lošėjo, kuriam tokie dalykai neveiktų psichikos. Nori to ar nenori, bet vis tiek apsiduodi svetimai įtaigai, ir aš net nesiimčiau suskaičiuoti, kiek Marija pralošė tripletų dėl šių Mecio intarpų. Aš ir prašiau, ir maldavau, ir bariausi su ja, kad geriau paslėptų nuo jo savo programėles, bet viskas perniek.

- Tik pažiūrėk! - su siaubu skundėsi ji dabar. - Prisiekiu tau, kad namuose iš krepšio ją lyg ir nepaliestą išsitraukiau, žiūriu - še tau kad nori! Kiekviename jojime koks nors idiotizmas! Aš pati nė pirštu šio pusgalvio Herkulio nepaliesčiau, o čia... štai! Aš galvą sau laužau - pas mane juk trys žirgai šiame jojime turėjo būti, o čia kažkokia idiotiška Sensacija apskritimu pažymėta, tai aš vietoj savo Džamiro už šią kretinišką Sensaciją ir pastatau, juo labiau kad jis man ir toliau du žirgus pripaišė! O koks rezultatas? Taip aš ir už Herkulį pastatyti galiu - nepasakyčiau, kad sąmoningai, o tiesiog per klaidą, jeigu šitos jo atžymos ne laiku man į akis paklius, kai kasoje numerius diktuosiu! Ne, vis dėlto aš jį kada nors užmušiu! Ir kaip jis įsigudrina?! Juk visą laiką programėles slepiu!..

Mecis toliau sau patenkintas kikeno. Marija galutinai puolė isterijon.

- Demonas su Trezoru! Bet juk tai tiesiog stebuklas, kad man čia pavyko bent jau Gustavą įstatyti! Demonas dar tiek to, o ką gi Trezoras su šiais dviem greta čia daro?! Juk čia, išskyrus Demoną su Gustavu, nieko kito ir būti negali! Ir kaip jis apskritai šį jo-

jimą įsivaizduoja?! Aš gi visiškai nieko nenutuokiau, kad šeštajame jojime už Braškelę pastačiau! Braškelė lysvėje turi augti, o ne lenktynėse lakstyti!

- Spausk, Braškele! - suklykė Mecis.

Jurekas pasisuko su kėde, pasižiūrėjo į juos ir, netaręs nė žodžio, daugiareikšmiškai pastukseno pirštu sau į smilkinį. Marija konvulsiškai stvėrė stiklinę su alumi, dalį jo išlaistydama ant savo tripletų ir tiesiai į mano rankinę, ir pagrasino Meciui kumščiu. Garsiakalbis paskelbė apgailėtinus išmokų dydžius už "eilę" trečiajame jojime. Kad paskaičiuos ir tripletus, nebuvo jokios vilties. Visos išmokos beviltiškai vėlavo. Aš atsistojau nusileisti žemyn bei pastatyti trečiajam jojimui ir išvydau Moniką Gonsovską. Ji ką tik pasirodė, išblyškusi ir labai susijaudinusi.

- Zaveičikas nebegyvas, - pareiškė be jokių įžangų, blokšdama ant kėdės savo rankinę. - Jūs jau žinote?

Aš patvirtindama linktelėjau nežinodama, ar šiuo atveju yra kokia nors prasmė reikšti jai savo užuojautą.

- Atrodo, kad jį apiplėšė. Ne atrodo, o visiškai tiksliai! Aš juk žinau, kad atvažiavo jis čia su pinigais, dar ir išlošė, o man pasakė, kad pas jį nieko nerado. Vakar tetulė visai į isteriją puolė - kažkoks košmaras. Šiandien man teko išpešinėti iš jos visų Zaveičiko pažįstamų sąrašą, todėl ir pavėlavau. Aš apskritai šiandien čia atvažiavau tiktai todėl, kad pati nieko nesusigaudau ir labai tikiuosi, kad galbūt jūs ką nors žinote?

Ji klausiamai pasižiūrėjo į mane. Aš sutrikau ir ūmai prisiminiau, kad man pirmiausia reikia saugoti Mecį. Jeigu Zaveičiko nėra tarp gyvųjų, tai Mecio gyvybė juo labiau, bent jau iki rytojaus ryto, tebelieka pavojuje. Užmečiau į jį akį. Mecis sėdėjo šalia Marijos, įsigilinęs į kuponus su tripletais, už kuriuos turėjo gauti grąžinamus pinigus. Už jo ant vienos iš kėdžių sėdėjo kažkoks įtartinos išvaizdos nepažįstamas vyras buku snukiu, kvailai įsispitrijęs į langą. Dėl viso pikto pasistengiau jį įsiminti kuo geriau, kad reikalui esant nesusipainiočiau jį apibūdindama.

- Stebėk Mecį, - priminiau Marijai ir pasisukau į Moniką. - Aš nieko nežinau. Pati tikiuosi bent šį tą iš jūsų sužinoti. Man tiktai aišku, kad jis išvažiavo iš čia po šeštojo jojimo ir pakeliui paėmė kažkokį žmogų prie paviljono. Kas tai galėjo būti? Koks nors pažįstamas?

- Be abejo, pažįstamas. Nieko svetimo jis niekuomet neimtų. Gal tai buvo Karčiakas?

- Kas tai per Karčiakas?

Mudu su Monika leidomės laiptais žemyn.

- Yra toks vienas - Zaveičiko pažįstamas. Žinau, kad jis irgi žirgų lenktynėse lankosi ir tą šeštadienį tikrai čia buvo - drauge su mumis atvažiavo, kadangi kaip sykis jo mašiną remontavo. Tai toks Zaveičiko pagalbininkas, kaip ir pasiuntinys. Aš su juo visiškai atsitiktinai susipažinau, pas tetą, kai jis kažką jai iš Zaveičiko atnešė. Teta vis sakydavo, kad Karčiakas atneš tą, padarys aną... Dabar jau nebeprisimenu, apie ką buvo kalbama. Apskritai tai jis pensijoje, nedirba - regis, jam su nugara kažkas negerai. Bet aš visiškai nesu įsitikinusi, kad jis būtent Karčiaką savo mašinon įsisodino...

- O policijai jūs apie šį Karčiaką sakėte?

- Žinoma. Aš jiems ištisą Zaveičiko pažįstamų sąrašą pateikiau. Suprantama, visų mano teta žinoti negali, bet aš ir taip stebiuosi, kad jinai tiek daug prisiminė. Man kyla toks įspūdis, kad Zaveičikas nuo jos nieko neslėpė. O paskutinę minutę jinai man dar šį tą pasakė... Ak, koks nuostabus žirgas! Tai favoritas?

Polonezas, ketvirtojo jojimo favoritas, ramiai vaikštinėjo po doku ir iš tiesų atrodė vertas visokiausių pagyrimų. Už jį statė daugiausia, o už jo pagal statymus ėjo Chimena ir Viola. Chimeną ir Violą Monika irgi gerai įvertino, atitrūko nuo Zaveičiko ir nusprendė pastatyti už tris-keturis ir tris-šešis - už Polonezą su abiem kumelėm. Mano įkalbinėjimams uždaryti trikampį jinai nepasidavė, o aš vis dėlto dėl viso pikto pastačiau keturi-šeši, vėl pamiršusi, kad rengiausi pakeisti kasą ir statyti brangiau.

- Tai ką jums teta paskutiniu momentu pasakė? - paklausiau jos, kai jau pakilome į viršų.

- Nežinau. Kažką keista... Zaveičikas lyg ir ketino ar bent jau tikėjosi... tačiau buvo nusiteikęs, kad greitai labai stambiai praturtės. Jis jai prieš dvi savaites apie tai pasakė. Kažkas įvyko arba jis paprasčiausiai sužinojo, kad už kažką turėtų gauti didelius pinigus. Ir tai kažkokiu būdu buvo susiję su žirgų lenktynėmis. Jinai man šiandien apie tai pasakė ir prisiminė tiktai todėl, kad aš kaip sykis į lenktynes ruošiausi.

- O isterija jai jau praėjo? - atsargiai pasidomėjau.

- Lyg ir praėjo. Tiesa, ji vis dar tebeverkia, bet tai ir gerai - ašaros nuima stresą.

- Kalbėti jinai gali?

- Taip, žinoma. Apie Zaveičiką ji pasirengusi nors ir visą laiką kalbėti, nes tiktai apie jį ir tegalvoja.

- Reikia, kad jinai tiksliau prisimintų, ką jisai jai pasakė. Asme-

niškai aš įtariu, jog, nors jį ir apiplėšė, ši žmogžudystė glaudžiai susijusi su čionykščiais hipodromo įvykiais. Policijoje, manau, nuo jūsų neslėpė, kad Zaveičiką nužudė?

- Ne, be abejo. Aš tai žinau...

- Ūmai aš staigiai atsisukau, akies krašteliu pastebėjusi, kad Marija liko viena ir įtartinas tipas, kuris sėdėjo užpakalyje, taip pat dingo.

- Kur Mecis?! - išsigandusi šūktelėjau.

- Nežinau, - atsakė Marija, vis dar bandydama vienas nuo kito atskirti alumi sulaistytus, sulipusius tripletus. - Tikriausiai kur nors nuėjo...

Aš pašokau iš vietos.

- Kur nuėjo?! Tu ką, visiškai sukvailiojai?! Juk tavęs prašiau jį stebėti! Zaveičiką jau nužudė, tai dabar dar ir Mecį pribaigs!..

- Kokį Zaveičiką?

- Koks skirtumas! Palik tuos savo popierius, vardan visa ko švento! Eime ieškoti Mecio!

Marija irgi pašoko. Mes nustūmėme į šalį savo vieton lendantį poną Edį, vos neišvertėme iš kojų Valdemaro, ir prie pat laiptų ant mūsų nusileido dangiška malonė - Mecis kaip tik kopė aukštyn.

- Kodėl tu man visą laiką bandai nervinį priepuolį įvaryti! - priekaištingai tarė Marija. - Štai juk dabar pasirodys, kad aš visus savo tripletus išmėčiau, jų juk ten visa šūsnis, o man už juos dar pinigus privalo grąžinti...

Sustojau palaukti Mecio. Įtartinas vyriškis buku snukiu lipo laiptais tiesiai už jo.

- Meci, - primygtinai pasakiau, - liaukis kvailioti, aš tavęs kaip žmogaus prašau! Sėskis ir nestatyk savo gyvybės pavojun, arba jau iškart pasakyk viską, ką žinai!

- Pradžioje man reikia viską suderinti su Malinovskiu, - atsakydamas ryžtingai pareiškė Mecis. - Nenumanau, ar tu žinai, kad jo visą savaitę nebuvo ir jis sugrįžo tiktai vakar vakare. Aš su juo jau susitariau dėl susitikimo. Taigi rytoj arba viską pasakysiu, arba ne.

- Jei nepasakysi, aš nusiplaunu rankas, ir tegul tave be manęs užmušinėja. Aš ant tavęs Honoratą užsiundysiu. O Marija vežios tave mašina, specialiai šiam tikslui atostogas pasiėmusi.

- Ne!!! Jau geriau viską pasakysiu! Rytoj viską pasakysiu ir dar nuo savęs pridursiu!

Įtartinas vyras buku snukiu atsisėdo į ankstesnę savo vietą. Šalia jo dviese ginčijosi dėl kažkokio straipsnio laikraštyje. Pulkinin-

kas įtikinėjo poną Sobeslavą, kad Kujavskis penktajame jojime nelaimės, Valdemaras dėstė technines automobilio apsaugos nuo vagių smulkmenas, primygtinai tikindamas, kad patikimesnio įrenginio už geležinę kabę ant pedalų dar niekas nesugalvojo. Prie stalelio už barjero kažkoks tipas nedavė ramybės Kapuliui, kad šis pasakytų jam savo nuomonę apie žirgus. Kapulis atsakinėjo taip, tarytum žodį "žirgas" apskritai girdėtų pirmą sykį gyvenime. Greta pono Edžio prisėdęs tipas laužėsi į seniai atidarytas duris, siaubingai įkyriai bambėdamas apie tai, iš kur randasi visa ši dezinformacija apie žirgus, kurią gauna lošėjai. Net paskutinis kretinas seniai galėjo susiprasti, kad niekas niekuomet viešai neprisipažins, jog žirgas tikrai gerai paruoštas, jeigu jis pats ketina už jį statyti, kadangi ir kvailiui aišku: už fuksą jis gaus kur kas daugiau nei už favoritą. Ponas Zdisius dalijosi su visais naujiena apie poną Marianą, kurį jis sutiko pašte, ir tasai buvo dėl kažko labai susijaudinęs - tikriausiai baimė prieš kelionę pagaliau nugalėjo, - kadangi ponas Marianas kaip tik rengėsi skristi į Prancūziją ir ketino ten pas kažkokius giminaičius bent jau metelius padirbėti...

Aš nusileidau į apačią, susiradau vyresnįjį komisarą Jarkovskį, papasakojau jam apie Karčiaką, išreiškiau savo asmeninę nuomonę, jog šį Karčiaką reikia surasti kaip įmanoma greičiau, ir išdėsčiau pasiūlymą, kad Jarkovskis galėtų nedelsiant susisiekti su kolegomis ir pranešti jiems šią sensacingą naujieną.

- Karčiakas? - kiek nustebęs perklausė jis. - Regis, mes jį žinom. Jis čia gana dažnai pasirodo - vis apie vieną bukmekerį sukinėjasi. Šiandien aš jo kol kas nemačiau, bet mes jį rasime, jūs nesijaudinkite...

Į viršų sugrįžau kaip sykis prieš jojimo pradžią.

Žirgai startavo, ir favoritas, Polonezas, iš karto pradėjo atsilikti. Akimirksniu tribūnose įsiviešpatavo kapų tyla, skambėjo tiktai balsas iš garsiakalbio.

- Nejaugi atsiliko startuodamas?.. - nepatikliai perklausė kažkuris iš lošėjų.

- Betgi ne, startavo visi vienodai, - atsakė Jurekas. - Jam kažkas atsitiko, netrukus pasitraukė iš distancijos.

- Nieko jam neatsitiko, paprasčiausiai prilaiko žirgą, niekšas! - sumurmėjo iki sielos gelmių sutrikęs ponas Edis. Ir tuomet visi aplinkui vienu metu suklego.

Dėl aplinkinių keliamo triukšmo garsiakalbio daugiau nebesigirdėjo, bet žirgai jau išėjo į finišo tiesiąją, ir veiksmo tęsinys toliau vyko visiems prieš akis. Chimena finišavo tako kraštu, Viola

bėgo būryje. Lyderis buvo Triasas, kuris lėkė tiesiog nuostabiai - praktikantas Dudkevičius su entuziazmu veržėsi pirmyn ir pralošė mažiau kaip per korpusą tiesiog finišo tiesiojoje. Polonezas baigė lenktynes paskutinis, atsilikęs nuo likusiųjų bemaž per dešimtį korpusų. Minia staugė ir švilpė.

- Gal geriau pasitraukime nuo lango, nes, neduok Dieve, dar vėl pradės svaidytis buteliais, - perspėjo Jurekas. - Chimena pas mane yra, bet jeigu šio Rovkovičiaus nenuims iki sezono pabaigos...

- Kodėl - buteliais? - netikėtai pasidomėjo Monika Gonsovska.

- Paprasčiausiai sykį taip jau buvo. Favoritai tuomet visi atkrito, pirmas finišavo kažkoks visiškai neįsivaizduojamas fuksas, ir liaudis tiesiog pašėlo. Visi staugė ir grasino kumščiais direktoriaus ložės pusėn. Persenęs ponas Šimonas, dabar jau miręs, prisiartino prie lango ir bandė gestais visiems parodyti, kad ir mes taip pat čia visi pralošėme, bet jo gestikuliaciją minia suprato kaip papildomą įžeidimą, ir į langus pradėjo skrieti buteliai nuo alaus. Stiklus sudaužė, bet, laimei, tuo metu visi buvo susibūrę priešais monitorių, ir savo vietose niekas nesėdėjo, antraip visas reikalas būtų pasibaigęs labai liūdnai. Minia plūstelėjo šturmu imti direktoriaus ložės duris, garsiakalbis desperatiškai šaukėsi pagalbon miliciją, o stipresnieji jau rinkosi sau patogesnes kėdes kautynėms. Bet šis kovinis pasirengimas pasirodė nereikalingas, nes maištas užgeso dar apačioje ir iki antrojo aukšto neatsirito, bet nuo to laiko techninė komisija demonstruoja tiesiog stebinantį minkštakūniškumą...

Tačiau šį kartą minia nusiramino greitai, kadangi komisija padavė protestą, ir pranešimas apie tai buvo iškabintas prie teisėjų bokštelio ir perduotas per garsiakalbį. Visi kurį laiką dar ginčijosi, aiškindamiesi, kas gi, tiesą sakant, pateikė protestą - ar komisija, ar žokėjus, nes Rovkovičius, pasitraukdamas nuo tako, pakėlė ranką.

- Jam atsitiko kažkas rimta, - spėjo Valdemaras. - Trinktelėjo jam, arba kas nors panašaus, kadangi startavo jie visi drauge, bet jisai išsyk pradėjo atsilikti.

- Niekas negalėjo su juo susidurti! - ryžtingai užprotestavo ponas Zdisius. - Aš visą laiką pro žiūronus stebėjau!

- Galbūt pavarža nutrūko?..

- Tuomet jis būtų nulipęs, o nesivilktų iki distancijos pabaigos!

- Betgi apsimeta jis! Specialiai žirgą prilaikė, o dabar bijo, kad jo nepašalintų...

- Kaipgi, bijos jis tau! Jūs ką, jų nepažįstate?!

- Ketvertuką pašalins!
- Tuomet bus Viola! Šeši-vienas!
- Šeši-vienas - juk tai ištisas kapitalas! - su įkvėpimu paskelbė ponas Zdisius.
- Šimtas milijonų - pašiepiamai pasakiau. - O kol kas pas mus keturi-šeši...
- Pas mane abu yra, - pastebėjo Jurekas. - Bet jeigu jau jie patys protestą padavė, ką nors turėtų padaryti. Įdomu, ką pašalins.
- Aš pralošiau... - stebėdamasi pasakė Monika Gonsovska. - Jūs buvote teisi, reikėjo trečiąją trikampio pusę sulošti, bet šiam eržilui aiškiai kažkas atsitiko. Atrodė taip, lyg jis staiga būtų užsimanęs miego. Gal nueisiu ir pasižiūrėsiu į jį iš arčiau...

Techninė komisija išsprendė klausimą gražiuoju - diskvalifikavo Polonezą, neatšaukdama paskutiniojo jojimo rezultatų. Išmintingam sprendimui publika visiškai pritarė. Statymų grąžinimas gelbėjo pinigus.

- Labai dėkui! - pastebėjo Marija. - Laimėjimus geriausiu atveju paskelbs tiktai poryt.
- Bet kvinta bus milžiniška! - tarė ponas Zdisius. - Už kvintą statymo negrąžina.
- Tai jau tikrai, - pritarė Valdemaras. - Bet kvintos apskritai nebus. O tiktai pažiūrėkite, kaip aš pradėjau! Turėjau netgi atsarginį, taigi trys žirgai praėjo, o šiame jojime, kad jį kur, atsarginis pas mane buvo šešetukas!
- Sakiau juk tau - pastatyk už ketvertuką! - prikišo jam ponas Sobeslavas.
- Sakėte, sakėte... Tokį sakymą galite žinot kur sau susikišti?.. Nenoriu prie žmonių nepadorių žodžių tarti, bet jūs ir apie vienetuką tą patį sakėte, o statyti apskritai už antrą numerį ketinote.
- Ir už “eilę” išmokos bus didžiulės!.. - vėl grįžo prie savo ponas Zdisius.
- Betgi liaukitės jūs, nes vietoje Valdemaro plūstis imsiu aš! - sudirgusi pagrasinau. - Kokia gali būti “eilė”?! Kur jūs čia matote “eilę”? Už Polonezą statymus grąžina, o visi už nugalėtoją tiktai su juo statė! Pas daugumą buvo Plonezas su Chimena ir šiek tiek su Viola, taigi už Chimeną ir mokėti nėra ką!..
- Štai pamatysite, kaip kokį dvidešimt tūkstančių duos!
- Tai jau taip, nebent dvidešimt tūkstančių ožkos spirų...
- Pas mus vėl grąžinimai, - pranešė Marija. - Iki šiol mes nė vieno tripleto nepralošėme. Meci, plėšk! Ne, palauk, vienas mūsų bilietas laimėjo - mes Chimena baigėme.

- Tripletas, kaipgi! Tai tas pat, kaip iš ožio uodegos - pianinas! - įtūžęs pareiškė Jurekas. - Be to, Polonezo pas mane apskritai nebuvo!

- Tai pas tave ir grąžinimų nėra?

- Štai būtent kad nėra. Aš visus favoritus iš anksto išmėčiau.

"Eilę" galų gale paskaičiavo - dvylika tūkstančių. Tripletų veikiausiai teks laukti iki amžiaus pabaigos. Aš sugriebiau Mecį už rankos ir nusitempiau jį apačion.

- Tavęs globojimas man jau visą gyvenimą baigia apnuodyti! Darysi tai, ką ir aš, kadangi man jau kantrybės stinga! Tai dėl tavęs statymo padaryti negaliu, tai trūkčioju besinervindama, kad tavęs, neduok Dieve, kur nors nepritrenktų!

Mecis nesipriešino. Panašus rūpestis jo gyvybe teikė jam nemenką pasitenkinimą. Penktas jojimas buvo prizinis - vardinės lenktynės, šeši žirgai. Visi statė tiktai už du - už Barnabą ir Stojaną, kitų tarytum čia ir nebuvo. Abu žirgai buvo tiek geresni už kitus, kad tiesiog negalėjo pralaimėti, o man net skruostikaulius traukė nuo minties, kad vėl teks statyti už favoritus. Mecis sumurmėjo kažką apie Bitiniją. Bet kad ir kaip aš troškau Bitinijos pergalės, aplenkti Barnabo ir Stojano ji niekaip negalėjo. Įprastoje situacijoje ir Sarnovskis, ir Bialas pasistengtų nesiveržti į priekį, kadangi prizas buvo tik šiaip sau, ne iš pačių svarbiausių, o meną prilaikinėti žirgus abu buvo įvaldę tiesiog aktoriškai, bet jeigu jau dėl nesuprantamų priežasčių visi staiga pradėjo joti sąžiningai, tai tikėtis, kad jie abu slėpsis už nugalėtojų nugarų, neteko.

Prieš sugrįždama į viršų, aš suspėjau Mecį pamesti - matyt, jis pradingo tuomet, kai stačiau už abu favoritus. Vyras buku snukiu visą laiką sukinėjosi šalia jo, ir tai mane dar labiau pergąsdino. Viską papasakojau Jarkovskiui ir užsipuoliau jį tūžmingai protestuodama, kad man užkrovė papildomas pareigas saugoti Mecį. Bet kurioje kitoje vietoje - prašau, galiu akių nuo jo nenuleisti, bet tiktai ne čia! Vyresnysis komisaras, sugebėjęs įsigilinti į mano skundų srautą, pasistengė mane nuraminti, jog Mecį ir be manęs visapusiškai saugo, ir pranyko minioje. Man nebeliko nieko kito, kaip tiktai sugrįžti į savo vietą ir laukti Dievo malonės.

Mecis sėdėjo savo vietoje. Dėl to pajutau tokį palengvėjimą, kad netgi nieko jam nepasakiau. Sugrįžo Monika Gonsovska.

- Aš jau viską žinau, - pareiškė ji. - Polonezui veikiausiai davė migdomųjų. Aš juk sakiau, kad jis man pasirodė mieguistas! Nenoriu girtis, bet tikrai apie žirgus išmanau - juos visą gyvenimą stebiu, ir kartais netgi kai ką apmąstau. Ir šiedu favoritai man ir-

gi kažkodėl nepatinka - išėjo po doku puikios formos ir tiesiog akyse gęsta. Jei būtų mano valia, juos pašalinčiau iš jojimo...

Tuo momentu garsiakalbis staiga atgijo ir pranešė, kad žirgai numeris antras, Stojanas, ir numeris ketvirtas, Barnabas, nuimami nuo jojimo budinčiojo veterinaro nurodymu. Pradžioje ložėje įsiviešpatavo tyla, o po to visi ūmai pašoko iš savo vietų. Iš visų pusių girdėjosi vienas vis tas pats klausimas: "Kada skambutis?"

Skambučio kol kas nebuvo, aš spėjau atgauti pinigus ir pastatyti tris "eiles" su Bitinija. Prie kasų užvirė tikras pragaras. Monika Gonsovska pasigyrė, kad prie tų dviejų pašalintų favoritų nė pirštu neprisilietė, o lošė išskirtinai tiktai už penkis-tris, Bitiniją su Delfinu. Pavydėjau jos sprendimo: ant Delfino jojo Kujavskis, ir jeigu būčiau turėjusi laiko pagalvoti, aš irgi būčiau pastačiusi tiktai už penkis-tris. Skorekas ant vienetuko man pasitikėjimo kažkaip nekėlė, o mokinys Miazga ant šešetuko apskritai jokių šansų neturėjo. Jo žirgas buvo geras, bet štai Miazga visiškai beviltiškas. Po to, kai nuo jojimo nuėmė favoritus, išskyrus Bitiniją su Kujavskiu, nieko kito nebeliko.

Bitinija laimėjo nesunkiai. Kujavskis finišavo iš karto po jos. Miazga buvo trečias, o Skorekas - paskutinis.

- Kas gi tai per košmariška diena! - supyko Valdemaras. - Jie jau paskelbė pirmąjį tripletą ar dar ne?

- Iš kur! Aš juk tau sakiau - rytoj pasakys, - suirzusi atsakė Marija.

- Tai tiesiog skandalas ir baisus idiotizmas, kad atsiskaitymo dalis skaičiuoja kaip atžagariomis rankomis! - karščiavosi Jurekas. - Na, yra pas mane Bitinija, ir kas iš to? Esant tokiems grąžinimams bus ne tripletas, o špyga taukuota! O mano kvinta ties Chimena nulūžo, kadangi aš už Violą stačiau!

- Koks puikus fuksas būtų buvusi Viola, bet kur tau - visi už ją statė! - tulžingai pastebėjo ponas Edis.

- O jūs nežinote, pone Valdekai, už ką tuodu nuėmė? - paklausė ponas Sobeslavas.

- Pasiligoję buvo...

- Ne pasiligoję, o dopingo gavę, - patikslino pulkininkas.

- Atvirkščiai, - tylutėliai paprieštaravo Monika Gonsovska. - Ne dopingo, o antidopingo...

Prie stalelio už barjero vis dar tebesėdėjo Kapulis su kažkokia vyriška kompanija, kurie vartojo vis spalvingesnę leksiką. Apskritai jeigu dėtumei taškus vietoje visų pasakymų, kurių ligi šiol nė viename žodyne nebuvo, jų pokalbyje geriausiu atveju išliktų vie-

nas žodis iš dvidešimties. Kapulis jau įsijungė į pokalbį ir vis aktyviau jame dalyvavo. Laikėsi jis kol kas dar neblogai, nors jau pradėjo atsipalaiduoti. Prie jų prisijungė Vrublevskis.

- Taip ir reikia! - nuožmiai pasakė jis.

- Kam reikia? - supyko vienas iš pašnekovų, po to iš daugmaž cenzūrinių žodžių jo kalboje liko vien tiktai būdvardžiai. Bendra pasisakymo prasmė buvo ta, kad jis paprasčiausiai išreiškė visuotinį nepasitenkinimą tuo, kas čia vyksta.

Vrublevskis buvo blaivas kaip krištolas.

- Užsičiaupk! - pasiūlė jis. - Asmeniškai man visa tai netgi labai patinka. Pasižiūrėsim, kas bus toliau.

Aš bematant suklusau ir pažvelgiau į programėlę. Mecis sugrįžo ir drėbėsi į savo kėdę sušukdamas: "Nagi, Braškele!". Braškelė buvo Vrublevskio arklidės kumelė, ant jos po daugelio mokinių ir žokėjų mėgėjų šiandien jojo Kujavskis. Nelaukdama, kol paskelbs išlošimus, puoliau laiptais žemyn.

- Jūs kažkur pradingote, o aš jums norėjau pasakyti, kad šiame jojime tik už vieną žirgą verta statyti, - pareiškė Monika Gonsovska, kai pagaliau, gavusi pinigus, atlikusi statymus ir įsitikinusi, kad Mecį prižiūri Marija, o jiedu abu stengiasi nužiūrėti, už ką stato Figatas, sugrįžau į viršų. - Už šeštąjį numerį, už Braškelę. Aš čia nieko negaliu suprasti, kadangi iš programėlės išeitų, kad ji dar niekuomet aukščiau penktos vietos nebuvo pakilusi, bet esu visiškai tikra, kad jinai čia geriausia iš visų ir puikios formos. Neblogai atrodo dar du - vienetukas ir dvejetukas, Siena ir Jurgeltas. Sienos čiurnos tiesiog nuostabios. Šįsyk trikampį vis dėlto uždariau, bet minimaliai, nebrangiai.

Puikiai žinodama savo kaprizingą lemtį, aš pastačiau už Braškelę su visais likusiais, ir mano įsitikinimas, kad Mecis pamišo, gerokai susilpnėjo. Mano tripletuose Braškelės nebuvo - viskas, už ką suspėjau pastatyti, dėl pašalintų žirgų turėjo būti grąžinta, o į kitus jojimus paprasčiausiai numojau ranka ir už nieką nestačiau. Už šią kumelę buvau pastačiusi dar ir "viršų" - dviems bilietams, nors jos dalyvavimas ankstesniuose jojimuose stovėjo man prieš akis, todėl, kad ir kaip stengiausi, niekaip nepajėgiau įsivaizduoti, kad Braškelė gali finišuoti pirma. Monikos išsakyta nuomonė man kai ką priminė.

- Galiu jums paaiškinti, koks čia reikalas. Tęsiasi nesuprantama sąžiningo jojimo gerais žirgais akcija. Kodėl šitai vyksta, niekas neįstengia perprasti, bet ne tai svarbiausia. Taip išeitų, kad Braškelę iki šiol iš visų jėgų prilaikydavo, bet šiandien jinai gali

ir pirma finišuoti...

- Nagi, Braškele! - azartiškai subliovė Mecis.

- Galbūt jau laikas jį į beprotnamį nukreipti? - išgąstingu kuždesiu paklausė Jurekas.

- Meci! - pasipiktinusiu tonu kreipėsi Marija. - Braškelė pas mus tiktai viename triplete, ir vienas bilietas su ja pas mane taip pat einamas, kadangi aš kaip visada viską supainiojau. Bet daugiau mes niekur jos neturime. Liaukis kvailiojęs, nes antraip aš vis dėlto padarysiu tau ką nors bloga!

- Spausk, Braškele! - atsakydamas krioktelėjo Mecis.

- Čia Deboras kabo! - pareiškė ponas Edis, kad visi girdėtų. - Glebovskis padarys dublį - šeštajame ir aštuntajame. Jis pats už save šimtą tripletų pastatė. O jis tikrai žino, ką daro...

- Boleko tarp lyderių nebus, - daugiareikšmiškai paskelbė Valdemaras. - Kur jau kur, o čia jam nėra jokių šansų, jis pats vakar taip sakė...

- Varyk, Braškele!

- Tiktai vienetukas, Viešpatie! Na, dar gali būti penktukas! - su įkvėpimu išpranašavo ponas Zdisius. - Nedaug sveria, o žirgai jauni, grynakraujai, ir svoris čia turi labai didelę reikšmę...

- Tūkstančio dviejų šimtų trasoje?!

- Betgi koks skirtumas! Aš jums sakau - vienas-penki finišuos!

- Jūs iš tiesų manote, kad Glebovskis šiaip sau, lyg niekur nieko paleis savo pinigėlius pavėjui?

- Paklausykite, apie ką jūs čia kalbate?! - suvaitojo Marija. - Čia nieko, išskyrus Dvoinickį, ir būti negali! Pentagonas - aukščiausios klasės eržilas!

- Bet šešiasdešimt kilogramų!..

- Na ir kas?! Tokioje distancijoje?!.

- Spausk, Braškele!!!

Žirgams, matyt, atsiliepė nervinė žiūrovų įtampa, kadangi nė vienas iš jų nenorėjo kaip priklauso eiti į starto aptvarą. Jie žengė atatupsti, sukosi šonu, bandė pasprukti į krūmus ir nusimesti raitelius. Galų gale du, Sieną ir Pentagoną, vis dėlto pavyko įvesti į boksus. Jurgeltas ir toliau atkakliai priešinosi.

- Užmaus jam pagaliau maišą ant snukio ar ne? - susijaudino ponas Edis. - Užmaut maišą ir viskas! Ko jie laukia?!

- Tegu jis ant savo galvos maišą užsimauna! - piktai sumurmėjo Marija.

- Valkata nulipo! Pats vienas bėgti rengiasi!

- Kacperskis irgi - vienas su kitu lenktynių bėgs! Už ką jūs sta-

tėte?

- Betgi galva į galvą finišuos...
- Sulindo! - šūktelėjo Jurekas.
- Kur tau! - paprieštaravau. - Antai vienas dar krūmuose... Kuris gi tai?.. Vrublevskis, Braškelė!
- Nagi, Braškele! - užsispyrė Mecis.
- Na, jeigu šitas vagišius laimės... - buvo bepradedanti niršti Marija.
- Tylia tu! - pertraukiau ją. - Jis gi tiesiai už mūsų sėdi!
- Na ir kas? Manai, jis to niekad negirdėjo?
- Girdėjo ar ne, o man jis netgi patinka...
- Na, jeigu žiūrėsi labai privačiai, jis man irgi aptinka, ir kas iš to...
- Deboras kabo!
- Ne Deboras, o Vongrovska!
- O aš jums sakau, kad čia Skiedra laimės...
- Pajudėjo! - riktelėjo Jurekas.
- Startas duotas, - palaikė jį ruporas. - Pirmoji Siena, antroje vietoje - Braškelė, trečias bėga Pentagonas...
- Braškelė į priekį išeina! - pranešė Jurekas.
- Spausk, Braškele!!! - kurtinamai suklykė Mecis.
- Varyk, Pentagonai!!! - energingai užprotestavo Marija.
- ...Jurgeltas paspartina greitį, Maliarija praranda jėgas, pirmauja Braškelė, antroje vietoje - Siena, į finišo tiesiąją pirma išeina Braškelė, už jos finišuoja Jurgeltas ir Deboras...
- Pirmyn, penktuk! Pirmyn, penktuk! - staugė ponas Edis.
- Nagi, Braškele!!! Nagi, Braškele!!! Nagi, Braškele!!!
- Braškelė, Siena, Jurgeltas, kova...
- Braškelė atsiplėšia!!! - suklykė Jurekas. - Tu tik pažiūrėk, ji laimės!!!
- Pirmyn, Deborai!!!
- Braškelė, Braškelė, Braškelė!!! - spiegė Mecis.

Vis dėlto jis išklykė tą savo Braškelę. Ji lengvai aplenkė visus likusius per tris korpusus, už jos snukis į snukį finišavo Jurgeltas ir Siena. Tik dabar staiga susidomėjau, už ką gi, tiesą sakant, žmonės statė šiame jojime? Galbūt pagaliau atsirado galimybė išlošti fuksą? Pasirodė, kad daugiausia statė už Deborą ir Sieną. Už Braškelę beveik niekas nestatė. Suprantama, antroje vietoje man būtų geriau Jurgeltas - juk už jį taip pat nestatė.

- Tasai garbanius statė du-šeši! - ūmai prisiminė Marija. - Taip pat ir vienas-šeši, bet pigiau. Su Braškele! O aš maniau, kad jie

abu sukvailiojo!!! Negaliu patikėti, kad ši Braškelė vis dėlto nugalėjo.

- O aš jums sakiau, kad pirmoji finišuos Braškelė, - švelniai prikišo jai Monika Gonsovska. - Čia taip lengva išlošti, šiose lenktynėse...

Mano maldos išimties tvarka šįsyk buvo išklausytos, ir antras pasirodė esąs Jurgeltas. Monika Gonsovska, pagal mano apytikrius paskaičiavimus, dabar galėjo sau leisti nukeliauti ne tik į Londoną, bet netgi į Australiją. Man jinai buvo nenuginčijamu įrodymu, kad pirmi finišuoja geriausi žirgai, ir be jokios apgaulės.

Garsiakalbis pagaliau paskelbė išlošimą už tripletus, pradėtus nuo pirmojo ir antrojo jojimo, ir visi draugiškai nusikvatojo. Už pirmąjį tripletą - šeši tūkstančiai su trupučiu, už antrąjį - dar mažiau - penki ir aštuoni šimtai. Trečiojo kol kas nepaskaičiavo, bet dėl grąžintų statymų už Polonezą, Stojaną ir Barnabą nebuvo prasmės net laukti. Tik Braškelė dar turėjo šansą šiek tiek pakelti laimėjimų sumą - už ją davė dvidešimt septynis tūkstančius už "viršų" ir beveik tiek pat už "eilę" - dvidešimt devynis su puse.

- Panašu, kad šiandien tai mano vienintelis laimėjimas, - melancholiškai pastebėjau. - Gerai, kad bent fuksas.

- Ir iš kur čia atsirado toji prakeikta Braškelė?.. - bambėjo susikrimtęs Jurekas. - Penkta, paskutinė, vėl penkta...

- Sparnai jai išdygo, - tulžingai pastebėjo pulkininkas.

- Kaipgi čia galima laimėti, jeigu jie taip tamsina... - skundėsi ponas Sobeslavas. - O kokį laiką jinai parodė! Ji juk kaip rekordininkė iš pirmosios grupės pralėkė...

Aš peržiūrėjau visą savo statistiką apie Braškelę ir stuktelėjau alkūne Marijai į šoną.

- Labiau už viską mane čia stebina talentai, pademonstruoti jaunosios kartos, - mąsliai pasakiau. - Ir kaip jie visa tai suorganizavo, kad niekas nieko nepastebėjo? Net nekalbu apie techninę komisiją, bet kad lošėjai neįtartų?! Kai žirgus prilaiko, šitai dar įmanoma pastebėti, ypač jei veikia nemokšiškai...

- Vadinasi, prilaikė sumaniai. Tu ką, ar nematai, kad čia labai gera idėja?! Mokinys blogai prajojo, o ko galima laukti iš tokios Jankovskos, iš Leibos, iš Soeckio? Prajojo blogai, visą laiką buvo uodegoje ir finiše nespurtavo. Tiktai taip, ir kitokio paaiškinimo aš čia nematau.

- Pas jus tripletuose jinai yra?

- Mes ja nepradėjome, bet ankstesniuose kol kas praeiname. Gal bent dešimt tūkstančių duos...

Prieš pačią lenktynių pabaigą dar suspėjo paskaičiuoti ir paskelbti kvintą - laimėjimas sudarė daugiau kaip aštuoniasdešimt milijonų. Tripletai buvo apgailėtini, kadangi po Braškelės pirmi finišavo absoliutūs favoritai, ir galų gale pats didžiausias laimėjimas vos viršijo keturiasdešimt tūkstančių. Aš atspėjau paskutinį tripletą, bet daugiau nei dvidešimties tūkstančių nesitikėjau. Prižiūrėti Mecį visiškai lioviausi po septintojo jojimo, kai pamačiau vyresnįjį komisarą Jarkovskį apie kažką konspiraciškai besišnabždantį su tuo vyriškiu buku snukiu, kuris man pasirodė labiausiai įtartinas...

- Ir kodėl gi taip? - pasidomėjo Janušas. - Kodėl taip pasidarė?

Aš raportavau jam apie situaciją jau šeštą valandą vakaro, kadangi lenktynės dėl blogo apšvietimo visada pasibaigdavo dar prieš nusileidžiant saulei. Po itin nervingos dienos labai tikėjausi bent jau vakarą praleisti tyliai ir ramiai.

- Jie nuėmė žirgus pirmajame, ketvirtajame ir penktajame jojimuose. Už nuimtus žirgus statymus grąžina, ir šį kartą grąžinimas buvo tiesiog kolosalus, kadangi nuėmė favoritus. Dėl viso šito taip išeina, tarsi apskritai niekas nieko nebūtų statęs - pinigų kasoje juk nėra. Tai pirma. O antra, atsiskaitymo dalis nuo šitų perskaičiavimų tiesiog iš proto kraustosi - juk tiek daug visko perskaičiuoti tenka. Kai aš išvažinėjau, jie dar buvo priešpaskutinio tripleto nepaskaičiavę, o jau paskutinio šiandien net laukti nebuvo prasmės.

- Mane labiau domina, iš kur staiga toks nuimtų žirgų derlius radosi.

- A... Na, sprendžiant iš to, ką sakė Monika, žirgams davė antidopingo - kažkokius lyg ir raminamus, lyg ir migdomuosius. Polonezas lenktynes pradėjo, bet išsikvėpė jau pačioje pradžioje, o paskui tikriausiai budintis veterinaras susidomėjo, kas čia dedasi, ir kitus du išgriebė jau po doku. Visiškai nenumanau, kas čia per reikalas ir kam tai šovė į galvą, bet, kaip ten būtų, idėja nauja.

- O po to daugiau nieko nenuėmė?

- Ne. Ir tai visai suprantama. Anuos žirgus nuėmė, ir po to nuo likusiųjų veterinaras nenuleido akių. Tuomet tapo visiškai aišku, kad daugiau toks pokštas nepavyks, tai kam kišti pirštus tarp durų? Bet kad ir kas tai padarė, jis pats iš to jokio pelno neturėjo.

- O su kuo galima pasikalbėti, norint apie viską sužinoti smulkiau?

- Geriausia su Jeremiašu. Jis veterinarijos gydyklai vadovauja - sąžiningiausias žmogus pasaulyje. Jau jis tai negali nežinoti, kas šiandien tokio ten atsitiko...

Suskambo telefonas. Aš netgi nepajudėjau iš vietos, nė kiek neabejojau, kad skambina Janušui. Bet pasirodė, jog kaip tik man.

- Ar gali atvažiuoti? - kažkokiu keistu balsu paklausė Marija. - Tiktai skubiai.

- Galiu. O koks reikalas?

- Pas mane čia Valdemaras sėdi su girtu Boleku, kuris tiesiog rauda. Aš tuosyk pamėginsiu jį kiek nors atgaivinti. Jie kažkokius neįtikėtinus dalykus čia šneka.

- Gerai, po ketvirčio valandos būsiu...

Aš aiškiai savęs kaip reikiant neįvertinau, ir pas Mariją atsiradau lygiai po dvylikos minučių. Už stalo sėdėjo Valdemaras, Bolekas Kujavskis ir kažkoks baisiai persigandęs apie šešiolikos metų vaikinas. Kujavskis buvo ne tiek girtas, kiek dėl kažko siaubingai prislėgtas.

- Na ir kur man reikėjo jį vežti, jeigu bijojo į namus grįžti? - sutrikęs teisinosi Valdemaras. - Į viešbutį? O galbūt į policiją? Suprantu, kad jis bijo, bet jeigu kalbėti nepanorės, aš pats pasakysiu, ką iš jo išgirdau. Aš jo vietoje dar ne taip virpėčiau...

Klausiamai pažvelgiau į Mariją, parodydama į berniuką.

- Tai Jančiakas, - paaiškino ji. - Jis pas Boleką dirba. Vrublevskio arklidėje.

- Ir taip pat bijo, - įsiterpė Valdemaras. - Visuotinė panika ir dantų griežimas. Na kaip, ar pats kalbėsi, ar man pradėti?

Kujavskis aiškiai bjaurėdamasis suvalgė griežinėlį citrinos ir užgėrė jį gurkšneliu kavos.

- Pradėk jau, pradėk, - sumurmėjo. - Kur jau man ten...

- Jokių "kur jau man", pone Bolekai! - ryžtingai pareiškiau. - Mes su jumis beveik dvidešimt metų pažįstami, ir jūs puikiai žinote, kad norėdama pakenkti aš jums neįkyrėčiau...

- Faktas, - sutiko Kujavskis, maktelėdamas galva.

- Ir visi mes puikiai žinome, kad kažkas čia negerai, tai pagaliau papasakokite mums viską žmoniškai, užtenka slėpti. Blogiau negu dabar vis tiek jau nebus. Tai koks gi reikalas?

- Jie ėmė maištauti, - su pasitenkinimu pastebėjo Valdemaras. - Po to, kai nužudė Derčiką. Visi šie mafijozai turi kažkokį bosą, tai žokėjai prieš jį sukilo ir dabar visi dreba iš baimės, kadangi jie mažučiai ir silpni...

- Karatė reikia užsiimti, - suirzusi pamokiau.

- Zamočekas užsiiminėja, - burbtelėjo Kujavskis. - Bet jis irgi bijo.

- O ar negalima viską papasakoti iš eilės ir, pageidautina, nuo pat pradžių?

- Ir jūs bematant mentams išduosite?

- Bolekai, nusiramink! Be mentų čia vis tiek neišsiversi, - patikino jį Marija.

- Ji teisi, pradžioje viską papasakok mums, o mes pagalvosime, kaip veikti toliau. Argi mes kada nors tave nuvylėme?

Kujavskis pasukinėjo galvą ir susiraukęs sužiaumojo dar vieną griežinėlį citrinos. Jančiakas, regis, pradėjo nusiraminti. Jis nieko nekalbėjo, bet žvilgsnis tapo kur kas sąmoningesnis. Valdemaras pastūmėjo arčiau puodelį su kava.

- Tai mano?.. Betgi ten ne viskas taip paprasta! Vienas dalykas Sarnovskis su Bialu, ir visiškai kitas - visi likusieji...

- Jontekas ir Tymekas iš lomžiečių ima - bet taip, tarsi malonę jiems darytų, - ūmai sukaupęs drąsą pertraukė jį Bolekas. - Mažiau kaip apie šešis milijonus ir kalbos negali būti. Kad ir kaip šie spaudė, kad ir kaip mygė - aklasis Liulekas vien tai ir darė, kad pirmyn ir atgal lakstydavo...

- Liulekas - tai Ropės arklininkas, - patikslino Valdemaras.

- Jisai jų tarpininkas ir ten turi kažkokius savo ryšius. Anie kaip įmanydami spaudė, o šie savo giesmę gieda - nors persiplėšk. O štai Gurgulį galima laikyti kad pribaigė - privertė paimti, tai dabar jį ilgam pašalino, iki kito sezono vidurio...

Tikra Gurgulio pavardė buvo Košmarskis, bet pravardė jam labai tiko. Sugalvojo ją, regis, Bialas, kuris dvejus metus jodinėjo Prancūzijoje. Gurgulis jau buvo vyresnysis mokinys ir iki paaukštinimo į praktikantus jam viso labo trūko dviejų pergalių, kai, papirktas Lomžos mafijos, jis sutiko prilaikyti žirgą, o techninė komisija kaip sykis dėl savo totalinio aklumo atsigriebė jį nubausdama - pagal pilną programą. Šis įvykis visai išlėkė iš mano atminties, kai Janušui apie nelaimingąjį Vorkovskį pasakojau, ir aš nusprendžiau vos tik jį sutikusi šią spragą užtaisyti. Kiek supratau, reikalo esmė buvo ta, kad mafija spaudė, o Sarnovskis su Bialu stengėsi spaudimui priešintis.

- O Derčikas jiems grasinti pradėjo, - po minutės pauzės tarė Bolekas ir vėl nutilo.

- Kad viską papasakos, taip? - paklausė Valdemaras. - Štai šito aš niekaip neįstengiu suprasti, kodėl staiga būtent Derčikas toks kalbus pasidarė ir ką tokio jis pamatė...

- Jis Sarnovskį Pyruose nugirdo, - neišlaikė Kujavskis. - Jie mašinoje kalbėjosi, o Derčikas priselino ir paskui visiems pasakojo apie tai, kad Jontekas sėdėjo ten su vienu tokiu tipu nuo Bazilio. Jis jo fizionomiją pažino ir mašinos numerį užsirašė, kadangi tasai kaip tik savo automobiliu atvažiavo...

- O ką, paprastai svetima važinėdavo?

- Atvažiuodavo su kuo nors kitu arba taksi...

- Bolekai, nesuk aplinkui, kalbėk taip, kad būtų aišku! - pareikalavo Marija. - Tai kas gi atsitiko, kai Derčiką pribaigė?

- Užsiutome mes, - atsakė Kujavskis su rūškanu ryžtu. - Na, sustreikavime, vadinasi... Niekas pinigų neima, ir visi joja taip, kaip žirgai išgali. Viskas, taškas! Praėjusį sekmadienį visi draugėn susirinkome, Tymekas su Jonteku visus sušaukė. Aš ten buvau, Adomas, Henekas, Enrikas, Tomašas, netgi Vladekas buvo - mafija juo labai pasikliovė, bet dabar ir jis tarytum prieš juos stojo. Taip niekas nebuvo susitaręs, kad mus dar imtų žudyti! Tegul daro, ką nori, bet mes su jais daugiau jokių reikalų neturėsime, čia ir kalbėti nėra apie ką: aklasis Liulekas vis muistėsi, kad tai neva ne jie, kad tai vis Bazilio darbas, bet kas iš to? Juo labiau! Juk tai Bazilis labiau už visus ir darė spaudimą - taip pat ir per lomžiečius, taip, labiausiai kaip sykis per juos... Užteks!

Mums viskas paaiškėjo.

- Todėl jie kitokiu būdu pabandė? - susiprotėjo Marija. - Neimate pinigų, tai mes jūsų žirgams - migdomųjų?

- Štai būtent! - patvirtino Bolekas ir truktelėjo smakrą Jančiako pusėn, kuris išsyk kažkaip smarkiai virptelėjo, prasižiojo, paskui vėl užsičiaupė, ir matėsi, kad jis paprasčiausiai nevalioja išspausti iš savęs nė vieno žodžio.

- Iš kurgi jūs juos paėmėte, pone Valdekai? - paklausiau aš.

- Boleką - hipodrome, jis jau spėjo prisisiurbti, ir buvo aišku, kad pats už vairo nesės. Tai manęs paprašė jį paimti, kadangi jis sėdėjo viršuje ir net nenorėjo išeiti. O šis pakeliui priklydo, šalia rytinių vartų. Iššoko iš krūmų ir ėmė mojuoti rankomis kaip vėjo malūnas. Sakė, kad jį persekioja, bet aš taip ir nesupratau, kas būtent.

- Kas tave vijosi?

- Aklasis Liulekas, - suvebleno Jančiakas. - Ir su juo kažkoks svetimas vyras. Kadangi aš... na... taigi...

Mums taip ir nepasisekė tuoj pat iš jo išgauti, kas tasai "taigi...". Jančiakas nutilo ir ėmė kalenti dantimis. Aš pamėginau apibendrinti tai, ką išgirdome.

- Vadinasi, Derčikas grasino papasakoti viską, ką žino, ir už tai jį nužudė. Tuomet žokėjai ėmė maištauti ir atsisakė bendradarbiauti su mafija, o mafija nusprendė išsiaiškinti tiesiogiai su žirgais...

- Ir kaip jie sugebėjo žirgus apnuodyti? - susidomėjo Valdemaras. - Arklidėje kas nors į nasrus įkišo?

- Tunelyje, - išspaudė Jančiakas. - Injekciją suleido.

- O tu iš kur žinai?

- Vienas vaikinukas, naujokas, iš Vongrovskos arklidės, rado švirkštą. Jis ėjo paskutinis ir manė, kad jo niekas nemato, o galbūt jis apskritai nieko negalvojo, bet aš tuo momentu kaip tik ten atsidūriau. Prie žirgo bėgau - Levkovičius jį vedė, nes man pilvą skaudėjo, todėl pavėlavau, o kai įlėkiau į tunelį, tai ir pamačiau, kaip tasai jį pakėlė ir kišenėje paslėpė. Ne iš karto paslėpė, iš pradžių rankoje pavartė. Ir aš šį vaikinuką žinau, bet daugiau niekas nežino, kad jis švirkštą nuo žemės pakėlė, ir jie norėjo, kad jiems pasakyčiau, bet aš ištrūkau ir pabėgau. Aš jo nė už ką neišduosiu!

Visai nesunkiai galėjau iš Vongrovskos sužinoti, koks naujokas pas ją dirba. Net jeigu naujokų būtų keli, rasti berniūkštį būtų paprasčiau nei paprasta, taigi prie Jančiako dėl to galima buvo nekibti. Svarbu kitkas - ką tasai naujokas su švirkštu padarė, juk ant jo turėjo likti pirštų atspaudai! Galų gale, norint įbesti žirgui į kaklą adatą, reikia tvirtai laikyti švirkštą rankoje, o pirštinių, kaip man žinoma, nė vienas iš šių vaikinų nedėvi. Taigi Vongrovskos naujokėlį būtinai reikia rasti kuo skubiau ir be jokio triukšmo...

- O ar žinai, kas išvedinėjo žirgus? - uždavė visiškai pagrįstą klausimą Valdemaras. - Kas ten buvo? Barnabą ir Stojaną? Iš Lipeckio ir Ezerniako arklidžių?

- Kur jau ten! - staiga netikėtai energingai atsakė Jančiakas. - Buvo visiškai ne taip! Nežinau, kas ten buvo iš Ezerniako, o Lipeckio Manekas bėgo tiesiai į mane, kažkas jo žirgą jau buvo paėmęs. O iš kur man žinoti kas? Ten kažkokia kaitalynė prasidėjo, kažkas rėkė, kad vieną žirgą reikia skubiai perkaustyti...

- Ir piktadarys pasinaudojo sąmyšiu... - užbaigė Marija. - Galbūt visą šią sumaištį specialiai tam ir surengė.

- Tą berniuką su švirkštu reikia gelbėti! Būtinai reikia iš ten išvežti!

- Bet jis jau paspruko...

- O gal jis apskritai jų parankinis buvo...

- Ir jiems būtų viskas pasisekę, jeigu ne Jeremiašas, - staiga prakalbo jau seniai tylėjęs Kujavskis. - Apskritai ši pamaina buvo ne jo, jis išėjo budėti už kitą. Liskevičius - tasai nebūtų nieko paste-

bėjęs, aklas vėpla, o jie nežinojo, kad vietoje jo Jeremiašas išeis. Jis jau pirmajame jojime suprato, o paskui specialiai vaikščiojo, sergėjo. Taigi mafijai paprasčiausiai nepasisekė.

- O tu, tiesą sakant, ko taip drebi? - paklausė Marija. - Jie jau prieš tave kėsinosi?

- O kaip tu manai? Pinigų niekas nebeima, susitarti nepavyksta, apnuodytus žirgus nuėmė, tai kas jiems beliko? Grasino primušti - bet taip, kad be ligoninės neapsieisiu, ir tasai trečiasis iš lomžiečių jau manęs tykojo. Aš jiems vos pats pirmas neįkliuvau, kadangi visi likusieji suspėjo anksčiau nusiplauti, o aniems jokio skirtumo, nuo ko pradėti. Rovkovičius irgi slapstosi - jis hipodromo tupykloje užsirakino, aš žinau.

- Bet dabar tikriausiai jau išėjo? - suabejojo Valdemaras.

- Veikiausiai. Jie juk įkandin manęs nusekė. Tai yra įkandin mūsų. Tikėjosi, kad aš pats už vairo sėsiu, ir prie mano mašinos lūkuriavo. Girtas ar negirtas, bet aš viską mačiau.

- Ir visus šiuos reikaliukus aklasis Liulekas prasukinėja? - paklausiau.

- Ne, Liulekas tiktai su Sarnovskiu ir Bialu. O likusiems ten toksai sulysėlis yra, kaip jį?.. Bartekas. Giminaitis!

- Kieno?

- Velniai jį žino! Argi kas nors prisipažins?

- Jeigu jau giminaitis, vadinasi laisvai po teritoriją šlaistosi...

- Bet jam pernelyg ir šlaistytis nereikia, nors vis dėlto šlaistosi. Jis visus reikaliukus dieną prieš lenktynes sutvarko, o paskui tiktai paskutiniu momentu galvą sukinėja ir linkčioja. Pinigus išsyk atneša.

- Ir kaip ligi šiol jo niekas iš ten neišgrūdo...

- Čerskis vieną kartą pabandė, tai jau kitą dieną jam skustuvą po kaklu pakišo.

- Kas?!

- Kas ten žino? Chuliganai. Tamsu buvo, veidų nesimatė. Po antro šėrimo jis namo iš arklidžių grįžinėjo. O kartais prie įvažiavimo vartų budi ten visokie... Kol budėtojas grandinę nuiminėja, jie jau prie tavo lango prišoka...

- Ar jūs galėtumėte šiuos tarpininkus pirštu nurodyti? - paklausiau. - O toliau tegu mentai su jais pasidarbuoja.

- Jeigu tik būtų garantija, kad juos pasodins, tai kodėl gi ir ne? - gaižiai sutiko Kujavskis. - O šiaip dar niekas iš proto neišsikraustė! Šiandien jis juos pirštu nurodys, o rytoj jį patį kojomis į priekį išneš! Jų daug, ir mes ne visus žinome.

- O jeigu diplomatiškai? Slapta! Viso personalo neišžudys, o niekas nežinos, kas ten ką įskundė! Juk taip kas nors atsitiktinis galėjo padaryti!

- Na, jeigu slapta, tuomet galima...

- O jus kas nors verčia atvirai, kitiems matant tai daryti?! - supyko Valdemaras. - Juk jūs patys juos dangstote, dėl savo pinigėlių būgštaujate!

- Palauk! Ten turi būti dar vienas toks... - staiga prisiminiau aš. - Jis lyg ir vienintelis, kuris galėjo matyti, su kuo Derčikas į krūmus patraukė. Niekas iš jūsų neprisipažino?

Kujavskis pakėlė galvą, pasižiūrėjo į mane ir suabejojo.

- Jeigu žinai, sakyk! - įsakė Marija. - Niekas iš mūsų neišduos, kad tai tu pasakei. Taip pat ir jis tylės, - jis linktelėjo Jančiako pusėn. - Ne kvailas juk - tame pačiame vežime sėdi.

- Tiktai vienas galėjo, - ryžosi Bolekas. - Iš mūsų arklidės... Pusę dienos vaikščiojo kaip nesavas, o paskui prisisiurbė iki žemės graibymo ir kitos dienos rytą pasiprašė atleidžiamas. Zeneku Albiniaku jį vadino. Regis, jis ketino pas saviškius į kaimą grįžti - kažkur netoli Groico, Laimė vadinasi. Tiksliai žinau, nes dėl šio pavadinimo jį dažnai paerzindavo - "ei tu, nelaime!" Jeigu kas ir matė, tai tiktai jis! Be jokios priežasties jis nebūtų nusiplovęs.

- O ar negalima buvo viską iškart mentams papasakoti?! - su priekaištu pratarė Valdemaras.

- Ir nukeliauti paskui Derčiką? - subliuvo Kujavskis. - Aš ir dabar nieko nesakyčiau, bet man gana! Juokas juokais, bet į kampą savęs užspeisti neleisime! Dabar mums nieko kito nebelieka, kaip tik pasiekti tą beždžionę ir taip jį nuskalbti, kad jis nuo mūsų visam laikui atstotų! Tai kažkoks aukštas pareigas einantis kiaulė, jo galimybės didelės, tiksliai žinau! Netgi iš veido jo niekas iš mūsiškių nepažįsta, tuo aš visai neabejoju!

Mudu su Marija susižvalgėme. Bazilį iš veido pažinojo Mecis, bet tiktai jis nežinojo, kuris - Bazilis! Galbūt rytoj kas nors paaiškės...

- Ir ką man su jais daryti? - susirūpinęs paklausė Valdemaras, parodydamas į Boleką ir Jančiaką. - Jų vienų paleisti negaliu, nes ką gali žinoti - tie niekšai juk galėjo ir paskui mane pasekti...

- Man reikia namo, - ryžtingai pareiškė Kujavskis. - Pametėk mane, o ten jau aš pats kaip nors susitvarkysiu. O jį geriausia būtų pas Jeremiašą nuvežti. Tegul užrakina jį veterinarijos gydykloje, - ten ant operacinio stalo galima puikiausiai išsimiegoti, - o rytoj rytą išleis. Jūs mums susitikimą su mentais suorganizuosite? Te-

gul tiktai ateina taip, kad niekas nesuprastų...

- Tuomet pas Jeremiašą! - sukomandavau. - Tai puiki idėja! Net jeigu kas nors ir pastebės pas jį mentus, pamanys, kad juos Jeremiašas iškvietė dėl istorijos su antidopingu. O šis tegu sėdi ten kamputyje ausis suglaudęs ir kaip įmanoma ilgiau niekam akyse nepasirodo! Pone Valdekai, tikiuosi, jūs sugebėsite su Jeremiašu susitarti?

- Jeigu jau ten važiuoju, tai žinoma, kad susitarsiu. Aš juos su Jeremiašu tiesiog iki gydyklos durų pristatysiu...

- Šitą Gurgulį, kurio pavardė šiaip jau yra Košmarskis, nuėmė, ir nuėmė taip, kad jis dar ir kito sezono pradžioje joti negalės, - raportavau aš dabar jau savo klausytojams - Janušui ir Juziui Voskiui. Tęsėsi tylus, ramus vakaras. - Jis gavo dvidešimt milijonų, ir aš tą vakarą puikiai prisimenu: pati tam snargliui su malonumu šonus išvelėčiau - tokį klasišką tripletą man sugadino! Žirgas buvo puikios formos, ir mėginimas jį sulaikyti aiškiai krito į akis, ir dar visi kalbėjo, kad beveik visa techninė komisija pati už jį statė. Diskvalifikacijai svarių priežasčių lyg ir nebuvo, štai jie jį kerštaudami iš piktumo ir nuėmė. Gurgulis sėdėjo tyliai iki to laiko, kol pinigai pasibaigė, o kai tiktai milijonai ištirpo, tuoj pat ir pradėjo raudoti į liemenę kiekvienam sutiktajam. Jis Rybinskio arklidėje dirba - toje pačioje kaip ir Bialas. Atgaila už padarytą nuodėmę sužydėjo jame sodria spalva ir, žiūrėk, pradės brandinti vaisius, taigi jis turėtų papasakoti viską, ką žino, ypač jei jam dar ir kokį stiklą pastatysi.

Juzis Volskis, iškviestas pas mane skubos tvarka, be magnetofono, naudojosi dar ir užrašų knygele. Aš mygau, kad jau iki ryto jis tiesiog privalo suformuluoti savo nuomonę ir konkretizuoti veiksmų planą, kad būtų galima maksimaliai pasinaudoti susiklosčiusia situacija. Juzis užsirašė į užrašų knygelę Košmarskio pavardę.

- Kur jis gyvena? Ar žinote adresą?

- Manau, kad bendrabutyje prie hipodromo. Beveik visi žokėjai ten gyvena. Ir Jančiakas taip pat. Todėl ir nesistebiu, kad jis nepanoro sugrįžti.

- O Jontekas - tai Sarnovskis? - pasitikslino Janušas. - Kodėl Jontekas?

- Tai tokia pravardė - kadangi jis mėgsta dainuoti “ošia eglės

ant aukštų kalnų", visai kaip kalnietis. Ir ne šiaip būdamas išgėręs, bet visiškai blaivas. Netgi visai neblogai jam pavyksta - pati kažkaip vieną kartą girdėjau.

- Ir jis kalbėjosi automobilyje su tuo, kaip jį ten, Bazilio patikėtiniu? Kieno automobilyje?

- To tipo automobilyje, aš juk sakiau! Sykį jis ten savo mažina atvažiavo, o Derčikas numerį užsirašė, na, o Bazilis, matyt, nusprendė, kad šitai jam labai pavojinga.

- O tasai Vongrovskos berniūkštis... Ar nežinote, kas jis toks?

- Visiškai nenumanau, juo labiau kad jis ten naujokas, bet kas trukdo jai paskambinti ir paklausti? Galite ir pats pas ją nuvažiuoti - ji gulasi miegoti vėlai.

- Problema ta, kad apklausas mes turime atlikti slaptai. Jie visi taip bijo, kad nė vienas nepasakys nė žodžio. Štai jeigu būtų tikri, kad jiems niekas negresia, tai viską su malonumu išklotų, vadinasi, reikia veikti nestandartiniais metodais, o visa tai labai vilkina bylą.

- Zamočekas nebijo, - priminiau jam. - Bolekas sako, kad labai palaiko jo karate įgūdžiai. Regis, tai tiesa - nepamenu, kad nors kartą būtų gavęs į kaulus, nors kaip nori, taip ir joja...

- Bendradarbiavimas su mafija visiškai savanorišku principu... Bet jis juo labiau nenorės kalbėti!

Suskambo telefonas. Šį sykį reikalavo jaunesniojo inspektoriaus Volskio. Matyt, aš jiems tikrai buvau labai svarbi informatorė, nes, padėjęs ragelį, jis išdėstė mums pokalbio turinį.

- Apsireiškė Karčiakas, Zaveičiko pažįstamas, - pranešė jis nustebęs. - Pats atėjo! Įdomu... Kaip supratau, jis ne iš tų, kurie be svarbios priežasties į policiją velkasi, o man pasakė, kad jis ne tik atėjo, bet dar ir veržiasi duoti parodymus. Tokią galimybę nuodėmė būtų praleisti, taigi aš važiuoju. Ar negalėtumėte man padėti? Dėl to Vongrovskos berniuko...

Su entuziazmu išreiškiau pasirengimą bendradarbiauti - mainais į informaciją apie Karčiaką, kadangi mane siaubingai sudomino tokio netikėto jo paklusnumo teisėsaugai priežastis. Iš Monikos Gonsovskos žodžių man pasirodė, kad šitas tipas balansuoja ant ploniausios ribos, skiriančios įstatymą nuo teisės pažeidimo. Veikiausiai jis išvažiavo iš hipodromo kartu su Zaveičiku, vadinasi, buvo paskutinis jį matęs gyvą. Paprastai toks liudininkas stengiasi nepakliūti policijai į akis, ir tiktai krištolinio sąžiningumo, neturintis jokių nuodėmių žmogus savanoriškai gali ateiti į policiją. O Karčiakas būtent taip ir pasielgė... Nuostabu!

Iš Agatos Vongrovskos išgavau visas žinias per dešimtį minučių.

- Turiu du naujokus, - pasakė ji. - Naujokai kaip naujokai... Jau kokias tris savaites dirba. Jola Kozlovska ir Martinekas Dalba. Norėčiau, kad jie pas mane liktų - abu darbštūs, ir žirgai juos myli.

- O kur jie gyvena? Bendrabutyje?

- Jola iš Varšuvos, ji gyvena namuose, o Martinekas, žinoma, bendrabutyje. O kas atsitiko?

Primeluoti jai devynias galybes man pasirodė nepadoru, todėl nusprendžiau bent iš dalies pasakyti teisybę.

- Šitiems dviems nieko neatsitiko. Bet policija visur ieško liudininkų ir tikisi, kad naujokai dar nespėjo įklimpti iki ausų į visus tuos sukčiavimus. Apie juos policija supaprastintais metodais klausinėja, taip pat prašo ir mano pagalbos kaip šiuo atveju.

- Jeigu jau prakalbome apie liudininkus... - pradėjo Vongrovska, bet suabejojo. - Tikiuosi, mūsų niekas nepasiklauso? Man atrodo, kad Zigmušas Osika irgi nori kažką pasakyti, tačiau negali - tarytum springsta žodžiais. O jis labai doras vaikinas... Nežinau, galbūt jūs paklausinėtumėt jo, bet tiktai taip, kad paskui jam nieko blogo nepadarytų...

Tai buvo labai vertinga informacija. Vongrovska puikiai suprato susidariusią situaciją kaip ir likusieji treneriai. Pamaniau, kad ant Zigmušo Osikos geriausia būtų mesti Moniką Gonsovską, bet neturėjau jos telefono numerio, o tetos pavardė kažkaip praslydo man pro ausis. Palaukite! O policija kam? Aš pažvelgiau į Janušą. Jis ramiai sau sėdėjo kėdėje, ir veikiausiai darė išvadas iš mano pokalbio, kadangi tuoj pat linktelėjo man galva.

- Regis, Osika - tasai vaikinukas, kuris labai jau nori tapti žokėjumi? Ir toji mergina, Gonsovska, pažįsta jį kone nuo gimimo?

- Nežinau, ar verta tau dėl manęs eikvoti savo nepaprastus telepatijos sugebėjimus, - kritiškai pastebėjau. - Ji turėtų būti pas tetą, duok man jos telefono numerį...

- O Zigmušas Osika dabar kaip sykis yra čia, pas mane, - po trejeto minučių pusiau pašnibždomis pasakė Monika Gonsovska. - Kaip gerai, kad man paskambinote! Aš juk neturiu jūsų telefono numerio ir vis laužau galvą, ką gi man daryti, o jūs tikriausiai žinote, kaip čia galima būtų pagelbėti... Tai juk tiesiog kažkoks košmaras! Ar negalėtumėte tuoj pat pas mane atvažiuoti? Nes aš bijau jį išgąsdinti...

- Ir tai turėjo būti tylus, ramus vakaras... - tariau padėjusi ragelį. - Aš visuomet netinkamu laiku susigalvoju kokią nors kvai-

lystę. Ką jiems reiškė visiems iš karto su manimi susitarti?! Nereikėtų tiek kartų šiais prakeiktais laiptais ropštis...

Kaip paaiškėjo, apie žirgų prilaikymą Zigmušo Osikos dar niekas neklausinėjo. Be abejo, jis žinojo apie sukčiavimus ir netgi su kaupu - didžiumą informacijos Osika gavo kaip tik iš Košmarskio, kuris pasirinko Zigmušą savo nuodėmklausiu ir visą savo tragediją su visomis smulkmenomis išraudojo šiam į liemenę. Zigmušas Osika aistringai siekė tapti žokėjumi, nusprendė jokių pinigų iš nieko neimti ir atkakliai veržtis pirmyn, į pergalę. Jis prisipažino, kad pastaruoju metu statydavo patsai už save - atsargiai, po penkiasdešimt, - ir netgi šiek tiek iš to praturtėjo, taigi dabar jam paprasčiau atsilaikyti, nors labai bijo ir nežino, ką daryti. Pas Moniką Gonsovską jis atėjo patarimo. O jeigu jau atsišaukė dar vienas pasitikėjimo vertas asmuo, tai yra aš, tai, ko gero, jis ir prie manęs gali viską papasakoti.

Tad štai, Derčikas turėjo kažkokias nuotraukas. Apie tai niekas nieko nežinojo. Zigmušas visiškai atsitiktinai tapo liudininku, kai jis jas rodė vienam tokiam tipui - tasai vyras tikrai buvo ne iš hipodromo, jis išėjo iš direkcijos, ir jiedu drauge nukulniavo į arklides pas Glebovskį, o ten Derčikas išsitraukė iš kišenės visą šūsnį ir parodė. Paskui padavė vieną nuotrauką vyriškiui, ir Osika nuosavomis ausimis girdėjo, kaip Derčikas pasakė: “Mažiausiai šimtas, nes antraip mentams išsiųsiu”, o tasai visas tiesiog pamėlynavo. Daugiau Zigmušas pasiklausyti nieko nevaliojo, kadangi jį pastebėjo. Derčikas jį užsipuolė, piktai krioktelėjo: “Ko tu čia trainiojiesi?!”. Osika apsimetė, kad ieško Leibos iš jų arklidės, bet jie už pakarpos išgrūdo vaikiną lauk. O šiaip jau, jeigu prisipažintų viską iki galo, tai jis netgi visai neatsitiktinai ten atsidūrė, kadangi specialiai stengėsi kai ką sužinoti, ir be viso kito dar išgirdo, - na, ne tiek išgirdo, kiek patsai susiprotėjo, - kad Ropės arklininkas liepė prieš lenktynes duoti žirgui vandens. Tai buvo Lauras, žirgas iš Čerskio arklidės, ir jojo juo Skorekas, - jis kaip sykis tuomet paskutinis finišavo, - ir arklininkas dėl to su vienu priędurniu iš Čerskio arklidės tarėsi, - Feleku jį vadina, kriminalinis ir girtuoklis. O svarbiausia, kad tuo metu pats Ropė šalia jų stovėjo, tarsi nesikišo ir kažkur į šalį žiūrėjo, bet negirdėti jis negalėjo! Zigmušas niekaip neįstengė suprasti, kam gi jam šito reikia, kadangi šiame jojime nebuvo nė vieno Ropės žirgo, - tiktai kitame vienas dalyvavo, ir tasai pralaimėjo, - bet paskui jam ūmai atėjo į galvą, kad Ropė kažkokius rimtus reikaliukus su svetimais žirgais prasukinėja, ir dabar jis net nežino, ką su visu tuo daryti... Jis ir tylėti

bijo, ir kalbėti taip pat bijo, nes jeigu net Derčiką nužudė, tai jį nužudyti jiems tolygu nusispjaut, ir apskritai visa tai jam siaubas kaip nepatinka. Jis nori joti ir nugalėti, o ne prilaikinėti žirgus ir dar tuo pat metu gyvybe rizikuoti, taigi tegul geriau dabar jam koks nors gudruolis pataria, ką daryti?

Monika Gonsovska klausėsi tarsi apdujusi ir su siaubu akyse. O Zigmušo viduje tarsi užtvanka nugriuvo, ir informacija plūstelėjo audringu srautu. Buvo toks Edis Sevka, jis irgi joti norėjo, bet jį tiktai ant kuino sodindavo, kadangi gerais žirgais pas Dvoinickį vienas Zamočekas joja, ir kažkaip vieną kartą pagaliau užsitarnavo sau žirgą - tris savaites kaip pasmerktasis plušo, už pusę arklidžių visus darbus nudirbo, ir Dvoinickis leido jam ant Flamingo sėsti. Štai tuomet Rovkovičius su Višniaku jį ir pribaigė. Be jokios abejonės, Flamingas jojime buvo pats geriausias, Edis su juo tikrai pirmasis finišuotų, bet tiedu jį nuo pat pirmos sekundės ėmė sergėti, neleido priekin išsiveržti, išstūmė į didįjį ratą, negana to, dar ir užspeitė. Dominika tuomet pirmoji finišavo, nors jai iki Flamingo - oi kaip toli! Bet visi likusieji taip pat ją priekin praleido, ir kai ji tiesiojoje jau beveik finišą pasiekė, Rovkovičius pradėjo ją vytis. Už "eilę" tuomet dvidešimt penkis davė, o už tripletą - daugiau kaip keturis milijonus. Edis Sevka su Flamingu buvo trečias, bet būtų užtekę tiktai jį paleisti, ir Višniaką su Čarlinka būtų sudorojęs nė nemirktelėdamas! Paskui iš jo dar ir Zamočekas pasijuokė: "Kur lendi, dramguži, tau tiktai ožkas melžti, jei nesupranti, kas pirmas jojime turi būti". Tai kaip čia joti? Kaip laimėti? Ir dar jis girdėjo, kaip apie Kovalskį pasakojo - kad susitarė prieš jį, ir per tris mėnesius nė karto jam neleido laimėti. Dabar jis daugiau nebejoja, tiktai treniruotėse. Tatarskis irgi jodinėti liovėsi, - toks Vrublevskio vaikinas, - jis šešis kartus laimėjo, o už septintąsias lenktynes jam porą davė, - tai yra du milijonus, - kad jis į priekį nelįstų. Jis paėmė, kadangi tąsyk jo žirgas buvo labai vidutinis, ir jam buvo tas pat, tai kodėl gi nepaimti? O taip jau išėjo, kad niekas normaliai nejojo, ir jis tik per stebuklą sugebėjo ne pirmas finišuoti. Net suprakaitavo, vargšelis! Siaubingai bijojo, kad jo nenuimtų, bet nieko, išsisuko, sugebėjo pasiaiškinti. Daugiau, sako, už nieką pasaulyje taip nedarys. Taigi ir nedaro - dabar visai nebejoja. Kujavskiui į visa tai nusispjaut, bet Kujavskis - žokėjus, ir Ropės arklininkas įsakinėti jam nedrįs, jis ką nori, tą ir daro, o štai Tatarskis - tasai bijo. Su tokiais vaikinais kaip jis šis Ropės arklininkas ką tiktai nori, tą ir išdarinėja, net kalbama, kad čia vadovauja netgi ne arklininkas, o patsai Ropė...

Gandai apie tai, jog Ropė, dar būdamas žokėjumi, visiems sukčiavimams hipodrome vadovavo, sklandė jau seniai. Ir Osika šitai tiktai patvirtino. Aš vis aštriau ėmiau jausti, kad šiuo atveju mano asmeninių jėgų ir galimybių vaisingam tyrimui aiškiai nepakanka. Nauji duomenys - Derčiko fotografijos, atviras šantažas, Ropė su savo arklininku, paslaptingas tipas iš pašalio, kuriam rodė nuotraukas, Zamočeko ryšiai su visu šiuo reikalu, vandeniu prigirdytas žirgas, Tatarskis, Lomžos mafija, Karčiakas... O Viešpatie! Ar ne per daug man vienai?! Su išgąsčiu suabejojau - ar sugebės čia susidoroti visa Varšuvos policija?

Zigmušas Osika žvelgė į mane su mirtinu ilgesiu akyse ir desperatiškai laukė instrukcijų. Jis išlindo iš bendrabučio pro langą ir atskuodė čia paslapčia, bet jam vis atrodo, kad kažkas jį seka. Ir jis nežino, ar jam sugrįžti, ar ne, ir kaip sugrįžti jis taip pat nežino... Ir iki šiol kaip nežinojo, taip ir nežino, ką daryti toliau?! O penktą ryto jam jau reikia eiti į darbą, ir apvilti nieko jis nenori, nes darbas jam - svarbiausias dalykas. Bet kaip vis dėlto gyventi toliau?

Idėja man gimė bematant - galbūt ir keista, tačiau bent jau nekenksminga. Paprašiau Monikos kokios nors skraistės. Skraistės ji neturėjo, užtat turėjo lietpaltį, o tiksliau - peleriną su gobtuvu. Dar pasiskolinau jos tetulės peruką - natūralios, tai yra žilos, spalvos. Osikai buvo paliepta darbe kol kas tylėti ir apsimesti patenkintam gyvenimu, o reikiamu momentu viską, nieko nenuslepiant papasakoti policijai. Reikiamą momentą, taip pat reikiamą vietą šlovingosios policijos atstovai pasistengs parinkti patys, panaudodami visą įmanomą atsargumą. O iki tol Osika privalo nuolat laikyti akis atmerktas, stebėti, kas dedasi aplinkui, ir nestatyti pavojun savo gyvybės ir sveikatos.

Monika buvo aukšta, o Zigmušas Osika žemo ūgio ir su jos pelerina jis atrodė kaip išskydusi juoda dėmė su šleifu. Iš po gobtuvo lindo žilos sruogos, Mudvi su Monika išvedėme jį už parankių, ir aš pati buvau pasirengusi prisiekti, kad tai jos tetulei staiga pablogėjo. Įtartinų asmenų, pasislėpusių kur nors netoliese, mes nepastebėjome, bet dėl viso pikto aš vis dėlto pasitikrinau, ar kas nors įkandin mūsų nevažiuoja. Zigmušas Osika išlipo ten, kur reikėjo, ir jau be pelerinos ir peruko atsidūrė bendrabučio teritorijoje. Mums beliko tiktai tikėtis, kad jis sugebėjo laimingai pasiekti savo lovą.

- Tai tiesiog pritrenkiama! - tarė Monika, kai mudvi su ja grįžinėjome atgalios. - Kokį ryšį su visu tuo gali turėti Zaveičikas?

Du nusikaltimai... Aš nieko nesuprantu. Kaip jūs manote, ar kas nors galės tai išnarplioti?

- Šiandien labai daug kas išlindo į dienos šviesą, - nuraminau ją. - Jūs tiktai niekam apie tai dėl viso pikto nepasakokite. O dabar aš viską labai skubiai pranešiu policijai, ir man pačiai siaubingai įdomu, kas iš viso šito galų gale išeis...

Tylus ramus vakaras baigėsi tuo, kad mylimas vyriškis išlėkė iš mano buto kaip kamštis iš šampano butelio - toks sensacingas jam pasirodė Derčiko nuotraukų faktas. Kad ir kaip ten būtų, į reikalą jis pasižiūrėjo su visu rimtumu. Bet galimybė pagaliau išgirsti tęsinį man atsirado tiktai pirmadienį.

Apie pietus Janušas pradėjo man karštai girti Jeremiašą.

- Koks supratingas vyras tasai veterinaras! - pagarbiai tarė jis. - Dar vakar vakare viską sutvarkė! Tą vaikiną, Jančiaką, jis iš tiesų užrakino veterinarijos gydykloje, o pats nuėjo į bendrabutį, rado ten Martiną Dalbą ir paėmė švirkštą. Jeremiašas apsimetė, neva iš jo kažkas pavogė spiritą, todėl jis visų iš eilės spinteles tikrina, taigi, mano manymu, niekas nė nesuprato, ko būtent jam reikėjo. Tik pamanyk - visą darbą už Juzį Volskį pats vienas atliko! O tasai Dalba švirkštą jam atidavė su aiškiu palengvėjimu ir viską papasakojo. O svarbiausia, vaikinas tvirtina, kad pažįsta tuodu, kurie vedė žirgus. Vienas iš jų numetė švirkštą ant žemės, o Dalba kaip tik jį ir pakėlė, o antrasis pasiėmė su savimi. Kol kas mes dar nežinome, ką tasai antrasis su savo švirkštu padarė - galėjo juk į ugnį kalvėje švystelėti - ir viso gero. Juk tai vienkartiniai švirkštai, plastmasiniai...

- Reikia paklausti kalvėje, ar nebuvo ten užėjęs koks nors pašalinis, - patariau aš.

- Buvo užėję septyni žmonės, tarp jų ir įtariamasis.

- Palauk! O kai Jeremiašas nuėjo į bendrabutį, Osika jau buvo ten ar ne? Valdemaras su Jančiaku nuvažiavo gerokai anksčiau. Ar spėjo Zigmušas sugrįžti?

- Ne. Jis grįžo kaip sykis skandalo metu. Jam viskas labai gerai pasisekė, kadangi ten ir be jo priežasčių barniams pakako: kažkokios merguželės, pora girtų, taigi Jeremiašas turėjo daug galimybių pasirinkti. Ir pasinaudojo jomis tiesiog aktoriškai! Švirkštas jau laboratorijoje. Galbūt ant jo kokie nors pėdsakai ir išliko. Šitas Dalba anaiptol ne kvailys ir detektyvus retsykiais paskaitinėja. Jis

stengėsi laikyti švirkštą už adatos, tiesa, nubraukė šiek tiek, kai kišo į kišenę, bet kas jam beliko daryti? Ir taip vaikinas pasielgė labai galvotai, juolab kad keldamas švirkštą jis apskritai nieko nenutuokė, koks čia reikalas.

- Supratingas vaikinas, - pagyriau ir nusprendžiau pakalbinti Vongrovską, kad jinai jį ant gero žirgo pasodintų.

- O dėl nuotraukų, kurios galėjo pasirodyti tiesiog neįkainojamu radiniu, reikalai prasti, - toliau kalbėjo Janušas be jokio mano spaudimo. - Derčikas buvo išsiskyręs ir gyveno iškart trijose vietose: tai pas tėvus, tai pas buvusią žmoną, kur buvo likusi dalis jo daiktų, tai pas savo naująją sužadėtinę. Kratas pradėjo dar vakar vakare. Dviejuose butuose nieko nerado, o trečiajame nėra šeimininkės. Ji dar praėjusią savaitę kažkur išvažiavo, bet mes dėl kratos jos nelauksime. Tiesa, būgštaujama, kad nuotraukas jis turėjo su savimi ir kaip tik rengėsi jas iškeisti į pinigus, o žudikas, be abejo, jas pasiėmė, tačiau galbūt nors juosta liko.

- Juostą Derčikas irgi galėjo su savimi pasiimti...

- Jis ką - tikrai buvo visiškas kretinas?

- Galbūt ir buvo. O ar jis bent jau fotoaparatą turėjo?

- Turėjo. Labai mažą, japonišką. Žmona sakė, kad jis jai kažką tokio rodė, bet tas daikčiukas labiau buvo panašus į portsigarą, ir per vidurį jame iš tiesų cigaretės gulėjo. Ji niekaip nevaliojo suprasti, ką jisai pliauškia - neva šiame niekutyje labai dideli pinigai paslėpti, ir ji dar pasigailės, kad su juo išsiskyrė... Tai buvo išsyk po skyrybų, dar praėjusiais metais.

- Neįsivaizduoju, kaip turi atrodyti tokio daikčiuko juostelė, bet tikriausiai ji irgi labai maža?

- Maždaug tokio pat didumo, kaip saugiklis automobilyje.

- Na, tuomet jis galėjo įsikišti ją, kur tiktai nori! Į makarono vamzdelį įbrukti! Net sunku suprasti, kaip tokį daikčiuką galima būtų suieškoti...

- Nelengva, suprantama...

- O patį aparatą jūs radote?

- Ne. Mes apie jį iš liudininkų žinome. Jis jį ne tiktai buvusiai žmonai rodė.

- Vadinasi, ir aparatas taip pat pradingo, ir apskritai reikalas beviltiškas. Ir žirgai Derčiko nemėgo...

- Ar tai turi kokį nors ryšį su byla?

- Jeigu jie būtų jį mėgę, Derčikas būtų galėjęs viską paslėpti kur nors arklidėje. O ten tiek daug galimybių...

- Nesijaudink, arklidėje mes paieškosime, nors veikiausiai tu

teisi... Belieka tikėtis, kad toji jo sužadėtinė ką nors įdomaus papasakos, kai atsiras. Bet kol kas ji absoliučiai nesugaunama.

- Betgi palik tu tą Derčiką ramybėje! Jis man tiktai nuobodulį kelia. Pasakok kitką.

- O kitko kol kas nėra. Pas Albiniaką į kaimą mūsų žmonės išvažiavo. Galbūt bent jį iš karto suras ir dar šiandien atsiveš, nors ką gali žinoti - o jeigu ir jis staiga kur nors prašapo.

- O Karčiakas?

- Aš kitais dalykais buvau užsiėmęs ir kol kas nežinau, ką jis ten prikalbėjo. Teks tau palūkėti iki vakaro.

- O Mecis?

- Mecis dabar kaip tik apklausinėjamas...

Karčiako parodymus man netgi leido perskaityti. Jis iš tikrųjų atėjo savanoriškai, kaip patsai prisipažino - iš baimės. Tikrai, iš žirgų lenktynių tuomet jis išvažiavo drauge su Zaveičiku. Jam kaip sykis tuo metu reikėjo pasiimti savo automobilį iš dirbtuvių - taip jau jis kvailai susitarė. Jis išbėgo pro vartus ir rengėsi pasigauti taksi, nors tokiu metu ši užmačia praktiškai buvo beviltiška, ir staiga išvydo važiuojantį Zaveičiką. Tuomet jis kone į važiuojamąją dalį iššoko, tad jį netgi norint nebuvo įmanoma apvažiuoti. Zaveičikas pristabdė, šūktelėjo, kad labai skuba, ir Karčiakas, jeigu galima taip pasakyti, per stebuklą suspėjo kone į riedančią mašiną įvirsti. Iškart po to Zaveičikas ūmai visiškai liovėsi skubėjęs, o paskui vėl pradėjo, ir Karčiakas suprato, kad jis paprasčiausiai stengiasi neatsilikti nuo kažkokios mašinos. Persekioja ją. Tai buvo "Mersedesas". Karčiakas ne pirmą dieną pasaulyje gyvena, taigi dėl viso pikto pasistengė įsiminti šio "Mersedeso" numerį - WAL 2214. Kas žino, ko ir kada gali prireikti?

Pakeliui Zaveičikas įsišnekėjo ir leido suprasti, kad tasai, sėdintis "Mersedese", važiuoja į kažkokį susitikimą. Karčiakas ne visai perprato, ar jis norėjo pasiekti tą, su kuriuo "Mersedeso" vairuotojas turi susitikti, ar paprasčiausiai rengėsi pasižiūrėti, kur jie susitiks. Iš Zaveičiko murmėjimo Karčiakas padarė išvadą, kad jį visiškai patenkintų vien tiktai adresas. Ir kelis kartus Zaveičikas labai aiškiai ir nedviprasmiškai leido suprasti, kad čia bręsta pats pelningiausias reikalas iš visų, kokie tiktai pasitaikė jo gyvenime. Karčiakas ir pats būtų buvęs ne prieš į šį reikalą įsijungti, bet labai jau jis skubėjo atsiimti iš remonto dirbtuvių savo automobilį, todėl išlipo prie sustojimo ties Dvorkovos kampu, ir jam belieka tiktai tikėtis, kad jį vežęs taksistas patvirtins visišką ir absoliutų jo nekaltumą. Išlaipinęs Karčiaką, Zaveičikas gyvas ir sveikas nuva-

žiavo toliau. Taksi, į kurį įsėdo Karčiakas, buvo raudonos spalvos "Polonezas", o pats taksistas - jaunas, gana apkūnus, trumpai pakirpta barzdele nuo ausies iki ausies, be to, jis turėjo slogą.

Paskui atsitiko taip, kad taksi, į kurį įsėdo Karčiakas, važiavo įkandin Zaveičiko. Remonto dirbtuvės buvo Saskos Kempe, "Mersedesas" aiškiai važiavo ta pačia kryptimi, o Zaveičikas - paskui jį. Abu automobiliai visą laiką šmėkšojo tiesiai priešais Karčiako nosį, ir jis susidomėjęs juos stebėjo. Argentinos gatvėje jis iš toli pastebėjo, kaip "Mersedesas" sustojo prie kažkokios vilos, o Zaveičikas - kiek tolėliau nuo jo. Daugiau jis nieko nežino, kadangi taksi nuvažiavo toliau, ir nors Karčiakas labai troško pamatyti pratęsimą, laiko tam jau nebeturėjo.

Savo automobilį jis pasiėmė po valandos ir netgi dar kartą pervažiavo Argentinos gatve, bet nei "Mersedeso", nei Zaveičiko ten jau nebebuvo, o sekmadienį iš pat ryto jis išvažiavo prie jūros, grįžo tiktai vakare, ir tuoj pat prisistatė į policiją, nes iš ponios Osinskos sužinojo, kad Zaveičiką nužudė. Jis, Karčiakas, koks jau yra, toks - galbūt prieš įstatymą ir ne krištolinio skaidrumo, bet su kruvinais darbais nieko bendra nenori turėti. Jeigu tiktai jis, Karčiakas, būtų bent numanęs, kas iš viso šito gali išeiti, jis būtinai būtų ištraukęs iš Zaveičiko kuo daugiau informacijos, bet manė, kad dar suspės...

"Mersedesas" WAL 2214 priklausė vienam tipui, kuris užsiėmė prekybos tarpininkavimu. Vadinosi jis Edmundu Harcapskiu, o gyveno Vilanove, taigi Saskos Kempas jam nebuvo pakeliui į namus. Karčiako nuomone, Zaveičikas šį tipą persekiojo, stengdamasis nepakliūti jam į akis, todėl laikėsi kiek tolėliau - taip, kad tarp jų nuolat būtų kokios nors kitos mašinos. Harcapskis kol kas savo nuomonės nepasakė, ir apklausti jo iki tam tikro laiko niekas neketino - nusprendė, kad bus protingiau pradžioje atidžiau į jį įsižiūrėti.

Beveik tuo pat metu man perdavė informaciją apie tai, kad Zeneką Albiniaką nesunkiai pasisekė rasti Laimės kaime, kur jis ašarodamas maldavo atvykusių policininkų nedelsiant jį areštuoti ir pasodinti už grotų. Taip, matė jis Derčiką, viskas teisinga - iš vienos pusės krūmų link kaip sykis ėjo jisai, o iš kitos kažkoks vyras, kurio Zenekas nepažįsta, bet fizionomiją įsiminė. Tiedu susitiko prie fontano ir toliau patraukė beveik drauge, tik Derčikas apsuko fontaną iš vidinės pusės, o tasai, antrasis, laikėsi arčiau krūmų, taigi jei Zenekas anksčiau jo fizionomijos nebūtų suspėjęs įžiūrėti, tai dabar netgi atpažinti nesugebėtų. Bet jis vis dėlto suspėjo ir galė-

tų jį parodyti, tačiau tik ne atvirai, nes antraip jis nuo visko atsiribos, apaks ir praras atmintį, kadangi jį jau perspėjo ir jis gali netgi pasakyti kas - toksai Stasikas iš Ropės arklidės, kurio pavardės jis nežinąs, pašnibždėjo jam į ausį, kad jeigu kas nors ims pravėrinėti žabtus, nesvarbu, kokia tema, Ježinekas šiuos žabtus užkimš amžiams. Ježinekas - tai Ropės arklininkas. Derčikui juk žabtus užkimšo, gali ir kitiems. Bet pats Ježinekas su Derčiko nužudymu nieko bendra neturėjo, nes tiedviem nuėjus į krūmus, jis buvo prie žirgų ir niekur nuo jų nesitraukė. O tasai, kuris nuėjo su Derčiku, atrodė labai įprastai, jo apibūdinti Zenekas negali, bet tasai tipas žirgų lenktynėse nuolat slankioja, kažkokius reikalus su bukmekeriais tvarko, ir visi čia jį hipodrome žino.

Jaunesnysis inspektorius Juzis Volskis neturėjo laiko vaikščioti į svečius, ir eilinio pranešimo sulaukiau iš Janušo, kuris atvirai smaginosi situacija.

- Policija pirmą kartą yra priversta pranešinėti apie visas tyrimo detales visiškai pašaliniam žmogui, - linksmai pareiškė jis. - Man duotas specialus nurodymas supažindinti tave su bylos detalėmis, ir tai mane labai džiugina, kadangi aš tau ir be šito nurodymo pernelyg daug išplepėjau. Juzis piktas, nes byla nejuda į priekį, bet juk jis negali susodinti už grotų viso hipodromo personalo, kad jie pagaliau suskiltų ir duotų parodymus. Apie visa tai, ką čia iš tavęs išgirdau, jie policijai nė žodžiu neprasitarė.

- Prie manęs su visais savo atvirumais jie irgi į eilę nesustojo. Apie kai ką atsitiktinai prasitarė, o visa kita, žinodama reikalo esmę, sugebėjau ir pati perprasti.

- Policijai jie kažkodėl visiškai apie nieką neprasitarė. Vienintelis Tadzis Lazarskis, tasai išgąsdintas berniūkštis, su mūsų pareigūnu taip artimai susidraugavo, kad vandeniu perliedamas neatskirtum, ir dabar viską jam pasakoja. Apie tą Albiniaką jis viską patvirtino...

- Palūkėk! - nutraukiau jį. - Iš administracijos pastato tuomet išeidinėjo Figatas su kažkokiu kitu tipu. Figatas neklysdamas pastatė už Derčiko žirgus ir apskritai lošia labai sumaniai. Jis žinojo apie antidopingą, atspėjo tripletą ir nenumatė vienintelio dalyko - kad staiga sukrus techninė komisija. Ką jūs apie tai manote? Jis irgi šioje aferoje įklimpęs?

- Įklimpęs, ir iki pat ausų. Mūsiškiai kol kas aplink jį suka. Tu, tikiuosi, supranti, kad čia viskas kaip migloje. Taip sėkmingai lošia todėl, kad įkvėpimas jį nuolat aplanko, ir pamėgink įrodyti, kad yra ne taip! Iš esmės visos šios lošimo machinacijos mus domina

tiktai kaip visų įvykių fonas ir dar, suprantama, kaip papildomos prielaidos sėkmingai užbaigti dviejų žmogžudysčių tyrimą. Du nusikaltimai - štai ant ko jie paslydo, ir dabar mes tikimės, kad technika pagelbės.

- Užsikabinote už Argentinos gatvės adreso?

- Ne tiktai. Galų gale Albiniakas vis dėlto prisipažino, - pradžioje ties šia vieta jis tiesiog užstrigdavo, - kad šitas pažįstamas ir veikiausiai Derčiko žudikas - dar ir Lomžos mafijos tarpininkas. O vaikiną vis dėlto teko uždaryti į kamerą, kadangi jis griežtai atsisakė išeiti iš policijos skyriaus. Netgi įkando policininkui į pirštą. Jis svajoja sėdėti iki to laiko, kol bus pasodinti visi likusieji, o jeigu pamėgins jį išgrūsti už durų, grasina nešti kudašių iš šalies į visas keturias puses. Panašu, kad pas mus jau ima šis tas ryškėti: atrodo, jog tasai, kurį matė Albiniakas - tai vis tasai pats tipas, kuris papirko verkšlenantį Gurgulį... ak, atsiprašau, Košmarskį, ir privertė jį tuomet žirgus prilaikyti. Išvaizdos apibūdinimas sutampa, ir mūsiškiai dabar jį visiems paslapčia rodo. Rybinskis Košmarskį mums pats savanoriškai išnuomojo - galima numanyti kodėl. Matyt, dauguma trenerių yra nusistatę prieš mafiją, ir jie tiktai džiaugsis, jeigu sukčiams prispaus uodegas. O tu kaip manai?

- Na, mažiausiai... palauk, leisk paskaičiuoti... Mažiausiai septyni... ne, aštuoni. Tai štai, mažiausiai aštuoni iš jų šios mafijos didžiai neapkenčia, tiktai prieš ją yra bejėgiai. Bet jeigu mafija staiga nugarmėtų pragaran ir paliktų juos ramybėje, jie iš džiaugsmo iki baltosios karštinės prisisiurbtų, nors žirgai alkoholio kvapo neapkenčia. Be abejo, Rybinskis labai tikisi - net yra pasiryžęs pats už Gurgulį arklides valyti, kad tiktai tyrimas šiuos niekšus išaiškintų...

- Prisivažinės šitas Gurgulis per savo gyvenimėlį, nes kur tik jo nevežioja - per visas knaipes, kur tie mafijozai susitikinėti gali.

- O Albiniakas su priklijuota barzdele galėtų su juo pamainomis padirbėti...

Šiaip jau norėjau tiktai pajuokauti , bet Janušas bematant stryktelėjo ant kojų.

- Žinai, tai idėja!.. Su nuosavu veidu jis nė už ką nevažiuos, bet jeigu jį pagrimuotume, tai galbūt sutiktų? Palauk, aš paskambinsiu!

Jaunesnysis inspektorius Volskis idėjai pritarė ir iškart pažadėjo nedelsiant iškrapštyti iš kameros į palaimingą visiško saugumo būseną nugrimzdusį ir saldžiai miegantį Albiniaką, priklijuoti jam papildomą plaukuotą sluoksnį ir išsiųsti pasivažinėti - taip, kad jo

ir Gurgulio maršrutai niekur nesusikirstų. Ir dar kartą nurodė man pasakoti visas tyrimo detales su visomis smulkiausiomis smulkmenomis, kadangi aš kartkartėmis būnu netgi labai naudinga.

Dar suspėjau pasakyti apie priešgaisrinę dalį Ožarove ir podraug sužinojau, kad ant švirkšto vis dėlto surastas pakankamai ryškus piršto atspaudas. Tiksliau sakant, pusė atspaudo, bet ir jo turėtų pakakti. Ir dabar hipodrome įvairiomis dingstimis palyginimui renkami visų iš eilės darbuotojų pirštų atspaudai.

- O tą Harcapskį iš "Mersedeso" tu pažįsti?

- Pirmą kartą girdžiu.

- O iš veido?

- Iš veido aš pažįstu tūkstančius žmonių, ir Harcapskį greičiausiai taip pat, jeigu jis žirgų lenktynėse buvoja. Ar turite jo nuotraukas?

Janušas nespėjo atsakyti, nes tuo momentu suskambo telefonas. Majoras Volskis. Man toptelėjo mintis, kad šios aferos žirgų lenktynėse dėka mano butas pavirto tikru policijos valdybos filialu. Ir kas gi atsitiks, jeigu staiga panorėsiu išeiti iš namų?

Majoras Volskis kaip sykis mandagiai pasidomėjo, ar negalėčiau išeiti iš namų, ir kuo skubiau. Esą ponas Harcapskis šiuo metu užsiėmęs kažkokiomis sąskaitomis banke Mazoveckos gatvėje, ir būtų neblogai ten į jį dirstelėti. Galbūt jį pažinčiau? Patrulinė mašina jau stovi prie laiptinės ir per dešimtį minučių pristatys mane į vietą, o poną Harcapskį pasistengs banke užlaikyti kuo ilgiau.

Pasakiau, kad sutinku, padėjau ragelį, ir telefonas vėl suskambėjo. Dabar skambino Marija.

- Po keturiasdešimt penkių minučių aš vykstu pas Mecį, mudu su juo taip susitarėme. Tu atvažiuosi?

- Žinoma. Bet aš būsiu be automobilio, užvažiuosiu pas tave, ir nuvyksime kartu. Pakeliui nusipirksime butelį vyno, ir aš galėsiu prisigerti.

- Na ir kiaulė esi! O kaipgi aš?

- Jeigu reikės, išsikviesime taksi, Mecis juk turi telefoną...

Janušas pasižiūrėjo pro langą ir pranešė, kad mašina tikrai jau atvažiavo. Ne visai tipiška policijai - žalias "Volvo". Dirbtinės barzdos pas mane po ranka nebuvo, taigi maskuotės klausimas atkrito savaime. Išlėkiau iš buto, pakeliui suspėdama nusikabinti nuo kabyklos pirmą pasitaikiusį apsiaustą.

Žaliasis "Volvo" vis dėlto pasirodė esąs tikras policijos automobilis ir kai mes privažiavome prie Sukilėlių aikštės, kažkam banke radijo siųstuvu pranešė, kad Harcapskį jau galima paleisti.

Jam žaibišku greičiu apiformino visus reikalingus popierius, ir prie įėjimo aš susidūriau su juo akis į akį. Jis ėjo durų link. Pažvelgiau į jį, jis - į mane, ir - kad aš vietoj prasmegčiau! - linktelėjo! Mašinaliai linktelėjau jam atsakydama su tokia apstulbusios išraiška, kad jis turėjo pamanyti, jog supainiojo mane su kuo nors iš pažįstamų. Bet aš nepuoselėjau jokių iliuzijų - jis nesupainiojo. Tose prakeiktose žirgų lenktynėse mane kažkodėl pažinojo kiekvienas šuo.

- Tas pats! - niūriai pareiškiau palaukusi, kol jis gerokai nutols.

- Tai yra kuris? - pasidomėjo seržantas iš patrulinio automobilio.

- Tasai, kuris su Figatu iš administracinio pastato išeidinėjo, o priešais juos išsigandęs Tadzis Lazarskis iššoko. Figatas tvirtina, kad tai visiškai pašalinis žmogus, bet aš juo nė kiek netikiu. Jis juk pažinojo Jeremiašą. Visa tai jūs majorui Volskiui perduokite, o mane prašyčiau pavėžėti iki Dvorkovos gatvės.

Atgalios važiavome žymiai lėčiau, pastovėdami transporto kamščiuose, taigi Marijos man laukti beveik neteko. Užėjau į prancūzų parduotuvę, nusipirkau vyno, ir mudvi su ja nuvažiavome pas Mecį.

Honorata sugrįžo namo vos prieš minutę iki mums atvažiuojant ir buvo ką tik pradėjusi dengti stalą.

- Paklausykite, Mecis vėl liepė jį pagerbti, - susirūpinusi pranešė ji. - Galbūt jo galvai po to smūgio visgi kas nors negerai? Man jis nieko nenori sakyti, bet taip užsispyrė, kad dėl viso pikto paėmiau butelį šampano...

- Pagerbimo kol kas palauksime - gėrimai dar neatšalo, - pasirūpino Mecis. - Galbūt jūs mane paskutinį kartą prieš mirtį susirinkote pagerbti, kadangi aš viską pasakiau! Bet mano ankstyvos mirties atveju svarbiausiu įtariamuoju laikykite Malinovskį! Išskyrus policiją, tiktai jis viską žino!

- Žino, kad tu viską pasakei, ar dar ką nors?! - pasidomėjau.

- Dar ką nors tai jis tikrai žino, bet jis užima aukštas valdininko pareigas, o jie visi įprato nebyliais apsimetinėti.

- Ką gi tu sakai? - nustebau. - O jis man taip patiko su munduru! Ir kaipgi aš nepasinaudojau proga?! Kartą gyvenime su aukšto rango asmenybe!

- Betgi kol kas lyg ir ne viskas prarasta? - kilniaširdiškai pasakė Honorata.

- Pernelyg vėlu. Tuo derėjo užsiimti, kai manęs niekas nemylėjo, o dabar - viskas! Tai ką tu papasakojai, Meci?

- Viską! Viską papasakojau! Įskundžiau draugus, išdaviau pažįstamus, aplojau priešus! Beje, ant šito stalo dar kai ko stinga - neškite priešus!

- Kokius priešus? - susidomėjo Marija.

- Kepenų ir virškinimo trakto priešus! Burokėliai ten kaip tik išsimarinavo, mažyčiai tokie, acte su svogūnais! Tiesiog palaima gomuriui ir stemplei! Įdomu, kas iš ko kilo - dangus iš gomurio ar atvirkščiai?*

- Na, nelygu, kas buvo pradžioje - anatomija ar gamta.

- Tu juk tarp mūsų esi gydytoja! Štai ir spręsk šią problemą!

- Betgi čia nėra ką spręsti, kadangi Dievas pradžioje sutvėrė pasaulį, o tik paskui kuoktelėjusį Adomą...

- Šampanas su burokėliais... - suabejojo Honorata. - Bet jeigu jis taip nori - prašom. Dar turiu vakarykščios bulvių košės, tiesa, ji jau bus padžiūvusi, taigi jos nesiūlau.

- O už ką mums tave pagerbinėti, Meci? Už visus šiuos įskundimus ir išdavystes? - pasitikslinau.

- Už pilietinę drąsą, - pataisė Mecis. - O galbūt ne tik už pilietinę... Kokių rūšių drąsos pas mus esama? Už visas iš karto galite, nes jeigu man snukio neaptalžys ar nepadarys dar ko nors blogiau, tai bus tiesiog stebuklų stebuklas.

- Gal galėtum kiek konkrečiau?

- Palūkėk dar. O tu irgi viską papasakosi?

- Papasakosiu, papasakosiu, tiktai iš pradžių tu. Aš galiu viską papasakoti tiktai patikimiems ir vertiems pasitikėjimo žmonėms, taigi privalau įsitikinti, kad tu visiškai patikimas ir vertas mano pasitikėjimo. Antraip teks tiktai jiems papasakoti, o tau užkimšti ausis.

- Na gerai. Į jūsų sveikatą!

- Tavo, Meci, tavo, - priminė Honorata. - Mes juk tave pagerbti susirinkome! Man juk kol kas kūno sužalojimai negresia.

- Geriam už mano sveikatą! Vadinasi, atspėjau teisingai - pas Malinovskio sekretorę išliko sąrašas svečių, tarp kurių buvo ir Bazilis.

- Na ir kas iš to? - paklausė Marija, dėdama sau į lėkštę riestinių su ryžiais. Kada tik Honorata suspėjo juos pašildyti, buvo visiškai nesuprantama.

Mecis žvejojo iš marinato burokėlius ir dalijo mums. Jie iš tiesų buvo nuostabūs.

- Progresas buvo pasiektas išimties metodu, - pareiškė jis. - O

---

*Žodžių žaismas: lenkiškai *niebo* - dangus, *podniebienie* - gomurys.

šis kelias buvo erškėčiuotas ir pavojingas, lengvai suklupti galima. Tai štai, iš dvidešimt keturių įtariamųjų dar aštuoni atkrito, kadangi jie buvo kiek nutolę nuo mano akyse besidvejinančios grupės, jeigu jūs dar atsimenate mano pasakojimą apie tą banketą...

- Atsimenam, - vienu balsu užtikrinome jį mudu su Marija.

- O aš ne itin, bet tai nesvarbu, - kartu su mumis pratarė Honorata. - Aš tyrime nedalyvauju, todėl visko prisiminti neprivalau.

- Dėl viso pikto aš tau viską dar kartą paaiškinsiu, brangioji mano žmonele, - pažadėjo Mecis. - Vadinasi, aštuoni atkrito, liko šešiolika. Malinovskis prisiminė, - ir patikrinimas tai patvirtino, - kad du iš šių šešiolikos didesnę praėjusių metų dalį prasėdėjo užsienyje. Vienas pusę metų, antras - metus, o jeigu padalinsime iš dviejų, išeis po devynis mėnesius. O Bazilis tuo laiku veikė, tad tai ne jie. Lieka keturiolika, tarp jų Bazilis, ir su pastaraisiais kol kas nieko nepavyksta padaryti.

- Pavardžių sąrašą policija gavo? - paklausiau rūsčiai.

- O kaipgi?! Visų pirmiausiai! Susitarė, kad pradžioje patikrins, kurie iš jų pažįstami su tūlu Harcapskiu. Norėčiau žinoti, kas jis toks! Asmeniškai pirmą kartą girdžiu.

- Įtariamasis palaiko tiesioginius ryšius su Baziliu, - paaiškinau. - Ir kas toliau? Kol kas čia nematau nieko naujo.

- Kitką pasakysiu, kai atkimšime šampaną, - užsispyrė Mecis. - Tai bus labai baisūs dalykai, ir juos būtina kuo nors kompensuoti!

- Tikriausiai ji nupirko "Juodąją našlę", - pasakė Marija. - Ne, kažką ne taip pasakiau... juk tai ne "Juodoji našlė", o "Našlė Kliko", o juodoji našlė - tai, regis, voras?.. Ar gyvatė?

- Čia tu turėtum geriau žinoti! Tu juk žvėris kankini, o ne mes! - pasipiktinau.

- Pirma, nekankinu, antra, tiktai žiurkes, o trečia, aš apskritai bakterijomis užsiimu!

- Bakterija - taip pat žvėris, - filosofiškai pastebėjo Mecis. - Juk niekas neims tvirtinti, jog tai paukštis arba žuvis. Honorata, pasižiūrėk... Ne, aš pats patikrinsiu, ar nesušilo...

Nė vienas iš mūsų nė sekundę nesuabejojo, kad jis ketino patikrinti, ar gerai atšalo šampanas. Mes nekantriai laukėme - ne tiek dėl paties gėrimo, kiek dėl jo šalutinių veiksmų. Mecio paslaptingumas mums seniai įsiėdė iki gryno kaulo.

Pagaliau kamštis iššovė į lubas ir netgi nieko nesudaužė. Mecis išsyk įspėjo, kad jokių pavardžių jis nevardins. Policijai viską pasakė, ir to pakanka. O mums užteks ir to, kad kažkoks tipas, pa-

vadinkime jį “iksu”...

- Jau geriau juos sunumeruotum, - pertraukiau. - Skaičių bent jau daugiau nei raidžių, o, kaip aš įsivaizduoju, kompanija ten nemaža...

- Gerai, pavadinsime jį pirmuoju numeriu, - sutiko Mecis. - Tai štai, šis pirmasis numeris pažįsta vieną tokį, kuris tarnauja jam kaip informacijos šaltinis. Jis prie jo prikibo kaip varnalėša prie šuns uodegos, visur paskui jį velkasi, klausosi, ir kitą sykį jam tai padeda pasiekti trokštamų rezultatų. Jis tai daro ir atvirai, ir slaptai, o tasai, kuris skambina...

- Jau geriau ir jį kaip nors įvardytum, - pasiūlė Marija. - Kitas numeris - antras.

- Numeris antras - nepasakytum, kad kvailas, bet ir labai protingu jo nepavadintum, taigi jis nuo ano, pirmojo, daugiau ar mažiau priklauso, todėl sukasi kaip sukutis, kad viską atliktų rūpestingai ir be klaidų. Bet kartais jisai tą pirmąjį apmauna.

- Paklausyk, o kuo jis šiaip jau užsiima? Na, išskyrus, kad skambina...

- Kuria įspūdį, kad dirba vienoje solidžioje įstaigoje.

- Betgi aš ne tai turėjau omeny... Ką jis veikia anam tarnaudamas? Štai tu sakai, kad skambina... Varpais skambina, ar ką? Ar vis dėlto telefonu?

- Be abejo, telefonu. Skambina jis tokiems dviems asmenims, iš kurių vienas tarsi trijų matmenų...

- O antrasis - plokščias? - nustebo Honorata.

- Ir tu, gyvate, ten pat suki?!

- Meci, kalbėk kaip nors suprantamiau, be šių įmantrių alegorijų! - pareikalavo Marija. - Man ir be jų tenka pernelyg smarkiai įtempti dėmesį dėl tos tavo matematikos!

Man neužteko kantrybės laukti, kol Mecis pagaliau išsikapstys į tiesiąją.

- Suprantama - jeigu tasai jo asmuo turėtų būti tarsi trigubas, tuomet spėju, jog tai Lomžos mafija, - pasakiau. - Daugiau nieko tokio vientiso trijuose asmenyse nežinau. Tai jis jiems skambino?

- Sveikinu! - sušuko Mecis. - Tiesiog nuostabu! Išgerkime į jos sveikatą!

- O tasai antrasis - kas toks?

- Antrasis - Bialas.

- Reikalo esmė ta, kodėl jis jiems skambina, - padarė išvadą Marija. - Paklausti, kas bus, ar atvirkščiai - pats pasako, kas turėtų būti?

- Judvi abi išmintingos tiesiog iki pasibjaurėjimo ir nesuteikiate man jokios galimybės visiškai užvaldyti klausytojų dėmesį, - įpykęs užpuolė mus Mecis. - Ką man su jumis daryti, jeigu jūs pačios viską už mane baigiate sakyti?! Mane tai nervina! Tai kas galų gale pasakos - aš ar jūs?!

- Tu. Na gerai jau, gerai, mes jau tylime ir atidžiai klausomės.

- Tai štai, jis skambina abiem pusėms. Mafijai pataria, ką papirkti ir už kokius žirgus mokėti, o iš Bialo sužino, ką jie ten su Sarnovskiu rengiasi daryti. Ir tuomet susidaro neįprastas, netipiškas ir netgi, sakyčiau, nepaprastas reiškinys, o būtent - Bialas jam nemeluoja, tikrą teisybę pasako! Kartais jisai jį, turiu omeny Bialą, pataiso, šį tą nurodo, bet labai retai.

- Ir visa tai daro antrasis numeris. Tu jį pažįsti?

- Tiktai iš veido, ir tai silpnai. Du sykius mačiau jį iš tolo ir vieną iš arti. Bet pavardę žinau. Jį pirmasis numeris pažįsta, o su pastaruoju savo ruožtu aš esu artimai pažįstamas, ir kartais jis su manimi pasidalija tuo, ką sužino iš ano. Dar turint omeny, kad pradinėje mokykloje aš kartu su Rybinskiu mokiausi, o Bialas vis dėlto su Rybinskiu skaitosi...

- Ir Rybinskis tau patvirtina tą informacijos dalį, kuri liečia jo arklidę?

- Būtent. Esant tokiam išsidėstymui, visuomet išlošinėčiau, jeigu jie bent šiek tiek apie žirgus nusimanytų - ir apie savus , ir apie svetimus. Bet tai dar ne viskas. Yra ten dar vienas...

- Pas mus tai trečiasis numeris ar koks?

- Trečiasis, tikrai taip! Trečiasis numeris šiaip jau visai normalus vyras, jeigu neturėtume omeny, kad jis žirgų lenktynėse lankosi. Jis man neseniai atskleidė kaip pavyzdį, kad nustatė vieną tokį specialų ryšininką. Aš maniau, kad jis turi galvoje antrąjį numerį, bet ne! Pasirodė, kad tai ketvirtasis numeris. Jis palaiko betarpiškus kontaktus su Zamočeku, Boleku ir Rope, ir visa blogiausia iš šių kontaktų, regis, tenka Ropei. Šis irgi - ir klausinėja, ir nurodymus duoda. Abu numeriai vienas kitą pažįsta, nors savo draugystę rūpestingai slepia, tačiau man kaip tik pavyko nugirsti, kaip jie apie Derčiką šnekučiavosi. Ten buvo pasakyta ne taip jau daug, bet tam, kurio smegenys savo vietoje, ir užuominų visiškai pakanka. Derčikas pernelyg daug apie viską žinojo ir savo žiniomis rengėsi pasidalyti, o tuomet Bazilis būtų išlėkęs iš savo aukštų pareigų. Iš to seka, kad jis tikrai tas aukštas pareigas eina. Malinovskis irgi žino apie jo egzistavimą ir sako, kad šio Bazilio visi bijosi, bet patsai Malinovskis kol kas nežino, kas tai galėtų būti.

- Na, tiesiog Krikštatėvis, - išsakė savo nuomonę Marija. - Visas lenktynes po savo padu laiko ir veikiausiai kai kada netgi šį tą suvokia, jeigu jau už Derčiko žirgus tuomet pastatė.

- Ir be to, jis kažkokioms padugnėms vadovauja, kurios pagal jo įsakymą su nepaklusniaisiais susidoroja, - pridūrė Mecis. - Visus šiuos sunumeruotus tipus aš pats išaiškinau ir nusistebėjau, kad niekas apie juos nieko nežinojo. Malinovskis jų, suprantama, pirštu nurodyti negalėjo, kadangi jo ne tas lygis, jis iki tokių nenusileidžia. Tačiau kai kurias mintis apie Bazilį jis man išsakė, ir laiko, jog tai vienas iš keturių, kurie tame sąraše buvo - iš keturių vis dėlto lengviau išsirinkti nei iš keturiolikos. O dėl padugnių, tai jūs tikriausiai pastebėjote, kad šį sezoną Gurka nejoja? Jį dar pačioje pradžioje tie Bazilio gorilos apdorojo už tai, kad jis nurodymų nevykdė. Ir iš konfidencialaus šaltinio, tiksliau sakant, iš Rybinskio, sužinojau, kad buvo nurodyta apie tai pranešti visiems suinteresuotiems žmonėms, idant šie žinotų, kaip Bazilis už bendradarbiavimą gali atsidėkoti. Pranešinėjama buvo kuždesio į ausį metodu.

- Ir niekas daugiau nenorėjo patirti to paties savo kailiu. Bet tu juk pats sakei, kad bendradarbiavimas pagrįstas savanorišku principu, ir jeigu kas nors nenori, tuomet ir nereikia, mafija nieko priverstinai nespaudžia.

- Kai kada paspaudžia, kai kada ne. Viskas priklauso nuo to, kiek Bazilis suinteresuotas. Jis kiekviename jojime neišlošinėja, to jam nereikia, bet kai kuriuose - būtinai ir stambiai. Ir labiausiai jis nenori, kad jį atskleistų.

- Tie tavo numeriai, antrasis ir ketvirtasis, privalo pažinoti Bazilį asmeniškai, - mąsliai pastebėjau aš. - Kas nors būtinai privalo su juo susisiekinėti, nes juk negali jam išloštus pinigus telefonu perdavinėti?!

- Jie taip prie Harcapskio metėsi, kad tikriausiai būtent jis ir turėtų būti tasai Bazilio pažįstamas, - tarė Mecis. - Nežinau, kas yra tasai Harcapskis, aš asmeniškai tokio nepažįstu. Ir kas gi tai galėtų būti?

- Vienas toks, - atsakiau. - Na, žinote! Jeigu Bazilis gyventų Argentinos gatvėje ir Harcapskis kaip tik pas jį važiavo, tai viskas būtų pernelyg jau paprasta. Juk atsitik tu man taip - metų metais gyventi visiškai užsikonspiravus ir ūmai taip kvailai sužlugti...

Visas trejetas pareikalavo iš manęs smulkmenų. Papasakojai jiems apie Zaveičiką ir Karčiaką. Kol pasakojau, man toptelėjo į galvą, kad apie jokį neatsargumą tų, kurie buvo sekami, čia ir kal-

bos būti negali - jie juk absoliučiai nieko nenutuokė apie Karčiaką, kuris visiškai atsitiktinai važiavo taksi kaip sykis į Soskos Kempą. Tarp jų visą laiką buvo Zaveičikas su savo "Volksvagenu", o jeigu Karčiakas nebūtų turėjęs savų reikalų su Zaveičiku, tai jis niekada neatkreiptų dėmesio į kažkokio nežinomo "Mersedeso" numerį. Ir pasitaikyk tu man taip, kad taksi, į kurį jis persėdo Dvorkovos gatvėje, pasivijo ir "Mersedesą", ir Zaveičiką ties Rakoveckos sankryža. Tikriausiai Zaveičikas atskleidė kažką ypatingai svarbaus, jeigu už tai jį nužudė, klausimas tiktai toks, kur jis tą savo atradimą padarė - Argentinos gatvėje ar kurioje kitoje vietoje. Nužudė Zaveičiką jo paties bute...

Mes įvairiapusiškai aptarėme šį klausimą, baigdami gurkšnoti šampaną ir priėjome prie išvados, kad atsitikimą su Karčiaku galima laikyti gryniausiu atsitiktinumu, unikaliu aplinkybių sutapimu. Nors, antra vertus, stebina, kad nieko panašaus neatsitiko gerokai anksčiau - juk galų gale šie žmonės vienas kitą pažinojo ir, be abejo, susitikdavo, o paslaptis, žinoma daugiau negu vienam žmogui, kada nors būtinai liaujasi būti paslaptimi. Juk ten kiekvieną minutę kas nors galėjo ką nors atpažinti! Bazilis, žinoma, rūpestingai maskavosi, nors iš esmės jo išaiškinimas jam grėsė viso labo tiktai pareigų praradimu. Įdomu, kas tai per pareigos...

- Jis ką, visiškai kvailas, tasai jūsų Bazilis? - pasidomėjo Honorata. - Juk toji jo užmačia apnuodyti žirgus buvo visiškai idiotiška. Žokėjai prieš jį sukilo - na ir kas? Argi jis negalėjo pralaukti?

- Ne, idėja anaiptol nebuvo tokia jau idiotiška! Juk Jeremiašas tuo metu budėjo kaip veterinaras visiškai atsitiktinai - jis paprasčiausiai pasikeitė su tuo, kuris turėjo budėti pagal sąrašą. O be jo būtų nė lapė nesulojusi - kaip praėjusiais metais, atsimenate?.. Ką ten mes turėjome? Regis, Gvidoną, pirmą favoritą kažkokiose rimtose prizinėse lenktynėse - Mokotovskos, regis... ne, neprisimenu, bet tai nėra svarbu. Tuomet jis smarkiai atsiliko, ir koks triukšmas kilo, esą jis ligotas, bet jokios ligos veterinaras nenustatė, taip viskas ir baigėsi. Na, pakalbėjo kuluaruose, kad minkštame take Gvidonas nepatraukia, ir viskas. Ir dabar galėjo tas pat pasikartoti.

- O antra, aš anaiptol nesu įsitikinusi, kad šis nutikimas - irgi Bazilio rankų darbas, - įsiterpiau. - Tokį dalyką Lomžos mafija galėjo organizuoti savo iniciatyva. Meci, jie juk ne tik Bazilio nurodymu veikdavo, bet ir patys sau vieni, tiesa? O tasai tavo antrasis numeris ką apie tai galvoja?

- Ir patys sau vieni. Bazilis tiktai kai kuriuos jojimus skaičiuo-

davo.

- Ir tai liudija, jog jis - supratingas vyras. Vienintelė jo klaida buvo Derčiko nužudymas. Bazilis bematant pasijuto pavojuje, o čia dar tas Zaveičikas, kuris itin ne laiku pamėgino perbėgti jam kelią.

- Jeigu tiktai Zaveičiko, turėdamas tikslą apiplėšti, nenužudė koks nors eilinis banditėlis, kuris atsitiktinai pamatė, kaip tasai kasoje gavo didžiulius pinigus.

- Tuomet paskui jį tasai banditas privalėjo važiuoti, o važiavo juk Karčiakas...

- O įkandin Karčiako - banditas...

- Bet juk pinigus Zaveičikas gavo hipodrome! O Karčiakas sako, kad nuo hipodromo paskui juos tikrai niekas nevažiavo. Tuomet dar buvo pernelyg anksti, ir beveik niekas tuo metu neišvažinėjo. Ne, man atrodo, kad velionis išaiškino Bazilį ir būtent dėl šios priežasties prarado gyvybę.

- Tuomet aš priversta manyti, kad tasai jūsų Bazilis visiškai pamišo, - ryžtingai pareiškė Honorata. - Sukčiavo sau tyliai, ramiai, ir staiga nei iš šio, nei iš to pradžioje Bazilį nužudė, paskui Zaveičiką, o dar vėliau, ko gero, dar ir žirgus apnuodijo. Visai jis pasiuto, ar ką?

- Derčikas jį savo šantažu iš kantrybės išvedė, - priminiau. - Ak, kaip gaila, kad jo nuotraukos pradingo! Siaubingai įdomu, kas jose buvo nufotografuota...

- O jau tiksliai žinoma, kad pradingo?

- Manoma, kad taip. Dar esama vilties, kad galėjo išlikti juostelė, jeigu Derčikas jos su savimi į krūmus nenusitempė, bet jau beveik viską apieškojo, ir kol kas - jokių pėdsakų. Juk tai toks mažytis daikčiukas, jį kur tiktai nori galima paslėpti, ir ieškok nors iki pasaulio pabaigos, net jeigu nusikaltėlis jos nesunaikino.

- Gaila! - atsiduso Marija.

- Vadinasi, liko tiktai nagai ir ragai, - apibendrino Mecis. - Nežinau, kaip jūs, o aš siūlau užsiimti rytojaus dienos programėle...

Policija pamėgino sudaryti fotorobotą to tipo, kuris drauge su Derčiku keliavo į brūzgynus, bet tai pasirodė pernelyg sunkus uždavinys. Žmogus neturėjo jokių išskirtinių žymių - nei kreivos nosies, nei bent jau žvairuotumo. Jo fizionomija buvo įprasta iki šleikštulio, ir nei Gurgulis, nei Albiniakas neįstengė jos apibūdinti

pakankamai tiksliai. Žirgų lenktynėse jis kol kas liovėsi lankytis - po to šeštadienio niekas jo ten nematė ir niekas iš apklaustųjų neprisipažino, kad jį pažįsta arba bent jau yra girdėjęs jo pavardę ar adresą.

Vyresnysis komisaras Jarkovskis manė, kad anksčiau ar vėliau šis tipas hipodrome būtinai pasirodys, kadangi pamišimas dėl žirgų lenktynių - tokia išprotėjimo rūšis, nuo kurios nepasveikstama, todėl policija turi pasislėpti ir kantriai budėti. Vaikiną, palikusį ant švirkšto pusės savo piršto atspaudą, rado ir paskyrė jo stebėtojus, kuriems įsakė nė sekundę nenuleisti nuo jo akių. Apie tai, ko dar ėmėsi tyrimo organai, man nepranešė.

Trečiadienis buvo tiesiog siaubingas. Kaip fuksai visuose jojimuose nugalėjo geriausi žirgai, kuriuos iki šiol prilaikydavo, ir išlošinėjo vienintelė Monika Gonsovska, kuri neklysdama išsirinkdavo iš po doko tikruosius favoritus. Ji visiškai liovėsi tikėti kokios nors mafijos egzistavimu ir tvirtino, kad žirgų lenktynės - tai pats sąžiningiausias pasaulyje pramoginis renginys. Zigmušas Osika laimėjo dar du sykius, dabar jo sąskaitoje jau buvo trys pergalės, ir jis daugiau nebeatrodė mirtinai išgąsdintas. Lomžos mafija prarado bet kokį atsargumą - jų tarpininkai įžūliai, akiplėšiškai ir kone visų akyse stengėsi įbrukti žokėjams į rankas pinigus, o vienas tipas turėjo įžūlumo mojuoti milijono vertės kupiūrų šūsnimi tiesiog pro doką skiriantį barjerą. Niekas nieko jam už tai nepadarė, kadangi nėra tokio įstatymo, kuris draustų kam nors mojuoti bet kokio nominalo banknotais. Vyresniojo komisaro Jarkovskio žvalgai nespėjo rašyti pranešimų apie gundytojus, besistengiančius palenkti arklidžių berniukus, kad šie prieš lenktynes girdytų žirgus vandeniu. Narkotikų netgi nevertėjo imti domėn, kadangi tunelyje visą laiką budėjo arklidžių darbuotojai, kurie nenuleido akių nuo pro šalį pravedamų žirgų, o jau arklidėse kaip pašėlę viską sekė patys treneriai. Įtartinų asmenų, kurių sekimą buvo būtina organizuoti, pasirodė tiek daug, kad policijoje ėmė trūkti bendradarbių.

- Jūs, regis, visai ten pakvaišote, - smerkiamai pasakiau Janušui ketvirtadienį, neslėpdama savo nepritarimo. - Kas čia per metodai tokie keisti? Man atrodo, įtartinus asmenis derėtų išsyk sulaikyti ir tuoj pat jiems surengti kryžminę apklausą, bet tokią, kad jie būtinai išsiduotų, išklotų viską kaip ant delno, nurodytų savo sėbrus ir taip toliau... Ir tiktai taip jūs iki ko nors prisikasite! Nesuprantu, kas apskritai čia dedasi? Jūs nieko neapklausiate, tiktai visus sekate, ir visa tai užsitęsia iki begalybės! Kas čia pas jus per mada tokia nauja?

- Juzis nori iki Bazilio prisikasti, - atsakė Janušas. - Tasai vaikinas, kuris žirgui injekciją suleido, jau pats prisipažino, kadangi čia nebuvo jokių sunkinančių aplinkybių ir jam niekas negresia - žirgui juk nieko neatsitiko. Treneris jam tokią pirtį užkūrė, kad jis tikriausiai niekad gyvenime tokios kvailystės nepadarys. Jis pasakė, kas jam liepė taip pasielgti - be abejo, Ropės arklininkas. O Ropė nė girdėti nenori apie savo arklininko atleidimą - tvirtina, esą tasai niekuo nekaltas, kad visa tai vien šmeižtas. Arklininkas atsiriboja, ir nieko įrodyti neįmanoma - ant švirkšto juk ne jo atspaudą aptiko! Visi viską žino, o įkalčių - jokių.

- O Zaveičikas? Dėl Zaveičiko jūs irgi su niekuo nesišnekėjote?

- Su visais! Bet labai atsargiai. Argentinos gatvėje gyvena pagyvenusi sutuoktinių Antčakų pora - abiem apie šešiasdešimt, su žirgų lenktynėmis nei jis, nei ji jokio ryšio neturi. Harcapskį jie pažįsta daugelį metų, jis dažnai pas juos svečiuojasi ir visada yra pasirengęs padėti. Patsai Antčakas pensijoje, žmona užsiima namais ir vyru. O Harcapskis - žmogus dar jaunas, ir Antčakams jis - tiesiog Viešpaties palaima. Čia pagelbėja, ten sutvarko ir panašiai. Užtat kai jis važiuoja į Paryžių, visuomet apsigyvena pas ponios Antčakovos draugę, taigi pažintį galima laikyti naudinga abiem pusėms. Na ir kaip tu manai? Už ko čia galima užsikabinti?

- Už ko tiktai nori! Harcapskis tiesiog šiaip, nei iš šio, nei iš to hipodromo nepaliktų, ir Zaveičikas be priežasties taip pat paskui jį nesivilktų. Aš jūsų vietoje patikrinčiau, kas dar tuose namuose buvoja - galbūt tai jų susitikimų vieta arba kažkas panašaus į pašto dėžutę? O svečiai pas Antčakus dažnai lankosi?

- Ne, jau veikiau retai. Turiu prisipažinti, kad tokia mintis ir mums į galvą buvo atėjusi, taigi dabar visa tai tikriname. Palauk, mane čia vienas dalykas labai suintrigavo... Kiek supratau, tu visus ten pažįsti?

- Be abejo, pažįstu, - patvirtinau. - Ne visus, bet daugelį.

- Bet aš kažkaip nepastebėjau, kad būtumei praturtėjusi. Tu ką, nepasinaudoji tomis žiniomis, kuriomis su tavimi tie pažįstami pasidalija? Ir pati iš jų nieko išpešti nesistengi?

Atsidusdama pakračiau galvą.

- Aš juos visus pažįstu, tai tiesa. Bet per paskutiniuosius dvidešimt penkerius metus nė karto taip nepasitaikė, kad kurio nors iš jų paklausčiau, kas finišuos pirmasis. Suprantama, pasitaiko, kad mes su jais apie žirgus pasikalbame - ir teoriškai, ir konkrečiai, bet tiktai po skambučio jojimui, kai ši informacija jau nebegali tu-

rėti jokios praktinės reikšmės. Netgi Marija kartais Boleko paklausia, ar iš jo galima ko nors tikėtis, ar ne, o aš - niekuomet!

- Kodėl?

- Dėl dviejų priežasčių. Pirma, esu tokios nuomonės, kad jie patys nieko nežino ir mane tiktai supainios. O antra, mano charakteris neleidžia. Jis labai atšakus ir visuomet mane verčia viską atžagariai padaryti. Klasikinis pavyzdys: atvažiavau kartą į hipodromą, tvirtai ketindama pirmajame jojime pastatyti už du-septynis. Statymai tuomet, jeigu neklystu, buvo po tūkstantį zlotų, ir aš nusprendžiau pastatyti dešimt. Tiktai už du-septynis ir daugiau už nieką. Pasižiūrėjau į žirgus po doku, įsitikinau, kad pasirinkau teisingai, patraukiau prie kasos, pakeliui sutikau vieną iš tų "gerai informuotų", ir jis vis dėlto spėjo man į ausį krenkštelėti: "Pirmajame - tiktai du-septyni!". Na, ir kaip tu manai, kas buvo toliau? Aš sudrebėjau iš pasibjaurėjimo ir pastačiau visą šimtinę už visokiausias kvailystes, suprantama, išskyrus du-septyni. Šią "eilę" aš rūpestingai apėjau, tarytum ji apskritai neegzistuotų. Na, negalėjau aš ištarti šių dviejų skaičių greta, nors persiplėšk - man išsyk tarsi liežuvį atimdavo. Laimėjo, žinoma, du-septyni, ir išmokos buvo labai didelės. Nieko negaliu iš kitų sužinoti! Užsispyrimas mane verčia viską padaryti atvirkščiai, ir visuomet jis kažkodėl laimi prieš sveiką nuovoką. Maža to - būna, stoviu priešais tripletų kasą viską jau seniai pasižymėjusi, pasirinkusi, ir staiga girdžiu, kad priešais mane kaip tik už tą patį žirgą stato, - galbūt niekas, išskyrus tuos priešais mane, apskritai už jį nestatė, galbūt tai pats tikriausias fuksas, o ne favoritas, - tai ne, aš vis tiek jį išmesiu! Jeigu jau jie taip pastatė, tai aš trūks plyš turiu pastatyti kitaip, ir nieko čia nepadarysi! Ir žinoma, būtent šitas žirgas būtinai laimės, žinau, kad taip ir bus, bet nieko negaliu pakeisti - prieš savo charakterį nepapūsi! Niekas, išskyrus anapusinę jėgą, negali priversti manęs peržengti per save pačią...

Ūmai prisiminiau Giljelminą Kopenhagoje. Mes ją dviese su Martinu matėme ir išsyk supratome, kad kitą sykį ši kumelė būtinai finišuos pirmoji ir būtinai reikės pastatyti už ją "viršų". Šis kitas sykis pasitaikė lygiai po dviejų savaičių. Giljelmina dalyvavo trečiajame jojime.

- Mudu rengėmės už ją "viršų" pastatyti, - priminė Martinas. - Eik į kasą.

Vidinis protestas užvirė manyje akimirksniu.

- Na...- nenoriai pratariau. - Galbūt neverta?..

- Jeigu jau nusprendėme, vadinasi, statome. Štai du su puse, eik

ir pastatyk.

- Kokia prasmė?.. Ji juk vis tiek nelaimės...

- Koks skirtumas - laimės ar nelaimės?! Statome!

- Gal geriau už ką nors kitą? Šita Giljelmina... Na, kam gi ji mums reikalinga?..

Martinas jau ėmė griežti dantimis.

- Eik statyti už Giljelminą, kad tave kur! Aš einu "eiles" statyti, o tu baik durnių volioti - jei sykį susitarėme už Giljelminą, vadinasi, už ją ir statyk! Na, eik!

- A...

Martinas sugriežė dantimis dar stipriau ir nubėgo prie tos kasos, kur buvo statomos "eilės". Tai buvo laikai, kai elektronika dar nebuvo spėjusi paveržti sau visų rūšių žaidimų pramogų, taigi aš patraukiau į kitą pusę - prie viengubų statymų kasos. Vilkausi vėžlio greičiu, su viltimi, kad kasą uždarys ir aš nesuspėsiu - žirgai jau visai netrukus turėjo išeiti į startą. Jeigu mes būtume lošę nesusidėję ir aš neturėčiau svetimų pinigų, būčiau pastačiusi už ką tiktai nori, bet tiktai ne už Giljelminą. Aš dar stebiuosi, kaip man liežuvio prie kasos neatėmė, kai už ją stačiau. Giljelmina nesunkiai finišavo pirma, ir už pastatytas penkias kronas mums išmokėjo visą aštuoniasdešimt. O juk jeigu ne dvi su puse Martino kronos, aš nė pirštu prie šito žirgo nebūčiau prisilietusi!

- Visuomet taip buvo, - rūškanai pasakiau Janušui. - Jeigu pagal visus mano paskaičiavimus išeina, kad žirgas turi finišuoti pirmas, o aš spiriuosi, kad už jį nestatysiu, gali drąsiai imti visus savo pinigus ir statyti už tai, nuo ko aš taip atkakliai atsižegnoju. Lygiai tas pat man atsitinka su žiniomis, kurias gaunu iš kitų. Ir visi aplinkiniai seniai žino, kad aš nieko neklausinėju ir netgi ausis užsikemšu, idant negirdėčiau šalia besitariančių, todėl prie manęs su savo patarimais niekas nelenda. Visai kitas dalykas, kad aš ne kartą Vongrovskos žirgus geriau negu jinai pati nuspėjau, taip pat ir Čerskio žirgus, ir Didžiąsias Varšuvos lenktynes apskaičiavau geriau, negu du direktoriai su vienu treneriu kartu sudėjus. Aš apskritai atspėju netgi labai šauniai, tiktai kvailai pastatau.

- Kodėl?

- Iš kur galiu žinoti? - supykau. - Štai prašau, galiu tau eilinį pavyzdį pateikti - irgi klinikinį. Buvo pavasaris, sezono pradžia. Su vienu tokiu sėdėjau ant suolelio priešais doką. Vyko pirmasis jojimas, ir jis manęs paklausė, už ką ketinu statyti. Na, aš jam ir atsakiau: "Dabar pavasaris, taigi tris kumeles galima iš karto atmesti. Štai aną eržilą irgi - jis turi šešis kilogramus nereikalingo svorio.

Belieka du - vienetas ir šešetas. Taigi vienas-šeši ir pastatysiu". - "Jūs ką?!" - sako jis man ir pirštu sau į kaktą baksnoja. "Vienas-šeši ir nė už nieką daugiau!" - pakartojau ir nuėjau prie kasos. Ir nieko pakeliui nesutikau, su niekuo nesikalbėjau, niekas manęs jokiems pakeitimams palenkti nebandė, ir aš netgi apie nieką negalvojau - ėjau ryžtingai ketindama pastatyti už vieną-šešis, atsistojau prie kasos ir tariau: "Prašyčiau penkis-šešis". Ir kodėl aš ūmai šį vienetuką į penketą iškeičiau, negaliu suprasti. Finišavo, žinoma, vienas-šeši, ir išmokos buvo labai didelės. O kartą buvo arabų ristūnų jojimas, aštuoni žirgai dalyvavo, ir tarp jų du - iš vienos arklidės. Tai štai, visi statė tiktai už vieną iš jų, o į antrąjį niekas nė dėmesio nekreipė. Ir vėl tas pat - aš išsyk pasakiau, kad viskas bus atvirkščiai ir laimės kaip tik tasai antrasis. O čia vienas pažįstamas - gydytojas, labai netgi simpatiškas - apsidžiaugė ir sako: "Na kaip, statome?". Aš vėl savo giedu: "Na... Gal geriau neverta..." Ir jis pasiūlė pastatyti sudėtinį. Tuomet statymai dar buvo po dvidešimt zlotų, mudu pastatėme už šį žirgą poroje su favoritu ir už savo dvidešimtį gavome daugiau nei tūkstantį du šimtus. Bet juk jeigu ne gydytojas, už šią savo idėją būčiau taip ir nepastačiusi nė grašio. Apskritai nė suskaičiuoti nesiimčiau, kiek panašių atvejų man pasitaikė - užtenka man teisingai atspėti, kam nors tai pasakyti ir pačiai už tai nepastatyti, vadinasi, viskas taip tiksliai ir bus, kaip aš išpranašavau! Dar gerai, jei papildomai prie savo iš anksto pasirinktų žirgų už visokias nesąmones nestatau! Kur kas blogiau, jei šį savo atspėtą nugalėtoją nei iš šio, nei iš to iš visų savo statymų išmetu, o juk ir šitaip pasitaiko. Turbūt jau taip išsidėsčiusios mano žvaigždės - ir reikėjo gi man balandžio mėnesį gimti...

Ir staiga aš prisiminiau, apie ką mes apskritai kalbėjomės - juk ne apie mano idiotizmo priepuolius! Bet Janušas klausėsi įdėmiai ir iš širdies smaginosi. Susivokusi, kad nieko naujo apie Zaveičiko bylą iš jo taip ir nesužinojau, aš supykau.

- Pats teisybę pasakysi, ar man Monikos Gonsovskos tetulę apie viską išklausinėti? - piktai paklausiau.

Janušas tarytum atsibudo ir lengvai virptelėjo, bet vis dar tebebuvo geros nuotaikos.

- Tu, žinoma, gali su šia tetule užmegzti draugiškus santykius, dėl to tau niekas prieštarauti neketina, bet tiek to, tebūnie - aš tau viską pats papasakosiu. Argentinos gatvėje, beveik priešais Antčakus, gyvena viena bobutė - tiesiog neįkainojamas lobis, kadangi beveik visą laiką pro langą spokso. Ji mums visus svečius, kurie

pas Antčakus buvoja, su visomis detalėmis apibūdino. Harcapskis dažniau už kitus apsilanko - du tris kartus per savaitę. Bent jau vieną sykį per savaitę Antčakus aplanko antras nuolatinis lankytojas - tūlas Eugenijus Podvalskis. Tai ponios Antčakovos brolis, kuris yra už ją gerokai jaunesnis. Prie lango mėgstanti laiką leisti senutė tvirtina, kad ponia Antčakova po tėvų mirties jį viena auklėjo - tarp jų ne mažiau kaip penkiolikos metų skirtumas. Maždaug kartą per savaitę Antčakų namuose pasirodo dar vienas jaunas žmogus - bobutė sako, kad jis irgi kažkoks šeimos narys. Pagal amžių jis galėtų būti Antčakų sūnus, galbūt pusbrolis ar sūnėnas, nes kam gi antraip jaunuoliui pas tokius senus griuvenas lankytis? Aš tau liudininko žodžius kartoju. Tam "jaunuoliui" apytikriai trisdešimt penkeri ar keturiasdešimt metų, o pati bobutė kokiais dvylika metų vyresnė už sutuoktinius Antčakus, bet regėjimas jos nuostabus. Be prieš tai paminėtų, namuose lankosi ir kiti svečiai, bet žymiai rečiau ir nereguliariai, per metus senutė šešetą tokių suskaičiavo. Du iš šio šešeto - Antčako brolio sūnus su žmona, likusių mes kol kas nežinome, kadangi jie ne savomis mašinomis atvažiuodavo. Kol kas tikriname. Gaila, kad Karčiakas anksčiau nepasirodė.

- Aš jūsų vietoje primeluočiau devynias galybes ir apgaulės būdu sužinočiau iš Antčakų viską apie tuos, kurie pas juos lankosi, - patariau. - Na, maždaug ką nors tokio, kad jūs neva ieškote svarbaus liudininko ar dar ką nors galima sugalvoti...

- Tai jau padaryta.

- Ir kaip? Jie nieko nebandė nuslėpti?

- Ne... - Janušas sudvejojo. - Man, žinoma, nederėtų tau perdavinėti dar nepatikrintą informaciją, bet tiek to... "Jaunuolį", ko gero, vadina Pavelu Galba, ir visiškai galimas dalykas, kad tu jį pažįsti iš veido, kadangi jis buvoja hipodrome. O Bazilio reikia ieškoti tarp svečių, arba tai - patsai Antčakas, kuris kaip pensininkas, reikia pasakyti, labai jau gerai išsilaikęs.

- Mecis sakė, kad Bazilis dalyvavo tame priėmime su užsieniečiu... - prisiminiau aš. - Ar šitas Antčakas kaip nors susijęs su žemės ūkiu, žirgais ar bent jau užsienio prekyba?..

- Anksčiau jis dirbo juristu Užsienio prekybos ministerijoje, o ir dabar retsykiais dar atlieka jiems vieną kitą darbelį - prie pensijos prisiduria. O tame priėmime jis buvo, kartu su svainiu.

- Su kokiu dar svai... Ak, taip! Su žmonos broliu! Kaip jį ten, Podvalskis, regis? O šis kuo užsiima?

- Šis Žemės ūkio ministerijoje dirba. Tokių kaip jis ten nors vežimu vežk. Jis kaip sykis žirgais ir užsiima. Visi, kas tame priėmi-

me dalyvavo, vienaip ar kitaip su žirgininkyste susiję, taigi visa tai ganėtinai natūralu ir kol kas nekelia jokių įtarimų. Bet kai kas jau pradeda ryškėti...

- O toji informaciją, kurią jūs iš Mecio gavote? Kas įeina į tą jo minėtą ketvertą?

- Juos seka. Reikiamu momentu mes visada galėsime užduoti jiems kelis mus dominančius klausimus.

- Palūkėk, o kas ten buvo praėjusį šeštadienį? Na, kai Zaveičikas nuvažiavo ten paskui Harcapskį? Pradžioje privažiavo iki Argentinos gatvės, o paskui jį nužudė...

- Suprantama, bobutė negalėjo nepastebėti Harcapskio atvykimo. Jis užėjo į Antčakų vilą, o Zaveičikas pavažiavo apie penkiolika metrų atgalios ir dingo iš senutės regos lauko, bet bobutę šis jo atsitraukimas suintrigavo. Harcapskis išėjo maždaug po valandos. Jeigu kalbėsime tiksliau, tai pirmą sykį jis išėjo po pusės valandos, prisiartino prie savo automobilio, jau ir raktelį spynoje pasuko, bet ūmai tarytum kažin ką prisiminė, pliaukštelėjo sau per kaktą, minutėlę pastovėjo, o paskui sugrįžo į vilą. Dar po pusės valandos vėl išėjo ir šįkart tuoj pat nuvažiavo.

- Klausyk, šią bobulę tikriausiai jums pats Aukščiausiasis dovanų pametėjo!

- Kaip galėtum nesutikti? Nors apskritai visada ir visur atsiranda kas nors bent jau šį tą pastebėjęs. Tu net neįsivaizduoji, kokie smalsūs savo prigimtimi žmonės. Bet šioji senutė - tiesiog unikali! Gyvasis įvykių Argentinos gatvėje metraštis. Ji pas vaikus gyvena, jos kojos ligotos, vaikščioti sunku, taigi ji visą dieną virbalais megzdama prie lango prasėdi. Ir įsivaizduok sau, langas jai labiau nei televizorius patinka, kadangi, kaip ji pati sako, čia ji mato natūralų gyvenimą. Ir bobulė tiesiog kupina susižavėjimo, jog pirmą kartą per dešimtį metų pagaliau kažkas atsitiko ir policija jai klausimus uždavinėja. Jeigu kitą sykį nereikėtų paskui ką nors dar ir kojomis pasivaikščioti, mes ramiausiai galėtume iš šio rajono visus savo stebėtojus nuimti.

- Na gerai, o kas buvo toliau, kai Harcapskis išvažiavo?

- Įkandin jo Zaveičikas savo automobiliu nusekė. Bet Harcapskis jo nežudė, nes po kurio laiko jis sugrįžo. Jau buvo tamsu...

- Kuris iš jų sugrįžo?

- Zaveičikas. Gyvas.

- Bet juk bobulei jo mašinos nesimatė! Tai iš kur jūs tai žinote?

- Ogi iš ten, kad ir pirmą, ir antrą kartą jis buvo sustojęs prie-

šais vilą, kurioje gyvena sutuoktinių pora su šunimi. Tai štai, kai jis ten pirmą kartą sustojo, jie kaip tik su šunimi pasivaikščioti išeidinėjo ir atkreipė dėmesį, kadangi manė, jog tai kažkas iš pažįstamų. O kai grįžinėjo, Zaveičikas vėl stovėjo toje pačioje vietoje. Jie vėl pasižiūrėjo ir pažino tą patį tipą, kurį anksčiau čia matė. Jiems ir į galvą netoptelėjo, kad jis buvo nuvažiavęs, jie neabejojo, jog jis čia kaip stovėjo, taip ir tebestovi, ir netgi norėjo paklausti, kodėl jis staiga tiesiai priešais jų namą mašiną pasistatė. Net ir šuva jį pažino. Kai išeidinėjo, jį aplojo, o grįžtant tiktai vieną kartą amtelėjo kaip pažįstamam. O būtent šunimis šeimininkai pasitiki.

- Ir kas toliau?

- O toliau - tai jau žmonos iš šios sutuoktinių poros pasakojimas. Vėliau ji nuolat dirsčiojo į šį automobilį, kadangi labai jau jis ją dirgino, bet maždaug po pusvalandžio mašina nuvažiavo. Ir šiai moteriai taip pasirodė, kad nuvažiavo jinai tiktai po to, kai į ją įlipo keleivis, ir todėl ji pamanė, kad šitas tipas paprasčiausiai labai ilgai kažko laukė.

- Ji šio keleivio neįžiūrėjo?

- Ji netgi tiksliai neįsitikinusi, kad keleivis apskritai buvo. Na, tiesiog susidarė toks įspūdis. Taip pasirodė. Skirtingai nei senutė, ji nuo lango neatsiplėšdama nesėdėjo, be to, pro gyvatvorę ne viską gerai matė.

- Tuomet gaila, kad jis savo automobilio priešais bobulės namą nepasistatė. Na, tai kas toliau?

- O toliau tik tiek mums žinoma, kad kažkas atvedė girtą Zaveičiką iki jo buto. Ir viskas rodo tai, kad nebuvo girtas, o apnuodytas dujomis. Visa kita tu žinai. O kas atsitiko pakeliui, skendi ūkanose.

- Ir kiek gi laiko praėjo tarp jo nuvažiavimo nuo Harcapskio namo iki antro atvažiavimo?

- Trys valandos vienuolika minučių.

- Bet jis juk visą šį laiką turėjo kažkur būti! Patį Zaveičiką dar galima buvo paslėpti, bet automobilio į spintą neįgrūsi!

- Automobilis paprasčiausiai galėjo stovėti kur nors garaže, arba, pavyzdžiui, Zaveičikas galėjo išvažiuoti kur nors už miesto arba šiaip prastovėti aikštelėje prie kokios nors kavinės, kur niekas neatkreiptų į jį jokio dėmesio. Mes iki šiol tebeieškome liudininkų, kurie tuo metu bent kur nors galėjo jį matyti.

Aš sunkiai atsidusau ir beveik pasigailėjau, kad priverčiau Janušą iškloti man visą šią informaciją, kadangi jo pasakojimą tiktai nuvylė. Bazilį tarytum beveik surado, bet kol kas kalbėti apie

tai su įsitikinimu buvo anksti - Harcapskis galėjo turėti šimtą priežasčių reguliariai lankyti Antčakus, ir visai nebūtinai bent viena iš jų turėjo būti susijusi su žirgų lenktynėmis...

- O kai jiedu abu pirmą kartą iš ten išvažinėjo, kaip tai vyko? - paklausiau gilumoje nepuoselėdama jokių vilčių. - Kas po ko važiavo - Zaveičikas paskui Harcapskio "Mersedesą" ar atvirkščiai? Ir kur jie nuvažiavo?

- Harcapskis nuvažiavo į savo namus. Jis grįžo namo vienas, be jokios palydos, ir po pusės valandos su žmona išvyko į kažkokį priėmimą. Bet kelionė nuo Saskos Kempo iki Harcapskio namų paprastai trunka dešimt minučių, o šį kartą užėmė visas dvidešimt. Ir kur jis šį dešimtį minučių praleido, mes kol kas neišsiaiškinome.

- Kiek suprantu, jūs kol kas nesuradote ir Derčiko sužadėtinės? Ar bent vardą jos sužinojote?

- Suprantama. Ją vadina Jolanta Špulec. Ir aš visai nieko nežinau, kokiame etape šiuo metu yra jos paieškos.

Palikau Janušą ramybėje, kadangi jo žvilgsnyje pastebėjau vilties kibirkštėlę ir tiesiog pabūgau, kad policija būtent iš manęs laukia konstruktyvių išvadų. Na žinoma! Juk ne iš malonės jie su manimi tyrimo paslaptimis dalijasi! O kadangi mano akiratyje nepasirodė nė viena konstruktyvi išvada, aš apdairiai nusprendžiau patylėti...

- Nuobodi diena, - nepatenkintas pastebėjo Jurekas, stovėdamas greta manęs prie tripletų kasos. - Netgi statyti neverta - laimėjimai bus apgailėtini.

Aš pagyvėjau. Tokie pranašavimai paprastai išsipildydavo visiškai tiksliai, tiktai atvirkščiu būdu. Atvažiavau anksti, ir iki lenktynių pradžios man dar liko šiek tiek laiko. Apačioje, prie kasų, žmonių beveik nebuvo, o viena kasininkė apskritai sėdėjo nieko neveikdama.

- Vadinasi, bus netikėtumų, pakomentavau jo pranašavimą ir pažvelgiau į programėlę.

- Iš kur čia gali rastis netikėtumai? Trečiadienį jie buvo, o šiandien - jokių šansų...

- Tu tikrai manai, kad laimės vien favoritai? Na ir kas gi jie, tie favoritai? Ką tu sau, pavyzdžiui, trečiajame jojime pasirinkai?

- O kas čia gali laimėti, išskyrus ketvertuką? Pati pasižiūrėk, šitas Enėjas - iš pirmosios grupės! O su kuo varžosi?! Su trečia, ket-

virta... Na, Flinta, tiesa, iš antrosios grupės, bet iš jos nėra ką išspausti...

- Atsipeikėk! - energingai patariau. - Tu ką, nematai svorio? Septyniasdešimt kilogramų! Tūkstančiui aštuoniem šimtams! Vakar juk lijo!

- Manai, kad takas smarkiai patižo?..

- Smarkiai ar ne smarkiai, bet gruntas minkštas. O minkštu gruntu tūkstantį aštuonis šimtus su tokiu svoriu... Čia ir trečioji grupė laisviausiai gali aplenkti, o tu tarytum skaityti nebemoki! Veteranas - juk jis irgi pirmojoje grupėje jodavo!

- Ir nusileido iki trečiosios!

- Bet tu pasižiūrėk, kas ant jo jodavo! Gluškinas, bulgarų mafija! Galbūt jį specialiai dangstė?! Kacperskis, žinoma, kaip paralitikas joja, bet ant arabų sugeba. Iš kur žinai, ką jis čia gali padaryti? O juk aštuonis kilogramus nuo jo nuėmė! Tai visi už Enėją stato?

- Tiktai už jį vieną. Tai mane ir suerzino. Aš jį išmečiau.

- Ir gerai padarei. Pas mane jis irgi buvo, bet jeigu jau visi už jį stato, geriau išmesiu. Višniakas ant arabų joja blogiau nei ant grynakraujų, ir aš abejoju, kad jis šįsyk atlaikys! Antrą savaitę su favoritais vis nugalėti - betgi jis iš nevilties pasiligos! O toks svoris šioje distancijoje jam suteikia formalią dingstį...

- Bet ką ten trečiasis! Tu pažvelk į pirmą, ketvirtą, penktą... Visuose jojimuose po vieną favoritą, ir visi už juos stambiai stato!

- Tegu sau stato. O ar savo smegenų neturi? Kiek kartų pranašaudavo, kad bus nuobodi diena, tiek kartų būtinai atsitikdavo kas nors išimtinio. Ir čia gali laukti sezono rekordo. Statyk, ką pasirinkai, ir gali spjauti ant visų likusiųjų!

Aš pakeičiau tripletą jau prie pat kasos, kai diktavau numerius. Ir juk puikiausiai žinojau, kad elgiuosi neteisingai, bet nieko sau negalėjau padaryti. Atsisakiusi nuo man pasirodžiusios pernelyg brangios kvintos, pastačiau minimaliai, iš esmės pagal savo gimimo datą. Ketvirtajame jojime mirtinai įsikabinau į žirgą, ant kurio anksčiau jodavo Derčikas. Dabar ant jo pirmą kartą turėjo joti praktikantas Kraičikas, kuris, nors iki šiol talentu neblizgėjo, tačiau, be jokios abejonės, buvo geresnis už Derčiką, be to, iki paaukštinimo jam trūko tiktai keturių pergalių, ir laimėjimas jam tiesiog buvo būtinas. Glebovskis... Aha, jei jau Glebovskis ketvirtajame, tai jis turėtų būti ir šeštajame, o kas per vidurį? Sienelė?.. Betgi ne, neverta...

- Mūsų Meri jau yra? - viršuje paklausė manęs Mecis, atplėšdamas mane nuo sekmadieninės programėlės, į kurią įsigilinau po to, kai pastačiusi tripletus priėjau prie išvados, kad šeštadienį galima užbraukti kryželiu.

- Kol kas jos nemačiau. O žirgus jau matėte?

- Matėme. Šiandien laimės Sardinė. Nagi, Sardine!

Aš apstulbau tiesiog praėjime.

- Meci, tu vėl turi kokių nors žinių?..

- Ne, Sardinę aš pats susigalvojau. O kodėl ne? Ant jos Bolekas joja, o daugiau ten ir statyti nėra už ką - vieni niekai! Nagi, Sardine!

- Kokiame gi tai jojime?.. A, septintajame... Neteršk man smegenų, kol kas nė pirmas neprasidėjo!

Bėgte nusileidau į apačią, kur jau tvenkėsi minia. Marija stovėjo prie tripletų kasos. Negaliu pakęsti eilių ir grūsties, todėl visuomet atvažiuoju anksčiau, kad ramiai atlikčiau statymus, bet prikalbinti Mariją pasekti mano pavyzdžiu niekaip nesiseka. Ji tvirtina, kad aš galiu sau tai leisti, kadangi mano diena nenormuota, o ji negali - dėl savo katino. O tiksliau kalbant, dėl katės. Be to, ji turi savo profesines pareigas: ji ne tik nebaigto bandymo - netgi dvesiančios žiurkės negali palikti! Užtat laiko pojūčio ji niekuomet neturėjo. Vieną kartą ji paprasčiausiai per klaidą pernelyg anksti atvažiavo - tai atsitiko šeštadienį, o ji pagal sekmadienio programėlę atvažiavo, pusvalandžiu anksčiau. Šitai jai buvo taip neįprasta, kad nežinojo, kuo užsiimti, ir nežinia kodėl atliko galybę visiškai idiotiškų tripletų statymų. Išlošė, be abejo, vienintelis bilietas, kurį jinai padiktavo pirmiausia, pagal savo namuose pasirinktą derinį.

Marijus, penktasis numeris, išsigando kažkokio krūmokšnio ir po doku surengė tikrą rodeo - parbloškė ant žemės jį vedusį vaikinuką. Tasai peršliaužė per visą doką ant pilvo, bet pavadžio iš rankų vis dėlto nepaleido ir sugebėjo Marijų sulaikyti. Minia apdovanojo herojų aplodismentais, o tie, kurie vedė ristūnus įkandin jo, išplūdo vaikiną paskutiniais žodžiais, kad tasai jų gyvulius išgąsdino. Nusprendžiau nervingąjį Marijų iš savo statymų pašalinti, dar kartą peržiūrėjau savo pastabas ir jau prie kasos įsitikinau, kad praktiškai visas hipodromas šia prasme pademonstravo visišką solidarumą su manimi. Tuomet prisiminiau, kaip pati išpranašavau Jurekui, jog šiandien nugalės vien tiktai fuksai. Aiškių išvadų iš šių savo pabirų padaryti jau nesuspėjau ir galų gale visiškai nenuosekliai pastačiau už keturis numerius - du fuksus ir du favoritus - sumaišydama juos visomis įmanomomis kombinacijomis. Ir pa-

ti žinojau, kad darau ne tai, ką reikėtų, tačiau sustoti jau nevaliojau.

Marija švystelėjo krepšį ant savo kėdės šalia manęs kaip tik tuo momentu, kai sukaukė kasų uždarymą skelbianti sirena.

- Žinau, kas bus pirmas, - pranešiau jai. - Ką tiktai supratau. Pačiu laiku!

- O aš paskutiniu momentu suspėjau! - atsakė ji. - Bet iš esmės statau kartu su Meciu. O kas bus pirmas?

- Tiktai du-keturi.

- Kodėl? Iš kur tai ištraukei? Visi prie trijų-šešių kaip išprotėję metėsi, už ketvertuką kai kas statė tiktai poroje su šešetu, bet daugiausiai statymų už tris-šešis, kiek mažiau už keturis-šešis ir visai vos vos už tris-keturis. Mane tai domina, kadangi dvejetukas yra mano tripletuose.

Išdėsčiau jai visus savo logiškus apskaičiavimus, kuriuos man derėjo apgalvoti bent jau penkiolika minučių ankstėliau. Jurekas išpranašavo nuobodžią dieną, todėl turėtų būti netikėtumų. Taigi pirmąsias pagal statymus poras - trys-šeši ir keturi-šeši - geriausia išsyk atmesti ir palikti fuksą su trečiuoju žirgu, už kurį stato. Kaip fuksai čia dalyvauja vienetukas, dvejetukas ir penktukas. Marijus jau parodė, ką gali - vaikinuką šliaužte pavėžino po visą doką, ir dabar jam turėtų dantis skaudėti. Vienetukas išsiverš į priekį, bet neištemps - ne ta klasė, taigi belieka dvejetas. O iš favoritų - ketvertas, tai yra reikėjo statyti du-keturi.

- Ir tu pastatei?

- Tu ką! Aš gi tiktai dabar visa tai apskaičiavau, o signalas jau nuskambėjo!..

- Du-keturi! - paniekinamai prunkštelėjo ponas Rysius. - Chacha! Du-keturi!.. Betgi čia be trejeto negali būti “eilės”!

- Jūs čia jau pasižymėjote, tai nors dabar nerodykite išminties! - pareikalavo Valdemaras. - Ne trejetas, o šešetas! Ir finišuoti turi šeši-keturi!

- O aš už dvejetą “viršų” pastačiau, - šių kalbų kiek išmušta iš pusiausvyros, sėsdama į savo vietą, pasakė ponia Ada.

- O kur jūs buvote dingusi? - paklausė jos ponas Sobeslavas. - Kažkodėl jūs mus visai pamiršote...

- Ar ponas Zdislavas neateis? - pasidomėjo ponas Rysius.

Ponia Ada paaiškino, kad jinai ką tik grįžo iš atostogų, ir pasidomėjo, kas čia hipodrome naujesnio. Ją pasiekė kažkokie siaubingi gandai, neva čia kažkas žokėjus žudo, kad kažkokie visai ne tie žirgai laimi, o ponas Marianas, su kuriuo ji atsitiktinai susiti-

ko Paryžiuje, jai pakuždėjo, kad į šiuos nusikaltimus įpainiotas žemės ūkio ministras, o jis pats iš šalies nusiplovė ir negrįš tol, kol visų nesusodins, nes afera tiesiog šiurpinanti. Bet ji vis tiek nieko iš to nesuprato ir pastatė už dvejetą.

- Tai kuo gi jūs taip pasižymėjote? - Mecis paklausė pono Rysiaus. - Zdisiaus kol kas nėra ir nežinia, ar jis apskritai pasirodys.

- Netgi kalbėti nesinori, - atsakė ponas Rysius ir atsisėdo į vidurinę kėdę.

- Štai štai! - gyvai susidomėjo ponia Ada. - Apie ką jūs ten pradėjote kalbėti? Kažką apie mašiną...

- Lygiai parą su puse ji pas mane ir prabuvo. Naujas "Golfas"...

- Aš juk jums sakiau - geležinę kabę po pedalu! - prikišo jam ponas Valdemaras.

- Jie jau šešias minutes vėluoja! Ko gi laukia?!

- Kol skaičiavimo dalis visko nesuskaičiuos...

- Tai kodėl tiktai pusantros paros?

Sukaukė sirena, skelbianti, kad dalyviams laikas stoti į startą.

- Jie juk ten sergsti arba paprasčiausiai yra susitarę su automobilių salonu, - liūdnai pasakojo ponas Rysius. - Aš visa tai savo akimis mačiau - jiems netgi mašinos laužti nereikėjo, tas niekšas jos raktą turėjo - kaip į sviestą sulindo. Pirmąją naktį aš ją pažįstamų garaže pralaikiau, o antrąją kaip tik ją ir pavogė, nes priešais namus pasistačiau. Viską mačiau pro langą, policijai paskambinau, paskui išsyk į lauką išlėkiau ir savo sena griuvena juos pasivyti mėginau, bet argi "Golfą" pasivysi?

- Duok atkimštuką! - pareikalavo Marija.

- Penktukas nenori eiti! - pranešė Jurekas.

- Ir ką, nerado?

- Kur ten!

- O jūs bent jau apdraudėte?

- Apdraudžiau, bet kas iš to? Jie gi pirmiausiai tyrimą turi baigti...

- Galite laikyti, kad trejetas jau kabo! - kalbėjo ponas Edis. - O penktajame man Vongrovską pasiūlė, bet aš ja kažkodėl netikiu, man šią Miglą kokį trečią kartą siūlo, bet nesinori už ją statyti: mano paskaičiavimais čia Širšinas turėtų būti pirmas. Rovkovičius pats už save stato...

- Paklausykite, bet ši distancija ne Širšinui...

- ...tai ištisa organizuota gauja, ir jie tiktai žiūri, kas ką perka, o paskui įkandin pirkėjo seka, ar turi garažą, ar ne. Ir aš jums tikrą

tiesą sakau, kad jie tų mašinų raktelius turi - galbūt kokius universalius, o gal jie visų automobilių dėl viso pikto padirba...

- Kas ten darosi?

- Nagi penktukas, Marijus...

- Jis nervinasi ir nė už ką į boksą neis, - pesimistiškai pastebėjau. - Jis jau po doku rodeo surengė!

- ...o jeigu kabę įtaisytum, tai būtų visai kitas reikalas, pirštu jos neatrakinsi! Žirklės irgi nepadės, bet jie tokiais primityviais metodais ir naudotis nemoka...

- Eina! - sušuko Jurekas.

- Startas duotas, - patvirtino garsiakalbis. - Pirmauja Kikilis, už jo - Dilema, trečioje vietoje Georginas, už jo Polipropilenas...

- O kur ketvertukas? - susidomėjo Mecis.

- Spausk, trejete! - reikalavo ponas Edis.

- Ketvertukas lekia trečias. Penktukas atsiliko, be to, jį dar į didįjį ratą neša...

- Lėtai bėga...

- Ko gi jūs iš šio vienetuko norite - juk tai kuinas!

- Į pirmą vietą išsiveržia Polipropilenas, - tęsė garsiakalbis. - Žirgai įbėgo į posūkį, pirmauja Kikilis, antra Dilema, trečias Polipropilenas, ketvirtas Georginas...

- Trys-šeši, nieko kito ir būti negali...

- Koks trejetas? Kur jūs tą trejetą matote, jis gi penktoje vietoje!

- Bet jis puikiai finišuoja...

- Varyk, ketvertuk!!! - laukiniu balsu suriaumojo kažkas man tiesiai už nugaros.

- Padarys ką nors tasai Georginas ar ne? - susijaudino Marija. - O kas ant jo joja?.. Brysius! Galbūt jis vis dėlto prastums jį priekin...

- Tiktai ne Brysius, - patikinau ją. - Jis nemoka.

- Į finišo tiesiąją pirmasis išsiveržia Kikilis, antra Dilema, trečias Polipropilenas...

Dilema aplenkė Kikilį tuoj pat už posūkio ir trūktelėjo pirmyn, išsyk smarkiai atsiplėšdama nuo kitų. Iškart paskui ją pradėjo finišuoti Polipropilenas su Plagiatu - ketvertukas su šeštuku. Georginas pasitraukė į penktą vietą, kadangi Kikilis vis dar laikėsi antroje. Polipropilenas jau beveik jį pasivijo, ir aš žvelgiau į visa tai su pasidygėjimu, kadangi pastačiau už du-vieną, o ne už du-keturis, kas toptelėjo man į galvą tiktai po skambučio.

- Stok, mulki tu! Kur lendi? - bambėjau sau po nosimi.

- Atsiplėšk, ketvertuk!!! Atsiplėšk! - plyšojo kažkas už nugaros.

- Jis ką, visai pakvaišo? - pasipiktino Marija. - Kur gi jam atsiplėšti? Galbūt atgal, ar ką?

- Varyk, trečiuk!!! Varyk, trečiuk!!! - desperatiškai reikalavo ponas Edis.

- Dilema, Kikilis, Polipropilenas... Dilema, vyksta kova už antrąją vietą... Kikilis, Polipropilenas... Dilema, Polipropilenas, - monotoniškai barškėjo garsiakalbis.

Polipropilenas aplenkė Kikilį, ir aš galutinai praradau paskutines viltis.

- Sakiau tau, kad šitas Brysius - kvėša! Jis netgi žirgo paraginti nesugeba, - priešiškai pastebėjau. - Juk sakiau - du-keturi finišuos...

- O pas mane dvejetukas yra! - džiugiai sušuko Jurekas.

- Na štai - prasidėjo tavo nuobodžioji diena...

- Regis, tai fuksas? - perklausė ponia Ada. - Gerai pradėjau po atostogų...

- Nėra Zdisiaus, o jis jums išsyk pasakytų, kad šimtą tūkstančių gausite...

- Na, šimtą ar ne šimtą, bet dvidešimt penkis turėtų duoti, - pastebėjo ponas Rysius. - Trys favoritai atskrido. Aš už "eilę" šimtą tūkstančių stačiau...

- Norite atsilošti už savo prarastą "Golfą"?

- Bet "viršus" bus didesnis už "eilę"!

"Viršus" pasirodė lygiai toks pats kaip ir "eilė" - ir už vieną, ir už kitą davė po dvidešimt tris tūkstančius. Aš pradėjau tripletą ir kvintą, bet dėl tolimesnių pataikymų nepuoselėjau jokių iliuzijų, kadangi statymuose pripainiojau žirgų be jokios logikos. Marija su Meciu irgi pradėjo savuosius. Marija vėl ėmė man priekaištauti:

- Ir kodėl tu nestatai, jeigu tau taip išeina?! Na gerai, tiek to, bet pasakyk man, kodėl tu toliau už Zamočeką nestatai? Juk jis būtinai bus pirmas, ir pagal paskaičiavimus tau taip išėjo?! Iš kur pas tave Kristalas atsirado?! Juk čia Kristalas nieko doro neparodys. Lipeckis kol kas galutinai nekuoktelėjo - juk jis šį žirgą Didžiajam Varšuvos derbiui ruošia! Neims jis čia jį demonstruoti! Be to, už jį visi stato, tai ko tu iš to Sarnovskio tikiesi - jis jau keturis kartus su favoritais laimėjo, kiek gi galima?! Ir Zamočekas pas tave pažymėtas, tai kodėl už jį nepastatei? Kokio velnio tu apskritai nestatai už tuos, kuriuos iš anksto pasižymėjai?!.

- Atsikabink nuo manęs! Aš juk tau sakiau - tai vis dėl Jureko,

paskutinę minutę pakeičiau! Be to, aš juk pagal gimimo datą stačiau, ir kaip sykis čia pas mane ketvertukas išeina, šitas Kristalas! Aš juo irgi netikiu, bet tiek to, tau nuraminti pastatysiu už Zamočeką "eilėse"...

- Mano teta rado Zaveičiko užrašų knygelę, - už mano nugaros pratarė Monika Gonsovska. Aš nė nepastebėjau, kaip ji pasirodė. - Namo jau nebegrįšiu, lieku čia, nes po savaitės prasideda mokslo metai.

Mano galva tuo metu buvo užimta kur kas svarbesniais dalykais, nei kažkokia Zaveičiko užrašų knygelė.

- Ar žirgus po doku matėte?

- Taip, juos kaip tik išvedinėjo. Čia ir abejoti nėra ko - trejetukas, ketvertukas ir septintukas, likusiųjų nė domėn neverta imti.

- Tokiu atveju tebūnie trejetukas su septintuku. Jeigu jau ant Kristalo jis visa sparta nejos...

- Kristalas - tai ketvertukas? Betgi juo net puse jėgos jojant jis gali laimėti - puikus eržilas!

Favoritas šiame jojime buvo penktukas - Inercija, Kapulio kumelė. Šį kartą ant jo jojo ne Valkata, o vyresnysis mokinys Kačorskis - taigi išsyk atkrenta trys kilogramai. Visi statė už Inerciją su Kristalu. Buvo kalbama, kad Kapulis šiandien žadėjo laimėti keturis kartus. Asmeniškai man atrodė, kad, turint omeny šį pareiškimą, jis veikiausiai nelaimės nė vieno jojimo, todėl už Inerciją nusprendžiau apskritai nestatyti ir pastačiau "apsukui" tiktai už tuos žirgus, kuriuos pasirinko Monika, su viltimi, kad pirmas finišuos Zamočekas su trejetuku podraug su anuo septintuku. Ir aš tuomet iškart už viską atsiloščiau.

Finišavo Zamočekas su Sarnovskiu - kad ir kaip šis stengėsi Kristalą prilaikyti, vis tiek buvo antras. Aš liūdnai atsidusau - viso labo aštuoniolika tūkstančių, o jeigu antrasis būtų finišavęs septintukas, tai mažiausiai susidarytų šimtas dvidešimt. Mano pranašavimai išsipildė - nuobodi diena pavirto ištisais pakilimais ir nuosmukiais. Dabar, trečiajame jojime, jeigu viskas tęsis tokiu pačiu stiliumi, turėtų pralaimėti Enėjas. Dirstelėjau į žirgus po doku, prisiminiau, kad dabar yra ruduo, todėl iš keturių eržilų ir dviejų kumelių aš pasirinkau būtent kumeles ir pastačiau už Flintą su Elbane, du-penkis.

Man derėjo ties tuo ir sustoti ir pastatyti už juos stambiau - bent jau penkiasdešimt tūkstančių. Bet čia įsimaišė įsivaizdavimas, prieš mano akis atskleidęs Enėjo pergalingo finišo vaizdą. Ūmai tarsi tikrovėje išvydau, kaip jis finišuoja ir išsiveržia į antrąją vietą,

taigi galų gale sulošiau įprastą trikampį už dešimt tūkstančių. Bet ant aukštyn vedančių laiptų antros pakopos ūmai sustojau, pamaniusi, kad visai sukvailiojau. Pasukau atgalios pastatyti dar bent vieną bilietą už savuosius du-penkis ir pastačiau... penkis-šešis, paprasčiausiai todėl, kadangi ši pora pagal statymus turėjo absoliutų nulį. Jau pasitraukiau nuo kasos, bet vėl sugrįžau vis dėlto pastatyti už du-penkis ir pastačiau trys-keturi. Vienas Dievas žino, kodėl taip pasielgiau - negana to, kad aš visai netikėjau Enėju, tai dar jam į porą įbrukau ketvertuką, Veteraną, favoritą jojime. Sustojau vidury salės, apsidairiau aplinkui - žokėjai jau išvedinėjo žirgus iš po doko - ir pasukau atgal. Eilės prie kasų driekėsi ilgiausios, bet, savo laimei, išsyk pastebėjau ponią Adą.

- Nupirksite man vieną bilietą dviems-penkiems? - rūsčiai paklausiau. - Trečią kartą čia prieinu ir kiekvieną sykį statau kažin ką ne tai. Tiesiog kaip koks prakeikimas!..

- Labai prašom! Ir aš ketinau pastatyti už tą patį.

Įbrukau jai į rankas dešimt tūkstančių ir pagaliau sugrįžau į viršų. Jurekas nieko nesakė, bet aiškiai jaudinosi - jeigu dabar Enėjas pralaimės...

- O kaip jis galėtų laimėti? Asmeniškai aš jį išmečiau, kadangi man šių favoritų jau pakaks.Velnias! Pas mane trys žirgai, be trejetuko...

- Nagi, Flinta! - bambėjo Mecis. - Nagi Sardele... ne, ne Sardele, o kaip ją ten, Sardine!

- Meci, atsipeikėk - Flintos pas mus nėra! - stengėsi jį atvėsinti Marija. - Flinta pas mus buvo po Inercijos, o dabar turime Elbanę...

- ...ir jis toje ligoninėje savaitę pragulėjo - visiškai sveikas žmogus, o ligoniai tuo metu laiptinėje merdėjo - palatose nebuvo vietos! Nes gydytoja atostogų pasiprašė ar biuletenį turėjo, ir niekam nerūpėjo, kad jis ten lovą be reikalo užima...

- Tikriausiai kas nors ją ten pakeitė?

- Kur tau! Nebuvo nieko! Pasakė, kad dėl svetimo paciento nesiaiškins.

- Jeigu gydytojas iš savo kišenės mokėtų už tai, kad be reikalo pacientą ligoninėje laiko...

- ...ir kai jis per tą laužą šoko, jam kelnės plyšo. Tai jį moterišku sijonu aprengė, ant viršaus palaidinukę, o ant jos išsiuvinėtą liemenę, ir dar vainiką ant galvos uždėjo...

- Jis ką, buvo girtas?

- Dar ir kaip! Bet ant kojų dar tvirtai laikėsi...

- ...o kas dar čia gali būti lyderis? Lyderis privalo būti vienetukas!

- Nelygu, kokias jam davė instrukcijas...

- Nebent šeštukas su savo mažu svoriu pirmyn iššoktų...

Aš pasisukau į Moniką.

- Jūs kažką sakėte apie Zaveičiko užrašų knygelę... Ar man tik taip pasirodė?

- Taip, sakiau. Teta ją prie telefono rado. Tikriausiai pamiršo, kai paskutinį kartą buvo pas ją. Ir ji nežino, ar pasakyti apie tai policijai, ar ne - labai jau norėtų šią knygelę sau atminčiai pasilikti...

- O Dieve!.. Ir kada jinai ją surado?

- Vakar.

- Tegul geriau prisipažįsta. Jie ją nusikopijuos ir jai grąžins. Jūs pasistenkite pati tetą įkalbėti, nes antraip man pačiai reikės tuo užsiimti.

- O jūs tikra, kad po to jie atiduos?

- Beveik šimtu procentų. Šiandien galėsiu pasitikslinti ir rytoj jums pasakysiu.

Garsiakalbis sukaukė tris kartus, balionas ėmė kilti stiebu, per vidurį užstrigo, bet vis dėlto šiaip ne taip pasiekė viršūnę.

- O aš jau maniau, kad paklode mojuos, - nusivylusi pastebėjo Marija.

- Kodėl paklode? - atsargiai pasidomėjo Monika.

Žirgai dar tik ėjo prie starto boksų. Aš nuleidau žiūronus.

- Na, ne visai paklode, veikiau vėliavėle. Kažkada šis daikčiukas buvo visiškai užsikirtęs, tai štai ant to balkonėlio išėjo žmogus ir mojavo balta vėliavėle. Ir visą dieną startą davė vėliavėlės pagalba. Tik nežinau, kodėl balta - šiaip jau turėjo būti raudona. Ji geriau matosi. Bet galbūt tais laikais kas nors galėjo palaikyti kompromitavimu...

- Be abejo, tai būtų palaikę kompromitavimu, - patvirtino Mecis. - Ir visus būtų pasodinę. Nagi, Flinta!

- Meci, aš tave užmušiu! Ne Flinta, o Elbanė! Dar sykį tau kartoju - nėra pas mus Flintos!

- Spausk, Elbane!.. Bet mes juk Flinta kitą tripletą pradedame!

- O Viešpatie, duok man jėgų ir kantrybės...

- Ir daug turėsite pelno iš šio Enėjo?! - stebėjosi Valdemaras. - Juk tai geležinis favoritas! Už jį su visais stato!

- Bet pas mane tiktai vienas Enėjas, ir geriau jau už favoritą statyti, negu apskritai pralošinėti, - tulžingai įrodinėjo jam ponas Sobeslavas. - Aš jau tripletą pradėjau, ir su Enėju dabar toliau žy-

giuosiu...

- Pradėjo!..

Pirmavo, kaip ir priklausė, vienetukas. Flinta lėkė antra, paskui ją Enėjas. Mane domino Elbanė - ji laikėsi tuoj pat po Enėjo, o ketvertukas ir šešetukas bematant atsiliko per kokius keturis korpusus. Ščiudlovskis ant Flintos skuodė arčiau barjero ir posūkyje, pademonstruodamas meistrišką techniką, tvarkingai išsiveržė į priekį. Vienetukas ėmė atsilikti, bet užtat spartą padidino ketvertukas.

- Enėjas neištempia, - su pasitenkinimu pastebėjo Jurekas.

- Tikra tiesa, - patvirtino ponas Rysius. - Su jo svoriu! O kas ten į priekį iššoko? Flinta? Varyk, Flinta!

- Kokia Flinta?! - supyko Marija. - Spausk, Elbane!

- Nagi, Enėjau! - suriaumojo ponas Edis.

- Čerskis į priekį išeina! Varyk, ketvertuk!

- Trejetuk, pone Vladekai! Kam jums ketvertukas?!.

- Lėk, Flinta! - ragino žirgą ponas Rysius. - Lėk, Flinta!

- Nagi, Flinta! Nagi, Elbane! Nagi, Flinta! Nagi, Elbane! - pakaitomis stūgavo Mecis.

- Jis pasivys! O Viešpatie! Tuoj pasivys!

- Nepasivys! Nepajėgs! Spausk, dvejete!

Man buvo visiškai tas pat. Mano tripletuose nebuvo nė vienos iš šių kumelių, užtat "eilėse" buvo abi. Labiau neramino Veteranas, kuris jau mažne pasivijo Elbanę. Per tribūnų staugsmą garsiakalbio nesigirdėjo, bet jo daugiau ir nebereikėjo - Flinta perkirto finišo liniją pirmoji, įkandin jos finišavo Elbanė. Veteranas atsiliko per pusę korpuso, o Enėjas baigė tiktai ketvirtas.

- Po velnių! - tarė Marija.

- Juk visa tai buvau apskaičiavusi, ir jeigu ne ponia Ada, taip ir būčiau sulošusi tiktai vienu bilietu, - su siaubu atsidusau. - Ir kas tai per Dievo rykštė! Galite sau įsivaizduoti, aš juk tris kartus prie kasos ėjau?!.

- Aš irgi už jas du kartus pastačiau, - pasakė ponia Ada ir atidavė man bilietą. - Bet kaip norėjosi pastatyti bent šimtą tūkstančių!

- Laimėjimas bus stambus! - triumfuodamas konstatavo Jurekas. - Pas mane yra Flinta! Tripletas praėjo! Bet kvintą dabar pralošiu.

- Kodėl?

- Todėl, kad mano triplete toliau trys žirgai, o kvintoje vienas - pernelyg brangu man pasirodė. Tu buvai teisi - visi favoritai pa-

eiliui pralošinėja, ir netgi jokio sukčiavimo čia nesimato. O pagal programėlę kažkaip sklandžiai viskas išėjo...

- Kaip manote, ar daug sumokės? - susidomėjusi paklausė Monika. - Aš čia sau leidau, kadangi šiaip jau turiu pliusą, pastatyti už juos du šimtus tūkstančių.

- Tu pagal doką statei? - paklausiau.

- Ir pagal doką, ir pagal genealogiją.

Apie tolesnę savo sėkmę nenorėjau nė galvoti - triplete pas mane nežinia kodėl atsirado Veteranas. Flintą aš, kaip paaiškėjo, išmečiau. Mecio ir Marijos svarstymai priminė man, kad ketvirtą tripletą aš pradėjau nuo Glebovskio - turėjo gerai pasirodyti žirgas, ant kurio anksčiau jodavo Derčikas. Šis tai jau tikrai turėtų finišuoti pirmas. Ir dar vienas Derčiko žirgas turėtų nugalėti - šeštajame jojime. Ant jo Kujavskis joja. Štai tiktai penktasis jojimas man viską sugadins, tai aišku. O juk turėjau gerą mintį - šiame penktajame jojime sienelę pastatyti, bet kur tau - iš šykštumo tiktai už du žirgus pastačiau. O juk gerai sakoma, kad šykštus dusyk praranda...

Garsiakalbis krioktelėjo, ir staiga aš prisiminiau, kad, tiesą sakant, visa tai, ką šiandien praradau, aš jau atsilošiau - už “eilę” be Enėjo davė keturiasdešimt du su trupučiu, o už tripletą - daugiau kaip šešis su puse milijono.

- Na, šiandien aš šiek tiek išlošiau! - su pasitenkinimu pastebėjo Jurekas ir pašoko iš vietos.

- Ir kam tau reikėjo tos Flintos? - užsigavusi klausinėjo Marija. - Su Elbane būtų buvę ne ką mažiau, o galbūt netgi daugiau!

- Betgi mudu su tavimi tripletą pradėjome! - optimistiškai atsakė jai Mecis. - Ir Boleku užbaigsime!

- Ne, aš negaliu! Jis ką, iš proto išsikraustė?! Meci, Bolekas juk šeštajame jojime dalyvauja!

- Na, tuomet pradėsime dabar, ir Bolekas mums užbaigs...

- Bolekas dar ir penktajame joja, - atkreipiau jų dėmesį. - Bet ten yra trys geresni žirgai...

- Jeigu ir toliau taip bus kaip šiame jojime, tai aš galų gale savo “Golfą” atsilošiu! - liūdnai atsiduso ponas Rysius.

- Įdomu, ar kvinta bus? Visi favoritai pralaimi...

Visiems tapo aišku, kad diena šiandien “fuksinė”, ir liaudis ėmė statyti už visus paeiliui. Penktajame jojime žirgas, už kurį aš stačiau triplete, finišavo antras, atsilikęs tiktai per galvą, kaip ir buvau numačiusi. Jurekas atspėjo, Marija su Meciu irgi praslydo. Po septintojo jojimo paskelbė kvintą - regis, laimėtojas buvo vie-

nas - šimtas aštuoniasdešimt aštuonis milijonus.

- O galbūt du, - spėjo pulkininkas. - Juk mes nežinome, kiek į kasą įnešta pinigų.

- Visame pasaulyje paskelbia kiekvieno lošimo įplaukų sumas, - palaikė jį ponas Rysius. - Ir kiekvieno jojimo apyvartą. Tiktai pas mus tai paslaptis...

- Tarybų Sąjungoje tas pat.

- Tarybų Sąjungos daugiau nebėra!

- Bet paslaptys išliko...

- Ir programėlėse tai skelbia, ir laikraštyje - kiekvieną dieną!

- Faktas, - patvirtinau. - Galiu jums atnešti ir parodyti daniškus laikraščius, jeigu kas nors netiki.

- O argi kas nors netiki? - nustebo ponia Ada.

- Čia "eilė" be Časkos neapsieis! - konfidencialiai pranešė man ponas Edis. - Man taip pasakė. O Bialo niekur nebus.

- O kur jūs apskritai čia matote Bialą?

- Betgi ne čia, o paskutiniajame jojime...

- Toji Zaveičiko užrašų knygelė - ne vien telefonų ir adresų sąrašas, - ūmai pasakė Monika Gonsovska. - Ten dar visokiausių užrašų yra - vietomis sutrumpinimai, vietomis kažkas užšifruota.

Kad suprasčiau, apie ką jinai kalba, man teko susikaupti. Man kaip tik gerai klostėsi paskutinis tripletas, ir aš labai tikėjausi sėkminga jo baigtimi. Derčiko žirgai finišavo pirmieji. "Viršaus" aš už juos nestačiau, "eilėse" stambūs fuksai baigėsi, ir šis tripletas dabar beliko mano paskutinė viltis.

- O jūs tą užrašų knygelę matėte?

- Aš dar nemačiau, tiktai teta. Aš tiktai regėjau, kaip jinai ją rado. Jeigu būčiau nepastebėjusi, jinai apskritai būtų ją paslėpusi ir niekam nerodžiusi. Teta vis dėlto Zaveičikui labai simpatizavo. Bet jinai pasakė, kad pasirengusi paaukoti savo radinį, jeigu tai padės surasti žudiką.

- Labai protinga mintis., - pagyriau. - Pasistengsiu padaryti viską, kad knygelę grąžintų, tačiau būtų labai gerai, jei ji dar šiandien paskambintų į policiją ir praneštų. Kuo greičiau, tuo geriau.

- Gerai, aš pasistengsiu ją įkalbėti...

Kujavskio laimėjimas, be jokios abejonės, sumažino išmokų sumą, ir Marija su Meciu gavo tiktai milijoną aštuonis šimtus. Aš atspėjau paskutinį tripletą. Išmoka viso labo buvo tiktai aštuoni šimtai penkiasdešimt tūkstančių, bet aš nesiskundžiau, kadangi galų gale, nepaisant visiško smegenų užtemimo lošimo pradžioje, per dieną gana padoriai praturtėjau. Labiausiai pasisekė Jurekui - jis

susižėrė vienuolika milijonų gryno pelno ir jau iš anksto mėgavosi rytdienos lenktynėmis.

Į savo pažadą dėl Zaveičiko užrašų knygelės aš pasižiūrėjau netgi labai rimtai ir netgi pasistengiau jį įvykdyti, bet iki sekmadienio to padaryti nesugebėjau. Visi, su kuo galima buvo šia tema pasišnekėti, pradingo iš mano regos lauko, ir vėlyvu nakties metu aš pagaliau atsisakiau beviltiškų pastangų surasti Juzį Volskį. O Janušui palikau raštelį - nepasakytum, kad labai aliarmuojantį - ir nuėjau miegoti, jausdama, kad manęs laukia kažkokia bylos tyrimo sensacija.

Jolantai Špulec grasino prie gerklės prikištu skustuvu. Tai panėšėjo į mėgiamiausią viso pasaulio mafijos argumentą, ir kažkaip net buvo sunku stebėtis. Turėti su savimi skustuvą įstatymas niekam nedraudžia, bet šis instrumentas labai paprastas naudoti ir vien tiktai savo blizgesiu tuoj pat sustingdo kraują aukos gyslose ir sukelia jai paniką.

Jolanta sugrįžo iš kaimo, kur jos mama prižiūrėjo dukters vaiką iš pirmos santuokos, jau žinodama apie Derčiko mirtį, kadangi retsykiais žiūrėjo televizorių ir netgi kartais paskaitydavo laikraščius. Ji įžengė į savo nuosavą butą, o įkandin įsiveržė kažkokia tamsi figūra, kuri moters patykojo laiptinės aikštelėje. Šita figūra be jokių įžangų lengvu smūgiu į saulės rezginį pargriovė ją ant grindų, o paskui pririšo prie kėdės ir tuoj pat pasinaudojo skustuvu.

- Kur jis paslėpė juostelę? - paklausė užpuolikas grėsmingu balsu.

Jolanta banditą atpažino, todėl pernelyg neišsigando.

- Kokią juostelę? - su šiokiomis tokiomis pastangomis paklausė mergina.

- Neišsisukinėk, karve. Tu puikiai žinai! Kur jinai?

Jolanta atliko vienintelį dar jai likusį įmanomą judesį - gūžtelėjo pečiais. Užpuolikas prispaudė skustuvą smarkiau ir pažadėjo jai galybę kūno sužalojimų, galbūt netgi su mirtina baigtimi. Buvo pasiūlyta alternatyva, kurios išraiška - penki milijonai zlotų ir pažadas palikti Jolantą ramybėje. Jinai tačiau nepasidavė nei už milijonus, nei už pažadą, apsiverkė ir pasakė, kad nieko nežinanti, į ką banditas pareiškė, jog tuomet jinai apskritai niekam nereikalinga ir ją be jokių apgailestavimų galima pasiųsti į aną pasau-

lį. Juzio Volskio darbuotojas tęsinio nelaukė, būgštaudamas, kad nervingam banditui gali sudrebėti ranka, o tokioje situacijoje vienas netikęs judesys gali ir iki nelaimės nuvesti. Todėl jis nusprendė nerizikuoti, juo labiau kad nežinojo, kiek banditas pajėgia save kontroliuoti.

Atrišta nuo kėdės Jolanta parodė tiesiog stebėtiną išmintį ir išsyk sutiko bendradarbiauti su policija. Ją itin pradžiugino ir pažvalino policininkų išvedamo bandito vaizdas, ir jinai tuoj pat, jau visai nesipriešindama, sutiko su jai pasiūlytu veiksmų planu - pleistru užsilipdė sužeistą kaklą ir šeštadienio rytą nuvyko į žirgų lenktynes.

Čia nebuvo nieko neįprasta, kadangi tiktai ten ji galėjo gauti pačią tiksliausią informaciją, o jos susidomėjimas vykstančiais įvykiais atrodė visiškai natūralus. Leidimą į lenktynes turėjo - jį savo laiku jai parūpino Derčikas. Jolanta pažinojo kone pusę hipodromo darbuotojų ir dažnai apsilankydavo netgi pas žokėjus. Jos nuotaika buvo gana rūškana, ir tuo taip pat niekas nesistebėjo. Jolanta persimetė keliais žodžiais su Bialu, paskui gana ilgai šnekėjosi su žokėjum mėgėja Kočakovska, išspaudė ašarą, nusišluostė akis ir abejingai suplėšė programėlę, kurią paguosdamas jai įteikė Vrublevskis. Su Glebovskiu kalbėtis jinai nepanoro, nors jis ir baudėsi prie jos prieiti.

Bialas nusprendė, jog nėra jokių priežasčių, dėl kurių derėtų slėpti jų trumpo pokalbio temą. Jį apie Jolantą tuoj pat pristojo klausinėti kažkoks mulkis, kuris primygtinai stengėsi prisiplakti prie žokėjų - norėjo iššniukštinėti, kas turi kokius šansus nugalėti. Apie žirgus Bialas jam primelavo devynias galybes, o štai apie pokalbį dėl merginos visiškai pasirengęs ir tiesą pasakyti, kadangi jam tai tikrai niekaip negali pakenkti. Tai štai, šiam mulkiui Derčiko mergina siaubingai patiko. Stebėtis čia nėra ko - ji gražutė, efektinga, vidutinio ūgio, tamsiaplaukė, dailios figūros, šlaunys kaip kilmingos kumelaitės, o po Derčiko mirties kol kas laisva, tai kodėl gi jos nepamerginus.

- Ji tik paklausė, ar kas nors paaiškėjo ir daugiau nieko, - pasakė jis. - Pasidomėjo, ar jos čia neuostinėjo mentai, kas tiria bylą ir taip toliau. Ar šaukia mus į apklausas, ir ką aš apie visa tai manau. O aš nemanau nieko. Ir gana. Su Vanda ji ilgiau paplepėjo, ir apskritai - atsikabink nuo manęs ir pats jos klausinėk, jeigu tau taip reikia.

Mulkiu Bialas įsigudrino pavadinti vieną iš pačių gabiausių vyresniojo komisaro Jarkovskio agentų, kuriam reikėjo rasti kokį

nors daugiau ar mažiau tikėtiną priežastį pasidomėti Derčiko mergina. Ir papildomas susidomėjimas šiuo atveju jam pasirodė labiausiai įtikinamas. Jis susirado žokėjų mėgėją Vandą Kočakovską, ir iš jos išgirdo, kad pagrindinė judviejų su Jolanta pokalbio tema buvo asmeninių nužudytojo, suteik Dieve jo sielai ramybę, asmeninių privalumų ir trūkumų aptarimas. Jai pačiai atrodė, kad po Derčiko žūties Jolanta nusiramino gana lengvai ir greitai. Net gali būti, kad jinai pradėjo patyliukais žvalgytis ieškodama guodėjo, ir kaip tik dėl to šiandien čia pasirodė. O ko gi dar, jei apie žirgus ji niekuomet nieko neišmanė? Nors statyti Jolanta moka, ir visai neblogai.

Gavęs visą šią informaciją, agentas jau galėjo pasireikšti. Liepsnodamas aistra, - gal netgi ne visu šimtu procentų apsimestine, - jis sukinėjosi netoliese buvusios Derčiko sužadėtinės, nenuleido nuo jos akių ir netgi sugebėjo kelis kartus pašnekinti. Jolanta agento merginimosi neskatino, žvelgė į jį visiškai abejingai, pasistengė kuo greičiau pranykti iš jo akiračio ir galų gale įsitaisė tribūnos žokėjiškoje dalyje, pačiame viršutinės eilės kamputyje. Ir ten, sėdėdama su perplėšta programėle rankose, giliai susimąstė, įrėmusi nieko nereginį žvilgsnį į bėgimo taką.

Bet kaip kartas tuo metu, kai trečiajame jojime Flinta artėjo prie finišo, Jolanta Špulec ūmai atitoko iš susimąstymo ir, apsižvalgiusi į šalis, pakišo ranką po kėde. Kelias sekundes kažko ten apčiuopomis ieškojo, paskui atsitiesė, atidarė savo rankinę, išsitraukė iš jos cigaretes, užsirūkė, sulaukė jojimo pabaigos, paskui atsistojo ir kartu su visais patraukė prie išėjimo.

Štai tuomet Jarkovskio agentas jau tiesiog privalėjo neišleisti jos iš rankų, todėl akimirksniu persikūnijo į įkyrų gerbėją. Tačiau jis dar nė nespėjo prasibrauti prie savo širdies damos, kai prie šios ties išėjimu iš žokėjų dalies prisigretino Ropės arklininkas, ir jiedu drauge pakilo į viršutinę terasą. Agentas neišgirdo nė vieno jų pokalbio žodžio, bet gestai buvo labiau nei išraiškingi. Ropės arklininkas kažko klausinėjo, kažko primygtinai reikalavo. Toji atsakydama gūžčiojo pečiais, neigdama kratė galvą ir netgi baksnojo pirštu į smilkinį. Atrodė jinai itin suirzusi. Agentas jau kaip tikras gerbėjas ketino ką nors ant arklininko užsiundyti, kad mergina išsilaisvintų iš jo įkyraus dėmesio, bet, laimei, viskas laimingai išsisprendė ir be jo įsikišimo. Prie arklininko prisiartino kažkokie du tipai, Jolanta pasinaudojo situacija ir skubiai metėsi prie laiptų. Čia "gerbėjas" ją pasivijo, ir iš hipodromo jiedu išvažiavo drauge.

- Ir kam jums visų šių dalykėlių prireikė? - susidomėjusi pa-

klausiau, kai sekmadienio ryte išgirdau smulkią visų įvykių ataskaitą. - Kad jie vienas su kitu nesusitartų?

- Žinoma. Jie privalo tikėti, jog, net jeigu jinai ką nors surado, tai suspėjo gerai visa tai paslėpti. Būtų geriausia, jeigu jie patikėtų, kad ji apskritai nieko nerado, bet nereikalaukime neįmanomo.

- O ji vis dėlto rado?

- Suprantama! Derčiko juostelė buvo kramtomąja guma prilipinta po kėde šiame įstiklintame paviljonėlyje...

- Žokėjiškame?

- A, jus jį taip vadinate? Na, vadinasi, žokėjiškame. Jie su Derčiku taip buvo susitarę. Mergina ne kvaila, ji greitai sumojo, kas jai naudingiau, ir kalba teisybę. Nuotraukų jinai nematė, bet Derčikas jai prisipažino, kad rengiasi jomis šantažuoti Bazilio gaują ir kad nuotraukas jiems parduos, o juostelę pasiliks sau. Jis nelabai įsivaizdavo, kaip visa tai jam pavyks, ir išsyk nusprendė paslėpti juostelę ten, kur ją ir rado Jolanta. Dėl šantažo jinai nei anksčiau, nei dabar nejautė jokios sąžinės graužaties, kadangi ši gauja - klaikūs niekšai, ir nuleisti jiems kraują tiesiog būtina. Bet ji jau suprato, kaip tai pavojinga, taigi keršto atsisakė ir dabar pati mums viską sąžiningai pasakoja.

- O kas tose fotografijose? Jūs bent atspaudėte jas?

- Be abejo, ir todėl vakar taip ilgai užsisėdėjome. Štai, žiūrėk ir pasakok, ką tu čia pažįsti ir ką apie šiuos žmones žinai. O paskui mes jas ir kitiems parodysime.

Iš manęs daug naudos nebuvo. Derčikas savo fotografijose stengėsi įamžinti žmogiškojo bendravimo momentus - iš esmės tai buvo scenos su dviem veikiančiais asmenimis, ir iš šių dviejų aš paprastai atpažindavau tiktai vieną, o kito fizionomija man būdavo visiškai nepažįstama. Vieną kartą jam pavyko užfiksuoti pinigų perdavimo sceną - veiksmas vyko gėrimo įstaigoje Pyruose, o pinigus ėmė Bialas. Nieko nuostabaus. Daug nuotraukų buvo skirta kažkokios vilos gyventojams ir svečiams.

- Tai Antčakai, - pakomentavo Janušas. - Matyt, jis irgi mums Bazilį šniukštinėjo. Toji jo Jolanta taip pat nenutuokia, kas čia per žmonės. Ji tiktai žino, kad Lomžos mafija šiam tipui dirba, ir girdėjo gandus, kad kažkada seniai, kai jie dar spekuliacija užsiiminėjo, Bazilis juos dengdavo. Be to, artimus santykius su Baziliu stengiasi demonstruoti Sarnovskis, ir todėl neva savo mafiją turi - jo bijo mažiau, bet irgi stengiasi be reikalo su juo nesipykti. Jis iš esmės arklidžių vaikinukais manipuliuoja - mokiniais, mėgėjais ir kita smulkme. Su Baziliu asmeninius kontaktus palaiko daugiau-

sia du ar trys žmonės - galbūt Harcapskis, taip pat gali ir Figatas...

- O Ropės arklininkas? Jis juk prie Jolantos kažko kibo?

- Kibo. Ir tikrai žinojo, kad turėjo ją užpulti, kadangi aplink šią temą kalbėdamas tiktai ir suko kaip šuo aplink mėsos parduotuvę ir vis klausinėjo apie juostelę. Jinai jam pasakė, kad apie Derčiko ketinimus yra girdėjusi, bet nieko nežino, ar jis spėjo juos įgyvendinti, kadangi kaip tik tuo metu išvažiavo į kaimą. Panašu, kad arklininkas ja patikėjo.

- Gali tikėti, gali netikėti, vis tiek jau pernelyg vėlu. Nuotraukos ir Zaveičiko užrašų knygelė - pas jus... Taip, o juk, tiesą sakant, dėl šios užrašų knygelės jūsų ir ieškojau!

Dėl šio reikalo nekilo jokių problemų. Suprantama, knygelę, kaip velionio Zaveičiko atminimą, tetulei atiduos, tačiau tik užbaigus tyrimą. Byloje paliks tiktai kopiją. Monika tetos vardu vakar paskambino, ir pasiimti knygelės pas ją bematant nusiuntė darbuotoją. Užrašai dar galutinai neiššifruoti, bet jau galima pasakyti, kad Zaveičikas užėjo Bazilio pėdsakus maždaug prieš dvi savaites. Du prityrę kriminalistai dabar intensyviai ją šifruoja.

- Jūs vis dar nesugavote numanomo žudiko?

- Kalrapo arklininkas galų gale vis tiek sės už grotų. Mums jau visiškai aišku, kad žudiką jisai žino, bet spyriojasi iš visų jėgų. Už žudikui suteiktą pagalbą, šiam įvykdžius nusikaltimą, galima ilgam įmerkti uodegą, ir visiškai įmanoma, kad jis dar persigalvos ir prisipažins.

- Jeigu tiktai Bazilio nesibijo labiau nei jūsų...

Aš vėl pasukau kalbą prie nuotraukų.

- Štai šitas - kažkoks Zbinis, - tariau. - Taip jį visi vadina. Prisimenu tiktai jo fizionomiją ir daugiau nieko apie jį nežinau. Tai yra, suprantama, žinau, kad jis kažkaip su Vrublevskiu susijęs ir prie Zamočeko nelyginant dėlė prisisiurbė. Šimtaprocentinis mulkis, tiki kiekvienu jų žodžiu ir išlošia dar rečiau nei aš. O šitas - Krysius, jojimų skirstytojas, regis, prie įėjimo į žokėjų patalpą... Tikriausiai kažko prašo už jį pastatyti, kadangi už šį aš galiu duoti galvą nukirsti - jis papirkinėjimais neužsiiminėja. Finansinės jojimų skirstytojo galimybės tokių išlaidų paprasčiausiai neatlaikytų, o atvirai jisai lošti negali - tarytum pagal pareigas jam nepriklausytų, bet koks nors vaikinukas visuomet gali už jį pastatyti. Tai Glebovskis su plika beždžione kalbasi! Tiktai pažiūrėk, ir šis čia sukinėjasi?!. O štai šito aš nepažįstu. Sarnovskis, Bialas, Rovkovičius, Skorekas, Valkata, Brodavskis... žokėjai pilnos sudėties, o štai tie, kurie su jais...

Įsižiūrėjau į nuotraukas įdėmiau, netgi pro lupą tyrinėjau.
- Štai šitas! Palauk, parodyk man dar kartą... Mažiausiai pusėje visų fotografijų su įvairiais žmonėmis vis tas pats žmogus kalbasi! Ką tai galėtų reikšti? Galbūt jį Derčikas ir medžiojo?!
- Kas jis toks?
- O iš kur man žinoti? Aš jo apskritai niekuomet nesu sutikusi. Ir šios nuotraukos fotografuotos ne hipodromo teritorijoje... Patikrinkite visas knaipes, kuriose jie lankosi, ir klubo Ožarovo priešgaisrinėje dalyje nepamirškite... Mecis!.. Reikia Mecio paklausti!
- Kelintą šiandien prasideda lenktynės?
- Dvylika trisdešimt. Pirmą valandą pirmasis jojimas startuoja. O ką?
- Nieko. Gerai, kad prisiminei Mecį...

- Mane sučiupo, įspraudė į kampą, apklausė ir išsunkė iki paskutinio lašo! - pasipiktinęs pareiškė Mecis, vos tik atsisėdęs į savo kėdę. - Ar ne tau už visa tai reikėtų padėkoti? Tau juk kaip tyčia būtent šiandien reikėjo juos ant manęs užsiundyti?
- Ne todėl, kad būtent šiandien! Aš paprasčiausiai užsiminiau, kad tu gali žinoti daugiau už mane. Na ir kas, jog kaip tik šiandien tau uždavė kelis klausimus?
- Bet aš prie telefono buvau prilipęs - reikėjo sužinoti, kokios formos šiandien Trabantas! Prieš trejetą savaičių jam lyg ir pilvą skaudėjo, ir dabar nė nežinau, ar jis atgavo formą, ar ne! Per juos nespėjau paskambinti vienam tipui ir dabar abejoju - statyti jį į tripletą ar ne!
- Ne.
- Kodėl?
- Todėl, kad neverta. Jis vis tiek favoritas.
- Na ir kas, kad favoritas, bet iš pašonės gali iššokti fuksai!
- Be to, jam ir pilvą skaudėjo. Ir dar nežinia, ar Višniakas jos kaip reikiant, ar ne.
- Apie tai ir kalbame! Tą ir rengiausi sužinoti, bet jie tiesiog kaip kokie skėriai sulėkė, kaip audra dykumoje, ir ištraukė man iš rankų telefono ragelį... Ir vietoje man būtinos akustinės pateikė neribotą kiekį optinės informacijos, ir man dar teko jiems pasakoti, kad tipas, kuris ten su visais pokalbius varinėja, iki pasibjaurėjimo mėgstantis bendrauti - tai toksai Vicius, jis čia kaip ir pirmo-

jo bukmekerio pasiuntinukas. Pats storiausias ir pats turtingiausias.

- Sprendžiant iš to, kad nuotraukose nemačiau nė vieno storulio, reikėtų suprasti, kad pats storiausias ir pats turtingiausias - tasai bukmekeris?

- Be abejo, bukmekeris. Ir Vicius jam ne atvirai dirba, o slaptai.

Atidėjau į šalį savo trečiadienio programėlę, kurioje žymėjausi, už ką statyti. Mecis atsisėdo į Marijos vietą ir pradėjo man į ausį kuždėti:

- Ir aš kaip tik žinau, kad Lomžos mafija šį tipą savo žmogumi laiko, jis tarytum visokiausius jų pavedimus vykdo, o iš tikrųjų tai tam bukmekeriui dirba. Mafijos pinigėliai kaip sykis pas bukmekerius nusėda, ir bukmekeris ne tiktai niekuo nerizikuoja - jis iš jų netgi šimto milijonų statymus priimdavo, bet tiktai tuomet, kai jie už pačius blogiausius žirgus statydavo. O tasai plepys iš fotografijų mafijai informaciją renka ir pakišinėja jiems visokiausius tokius kaip Danielas ar Santokas, o anie už juos stato. Pas kitus bukmekerius gali statyti ir už ką nors kita, bet pas šitą - tiktai už tuos, kurie tikrai nelaimės. Tarp bukmekerio ir Viciaus tarytum tvirtas bendradarbiavimo susitarimas egzistuoja - anas su juo pelną per pusę pasidalija. Bukmekeris, jis irgi ne kvailas - geriau sutinka gauti mažiau, bet su garantija ir be problemų...

- Jis ir gali būti Derčiko žudikas! - pertraukiau Mecį.

- Taip manai?..

- Jis galėjo viską suprasti... Turiu omeny, kad Derčikas galėjo viską suprasti - juk šis tipas yra beveik kiekviename jo kadre. Ir jis galėjo šiam pasakyti, kad praneš ten, kur reikia, apie visas šias Lomžos mafijos machinacijas. Negana to, kad pajamos pasibaigtų, bet šį sukčių dar taip sudaužytų, kad sava motina nepažintų! O ir bukmekerį taip pat.

- Mintis nebloga, - pagyrė Mecis. - Mes čia su pakilimu Bazilio viršūnėse ieškome, o staiga pasirodo, kad Derčiką pribaigė kažkoks smulkus šapelis...

- O ar tu įsitikinęs, kad šiam smulkiam šapeliui nedavė įsakymų būtent Bazilis?

- Dėl nieko panašaus negaliu būti įsitikinęs. Galbūt viskas taip ir buvo. Ir aš visiškai neįsitikinęs, kad pirmajame jojime nugalės Nubija...

Nubija mane taip sudomino, kad Derčikas kartu su Baziliu net švilpdami išlėkė man iš galvos. Ši velniška kumelė mano paskaičiavimais turėjo būti baisingas fuksas, ir aš nuo jos netgi pradėjau

kvintą ir keturis tripletus, nors savo viduje ir labai priešinausi prieš statymą už Zamočeką. Bet, sprendžiant iš Mecio žodžių, išeitų, kad ne toks jau ji fuksas, kaip man pasirodė. Aš nespėjau nieko pasakyti, kadangi tą akimirką įlėkė ponas Zdisius ir žiūrovų eilėse sukėlė nemenką sąmyšį.

- Šiandien bus tokių bombų, ponai! Ponia Ada apačioje. Ką man čia padėjus, kad užimčiau jai vietą? Galbūt krepšį... Kieno šitas?.. A, koks skirtumas. Nelaimės Trabantas! Nelaimės Čestovka! Nelaimės Formina!

- Bombos vakar buvo, - pamėgino jį nuraminti pulkininkas. - Šiandien apie nieką tokio ir kalbos negali būti.

- O jūsų kaip sykis nebuvo, - prikišau jam. - Nors kartą gyvenime jūsų pranašystės dėl išmokos už kvintą nebūtų pasirodžiusios pernelyg užkeltos - šimtą aštuoniasdešimt aštuonis milijonus davė.

- Girdėjau! Girdėjau! Šiandien bus tas pat!

- Laikyk plačiau praskleistą kišenę! Ne kiekvieną dieną taip pasitaiko...

- Kad Čestovka nelaimės, tai visi seniai žino, jis į Vieną išvyksta ir už jį niekas nestato, o Formina gali laimėti, bet gali ir nelaimėti - juk ten pirmasis favoritas Valkirija...

- Kaip tai?! Argi ne Formina? Tai kas jiems visiems darosi?.. Juk už ją stato kaip pašėlę!

- Betgi atsipeikėkite, pone Zdislavai! - rūsčiai paraginau. - Juk tai žemiausios grupės kumelė! Argi ji gali laimėti?

- Bet ji mažai sveria!

- Na ir kas? Apsispręskite galų gale - kaip jūs manote, nugalės jinai ar ne? Jūs gi pats sakote, kad ne!

- Bet aš maniau, kad už ją statys...

- ...toks pašlemėkas, o, žiūrėk, bingo keturiasdešimt milijonų laimėjo ir, kas labiausiai keista, pirmiausia grąžino man skolą, visą! - džiugiai dėstė ponas Edis, sėsdamas į savo vietą. - Man tai tas pat, kaip iš dangaus būtų nukritę, taigi aš šiandien už visus statau! Kvintai užsimojau...

Tuoj pat po jo ložėje pasirodė Monika Gonsovska, metė rankinę ant grindų, prisėdo ant kėdės kraštelio ir palinko prie manęs.

- Norėčiau su jumis pasitarti, kadangi man nutiko kažkoks visiškai idiotiškas dalykas. Žirgai jau po doku vaikštinėja. Penktukas labai geras, o visi likusieji maždaug vienodi...

Aš kone pašokau iš vietos.

- Jau išvedė? Eisiu už jį pastatyti. Tuoj grįšiu!

- Penktukas - tai Nubija! - netikėtai pagyvėjo Mecis. - Na štai,

aš gi jums sakiau! Einu už ją pastatyti!

- Palik ką nors ant kėdės, nes dar užims kas...

Įėjo ponas Rysius.

- Čia? - paklausė jis, pirštu parodydamas į pono Zdisiaus krepšį ant kėdės per vidurį.

- Čia. Ir ponia Ada taip pat.

- Ponią Adą aš mačiau. Tuomet atisėsiu užpakaly.

- Tai už ką jums pastatyti? - nekantriai klausinėjo Valdemaras pono Sobeslavo. - Už vieną-tris ar vieną-penkis?

- Ir vieną-tris, ir vieną-penkis.

- O kaip dėl trijų-penkių? Uždaryti trikampį ar ne?

- Aš tikiu vienetuku... Na gerai, uždarinėkite. Vienas-trys, vienas-penki ir trys-penki.

Aš užširdau. Su ponu Sobeslavu man klaikiai nesisekdavo. Užtekdavo pastatyti už tą patį, kaip ir jisai, ir beviltiškai pralaimėdavau. Kaip tik rengiausi statyti "eilę" už tris-penkis, Gambiją ir Nubiją, bet dabar paaiškėjo, kad šito jau nepadarysiu. O nieko kito paprasčiausiai neįstengiau sugalvoti, todėl supykusi nusileidau į apačią ir pastačiau su Nubija už visus likusius žirgus jojime, kurių nelietė ponas Sobeslavas. Taip daryti nebuvo jokios prasmės, nes geriausias žirgas po Nubijos šiame jojime buvo Gambija, ir ja jojo mokinys Potočekas, kuris labai nekantravo gauti paaukštinimą. Jis jau turėjo septynias pergales ir trūko tiktai trijų. Potočekas būtinai pasistengs įsirėžti į "eilę", ir aš su savo statymais švariai sudegsiu... Atsipeikėjusi prie Nubijos pridūriau dar ir Gambiją ir sugrįžau į viršų.

- Tu už Mariją pastatei? - paklausiau Mecio.

- Ir pirmajame, ir antrajame jojime - jinai juk neabejojo, kad pavėluos. O nuo trečiojo aš už ją jau nestačiau. Įkalbinėjau, bet ji nepanoro.

Pasisukau į Moniką.

- Štai dabar galite pasakoti, kas jums atsitiko. Kol yra laiko iki jojimo pradžios.

- Kas... ak, taip! Mano teta skambino pažįstamiems ir pasakojo apie tą Zaveičiko užrašų knygelę, kadangi labai dėl to radinio įsijaudrino. Ir vakar vakare, ir netgi šiandien ryte. Taip pat ir jai įvairūs žmonės skambino. Paskui jinai dešimtą valandą išėjo į bažnyčią mišioms, aš likau namuose viena, ir tuomet apsilankė vienas iš tų pažįstamų. Jis buvo labai susijaudinęs, klausinėjo apie tą užrašų knygelę ir niekaip negalėjo patikėti, kai jam pasakiau, kad policija ją dar vakar pasiėmė. Jis sakė, kad kažkokių bendrų reikalų

su Zaveičiku turėjo, ir ten, toje užrašų knygelėje, turėtų būti adresai it telefonai, kurie jam tiesiog mirtinai būtini. Ir jis būtinai norėtų šią knygelę gauti. Įėjęs jis neprisistatė, kadangi iš veido jį pažinojau ir jis mane tikriausiai taip pat, bet paskui vis dėlto pasisakė savo pavardę. Ir netgi specialiai du sykius pakartojo, kad jį vadina Karoliu Balcerskiu ir kad jis primygtinai prašo jam pranešti, kada bus galima šią užrašų knygelę gauti, nes jam pasakiau, jog policija žadėjo tetai ją grąžinti. Bet svarbiausia, kad jis pamelavo. Aš neprisimenu, kaip jį vadina, bet tikrai ne Karoliu Balcerskiu - dėl to esu visiškai tikra. Sugrįžusi tetulė patvirtino, kad jokio Balcerskio nepažįsta, bet jai skambino du pažįstami - Podvalskis ir Jerčikas. Ir abu su Zaveičiku turėjo kažkokių bendrų reikalų, ir galėjo ateiti bet kuris iš jų. Jie netgi atrodo panašiai, taigi aš net nežinau, kuris iš jų buvo apsilankęs, tiktai svarbu, kad jis Balcerskiu prisistatė. Ir apskritai dabar nežinau, ką daryti.

Klausiausi jos labai įdėmiai, kadangi viena iš pavardžių man pasirodė žinoma. Podvalskis... Kažkur ją esu girdėjusi... Bet kur ir kada?! Palaukite! Ir vardas jo turėtų būti Eugenijus...

- Eugenijus? - paklausiau.

- Koks Eugenijus?

- Na, tasai Podvalskis. Ar atsitiktinai jo vardas ne Eugenijus?

- Nežinau. Palūkėkite... Taip. Genius Podvalskis, bent jau toks man įsiminė... O kas?

- Bet jūs nesate įsitikinusi, kad tai buvo būtent Podvalskis?

- Ne... Tai galėjo būti ir Jerčikas. Arba kas nors kitas. Ne, palaukite, tai dar ne viskas. Nė nežinau, kaip tai pasakyti... Jūs iš manęs nesijuoksite? Bet ne, juoktis jūs, žinoma, galite, bet paprasčiausiai nenorėčiau, kad mane palaikytumėt kretine. Be to, dargi ir isterike...

- Dar nesu girdėjusi nė apie vieną isterišką kretinę, kuri dirbtų su žirgais. Žirgai reikalauja ramybės, jie patys - išskirtinai nervingi sutvėrimai. Taigi ši versija atkrinta, kad ir ką man papasakosite.

- Na, tuomet viską pasakysiu. Tai štai, vieną akimirksnį man pasirodė, kad jis mane nori nužudyti.

- Tu ką, apkurtai? Duosi galų gale man atkimštuką ar man jo pačiai tavo krepšyje ieškoti? - paklausė Marija, kuri jau buvo kone pasirengusi trinktelėti man per galvą alaus buteliu.

Aš net nepastebėjau, kada ji atėjo, ir nepaėmiau savo krepšio nuo jos kėdės. Ištiesiau ranką prie krepšio ir atidariau kosmetinę.

- Štai jis. Pasiimk jį sau ir įsikišk kur tiktai nori. Jūs man tiks-

liau viską papasakokite, - vėl atsisukau į Moniką. - Galbūt jums visai netgi nepasirodė.

- Atėjo kiemsargis... Ne, geriau pasakosiu viską iš eilės... Dabar jis "namo valdytoju" vadinamas. Mano tetulė paprašė jo pataisyti čiaupą virtuvėje, kadangi ten vanduo visą laiką tekėjo, o jinai paprastai už tokius darbelius gerai sumokėdavo, na, jis ir atėjo... Ne, ne taip. Šitai buvo jau paskui. Aš šnekėjausi su tuo Balcerskiu, kuris pasirodė visai ne Balcerskis esąs, ir pasakiau, kad policininkai Zaveičiko užrašų knygelę su savimi pasiėmė, ir jis galų gale manimi patikėjo, labai nusiminė, pakilo nuo kėdės ir pradėjo žavėtis gėlės žiedu. Pas mano tetą žydintis amarilis stovi, tikrai labai gražus, bet vyrai į tokius dalykus retai atkreipia dėmesį, o jis kaip pakerėtas į jį spoksojo ir manęs paklausė, kaip ta gėlė vadinasi. Pažvelgiau į ten, kur jis rodė, bet tuo momentu paskambino į duris, ir aš pašokau nuo kėdės atidaryti, ir galiu prisiekti, kad šitas tariamas Balcerskis laikė rankoje kažką tokio... Na, kaip ir lazdelę su bumbulu gale. Man kilo toks įspūdis, - ne, ne, man nepasirodė! - kad šiuo daikčiuku jis buvo beužsimojąs. Na, buvo pradėjęs užsimoti, bet aš kaip tik pašokau, ir jis tą daiktą už nugaros paslėpė. Tai kaip kartas ir buvo kiemsargis. Pasirodo, kad teta išeidama priminė jam tą čiaupą ir pasakė, kad pinigai guli ant rašomojo stalo. Na, jis pradėjo ten virtuvėje krapštytis, bet pradžioje dirstelėjo į kambarį. Nežinau kodėl - gal iš smalsumo, o gal norėjo įsitikinti, kad pinigai tikrai ant stalo guli, nes kaip tik metė žvilgsnį į stalą ir kažkaip išsyk apsidžiaugė. Balcerskį jis, žinoma, taip pat pastebėjo. Aš netgi išsigąsti nespėjau, tiktai po to man kažkaip negera pasidarė, kai jis jau išėjo. Ir būtent tuomet jis prisistatė - pasakė, kad jo pavardė Balcerskis, - ir dabar, kai visa tai jums pasakoju, man staiga toptelėjo į galvą, kad tai jis specialiai dėl kiemsargio pasakė. Per visus namus paskelbė, kad jis - Balcerskis. Tos lazdelės su bumbulu gale aš, žinoma, daugiau nepamačiau, ir negaliu šimtu procentų prisiekti, kad visa tai man nepasivaideno...

- Ir išėjo?

- Išėjo. O kiemsargis liko virtuvėje. Paskui sugrįžo mano teta.

- Reikėjo iškart paskambinti majorui Volskiui.

- Taip manote? Bet juk tai kvaila!

- Nesvarbu. Žudikas - toli gražu nėra genijus, jam irgi kartais idiotiškos idėjos į galvą šauna. Kuo jūs čia atvažiavote?

- Taksi.

- Tuomet, manau, atgal jūs važiuosite su majoru. Suorganizuosiu jums tai. O dabar užsiimkite doku ir pasistenkite kol kas iš-

vengti nuošalių kampelių...

Davė signalą išvesti žirgus į startą. Komplikacijos, iškilusios dėl nusikalstamų piktadario ketinimų, palengva pasitraukė į antrą planą. Skubiai išsitraukiau iš krepšio žiūronus.

Nubija laimėjo be jokio vargo, paskui ją finišavo Gambija - penki-trys. Reikėjo nusileisti į apačią kiek anksčiau ir neklausyti tų pono Sobeslavo plepalų su Valdemaru, kad juos kur velniai nujotų...

- Garbė išgelbėta, o pinigėliai - jiems... - nusivylusi pastebėjau.

- Visas hipodromas pradėjo kvintą... - pareiškė pulkininkas.

- Už Gambiją taip pat lyg ir statė?.. - beviltiškai paklausė Jurekas. - Bet vis tiek penktukas - geležinis favoritas...

- Mačiau aš tą tipą, kuriam informaciją iš arklidžių teikia, - su pasibjaurėjimu pratarė ponia Ada. - Jis penkis šimtus tūkstančių pastatė: penkias "eiles" po šimtą, ir visas su vienetuku. Juk jį kvailina kaip įmanydami! Nejaugi jis to net nepastebi? Aš jau trečią sykį atkreipiu į jį dėmesį...

Visi penki arabų ristūnai antrajame jojime buvo maždaug vienodos klasės. Prisiminiau, kad ant arabų geriau už kitus joja Skorekas ir Kacperskis, ir nusprendžiau pastatyti už žokėjus, du-penkis ir penkis-du, į abi puses. Nė vienas iš jų jau kadai kadės nelaimėjo, ir jiem abiem kaip tik buvo pats laikas tuo užsiimti. Visas hipodromas statė už ketvertuką, už Grikį iš Vongrovskos arklidės. Šiam eržilui aš iš visos širdies linkėjau gero, bet joti ant jo turėjo žokėjus mėgėjas Kviatkovskis, kuris, nors ir labai stengėsi, bet patyrimo kol kas dar neįgijo. Ant grynakraujų - taip, bet ne ant arabų, nebent šis Grikis pats užsimanytų pirmas finišuoti...

Vos nepamiršau Monikos ir netikro Balcerskio, bet, laimei, tiesiai po laiptais akis į akį susitikau su vyresniuoju komisaru Jarkovskiu ir nusprendžiau pradžioje atlikti pareigą, o paskui pramogauti.

- O žinote, visiškai galimas dalykas, kad šis Grikis bus pirmas, - tariau jam. - Prašau man surasti majorą Volskį...

Aš persakiau jam viską, ką išgirdau iš Monikos. Reikėjo būtinai patikrinti, kas ten pas jos tetą buvo užėjęs, dar ir lazda užsimojęs. Buvau visiškai tikra, kad visa tai turi kažkokią gilią prasmę ir svarbią reikšmę, bet visiškai nenumaniau, kokią būtent, o hipodromo atmosfera tiriamojo darbo neskatino. Vyresnysis komisaras Jarkovskis suabejojo Grikio galimybėmis. Jis pareiškė, kad laimėti gali tiktai Kacperskis, ir kuždesiu užtikrino mane, kad būtinai suras majorą Volskį tuoj pat po jojimo.

Skorekas netikėtai parodė klasę ir nesunkiai nugalėjo. Paskui

jį, didžiam mano apgailestavimui, finišavo žokėjus mėgėjas Kviatkovskis, ir aš norėjau rauti sau plaukus, kadangi viską pastačiau atvirkščiai, o už "eilę" davė keturiolika tūkstančių. Už Skoreko "viršų" išmokėjo šešis tūkstančius du šimtus, ir Jurekas graudžiai pastebėjo, kad tai bent jau mažiausia iš visų blogybių. Tripletą ir kvintą pradėjo, regis, visi be išimties.

- Meci, tu Podvalskį žinai? - paklausiau pasilenkusi per Mariją.

- Žinau, Geniu jį vadina. O kas?

- Kas jis toks?

- Vienas iš ministro patarėjų. Niekinga, šlykšti kiaulė. Siaubingai prieš Malinovskį uodegą vizgina, o tau kam jo prireikė?

- Jis kvailas?

- Kada kaip. Kartais kvailas, o kartais - sumanus. O ką?

- Šiaip, nieko. O Jerčiką žinai?

- Jarčakas - tai eržilas, į pokalbį įsijungė Marija. - Pas Vrublevskį. Mes visi jį žinome.

- Ne Jarčakas, o Jerčikas. Tu Jerčiką žinai?

Mecis susimąstė.

- Ne. Jarčaką aš iš tiesų žinau, o štai jokio Jerčiko prisiminti negaliu. O kas?

- Šiaip, nieko. Dabar neturiu laiko kimšti į galvą visokius kriminalinius atradimus, bet kažkas, regis, pradeda ryškėti. Tiktai kol kas nežinau, kas būtent.

- Tik pažiūrėk, ką jis vėl čia man pridirbo! - iškankintu balsu sudejavo Marija. - Ir nežinau, kada jis spėjo, nes programėlę buvau nuo jo paslėpusi, ir tu tiktai dirstelėk, kas trečiajame... Maža to, kad Trabantą išmetė, nes ir aš jo atsisakiau, bet Bohunas?! Ir Skočilesas! Pas mane čia buvo Sankcija su Domena, o jis man įtaisė Bohuną su Skočilesu! Juk nuo viso šito mane vietoje širdies smūgis sugriebs! Ir žiūrėk, kas išeina: aš tripletą baigiu Bohunu ir Rojaliu, o praeinu su Domena ir Skočilesu! Vienintelė Sankcija mano beliko, ir toliau praeinu...

- Iš kur pas tave šis Rojalis atsirado?

- Rojalis? Per klaidą! Aš vėl nespėjau laiku nusirašyti ir po vieną diktavau, o vietoje šio Rojalio ketvirtajame jojime pas mane turėtų būti Valkirija.

- Betgi už ją visi stato! - paniekinamai susiraukė Mecis.

- Na ir kas, kad visi? Čia turėjo būti Voicekovskio tripletas!

- Tačiau Voicekovskio tripletas neina?!

- Bet galėjo eiti, argi ne taip? Ir aš būčiau baigusi Valkirija. Tu-

rėjau tokią idėją, tiktai jojimus supainiojau!

- Ir tokiu būdu favoritas šeštajame jojime pas tave pavirstų fuksu trečiajame...

- Kokiu fuksu?! Tu ką?! - ūmai įsisiautėjo Jurekas. - Už Rojalį liaudis masiškai stato!

- Gal tu juokauji?!

- Kokie jau čia juokai! Juk jis pirmas favoritas! Pagal statymus Sankcija po jo antra!

- Rojalį iš arklidžių įpiršo, - pranešė ponas Edis. - Pasakė, kad jis jau kabo.

- Sulauksite jūs iš Rojalio, kaipgi! - nusišaipė pulkininkas.

- Aš apie šį Rojalį dar vakar girdėjau, - už Mecio nugaros džiugiai pastebėjo ponas Rysius. - Bet kažkodėl juo netikiu. Už Trabantą niekas nestato, o štai pamatysite, jis kaip tik ir finišuos pirmasis...

- Čia už visus stato, bet už Trabantą mažiau nei už kitus.

- ...citrinukė, jinai tiktai su arbata gerai tinka, - Valdemaras aiškino ponui Sobeslavui. - Ir iš kur jūs ją ištraukėte?! Jokia Citrinukė čia nieko neparodys!

- Kad jis nusprogtų! - burbtelėjau sau po nosimi, kadangi aš kaip tik už Citrinukę pastačiau. Ankstesniame jojime neliečiau Vongrovskos žirgų, bet čia neišlaikiau ir įspraudžiau šią Citrinukę į tripletą. Tiesa, prie jo dar pridėjau Domeną ir Sankciją, bet Sankcija buvo pas mane triplete ne su Nubija, o su Gambija, taigi Citrinukę jau buvo galima laikyti prapuolusia.

- Citrinukė, tik pamanyk! Juk tai bus kaip sprogimas! - atkakliai tikino ponas Zdisius. - Citrinukė finišuos pirma, jai čia nėra jokios konkurencijos!..

- O kaip Domena? Žokėjus nuo jos nusivers ar ji atbula ims trauktis?

- Rojalį dar vakar siūlė!

- Siūlo - imk, muša - bėk...

- Šiame jojime geriausi - Trabantas ir Sankcija, - man už nugaros tyliai pašnibždėjo Monika Gonsovska. - Ir kaip čia apskritai galima už ką nors kitą statyti?!

- Išeina į startą!..

Sirenos staugsmas kuriam laikui prislopino visuotinį erzelį. Žirgai ėjo į starto boksus pernelyg nesipriešindami - pirmas įžengė Dūmas, paskui Sankcija, Trabantas ir Domena. Rojalis pradžioje spyriojosi, po to vis dėlto nuėjo į savo vietą, Bohunas iš pirmo karto nepataikė, o Citrinukė pradėjo trauktis atatupsta. Skočilesui teko

užmaukšlinti ant galvos maišą. Šių maišų visi baisiausiai bijojo nuo to laiko, kai sykį vienas žirgas taip ir startavo su maišu ant galvos, atsitrenkė į pagrindinę grupę, pats labai susižeidė ir sukėlė baisų sąmyšį tarp kitų. Nuo Skočileso Rovkovičius suspėjo nutraukti maišą dar prieš įvarant Citrinukę.

- Na, viskas, - pranešė Jurekas. - Lekia!

- Startas duotas, - pradėjo barškėti garsiakalbis. - Pirmauja Domena, antroje vietoje - Dūmas... Į lyderius išsiveržia Dūmas, antras - Skočilesas, trečia - Domena, ketvirta - Sankcija...

- Atsiliko! Jau atsiliko! Čia kuris?..

- Kas, jeigu ne Sarnovskis! Aš juk sakiau - iš Trabanto nieko nebus!

- Bet ten juk du atsiliko...

- Citrinukė! Aštuntukas! Per kilometrą atsiliko!..

- Nemoka tas snarglius joti!..

- Dūmas bus pirmas!

- Kur jau ten... Tasai jūsų Dūmas tiesiojoj suklups...

- Lyderis - Dūmas, antra - Domena, trečioje vietoje Sankcija, ketvirtas - Bohunas, Skočilesas atsilieka... paskutinėje vietoje Trabantas...

- O kur Rojalis?!

- Nagi, Dūme! - netikėtai klyktelėjo Mecis.

- Kas nors jį būtinai užmuš, - nervingai pratarė Marija. - Spausk, Sankcija!

- Citrinukė vejasi! - sušuko ponas Zdisius.

Žirgai įlėkė į posūkį. Citrinukė kartu su Trabantu prisijungė prie pagrindinės grupės, o Domena su Rojaliu išbėgo į didįjį ratą.

- Rojalis išsiveržia!!! Nagi, Rojali!!! Rojalis eina!!!

- Na taip, kur jau ten - du Rojaliai! - supykau. - Daltonikai!!!

- Ponai, Rojalis taigi violetinis, o čia geltonas...

- Į finišo tiesiąją pirmasis išeina Dūmas, antra Sankcija, trečias Bohunas, - barškėjo garsiakalbis, ir kartais jį netgi galėjai girdėti. - Išoriniu kraštu finišuoja Trabantas ir Citrinukė...

- Greičiau, Citrinuke! - be jokios vilties sumurmėjau.

- Citrinukė! - su entuziazmu išrėkė ponas Zdisius. - Tik pasižiūrėkite, kaip skuodžia! Tiktai Citrinukė!..

- Pirmauja Sankcija, antra - Domena, trečias - Trabantas, iškart po jos bėga Citrinukė, - pranešė garsiakalbis. - Sankcija, vyksta kova už antrą vietą, Domena, Trabantas... Sankcija, Trabantas... Sankcija, Trabantas... kova Sankcija, Trabantas...

- Sankcija, - su palengvėjimu sušuko Jurekas. - Atsilaikė! Ma-

nęs vos smūgis neištiko - tu matei tą Trabantą?! Iš paskutinės vietos!.. Pas mane jo nebuvo.

- Sankcija su Trabantu, keturi-trys, reikia pasižiūrėti, ar pas mane atsitiktinai to nėra...

- Aš juk sakiau, kad čia tiktai už du žirgus įmanoma statyti! - su priekaištu atsiduso Monika Gonsovska.

- Jeigu jis pradžioje nebūtų atsilikęs, tai tikrai būtų laimėjęs! Ir šita Citrinukė - ji juk irgi užgaišo... O jeigu ja būtų geriau jojęs?! Kelinta ji finišavo? Trečia ar ketvirta, nuo Domenos, galima sakyti, visai neatsiliko!

- Tau tripletas pavyko?

- Tu ką? Antrasis pavyko, bet pirmąjį Citrinuke baiginėjau. O kaip tau?

- Pirmąjį baigiau, ir antras pavyko. Ir mūsų kvinta kol kas išeina. Galbūt bent kokius penkiasdešimt tūkstančių duos, už dvejetą daugiau kaip šeši tūkstančiai buvo...

- Jeigu trisdešimt duos, tai mes čia iš džiaugsmo šokinėsime, - niūriai išpranašavo Jurekas.

- Štai taip! Mokykitės, pakol aš gyvas! - šaukė Valdemaras, mojuodamas "eile" trys-keturi, Sankcija su Domena už penkiasdešimt tūkstančių. - Už trejetuką nestatė, visi į Rojalį įsikibo, o juk aš jums sakiau: citrinukė tiktai su arbata tinka! Sakiau jums statyti su manimi! Ir mano kvinta kol kas praėjo!

- O pas mane dvi! - gyvai pastebėjo ponas Zdisius. - Ir kokia tai bus kvinta...

- Jeigu ir bus, tai nedidelė, - atsargiai pataisė jį ponas Rysius. - Bet geriau tokia negu jokios...

- Gaila, - tarė ponia Ada į lango pusę. - Aš už Trabantą "viršų" pastačiau.

- Taip, jeigu jis būtų laimėjęs, išmokėtų visą lobį. Bet jums kvinta išeina?

- Na, kol kas išeina...

Kvinta pavyko beveik visiems. Ginčas apie galimų išmokų dydžius tęsėsi iki pat paskelbiant laimėjimus.Už Sankciją davė keturis tūkstančius su trupučiu, už "eilę" kiek daugiau kaip dvidešimt, o už tripletą - kažką per vidurį tarp Marijos ir Jureko paskaičiavimų, keturiasdešimt vieną tūkstantį. Nesigailėjau dėl to, kad pridariau siaubingai kvailų statymų - laimėjimas už visiškai atsitiktinai pastatytą "eilę" buvo pakankamai didelis, taigi aš padengiau visas savo išlaidas. O juk net nenumaniau, kad Trabantas šiame jojime gali finišuoti pirmas! Mano kvinta podraug su pirmuoju tripletu

sužlugo, ir dabar man beliko pasikliauti tiktai antruoju tripletu, kurį baiginėjau dviem geriausiais žirgais jojime. Nuvariau Moniką po doku.

- Net žiūrėti neverta, - pasakė jinai jau po pirmo žirgų pasilakstymo. - Čia tiktai du puikūs, o likusieji - šiaip sau. Na, save dar gali parodyti Kalkuta, penktukas, bet kol kas ji nepasirengusi, ją dar treniruoti reikia. Kitais metais ji būtinai bus pirmoje grupėje, o šiuo metu dar ankstoka. Čia tiktai Parnasu su Leidėju tegalima pasikliauti, o daugiau niekuo.

Aš jai visiškai pritariau, ir būtent šiedu žirgai buvo mano triplete. Tų pačių pažiūrų laikėsi ir visas hipodromas, bet paskutinę minutę kažkam toptelėjo į galvą pasirūpinti galimų išmokų padidinimu, ir tiems, kurie visada statydavo urmu, pametėjo informaciją apie Seneką. Jo motina išties buvo nuostabi, bet pirmaklasės motinos dažniausiai atsiveda puikias kumeles, o eržilai kažkodėl būna prastesni, taigi jokiu Seneka patikėti negalėjau, pastačiau du bilietus už Parnasą su Leidėju ir tuo apsiribojau. Monikos nuomonė pagaliau padarė lemiamą įtaką mano pasirinkimui.

Seneką, žinoma, visi linksniavo kaip moterišką giminę. Savo nuosavomis akimis girdėjau, kad praėjusiame jojime šis Seneka turėjo šansą, bet jį prilaikė. Keistai išėjo, kad filosofo pavarde pavadino eržilą... Nors kas čia keista, jeigu Veniava pakrikštijo kumelę. Generolas Veniava-Dlugoševskis, - jeigu tikėsime gandais, šimtaprocentinis vyras, - nuo tokio dalyko tikriausiai karste apsivertė...

Kaip ir tikėtasi, nugalėjo Parnasas su Leidėju - Leidėjas finišavo pirmas, o Parnasas antras. Išlošimai nukrito tiesiog iki nepadorios sumos - už "eilę" davė tris aštuonis šimtus, o už tripletą dar blogiau - trisdešimt šešis tūkstančius. Kvinta pavyko visiems, kai kuriems po dvidešimt bilietų - ponas Zdisius pergalingai mojavo dviem, ponas Rysius trim, o ponas Edis iškart dešimčia kuponų.

- Be to, aš dar ir jojimus supainiojau, - su siaubu suvebleno Marija. - Garbės žodis, tai vėlgi Mecio pokštai! Tu tiktai pasižiūrėk, kaip aš pastačiau šį Voicekovskio tripletą - čia turėjo būti antras, trečias ir šeštas... Ir kaip man galėjo šitaip išeiti?!.

- O man iškart pasirodė, kad šiai Valkirijai kažkas negera, bet nenorėjau tavęs nuliūdinti...

- Jeigu dabar nelaimės koks nors fuksas, tai kvinta pasieks visus žemiausios išmokos rekordus, - pastebėjo ponas Rysius.

- Su savo pranašystėmis tu pavėlavai lygiai vieną dieną, - pasakiau Jurekui. - Tai ne vakar turėjo būti nuobodu, o šiandien.

- Štai matai, o aš maniau, kad kaip tik atvirkščiai. Be Gambijos, be Trabanto, antrame jojime tiktai du žirgai, už kuriuos galima statyti, ir dabar taip pat... Visi viską žino. Dabar štai už Čestkovą stato, o aš manau, kad jis pirmas nefinišuos.

- Betgi ne už Čestkovą, o už dvejetuką, - patikslino jį pulkininkas.

- Už kokį dar dvejetuką? Už Marciją?! Kodėl? Anksčiau juk jinai taip prastai pasirodydavo...

- Ji sirgo, paskui ją pagydė, ir dabar jinai kuo puikiausios formos. Dvejetukas - pagrindinis favoritas.

- Na matai! Ir pas mane jinai yra, nes labai daug vilčių į ją dėjau - maniau, kad tai fuksas!

- Fuksu čia gali tapti Saulašarė, šešetukas. Časka kartais mėgsta patyliukais žirgus paruošti.

- O už vienetuką visi tiesiog pluoštais stato, - pranešė ponas Rysius, atsišliejęs nugara į palangę. - Kažkoks tipas nuo Glebovskio ir kvintoje, ir triplete penktajame jojime statė tiktai už vienetuką, na ir visi likusieji paskui jį sugriuvo.

- Pagrindiniai favoritai turėtų būti pirmas-ketvirtas, Dotacija su Čestkovu, - išpranašavo pulkininkas.

- Ir man taip pat vienetuką pasufleravo, - liūdnai pastebėjo ponas Edis. - Aš už ją pastačiau, tačiau netikiu, kad ji galėtų laimėti. Kvintą išsyk keturiais žirgais baigiu, po penkis bilietus kiekvienam...

- Tuomet tikrai tiktai Saulašarė beliko, - sutiko su manimi Mecis. - Nagi, Saulašare!

- Meci, leisk tau pastebėti, kad pas mus šios Saulašarės nėra! - susinervino Marija.

- Na ir kas? Bet juk tai fuksas! Nagi, Saulašare!

- Mūsų Mecis negodus, jam emocijos svarbesnės už pinigus...

Nors kvinta žadėjo būti itin maža, įtampa tribūnose augo. Prie staliuko už barjero sėdėjo kažkokia labai azartiška kompanija, prie kurios prisijungė Kapulis. Čestkovas buvo eržilas iš jo arklidės. Kapulis jiems kažką pasakė, aš neišgirdau ką, bet tai aiškiai buvo kažkas paguodžiamo, kadangi niūrios fizionomijos kiek pragiedrėjo. Kapulio nuomonė dar nieko neliudijo, ir aš nusileidau pasižiūrėti į žirgus po doku. Mano tripletas baigėsi viena vienintele Marcija.

- Ji tiesiog nuostabi, - tarė Monika Gonsovska. - Aš už ją pastatysiu su visais likusiais, išskyrus trejetuką ir septintąjį. Šie apskritai niekam tikę - visai kita klasė, gerokai žemesnė. Ir tiktai kaip

jie čia pakliuvo?!

- Lyderiai Čestkovas ir Marcija.

- A, tikrai. Aš neatkreipiau dėmesio. Už lyderius nestatysiu.

- Kažkada seniai seniai nugalėjo kaip tik du lyderiai - vardinėse grynakraujų anglų veislės žirgų lenktynėse. Visame hipodrome tiktai vienas bilietas už juos buvo nupirktas - kažkoks girtuoklis atsitiktinai buvo jį paėmęs.

- O kokia čia distancija? Du tūkstančiai du šimtai? Ne, šį kartą lyderiai nelaimės...

Aš pastačiau "apsukui" už vienetuką, dvejetuką ir ketvirtąjį numerį - Dotaciją, Marciją ir Čestkovą, - paskui įkvėpimo antplūdyje prie jų pridėjau dar ir Saulašarę ir sugrįžau į viršų. Kvinta, kuri praktiškai sutapo pas visus be išimties, darė slegiančią įtaką visai atmosferai. Valdemaras vienu metu pykosi ir su įsikarščiavusiu ponu Zdisiumi, ir su užpykusiu ponu Sobeslavu. Marija plėšė Meciui iš rankų savo trečiadienio programėlę. Ir kaip jis sugebėjo įžiūrėti ją ant paties krepšio dugno, po alaus buteliais, aš visiškai neįstengiau suprasti, bet jis jau buvo pradėjęs paišyti joje savo skrituliukus. Ketvertas vyrų, sėdėjusių už staliuko prie barjero, jau beveik rengėsi užsiimti eilę prie laimėtų išmokų kasos. Kapulis išsaugojo ramybę.

Pagaliau davė signalą, ir žirgai metėsi pirmyn. Distancija buvo gana ilga. Lyderiai bematant išsiveržė ir pirmas pozicijas. Prie staliuko sėdintys vyrai pašoko iš savo vietų ir susibūrė tiesiog už mūsų kėdžių.

- Didele persvara pirmauja Sekvensas, antras - Kilimas, trečia - Dotacija, - abejingai barškėjo garsiakalbis. - Ketvirta - Saulašarė, penkta - Marcija...

- Viešpatie Dieve, ką gi darosi?! - riktelėjo kažkas už nugaros. - Tu tik pažiūrėk, kas ten darosi!..

Sekvensas, kuris skuodė pirmas, atsiplėšė nuo likusiųjų per kokį trisdešimt korpusų. Paskui jį lėkė Kilimas, antrasis lyderis, o per dvidešimt korpusų įkandin jo, susiplakę į vieną būrį, vijosi visi kiti žirgai. Kilimas greitai artėjo prie Sekvenso, ir jie abu, vis labiau toldami nuo pagrindinės grupės, jau įveikė pusę tiesiosios anoje pusėje ir artinosi prie posūkio.

- Juk jų nepasivys! - su siaubu sušuko ponas Edis.

- O žinai, tikrai jau gali nepasivyti, - susirūpinęs pastebėjo Jurekas. - Sekvensas labai lengvai šuoliuoja. Ir svorio jis neturi...

- Sekvensas su Kilimu! "Eilė" trys-septyni! - pakiliai sušuko ponas Zdisius. - Bet juk tai sensacija, ponai!

- Sensacija šiame jojime nedalyvauja, - šaltai paprieštaravo Marija. - Nėra ko galvą kvaršinti, nepasivys...

- Nagi, Sensacija! - džiugiai suklykė Mecis.

- Nejaugi du lyderiai finišuos?!

- Norėjote bombos - štai jums bomba! Norėjote, tai imkite! Norėjote, tai imkite! - monotoniškai tvirtino kažkas už pono Edžio nugaros.

- Kokia gi čia bomba?! Jūs ką, visai pakvaišote?! Juk jie nuo pat pradžių taip pasileido!..

- Ne, jų jau niekas nepralenks!!!

- Tiesiojoje dar pasivys!

- O aš jums sakau - ne-pa-si-vys!

- Pernelyg jau toli juos paleido! Valkata jų neįvertino! Ir Višniakas taip pat!

- Pasivys!..

- Nepasivys!..

- Pajudink savo veizolus, kretine!!!

Žirgai įsuko į posūkį, ir pagrindinė grupė pastebimai padidino spartą, bet kol kas abu lyderiai vis dar buvo priekyje. Garsiakalbis toliau vis dar kažką bambėjo, bet jo jau visiškai nesigirdėjo. Besibaigianti kvinta įžiebė aistras, ir tribūnos ėmė staugti kaip pašėlusios.

- Artėja!

- Norėtum! Iki finišo jiems dar toli!..

- Pasivys!!!

- Ketvertukas išeina į priekį! Spausk, ketvertuk!!!

- Varyk, vienetuk!!!

- Koks vienetukas? Vienetukas seniai atsiliko!

- Velnio išpera! Kokių galų jis į didįjį ratą išlindo?!

Ponas Edis net pritūpęs laukiniu kauksmu stengėsi raginti Čestkovą, ponas Zdisius velniavosi prie parapeto, Mecis atkakliai kartojo “Nagi, Sensacija!”, vienas iš sėdinčiųjų už staliuko prie barjero kažką bambėjo pilna burna ir barstė iš jos trupinius tiesiai ponui Rysiui už apykaklės. Lyderiai pratempė vos iki pusės finišo tiesiosios ir pavargę vis dėlto sumažino spartą. Pagrindinė grupė juos pasivijo ir ėmė lenkti, į priekį išsiveržė Marcija, vidiniu taku įkandin jos trūktelėjo Saulašarė, o išoriniu bandė prasiveržti Čestkovas. Ponas Rysius įsiutęs pasipiktino dėl trupinių, ir tasai tipas, kuris bambėjo prikimšta burna, nuo netikėtos tulžingos reakcijos užspringo kąsniu, o jo dragužiai sukaukė “Varyk, Kapuli!”.

O Kapulis sėdėjo šalia jų ir nė nevirptelėjo.

- Marcija, Saulašarė... - subarškėjo garsiakalbis ir nutilo.

- Yra! - džiugiai pratarė Jurekas ir tuoj pat atsitokėjo: - Bet išmoka mizeriška...

- Aš užbaigiau kvintą! - džiūgavo ponas Zdisius. - Ponai, bet juk be Čestkovo išmokos bus puikios!..

- Kaipgi, žinoma - su Marcija! - paniekinamai prunkštelėjo Marija.

- Paklausykite, tasai jūsų dopingas mano plaukuose atsidūrė! - pasipiktinęs tarė ponas Rysius. - Arba jūs valgykite, arba staukite, bet tiktai prašyčiau daryti iš dviejų vieną!

- Sakiau gi jums - nestatykite už ketvertuką! - pergalingai pareiškė Valdemaras.

- Du-šeši be Čestkovo ir Dotacijos - štai čia tvarka!

- Na kaip, prikranksėjai tu mums šitą Saulašarę! - su pasitenkinimu pastebėjo Mecis.

Tripletas turėjo būti niekingas, "eilė" su Marcija ir Saulašare kiek stambesnė. Saulašarę aš atspėjau pati, o Marciją man patarė Monika Gonsovska, taigi galėjau bent penketą sykių pastatyti, avigalvė paskutinė!

- Ir kokia jėga mane traukia, Viešpatie, apsaugok... - įniršusi pradėjau skųstis Marijai.

- Toji pati, kaip ir mane, - trumpai atsakė ji. - Tik pažiūrėk!

Jos programėlėje buvo pažymėta kvinta - viso labo po vieną žirgą kiekviename jojime. Ir visi jie finišavo pirmieji.

- Na ir kas? Tu juk už juos ir statei?

- Vieną bilietą, per pusę su Meciu. O rengiausi bent jau trejetą vien tiktai sau paimti! Ir kodėl aš to nepadariau?!

- Tai kodėl gi?

- O iš galiu žinoti? Galbūt tu man pasakysi, kas per jėga man vadovauja?

- Toji pati kaip ir man...

- Ant Čestkovo žokėjus paprasčiausiai nesistengė joti, - visiškai ramiai man už nugaros pratarė Gonsovska. - Nežinau kodėl, bet jis nusprendė patausoti žirgą - specialiai jo neprilaikė, tačiau ir neragino. Bet jis vis tiek nebūtų laimėjęs, kadangi Marcija šiuo metu tiesiog puikios formos.

Mane pasiekė balsai nuo staliuko už barjero, pasiklausiau, dėl ko jie ten ginčijasi, ir nuraminau Mariją:

- Ta gauja, kuri ten su Kapuliu sėdi, tavo išlošimą pakels - jie su Čestkovu keturiasdešimt kvintų turėjo, o su Marcija tiktai dvi. Tai gal net pusę milijono pasieks.

- Ir kas iš to? Būčiau turėjusi bent tris su puse išlošimo, o dabar - tiktai puselė! Išsyk netgi nesuvokiu, kiek pinigų dėl savo pačios kvailumo praradau...

- Ir neskaičiuok, - patarė Mecis. - Niekuomet neverta skaičiuoti praradimų.

- Jūs ką, visai pakvaišote?! - supyko Jurekas ant pono Zdisiaus. - Su favoritu tikitės penkiasdešimties tūkstančių?

- Bet juk kvinta...

- Už kvintą kokius du šimtus penkiasdešimt tūkstančių duos, ne daugiau! Argi tai išlošimas?

- Pas mane tiktai dvi... - pasiskundė ponas Edis. - O su ketvertuku buvo dešimt...

Už kvintą galų gale davė keturis šimtus aštuoniasdešimt tūkstančių. Nuo kontrastų tiesiog galima galvą pamesti - vakar išlošimas buvo šimtas aštuoniasdešimt milijonų, o šiandien net pusės milijono nepasiekė! Dėl Čestkovo tripletas pasirodė visiškai pakenčiamas - keturiasdešimt du tūkstančiai. O geriausiai pasisekė "eilė" - už Saulašarę niekas nestatė, tad sumokėjo trisdešimt vieną tūkstantį. Padorią sumelę gavo tiktai ponia Ada su Monika Gonsovska - jos abi buvo pastačiusios gana stambiai.

- Jūs vis dar išlošinėjate tiktai todėl, kad iki šiol visi joja sąžiningai, - pabandžiau perspėti Moniką Gonsovską. - Nežinau, kiek ilgai dar šitaip tęsis, bet labai abejoju, kad sąžiningumas jiems taps įpročiu. Jie juk netrukus vėl ims prilaikyti geresniuosius žirgus, taigi jūs pasistenkite lošti atsargiau.

- Ar Zigmušas Osika, - klausimu į klausimą atsakė Monika, - atsitiktinai joja ne ant Derčiko žirgo?

Visiškai pateisindama publikos lūkesčius, jaunų arabų jojime nugalėjo Valkirija, o Osika ant Eterio finišavo antras. "Eilė" išėjo nebloga, kadangi daugiausia statė už Forminą, bet tripletas vis tiek liko labai žemo lygio. Jurekas buvo baisiai nusivylęs.

- Ne, tu tiktai pasižiūrėk! Juk būtų užtekę, jeigu pirmi finišuotų tie, kurie baigė antri! Jie juk visi pas mane buvo! Ir Saulašarė, ir dabar dar tasai Eteris... Tu įsivaizduoji, kokios galėjo būti išmokos už tokį tripletą?! Nesiseka man šiandien! O pritrūko juk vos ne vos... Nuo laimėtojų jie atsiliko mažiau kaip per galvą!..

- Nereikalauk pernelyg daug, - prikišau jam. - Ne visos pelės katinui.

- Aš šiandien prie kasų nebuvau nusileidęs, - užsigavęs pastebėjo ponas Sobeslavas. - Laimės Bolekas galų gale ar ne? O jis pats ar sakė ką nors?

- Aš išvažiuoju, - pranešė man Monika Gonsovska. - Jūs buvote visiškai teisi - jie manęs paprašė vykti kartu. Tikriausiai lieps atpažinti arba Jerčiką, arba Podvalskį. Kitame jojime pranašesnis už kitus turėtų būti penktukas, o už trejetą ir šešetą apskritai neverta statyti.

Supratau, kad vyresnysis komisaras savo darbą padarė, o Juzis Volskis į rytinį nepažįstamojo vizitą Monikos tetulės bute pasižiūrėjo visiškai rimtai. Man beliko tiktai tikėtis, kad jeigu ir ne šiandien vakare, tai bent jau ne vėliau kaip rytoj rytą sužinosiu, kas ten įvyko, o trečiadienį iš Monikos išpešiu visas kitas smulkmenas. Nusileidau į apačią pastatyti už ką nors kartu su penktuku, ir tuoj pat į eilę už manęs atsistojo vyresnysis komisaras Jarkovskis.

- Sugavo, - burbtelėjo sau po nosimi.

- Ką?!

- Derčiko žudiką. Manote, kad už šešetuką statyti neverta?

- Jokiu būdu. Geriausiu atveju jis finišuos priešpaskutinis. Ir kas gi jis?

- Vienas tipas, kuris čia vienu metu dviem frontais dirbo - vidutiniam lomžiečiui ir Silvušui.

- O kas tasai Silvušas?

- Ak taip! Juk jūs pavardžių nežinote! Tai vienas iš bukmekerių. O vienetukas šiame jojime turi šansų?

- Vienetukas šį tą gali. Bet aš labiausiai pasikliauju penktuoju. Monika jį po doku nužiūrėjo.

- Toji Gonsovska? Ji neblogai orientuojasi... Gerai, pastatysiu su penketuku, bet tiktai ką?..

- Tarp lyderių gali būti vienetukas, dvejetukas ir ketvertukas, o trečiasis ir šeštasis numeriai beviltiški. Na, ir kas toliau?

- Ogi nieko. Jis jau ir taip sėdėjo, kadangi jį tąsyk pas Jolantą Špulec suėmė. Darbdaviai jį paaukojo, kadangi po Derčiko nužudymo jo jiems daugiau nebereikėjo. Man atrodo, kad žudyti jis šiaip jau neketino - taip jam visiškai atsitiktinai išėjo. Nors, žinoma, tai tik mano asmeninė prielaida, o aš galiu ir klysti.

Vyresniojo komisaro Jarkovskio prielaida man sukėlė gyvą susidomėjimą.

- Ar dabar turite nors kiek laiko? Eime prisėsti iš anos pusės, tik apsimeskite, kad mes programėlę studijuojame. Ir prašyčiau tas savo prielaidas išdėstyti, kadangi jūs, galima sakyti, žirgų lenktynėse esate savas žmogus.

- Gerai, tik pradžioje už žirgus pastatysiu.

Sėstis kitoje pusėje mums neteko, kadangi žirgus išleido į ta-

ką ir priešais doką tapo tuščia, taigi galima buvo ramiai pasikalbėti ant bet kurio iš suoliukų. Atverstos programėlės mūsų rankose buvo garantuota šimtaprocentinė maskuotė.

- Man atrodo, kad jis turėjo tiktai sudaryti su Derčiku sandėrį ir galbūt tiktai jį aptalžyti, - pasakė man Jarkovskis, pirštu baksnodamas į žirgą antruoju numeriu aštuntajame jojime, kurį kaip sykis ką tik nuėmė nuo lenktynių. - Bet šis galvijas labai jau bukas, maža to, dar ir stiprus, taigi galėjo nusukti jam sprandą tiesiog per neatsargumą - na, įsijautęs į patį procesą... Juo labiau kad juostelės Derčikas su savimi neturėjo. O jūs visa tai žinote? - ūmai sunerimo vyresnysis komisaras.

Patvirtindama linktelėjau.

- Aš netgi žinau, kur buvo paslėpta juostelė ir kada Jolanta ją iš ten paėmė.

- Ačiū Dievui, nes aš jau išsigandau, kad jums tarnybines paslaptis išplepu. Derčikas siaubingai rizikavo taip šantažuodamas, bet aš kažkodėl visiškai įsitikinęs, kad tokiu būdu su juo susidorojo visai ne Lomžos mafija - pastariesiems į viską tiktai nusispjaut. Jis pačiam Baziliui išdrįso grasinti.

- Tikiuosi, savo garderobo šis galvažudys pasikeisti nespėjo? Kiek man žinoma, turite vienintelį įkaltį - mikropėdsakus. Net maniškius ten susekė, nors su niekuo krūmuose nesimušiau, tad jo paliktus ir po kurio laiko turėtų atrasti.

- Dėl to neturėtų kilti kokių nors sunkumų. Juo labiau kad jis dar ir prieš Jolantą pasikėsino. Manau, jis greitai išsiduos...

Sugrįžau į viršų nusiteikusi labiau nei optimistiškai. Tasai tipas, žinoma, primityvus ir kiauliškas, bet juk nebus pamiršęs, kas jam nurodinėjo, taigi darbdavį turėtų išduoti. O gal Bazilis nerviniu pagrindu per tą laiką dar kokią nors klaidą padarys...

- Tu kada nors į vyrų tualetą apačioje buvai užėjusi? - mąsliai paklausė manęs Marija.

Šiek tiek nustebau dėl jos klausimo.

- Ne, nė karto. O koks reikalas?

- Paprasčiausiai man įdomu, kaip ten viskas pas juos įrengta ir ar galima kur nors paslapukauti?

- Kažkodėl man atrodo, kad atkampią vietelę galima rasti bet kokioje tupykloje - išskyrus nebent tarybines. Pasiklausk Mecio. Jeigu jis ten dar nebuvo, tai tegul nueina ir patikrina. O kas atsitiko?

- Nagi tas, su garbanėlėmis... Tu man sakei jo pavardę, bet aš jau pamiršau...

- Figatas.

- Taip, Figatas. Jis ten drauge su kažkokiu tipu nuėjo. Čia lyg ir nėra nieko keista, bet man paprasčiausiai buvo labai smalsu, už ką jis statys, todėl pasekiau įkandin. O jis, užuot ėjęs statyti, pažvelgė į tą tipą, pasitrynė ranka nosį ir pasuko į tualetą, o tasai - paskui jį. Ir visame tame buvo kažkas, kas man iškart krito į akis - jog jiems vienas su kitu konfidencialiai pasitarti prireikė.

- Būtų keista, jei jis ten nepasuktų, - piktdžiugiškai tariau. - Man liepta nieko nesakyti, kadangi tai tyrimo paslaptis, bet tau pasakysiu - policija sučiupo Derčiko žudiką, ir jeigu Figatas į šį reikalą neįsipainiojęs, tai aš - Kenterberio arkivyskupas! Policija stengiasi viską laikyti paslaptyje, bet, kad aš nusprogčiau, jeigu gandai apie tai dar prieš devintąjį jojimą po visą hipodromą nepasklis... Nors galbūt ir ne, kadangi ne hipodrome suėmė... Ne, vis dėlto pasklis, nes Ropės arklininkas suprato...

- Kažkas atsitiko, - tarė Mecis, atsisėdęs į savo vietą ir palinkęs arčiau mūsų. - Nė nežinau, kodėl taip atsitinka, bet visą informacija apie šią aferą kažkodėl mane pasiekia tupykloje...

- Jis ten ant Figato pataikė! - nudžiugau.

- Ten buvo Figatas? Visiškai tikėtina... Iš balso jo nepažinau. Jis kažkam pranešė, kad, regis, suėmė Šimeką. Kas tasai Šimekas, nežinau. Tasai tipas buvo itin nepatenkintas, mėtėsi grasinimais, už kuriuos šiaip jau galima patraukti baudžiamojon atsakomybėn, ir išdrožė ištisą prakalbą apie tai, kad asmeniškai jis nesirengia atsakyti už kitus, taigi - gelbėkitės, kas kaip išmanote. Bet jis nenumanąs, kiek žinoma policijai...

- Na štai! - nustebo Marija. - Aš teisingai atspėjau!

- Juk sakiau, kad gandai pasklis! Reikia apie tai pranešti Jarkovskiui, juk jis su manimi priešais doką sėdėjo ir tikrai šios scenos nematė. Velniai rautų, kiek dar man reikės šiais laiptais strykčioti?!

Už paskutinį tripletą išmokos buvo didesnės, kadangi devintajame jojime nugalėjo Sarnovskis su žirgu, kurį iki šiol labai meistriškai prilaikydavo. Už jį niekas nestatė, ir už "eilę" davė trisdešimt aštuonis tūkstančius, o už tripletą - šimtą penkiasdešimt šešis. Kapulio kompanija galutinai nusigėrė, o patsai Kapulis nusivertė nuo laiptų. Nudardėjo jis, tiesa, visai nedaug - žokėjaus miklumas padėjo jam greitai suvaldyti situaciją, taigi tarpuose jis pristabdė ir žemyn nusileido sveikas ir nesusižeidęs, nors toks girtas, kad vos pataikė į durų angą. Figatas šaltakraujiškai pasiėmė iš kasos savo tris milijonus septynis šimtus - jis statė po du šimtus tūkstan-

čių - ir ramia eisena pasišalino iš mūsų horizonto. Direktorius išsikvietė pas save Ropę, kuris pasirodė kaip reta blaivas - apie tai aš išgirdau visiškai atsitiktinai. Sugrįžau į namus kupina didelių vilčių, kad pagaliau sužinosiu, kaipgi vis dėlto baigėsi byla.

- Honorata pasakė, kad jai irgi labai įdomu, tad jums teks ateiti ir visiems trims jai atsiskaityti, - pranešė mums Mecis trečiadienį. - Ir geriausia būtų tiesiog rytoj rytą.

- Asmeniškai man atrodo, kad esame tiktai dvi, - pastebėjo Marija. - Aš, žinoma, skaičiuoju blogai, bet dešimties ribose vis dėlto sugebu. Kas trečiasis?

- O aš ne žmogus, ar ką?

- Kaip? Tu dar nieko jai nepapasakojai?!

- Viską papasakojau, bet jinai tvirtina, kad iš mano pasakojimo nieko negali suprasti. Žadėjo paruošti kukulių su grybų padažu ir ėrienos grietinėlėje - apsirijimas, pirštus laižysite! Garbės žodis, dievų maistas, ambrozija! O kaip nektaras, ko gero, tirštokas...

Nuo sensacingos naujienos gaudė visas hipodromas. Jau visi žinojo, kad sučiupo Derčiko žudiką ir areštavo paslaptingąjį Bazilį. Iš visų bukmekerių savo vietoje buvo tiktai vienas. Ropę nušalino nuo reikalų, o iš Lomžos mafijos neliko jokio pėdsako. Du tipai, kurie iki šiol veikė kaip tarpininkai, atrodė visiškai bejėgiai ir pasimetę. Jie dykinėjo be jokio reikalo ir netgi nestatė kasose, kas buvo visiškai nesuprantama ir netgi stebėtina, nes apie žirgus iki šiol jie nusimanė kur kas geriau už savo darbdavius. Tačiau galėjo būti ir taip, kad jie paprasčiausiai nepratę lošti už savo pinigus.

Monika Gonsovska pasirodė tiktai prieš trečiąjį jojimą ir patenkino mano smalsumą visais atžvilgiais.

- Aš jau pasižiūrėjau po doku ir netgi spėjau pastatyti, - pareiškė ji, sėsdama į savo vietą už manęs. - Nesuprantu, gal jie visi iš proto išsikraustė, ar ką? Čia tiktai už du žirgus statyti galima - už Katarą ir Simfoniją, tris-du. Niekas prie jų nė prisiartinti tiesiog neturi teisės. Tikiuosi, jūs už Simfoniją ir Katarą pastatėte?

- Pastačiau. O kaip ten buvo su Podvalskiu - Jerčiku?

- Pasirodė, kad vis dėlto tai buvo Podvalskis. Paaiškėjo, jog būtent jis Zaveičiką nužudė. Jau girdėjote apie tai? Tiesiai man nepasakė, bet aš pati tokią išvadą padariau, siaubingai nustebau ir nieko negaliu suprasti. Kad ir kaip ten būtų, jį areštavo, ir jis dabar sėdi už grotų. Bet kam jam prireikė žudyti Zaveičiką?

- Kadangi Zaveičikas jį susekė.

- Na ir kas? Jis juk norėjo su juo sandėrį sudaryti. Gal su protu Podvalskis susipyko? Juk geriau susitarti, negu užmušti žmogų? Kam jam to prireikė?

- Galbūt jam nereikėjo bendrininkų. Nežinau, dar nieko apie jo parodymus negirdėjau...

- ...kadangi viską tvarkė Ropė, ir tą savo arklininką taip atkakliai gynė, o tiktai pažiūrėkite, kas iš viso to išėjo! - skelbė ponas Edis. - Bet jam nieko nepadarys, nes iš kur tuomet jie trenerių ims...

- Trenerių tai dar kaip nors, bet štai iš kur ims žokėjų! - krimtosi ponas Valdemaras. - Jie lyg ir pusę personalo už grotų uždaryti ketino, tačiau direktorius juos bent šiai dienai išprašė, kadangi antraip lošėjams patiems būtų tekę joti...

- O tai mintis! - susidomėjo ponas Rysius. - Ir dar reikėtų įpareigoti kiekvieną statyti už save!

- O kaipgi svoris? - paprieštaravo pulkininkas. - Visiems jojimams tektų vien tiktai senus arabus naudoti.

- ...Nieko panašaus! Visai ne Ropę, o Lomžos mafiją ir visus bukmekerius pasodino, - kalbėjo kažkas už barjero. - Derčikas jiems kaip šapas akyje buvo!

- Kokią tau mafiją! Jokią ne mafiją, o užsienio prekybos ministro pavaduotoją! Pasirodo, jis juos visus už gerklės laikė, visa tai - aukščiausių sluoksnių afera...

- Žemės ūkio, o ne užsienio prekybos! Ir buvusį direktorių pasodino...

- Betgi ne pasodino, o kaip svarbiausią liudininką kviečia!..

- Liaukitės niekus tauzyti! Kyšius jie ėmė iš tų Lomžos mafijozų ir iš bukmekerių taip pat, ir visai ne Žemės ūkio ministerijoje, o Vidaus reikalų...

- Betgi jau seniai nėra jokios Vidaus reikalų!

- Vis tiek jos vietoje kažkas yra! Nesvarbu, kaip vadinasi, bet vykdomoji valdžia kaip buvo, taip ir liko, ar ne?

- ...žinoma, kad buvo mafija, ponai! Bet tai buvo sena mafija - partinė ir milicijos, jie tyliai sėdėjo ir tiktai čia viskam vadovavo...

- ...techninė komisija, sakau jums! Kodėl turėjo žaisti?! Kam jiems statyti, jei tiesiogiai iš anų pinigus grynais gaudavo?..

- Tai kodėl jų nepasodino?

- Išsipirko jie...

- Na, pačios suprantate, kodėl Honorata trokšta žinių iš tiesio-

ginio šaltinio, kad ir kokios jos būtų - blogos ar geros, kad tiktai būtų teisingos. Pas ją ministerijoje nuo gandų tiesiog viskas dreba, bet niekas nieko kaip reikiant nežino...

Pamaniau, kad iki rytojaus viskas galutinai paaiškės, ir leidau sau priimti pakvietimą. Be to, apie kai ką Mecis buvo informuotas kur kas geriau nei visa policija kartu paimta, ir aš galėjau iš jo gauti asmeninės naudos. Marija prisipažino, kad kai kurias smulkmenas išgirdo iš Valdemaro, o šiam jas perdavė Kujavskis, kuris apie visa tai policijai nepranešė. Dabar ji neims pasakoti, nes yra labai užsiėmusi, - jai vėl kažkoks klaidingas tripletas prasidėjo, - o štai rytoj - prašom!

- Gali būti, kad šiandien jie dar sąžiningai jos, - padarė prielaidą pulkininkas. - Kol kas visi įbauginti, todėl jokių pokštų nesugalvoja, o štai nuo šeštadienio visko gali būti. Taigi reikia pasinaudoti proga - daugiau tokios gali ir nepasitaikyti...

- Bet iš kur galite žinoti, kas čia turėtų laimėti, jeigu bus jojama sąžiningai?! Juk jie iki šiol visus taip prilaikydavo...

- Kai Glebovskis šiuos žirgus užrašinėjo, dar niekas nebuvo žinoma, - atkreipė mano dėmesį Marija. - Ir tiktai pasižiūrėk, ką jis įtraukė! Tu pastatei Glebovskio tripletą?

- Pas mane du Glebovskio tripletai.

- Kokie du?

- Kaip tai kokie? Juk jo keturi žirgai paeiliui dalyvauja - trečiajame, ketvirtajame, penktajame ir šeštajame. Ar aš šventa dvasia, kad žinočiau, kurie iš jų turėtų laimėti?!

- Velnias! Tu rimtai? O aš nepastebėjau... Palauk! Trečiajame? Dabar? Ir kas ten toks?

- Trečias numeris, Simfonija. Po doku atrodė tiesiog nuostabiai.

- Skambutis buvo?!

- Buvo. Viskas, traukinys nuvažiavo. O pas tave jo nėra?

- Ne. Aš juk tau sakiau, kad nepastebėjau. Aš ja tiktai vieną tripletą baiginėju - tą klaidingą, o toliau pas mane jos nėra - nei per vidurį, nei pradžioje. Aš Glebovskiu tiktai nuo ketvirtojo jojimo pradėjau!

- Tai pas tave - trys Glebovskio žirgai?

- Taip, bet ne tiktai jie. Visai pamiršau, kad čia turėtų būti Glebovskis, ir sužaidžiau daugiau, pridėjau prie jų visokių niekų, taigi dabar turiu tikrą mišrainę. O Mecis Glebovskį apskritai išmetė...

- Koks Glebovskis?! Ketvirtajame Traškutis turi laimėti! - ryžtingai įsiterpė Mecis. - Nagi, Traškuti!

- Meci, tu pakvaišai? Traškutis aukščiau penktos vietos niekuo-

met nepakildavo!

- O šiandien pirmas finišuos! Nagi, Traškuti!

- Traškutis! Cha-cha! - pašaipiai nusikvatojo Valdemaras.

- Oi-oi-oi! O aš juk šitą Traškutį įtariau... - atsargiai patikslino ponas Rysius.

- ...septyniolika procentų už jį balsavo! Septyniolika procentų visos visuomenės! Ir šie septyniolika procentų kaip tik galėjo būti vieni nuteistieji...

- Tiktai tegul jis apie politiką nepradeda! - griežtai pareikalavo Marija.

- O internuotus jūs irgi suskaičiavote?

- Nagi, Traškuti!..

Laimei, sukaukė sirena ir užgožė visą šį šurmulį. Pokštai, kuriuos pradėjo išdarinėti priešais starto gardus jojime dalyvaujantys žirgai, nustūmė į šalį visas kitas pokalbių temas. Dveigiai, tarp jų ir vienas debiutantas, niekaip nenorėjo žengti į starto boksus. Iš mūsų vietų nelabai gerai matėsi, kas ten dedasi, kadangi startą tūkstančiui dviem šimtams metrų gožė medis, ir iš mirguliuojančių tarp lapų spalvų galima buvo daryti pačias įvairiausias išvadas. Kažkas raudona, kas blaškėsi kiek tolėliau nuo pagrindinio būrio ir privertė nerimauti žiūrovus, vėliau pasirodė esąs tiktai vaikinukas iš arklidžių. Galų gale startas vis dėlto buvo duotas. Visi startavo labai nevienodai, ir debiutantas, vienetukas, bematant atsiliko mažiausiai per šešis korpusus.

- Reikėtų jį įsiminti, - pastebėjau aš, kai Simfonija su Kataru baigė distanciją. - Trečias finišavo! Tu matei jo finišą?! Jeigu jis nebūtų atsilikęs startuodamas, tai galėjo nugalėti.

- Negalėjo. Simfoniją žokėjus iš visų jėgų prilaikė. Bet antras galėjo būti, tai tiesa. Viskas išėjo taip, kaip aš ir maniau - baigti tai aš baigiau, bet tai ir viskas. Ir kaipgi taip galėjau prašauti dėl Glebovskio? Kaip galėjau jo trečiajame jojime nepastebėti?!

- O už ką tu čia statei?

- Už Katarą. Ir už tą idiotišką Gavrošką - vis per tą Mecį! Jis vėl mano programėlėje tų skrituliukų pritepliojo! Klausyk, aš jį kada nors vis dėlto pribaigsiu...

Glebovskio tripletas pavyko, kaip ir buvo tikėtasi, ir tuo net sunku buvo stebėtis, kadangi į kiekvieną jojimą jam pavyko įterpti geriausią žirgą. Nustebino kitkas - laimėjimas sudarė šimtą penkiasdešimt tūkstančių. Matyt, daugelį žaidėjų suklaidino šie keturi iš eilės žirgai. Daugiau statė už antrąjį jo tripletą, o jis kaip sykis ir nepavyko - šeštajame etape Kujavskis jojo tiesiog genialiai ir lai-

mėjo su žymiai blogesniu žirgu.

- Šitas Glebovskis, panašu, visai nenormalus, - tarė ponas Rysius. - Tik pasižiūrėkite, ką jis ant savo žirgų sodina! Derčiko daugiau nebėra, tai jis kažkokį Leibą atkapstė, vienam iš nagų, kitam ant ragų... Ar šitas Leiba kada nors gyvenime yra laimėjęs?

- Ne. Aukščiau penktos vietos nėra pakilęs.

- Glebovskio žmona sako, kad jis į senatvę visiškai sukvailėjo.

- Tikriausiai ji teisi. Pasodinti Leibą ant geriausio žirgo!

- Jis juk antras finišavo. Tai aukščiausias pasiekimas jo karjeroje!

- ...bet trečiasis vos jo nepasivijo! Ar galėjo jis laimėti? Galėjo! - įsirėkė Mecis dėl Traškučio.

- Negalėjo!!!

- Na tai kitą sykį laimės!

- Meci, liaukis! Žirgas, kurį taip ginė, kitame jojime laimėti negali!

- O Traškutis laimės! Tiesiog jis pernelyg vėlai atsiskleidė! Ir visiškai jo neginė!

- Jo tikrai neginė, - tyliai pratarė Monika Gonsovska man už nugaros. - Aš atkreipiau į šį Traškutį dėmesį - paprasčiausiai žokėjus jam leido bėgti taip, kaip jis pats pajėgia nepersitempdamas. O toliau viskas priklausys nuo to, kaip juo jodinės, bet vis dėlto jį verta įsiminti...

- Na gerai, - sutiko Marija. - Tuomet kol kas jo neužmušinėsiu. Meci, prašau užsičiaupti, aš noriu pastatyti - juk tai paskutinis jojimas!

- Paskutiniajame aš nestatau ir apskritai dabar su kai kuo išvykstu. Taigi iki rytojaus, mergaitės! Laukiame jūsų šeštą...

- Malinovskis nepalūžo, jį palaužti ne taip paprasta! Tačiau jis tiesiog persiutęs, - pasakojo Mecis kitą dieną, kai valgėme grietinėlėje troškintą ėrieną. - Siūlau išgerti už Malinovskio sveikatą!

Mes su malonumu priėmėme šį pasiūlymą. Apskritai aš avienos nemėgstu, bet esu priversta pripažinti, kad Honoratai ji pasisekė genialiai - netgi geriau, nei Krymo restorane. O kukuliai su grybais buvo tiesiog kulinarijos meno šedevras, ir prie tokiais valgiais apkrauto stalo galima buvo atskleisti visas pasaulio paslaptis.

- Aš iki šiol čia nieko taip ir nesupratau, - tarė Honorata. - Tai yra, galbūt aš netgi šį tą suprantu, bet į vieningą paveikslą visa tai

kažkaip nesusidėsto. Viskas tarsi iš atskirų fragmentų, ir kiekvienas fragmentas prieštarauja vienas kitam. Galbūt jūs man vis dėlto pagaliau viską iš eilės papasakosite...

- Aš tau visą laiką iš eilės pasakoju, brangioji mano žmonele, bet gali būti ir taip, kad viską matau tiktai iš vienos pusės. O kitos Mėnulio pusės vaizdą gali regėti jos, ir pirmiausia Joana.

- Joana, tai gal bent jau tu nuosekliai pabandytum?..

Aš užprotestavau:

- Nuosekliai neįmanoma! Nežinau, kai buvo pradžioje. Pabaigą - prašom, o pradžią Mecis žino.

- Kaip tik pradžios aš ir nežinau! Ją nuo manęs slėpė!

- Turiu jums pasakyti, jog šį tą, kaip viskas prasidėjo, žinau aš, - įsiterpė Marija. - Bet aš visai nieko nežinojau, kad ši pradžia turi tęsinį.

- Na, jūs mane visai supainiojote! - ryžtingai pareiškė Honorata. - Pamėginkite išdėstyti reikalo esmę iš eilės, chronologine tvarka. Tu ką, tikrai žinai, kaip visa ši afera prasidėjo?

- Pasirodo, žinau, bet aš netgi neįtariau, kad žinau. Man netgi galvon nešaudavo. Palūkėkite, aš dar gabalėlį suvalgysiu ir papasakosiu.

Honoratos pagaminti patiekalai išsiskyrė viena būdinga savybe: nuo jų visiškai nebuvo įmanoma atsiplėšti. Kol ant stalo dar kas nors buvo, bet koks pašnekesys kliuvo ir klūpčiojo. Laimei, dalį avienos Mecis surijo dar vakar, ir jos beliko ne daugiau kaip pustuziniui svečių. Aktyviai dalyvavau kukulių naikinime, kadangi siaubingai knietėjo išgirsti apie pradžią.

- Aš pažinojau vieną tokią bobą, - pagaliau tarė Marija. - Jūs visi ją žinote - tokia juodukė, Lile ją vadino, o jos vyras buvo vieno aukšto pareigūno sūnus, kad jį sutrauktų - kaip reta bjaurus tipas. Ir tasai jos vyras įsitraukė į visą šį reikalą. Tuomet Koniečnas dar jodinėjo, patsai Glebovskis buvo žokėjus, Kušneriukas jau baiginėjo karjerą... Jis Vidaus reikalų ministerijoje klasiškus ryšius turėjo...

- Kas? Vyras ar Kušneriukas? - pasitikslino Honorata.

- Vyras. Lilė su juo išsiskyrė ir kiekviename žingsnyje jį purvais drabstė, iš jos ir žinau, kad jis visus iš eilės šantažavo. Visą šią netvarką jie pradėjo nuo žirgų pristabdymo, bet tuomet niekas niekam nemokėjo, viskas buvo daroma pasitelkus šantažą. Ropė buvo pagrindinis iniciatorius, anuomet jis dar jodinėjo ir savo rankose laikė visą organizacinę pusę. Paskui šitas jos vyras visam laikui iš šalies išvyko, o jo tėtušis pakratė kojas, - atleiskite, negaliu

kalbėdama apie šią kiaulę sakyti “numirė”, - na, aš maniau, kad viskas tuo ir baigėsi. O pasirodo, kad ne.

- Žinoma, kad ne, kadangi Bazilis liko, - pasakojimo giją sugriebė Mecis. - Bazilis - juk iš to paties rato. Jeigu būčiau žinojęs, kad antrasis Geniaus Podvalskio vardas - Bazilis, tuomet viską būčiau supratęs! Podvalskis - tokia nepastebima blakė, o patykomis viską į savo rankas suėmė...

- Ir kokį ryšį su visu tuo turi Malinovskis?

- Kaip tai kokį? Malinovskis nuo pradžios iki pabaigos žirgais užsiima! Ir tiktai įsivaizduokit - juk jis visą žirgų politiką kaip tik su Podvalskiu aptarinėdavo! Malinovskis - šimtaprocentinis arklininkas! Bazilis iš jo visą informaciją apie žirgus gaudavo - ir apie genealogiją, ir apie galimybes, formą, trenerius, veislininkystę... Malinovskis juk visa tai mintinai žino! Iš jo Bazilis visada suuosdavo, kuo galima pasikliauti, o kuo ne, nes Malinovskis puikiai orientuojasi, kurie žirgai geri trumpose distancijose, kurie ilgose, kurie per klampų gruntą gerai bėga, o kurie - tiktai tvirtu taku, o jau reproduktorius jis apskritai išmano geriau negu patį save! Ir ši informacija suteikė Baziliui galimybę daryti viską, kas tiktai šauna į galvą! Kai visa afera į dienos šviesą išlindo, Malinovskio vos širdies smūgis neištiko: juk jam iki šiol niekuomet net į galvą netoptelėjo, kad Bazilis - tai Podvalskis!

- Ir kaipgi jis visa tai organizavo?

- Kas organizavo?

- Nagi Podvalskis!

- Organizavo jis viską netgi labai puikiai, - į pokalbį įsijungiau aš, kadangi šiuos duomenis jau turėjau dvi dienas. - Dvipusė schema - jis ir bukmekerius ant kabliuko laikė, ir Lomžos mafiją sau palenkė, kadangi kaip mafija - jinai juk irgi nėra šventa. Jis labai daug žinojo ir apie juos, ir apie Ropę, o tą arklininką jis pats Ropei įpiršo. Ropė su arklininku pasistengė kuo greičiau susidraugauti - užteko proto suvokti, kad geriau bendradarbiauti negu kariauti.

- Aš tiktai vis nepaliauju stebėtis, kaip visa tai jam lengvai pavyko. Pernelyg jau lengvai, tiesa?

- Žinoma, lengvai. Jis visus idiotizmo pasireiškimus savo interesams panaudojo, o visų pirma kvailais lenktynių premijų dydžiais - juk visiems aišku, kad netgi milijonas yra daugiau nei du šimtai tūkstančių, o ką jau kalbėti apie tris, keturis ar devynis milijonus... Tu žinai, kad jie tiktai procentus gauna? Na ir puiku, kad žinai, bet aš priminsiu kiek - treneriai penkis, žokėjai du su puse...

pavyzdžiui, nuo penkiolikos milijonų. Štai ir paskaičiuokite, ar daug išeina...

- Trys šimtai septyniasdešimt penki tūkstančiai, - žaibiškai suskaičiavo Honorata.

- O Bazilis siūlė dešimt kartų daugiau. Mokėjo ne jis, o Lomžos mafijozai, tai ar jam gaila, jeigu pinigėliai vis tiek ne jo? Jis planavo pelningus jojimus, tai yra žinojo, ko nebus, ir iš likusiųjų mokėjo pasirinkti tuos, kurie išloš. Aš vis stebiuosi, iš kur toksai jo talentas, bet kai iš tavęs išgirdau, kad visa tai - iš Malinovskio, tai bematant lioviausi stebėtis. Ne kvailas šis Bazilis, nors ir šliaužiojanti blakė. Pats nepasirodydavo, veikė per Figatą, per Ropės arklininką ir dar per vieną tokį, kuris savo tarpininkus turėjo. O Ropės arklininkas savo ruožtu sekė Lomžos mafijozų tarpininkus. Policijoje ištisa telefonų knyga guli, kuri labiau gyventojų surašymą primena - tiek daug žmonių į šią aferą įpainiota. Pavardžių aš neįsiminiau, kadangi man jos visiškai nereikalingos, bet juos visus iššifravo. Bazilis pats viskuo rūpinosi - na, tvarkė taip, kad lomžiečiams siūlytų pačius idiotiškiausius žirgus...

- Kam? Kam jam to prireikė?

- Pirma, jie dar ir kasose statė, o tai jo išlošimus padidindavo, antra, jis tai dėl bukmekerių darė, kad šie būtų nuo jo visiškai priklausomi. Geri santykiai su Baziliu jiems dāvė gryną pelną. Ir taip jis sau kuo puikiausiai klestėjo, kol per Derčiką nesuklupo.

- Beje, o kodėl jie vis dėlto nužudė Derčiką?

- Ne kodėl, o kam. Derčikas jautėsi nuskriaustas, kadangi jam niekas už žirgų prilaikymą pinigų nesiūlė. Jam netgi Lomžos mafija mokėti nenorėjo: visi žinojo, kaip jis joja, be to, jam dar ir nesisekė - prisiminkite, kaip Glebovskis jam duodavo geležinius favoritus, iš aukščiausios grupės, derbio klasės žirgus, ir vis tiek visuomet atsirasdavo kas nors, kas Derčiką aplenkdavo. Jeigu Derčikas tris kartus per metus laimėdavo, tai jam jau būdavo didelė šventė. Taigi jis pinigų negaudavo nei už laimėjimus, nei už pralaimėjimus, galų gale tai jį užpykdė, ir jis nusprendė atkeršyti. Jis visą jų organizaciją susekė ir nufotografavo - šitą tai jis jau sugebėjo. Nuotraukose netgi Podvalskis užfiksuotas per konfidencialius pokalbius su Figatu ir Ropės arklininku, visi jų susitikimai, kontaktai, pinigų perdavimas ir taip toliau... Vien tik šių nuotraukų būtų užtekę didelei kiaulystei iškrėsti, nors aš ir nesiimu spręsti, kokiai būtent, kadangi baudžiamajame kodekse prieš tokius kaip jis vargu ar ką nors rasi. Bet direktorius galėjo iš jų atimti leidimus ir visam laikui iš hipodromo išvaryti. O štai už šantažą yra bau-

džiama įstatymu, o Derčikas papildomai dar pažadėjo, kad šias nuotraukas visur išsiuntinės palydėdamas komentaru, jeigu jam pinigų nesumokės. Derėtis su juo pasiuntė tą galvažudį, o šis tvirtina, kad Bazilis jam telefonu liepė kartą ir visiems laikams užčiaupti Derčikui burną. Jis visomis keturiomis spyriojasi, prisiekinėja, kad žudyti visai nenorėjęs ir kad susinervinęs kažkaip atsitiktinai Derčiką pastūmęs ar prispaudęs, o tasai pernelyg trapus pasirodęs ir kanopas užvertęs. Nuotraukas žudikas iš jo paėmė, o juostelės nerado. Ir apskritai šis tipas nesąs tokių darbų specialistas, o paprasčiausias kretinas vykdytojas, kuris šiek tiek persistengė, ir pasakoja viską neva sąžiningai, nieko neslepia.

- O Bazilis ką į tai?

- Jis, žinoma, nuo telefono skambučio stengiasi atsižegnoti. Sako, jog šio kretino net nepažįsta.

- O ką, ar Bazilio tikrai niekas nepažinojo?

- Tiktai labai ribotas žmonių ratas, kadangi jis konspiravosi kaip tiktai įmanydamas. Niekas net nežinojo, kur jis gyvena, kadangi visus dalykinius susitikimus organizuodavo savo sesers, ponios Antčakovos, namuose. Ten jam ir pinigus atveždavo. Mums dar labai pasisekė, kad į tą antrą nusikaltimą jis asmeniškai įklimpo.

- O apie antrą nusikaltimą Mecis nieko nesakė...

- Kadangi antrasis nusikaltimas yra priešingoje, man nepasiekiamoje, Mėnulio pusėje, brangioji mano žmonele! - pasiskubino pasiteisinti Mecis.

Honorata pažvelgė į jį taip smerkiamai ir be galo užsigavusi, kad aš suskubau perimti pasakojimo giją.

- Baziliui užteko proto palaikyti visapusiškai su arkliais susijusius kontaktus, taigi žirgų veisyklose jis irgi buvodavo ir žmones pažinojo...

- Jis buvo žirgų eksporto patarėjas, - priminė mums Mecis.

- Tai jo dėka mes geriausius žirgus parduodavome? - ūmai pasidomėjo Marija.

- Ir tarp jų...

- Sakyk, kas ten buvo toliau! Man knieti sužinoti, kad jam irgi kokia nors nelaimė atsitiko, nes aš sprogsiu iš pykčio!

- Kaip tik apie tai ir kalbu! Jis pažinojo Gonsovskį ir jo dukterį Moniką. Ir jos tetą taip pat pažinojo. Kažkaip sykį atsitiko, kad jis jos namuose su tuo nužudytuoju Zaveičiku susitiko, o Zaveičikas turėjo puikią uoslę pelningam verslui ir šį Podvalskį iš pirmo žvilgsnio perkando. Jis nežinojo, kaip Bazilis pinigus daro, ir nu-

sprendė būtinai iki jo prisikasti - bent jau taip Karčiakas tvirtina. Zaveičikas Baziliui ant kulnų lipo, ir pirmiausiai ten, kur reikalas lietė žirgų lenktynes, kadangi šitas Zaveičikas buvo tikras žirgų lenktynių maniakas. Galų gale jis prisikasė iki jo padėjėjų, pradedant Figatu ir baigiant visokiais įvairiais primityvais, netgi Harcapskį pasiekė. Kai ką jam pasisekė nugirsti, bet ką konkrečiai, to niekas nežino ir jau niekas nesužinos. Kad ir kaip ten būtų, būtent dėl savo nuogirdų jis tuodu tripletus su likusiais Derčiko žirgais ir laimėjo. Bet Zaveičikas vis dar nežinojo, kas gi tasai Bazilis, ir labai jau norėjo su juo asmeniškai betarpišką ryšį užmegzti. Ir jis galų gale tokį ryšį užmezgė - kai sergėjo prie Antčakų namo. Harcapskis, jį pastebėjęs, viską suprato, ir pranešė Baziliui, bet nežinojo, kas bus toliau. Dabar jis visomis pastangomis išsisukinėja, atsiklaupęs ant kelių prisiekinėja, jog tikėjosi, esą jiedu ras bendrą šneką. Bazilis liepė Harcapskiui prieiti prie Zaveičiko ir pasakyti, kad tasai jo lauktų Argentinos gatvėje, ir Harcapskis neva pamanė, kad jie susitars ir kad Bazilis paims Zaveičiką į savo dalininkus, o apie nusikalstamus kėslus, Dieve gink, jis nė įtarti neįtarė. Visko gali būti. Paskui Bazilis atvažiavo į Soskos Kempą ir įsėdo į Zaveičiko automobilį taip, kad jo beveik niekas ir nematė. Zaveičikas, kretinas, apsaugok, Viešpatie, jo sielą, apsidžiaugė, kad viskas klostosi būtent taip, kaip jis ir norėjo, o paskui buvo įvykdyta žmogžudystė. Pradžioje Bazilis apsvaigino jį dujomis, - tikriausiai tokiu momentu, kai jie kur nors buvo sustoję, - atsisėdo prie vairo, susisukęs į Monikos Gonsovskos antklodę, kad nepaliktų jokių pėdsakų, ir nuvežė auką namo. Ten jis nutempė jį iki buto - kaimynas manė, kad Zaveičikas girtas, o į jo palydovą nė dėmesio neatkreipė, juo labiau kad jau buvo vėlu. Bute Bazilis jam vožtelėjo per sprandą - ir viso gero. Užtrenkė duris ir nuėjo sau, o paskui vos iš baimės nenumirė, kai sužinojo, kad pas tetulę atsirado Zaveičiko užrašų knygelė...

- O iš kur jis apie tai sužinojo?

- Teta pati visiems pažįstamiems pranešė, nes ji ne iš tų, kurie savo išgyvenimus nuo kitų slepia. Ir kažkas iš šių pažįstamų Baziliui viską papasakojo. Bet perduodant informaciją įvyko nedidelis nesusipratimas dėl knygelės buvimo vietos, taigi Bazilis iš pat ryto dėl jos atlėkė ir buvo pasirengęs nužudyti Moniką, kad šįsyk paskui save pėdsakų nebepaliktų. Žinoma, jam reikėjo ne Monikos - jis manė, kad ras vieną tetulę. Ir jam būtų viskas pasisekę, jeigu ne vandentiekis - na, aš turiu omeny tą kiemsargį, kuris atėjo čiaupo remontuoti.

- Panašu, kad po pirmos žmogžudystės jam taip patiko, kad tiesiog veržėsi dar ką nors į aną pasaulį pasiųsti, - pamokomai pastebėjo Mecis.

Honorata pareikalavo išdėstyti jai visas įvykio smulkmenas, ir aš neėmiau prieštarauti. Mūsų visų nuomonės sutapo, kad Monika saugojo pati apvaizda - juk užteko šiam kiemsargiui ateiti bent viena minute vėliau, ir jos jau nebebūtų tarp gyvųjų. Honorata su tam tikra abejone pažvelgė į savo amarilį - taip pat žydintį.

- Asmeniškai man atrodo, kad Bazilis tiesiog kuoktelėjo, - neapeliaciniu tonu pareiškė jinai.

- Gali būti, kad nerviniu pagrindu sveika jo nuovoka susidrumstė, - pritariau jai. - O gal iš tiesų Derčiką norėjo tiktai gerokai aptalžyti, - juk sumuštas jis irgi nebūtų jojęs, - o kai paaiškėjo, kad jį visai pribaigė, Bazilis puolė į paniką.

- Niekur jis nepuolė! - energingai užprotestavo Mecis. - Tiesa, iki atsitikimo su Zaveičiku asmeniškai jis fiziškai su niekuo nesusidorodavo, bet į žiaurumą visuomet buvo linkęs. Porą tokių žinau, kurie jam kelią pereiti bandė, tai jis su visais pagal pilną programą atsiskaitė - negana, kad vienam vyrui fizionomiją sudaužė, apiplėšė ir dar prigrasė, kad jeigu nors žodelį kam nors išdrįs pasakyti, tai jam dar blogiau baigsis. Bazilis, sakė, tave perspėja! Bet aš jums galiu prisiekti, kad niekas nė nenumanė, kas tasai Bazilis!

- Zaveičikas numanė. Toje savo knygelėje tris žmones specialiu šifru pažymėjo, tarp jų ir Podvalskį, o policininkai šitą jo šifrą sugebėjo perskaityti. Iš trijų parinkti ne taip jau ir sunku.

Honorata kratė galvą.

- Man kažkaip galvoje netelpa, kad jis sugebėjo taip gerai užsimaskuoti...

- Todėl kad Podvalskis - toli gražu ne kvailas, - paaiškino Mecis. - Šliaužiojanti bjaurybė, bet protiškai normaliai išsivysčiusi. Malinovskį, pavyzdžiui, jis pažinojo kuo puikiausiai. Tasai laikui bėgant kažkaip nuo jo atšalo - be jokios konkrečios priežasties, tiesiog instinktyviai. Tuomet bematant Bazilio skambutis Malinovskiui: tasai, matote, jam aptarinėti su Podvalskiu žirgus kategoriškai draudžiąs! Ir kaip jūs manote, ką padarė Malinovskis? Ogi nuo kitos dienos apie nieką kitą su tuo niekšu nekalbėjo, tiktai apie žirgus, jam netgi buvo vis viena, ar klausosi jo Podvalskis, ar nesiklauso, jis jam visą informaciją apie žirgus tiesiog per jėgą grūdo. Ir laukė, kokią jam kiaulystę už tai pabandys iškrėsti. Ir nieko! Malinovskis buvo vienintelis, kuris šio Bazilio rimtai neėmė domėn, o likusieji jo šiurpiai bijojo, kadangi kokių tiktai įtikinėjimo me-

todų jis nesiimdavo - nuo apkūlimo iki skundų panaudojant sufabrikuotus įkalčius.

- Jį pasodins?

- Jeigu įrodys, kad būtent jis Zaveičiką nužudė, tuomet - be jokios abejonės.

- Įrodys, - užtikrinau visus likusius. - Jau tai žinau. Jis apdairiai įsisuko į Monikos antklodę, bet nežinojo, kad šeriasi.

- Antklodė?

- Ne, patsai Bazilis. Kuokštas plaukų jam nuo galvos nuslinko ir ant vairuotojo sėdynės atramos galvai Zaveičiko automobilyje liko. Aš visą gyvenimą tvirtinu, kad tos atramos galvai - paprasčiausias idiotizmas! Prisiekiu, kad dabar Bazilis mane šiuo klausimu palaikys!

- Ir didelis buvo kuokštas?

- Ne, jeigu kalbėtume tiksliau, tai viso labo pora plaukelių. Jie policijoje kaip daiktiniai įrodymai buvo saugojami, o kai Podvalskį suėmė, šiuos plaukus su jo ševeliūra palygino, ir štai prašau, tegul dabar Bazilis aiškinasi, iš kur jo plaukai ant Zaveičiko automobilio vairuotojo sėdynės atsirado.

- Jis gali pasakyti, kad Zaveičikui pasidarė bloga, todėl pavėžėjo jį namo. Ir paliko ten gyvą.

- Pasakyti tai jis gali, bet naudos iš to vis tiek nebus, kadangi, pirma, kokių velnių tuomet jis Zaveičiko mašiną į Centrinę stotį nuvarė, o antra, rado žmogžudystės įnagį.

- Kokį įnagį?!

- Tą lazdą su bumbulu gale. Jis tikrai tokį daikčiuką turėjo...

Su nuoširdžiu pasitenkinimu papasakojau jiems apie tai, kaip susinervinęs Bazilis paliko Monikos tetulės namus ir numetė žudymo įrankį po sėdyne mašinoje. Greičiausiai ketino vėliau kur nors jį paslėpti, bet pražudė jo paties gudrumas - atvažiavęs jis buvo ne savo paties automobiliu, o svainio Antčako. Savišką buvo šalia jų vilos palikęs - sudėtingesnėms kombinacijoms jam trūko laiko. Sugrįžęs nerizikavo perkėlinėti šios lazdos su bumbulu gale iš vieno automobilio į kitą, nes aplinkui trynėsi daug žmonių. Buvo sekmadienis, oras nuostabus, ir visi išėjo į lauką - kas sode kapstėsi, kas su šunimi vaikštinėjo. Lazda liko Antčako mašinoje, ten ją ir rado. Pirštų atspaudai išsilaikė tiesiog puikiai, juk negalėjo Bazilis besišnekėdamas su Monika užsimauti pirštines, prieš paimdamas į rankas žudymo įnagį. Zaveičiko užrašų knygelė taip giliai jam įstrigo į smegenis, kad jis padarė tiesiog rekordišką kvailystę. Be to, pas jo seserį rado Monikos antklodę. Policija mano, kad

Bazilis rengėsi ją sunaikinti, bet to padaryti nesuspėjo.

- Iš kur tu žinai? - susidomėjusi paklausė Marija.

- Iš policijos. Šioje byloje išimties tvarka aš nebuvau įtraukta į įtariamųjų skaičių, užtat tyrimo eigoje gaudavau neįkainojamą informaciją. Daug ką man papasakodavo tiesiog iš dėkingumo, o vakar vakare pranešė ir visa tai, kas dar buvo likę. Pats svarbiausias momentas pasirodė tasai Podvalskio vizitas pas Moniką, ir aš apie jį pakankamai anksti pranešiau, taigi policininkai suskubo ir suspėjo kaip tik laiku. Jeigu jie nebūtų suskubę, Bazilis būtų sunaikinęs visus šiuos nenuginčijamus įkalčius.

- Ir kodėl tu, Meci, taip atkakliai apie viską tylėjai? - prikišo vyrui Honorata. - Juk nieko nekalbėjai - tik mane be reikalo jaudintis privertei!

- Veltui!.. - pasipiktinęs burbtelėjo Mecis. - Na gerai, dabar tai jau galiu viską jums iškloti. Man irgi kartą skustuvą prie gerklės buvo prikišę - kažkokie kaukėti gorilos - ir įsakė nuo Bazilio atsikabinti, nes, teisybę sakant, pradžioje ir aš pats bandžiau kai ką išsiaiškinti. O paskui man paprasčiausiai siaubingai nesisekė, kadangi kiekviename žingsnyje visiškai atsitiktinai susidurdavau su kokiomis nors jo machinacijomis. Jau ir pats nežinojau, kur akis ir ausis paslėpti, bet vis tiek dar pora kartų mane per visokius pasiuntinius įspėjo, o jau tasai paskutinis incidentas tikriausiai turėjo visam laikui nuo tų sukčių išvaduoti. O jeigu būčiau prabilęs, tai ir jūs būtumėt į jų taikinį pakliuvę! Juk aš tikrai nežinojau, kas tasai Bazilis, ir iki šiol nežinau, ar į jį tame priėmime aš įsispoksojau, ar į ką nors kitą!

- Į jį, - išblaškiau Mecio abejones. - Per apklausą jis pats pasakė. Išsyk prisipažino, kad visos šios aferos su žirgais - jo rankų darbas, ir pradėjo atsakomybe dalytis su visais iš eilės, tarp jų ir su tavimi. Tvirtino, kad visi aplinkui apie tai žinojo ir visame kame dalyvavo, o tu jį apskritai žvilgsniu hipnotizuodavai, kad jis kažką ten tavo nurodymu darytų... Neva prisispyręs į jį spoksojai su nusikalstamu grasinimu akyse.

- Na ir kiaulė!

- Ir dar kokia! Jis tiktai nuo žmogžudystės atkakliai stengiasi atsiriboti, bet jam jau niekas nepagelbės. Jis vos širdies smūgio negavo, kai sužinojo apie tuos du plaukelius ir lazdą su bumbulu. Vos tik apie tai išgirdo, bematant pradėjo kurti, neva Zaveičikas jau savo bute patsai paslydo ir galva į kažkurį ten iš baldų trenkėsi. O jis jam pagalbos nesuteikė, kadangi manė, jog tasai paprasčiausiai girtas. Trumpiau sakant, kalba visokiausias nesąmones ir var-

gu ar pats tiki, kad tai jam padės išsisukti.

- O Ropės arklininkas? - paklausė Marija. - Ar jį bent kada nors atleis, ar ne?

- Jau atleido. Ropė tarytumei atgijo - pasirodo, šito niekšo jis tiesiog paniškai bijojo ir tiktai iš baimės draugystę su juo demonstravo. O dabar jis su dideliu malonumu ant buvusio draugužio pamazgas pila. Tai arklininkas migdomųjų tąsyk atnešė ir privertė vaikinukus žirgams suleisti, o Čerskis kartą pats prie savo žirgo jį su kibiru vandens už rankos sučiupo. Be Bazilio arklininkas jau niekam nebaisus, dabar jis dar ir už žmogžudystės slėpimą turės atsakyti, kadangi juk niekam nėra paslaptis, kad apie Derčiką jis viską kuo puikiausiai žinojo. Bet užtat nei Lomžos mafijai, nei bukmekeriams visiškai niekas negresia - baudžiamajame kodekse jiems nėra straipsnio.

- Betgi šalia Bazilio visi pasaulio bukmekeriai kartu su Lomžos mafija paimti tiesiog kaip nekalti vaikeliai su klostuotais baltais drabužėliais pasirodys! - iškilmingai pareiškė Mecis. - Išgerkime už nekaltų vaikelių sveikatą!

- Jis visai pakvaišo! Ar man dabar už Lomžos mafijos sveikatą gerti?! - įsižeidė Marija. - Už nieką pasaulyje! Štai už žirgų sveikatą - prašom!

- Tuomet gerkime už žirgų sveikatą! - nesipriešindamas sutiko Mecis. - Dabar tiems visiems Figatams ir Harcapskiams bent kuriam laikui puikybė išgaruos. Galiu jums pasakyti, kas dar čia būtinai į dienos šviesą išplauks. Nėra nė vieno trenerio, kuriam Bazilis kokios nors kiaulystės nebūtų iškrėtęs, tai jie dabar ramiau atsikvėps. Argi jūs manote, kad Rybinskis, Lipeckis, Čerskis - visi jie akli buvo? O ką jau kalbėti, pavyzdžiui, apie Vrublevskį ir Kapulį - kas jau kas, o jie visus šiuos reikalus kaip ant delno padėtus žinojo! O kas jiems beliko, kai Bazilis viską, ką tiktai norėjo, galėjo padaryti. Juk jie dėl savo žirgų labiausiai būgštavo! Ir šiaip jau dar neaišku, ar būtų sugebėję šį reikalą išnarplioti, jeigu žokėjai ir treneriai prieš Bazilį patys nebūtų ėmę maištauti. Žinau tai iš Boleko. Jie ten jokiu nelaimingu atsitikimu nepatikėjo, visi užsiuto, susitarė tarp savęs, kad šiam bjaurybei žudyti daugiau neleis, ir atsisakė šokti pagal jų dūdelę. Galų gale netgi kalbėti ėmė, tiesa, labai atsargiai. Dabar galgi ir atvirai pradės viską pasakoti.

- Būtinai pradės, - užtikrinau jį. - Jau pradėjo.

- Na, pagaliau ir aš kai ką supratau, - tarė Honorata. - Man, tiesa, dar vienas dalykas čia įdomus: kaip policija sugebėjo bent jau šį tą išsiaiškinti, jeigu visi likusieji taip pat atkakliai tylėjo kaip ir

Mecis? Dabar jie galbūt ir prakalbo, o kaipgi tyrimo metu?!

- Juk girdėjai - Bazilio plaukų kuokštas prakalbo, - priminė jai Marija.

- Kai kas jiems išsprūdo ir tyrimo metu, - kartu su ja pradėjau aiškinti ir aš.

- Savus žmones hipodrome jie turėjo, - pridūrė Mecis. - Metų metais tau tai tvirtinu, brangi mano žmonele. Nuo pat pradžių tokia porelė ten sukinėjosi, o paskui jie tarsi dalijimosi būdu pradėjo daugintis, ir man taip atrodo, kad įkandin kiekvienos machinacijos sava “uodega” sekiojo...

- O kaip techninė komisija? - netikėtai paklausė Marija.

- O techninėje komisijoje buvo toks vienas, - nerūpestingai atsakė Mecis. - Jis ir dabar ten yra, jo iš ten niekas nevarė, bet dabar jis paprasčiausiai liovėsi bijojęs. Bazilis jį irgi tvirtai savo letenose laikė, ir aš netgi žinau, kuo jis vargšelį baugindavo - grasino, kad jo anūkėlei ką nors bloga padarys. Kas ir kuo ten likusius gąsdina aš nežinau, tačiau nors vienas pagaliau laisvėn ištrūko.

- Vienas - visuomet geriau negu nieko, - tvirtai pareiškė Honorata. - Na, ko gero, dabar jums ir desertą galima patiekti.

- Antrasis numeris čia aiškiai pranoksta visus kitus, - pasakė Monika Gonsovska. - Ir dar ketvertukas puikios formos, labai gerai parengtas. Likusieji maždaug vienodi, taigi aš pastatysiu tiktai už du-keturis ir viskas.

Ketvertukas buvo Ieva - kumelė iš Vongrovskos arklidės, o joti ant jos turėjo žokėjus mėgėjas Kviatkovskis. Iki paaukštinimo jam trūko vos dviejų pergalių, taigi lyg ir turėtų pasistengti. Antruku joja Bialas. Visi žino, kad Goleniovas - geriausias žirgas šiame jojime, bet į pirmąją grupę jis jau įėjo. Kiek abejotina, kad toks menkniekis kaip dvi žmogžudystės galėtų teigiamai pakoreguoti Bialo charakterį - negali būti, kad jis šio dvejetuko neprilaikytų! Juk tai pats įprasčiausias grupinis jojimas, ir kam gi jam čia laimėti su pagrindiniu favoritu? Jau geriau jam su juo vardinėse lenktynėse nugalėti, kai lošėjai liausis juo tikėję, ir Goleniovas startuos kaip fuksas. Taigi Bialą geriau išmesti ir už Ievą pastatyti “apsukui” su visais likusiais.

Visa tai apmąsčiau, priėjau prie kasos ir suabejojau. Ieva pas mane jau buvo ir triplete, ir kvintoje, juo labiau kad trečiajame jo-

jime irgi dalyvavo Vongrovsos žirgas - Korsaras su Ščiudlovskiu. Jis turėjo neblogas galimybes, ir Vongrovska galėjo padaryti dublį. Aš jau pastačiau už šią kombinaciją, ir ūmai išsigandau, kad statydama už Ievą dar ir "eiles" galiu nužiūrėti ją bloga akimi, ir ji pirma nefinišuos. Tačiau Bialas pas mane irgi buvo...

Netikėtai pati ant savęs supykau, nusprendžiau apie nieką daugiau negalvoti ir pastačiau už Ievą visose įmanomose kombinacijose su likusiais jojime dalyvaujančiais žirgais, kadangi staiga prisiminiau, jog būtent tie žirgai, kuriuos aš įstatysiu į tripletus, neretai turi savybę finišuoti ne pirmi, o antri. Susimąsčiau apie Višniaką, už kurį beveik niekas nestatė - o jei staiga jis gerai pralėks? Pastačiau dar ir už jį poroje su Bialu, kurio čia apskritai neturėtų būti, paskui vis dėlto atitokau, pastuksenau sau į galvą, atsiplėšiau nuo kasos ir nuėjau į viršų.

- ...velniai žino, kas ten pas juos viskam vadovauja, - kalbėjo Valdemaras. - Eksportas - importas - prekyba - ministerija ir dar nežinia kas!..

- Ir žirgynai, - pridūrė pulkininkas. - Jie visus pinigus susišluoja, tai galėtų už juos ir padirbėti.

- Kaip tai - visus pinigus susišluoja?

- Na, bent jau už lenktynes. Visos čionykštės pajamos tarytum ir žirgynams atitenka...

- ...ir nieko jiems nepadarė. Jie jau vėl čia lyg niekur nieko - štai, vežėčias savo prie tvoros pastatė ir klesti sau - ak, kaip bjauru!

- Tu ką, juokauji? Visa ta mafija? Jų nepasodino?

- Kur tau! Vienintelis žudikas tiktai ir sėdi...

- Betgi ne, ką jūs kalbate?! Kelis žmones vis dėlto suėmė! Vien tik žudikų čia mažiausiai du - vienas Derčiką į aną pasaulį pasiuntė, o kitas - kažkoks svarbus šulas, kuris čia viskam vadovavo...

- Na, po žmogžudystės tai jis, ko gero, jau neišsisuks?

- ...vienas toks rauplėtas čia įsirėkė, kad visa tai - gryniausias sukčiavimas. Aš jam ir sakau: "Paklausykite, štai jūs už Juodbruvę statėte, tai kaipgi jūs manote, jeigu ji būtų čia laimėjusi, tai, jūsų galva, jau nebūtų sukčiavimas?" Na, jis ir užsičiaupė...

Iš apačios sugrįžo Jurekas ir pareikalavo, kad paaiškinčiau apie visą šią aferą. Trumpai nusakiau jam esminius dalykus ir išreiškiau savo abejones dėl Bialo būsimajame jojime. Jis su manimi visiškai sutiko.

- Pas mane jis yra, bet tiktai šiaip, dėl viso pikto. O apskritai stato už jį kažkaip keistai. Viskas nuo kasos priklauso - kur daug,

kur mažai...

- Duok atkimštuką, - paprašė Marija.

- Kokio velnio mudvi turime šiltą alų gerti? - pasipiktinau, krepšyje ieškodama įrankio. - Bufete atšaldyto yra, tiesiai iš šaldytuvo!

- O aš iš šaldytuvo negaliu, prie manęs tuoj pat angina prastoja. Jeigu čia turėčiau virdulį, tai apskritai jį pasišildyčiau.

- Tai čia visai kitas reikalas! Arba jau karštą gerti, arba šaltą, o šiltas - tiesiog šlykštynė.

Ponas Zdisius vėl atėjo su gėlėmis. Jis atnešė jas damoms, tokiu būdu pažymėdamas sėkmingą nusikalstamos aferos išaiškinimą, nes apie Bazilio areštą jau žinojo visas miestas.

- Ketvirtajame jojime pirmas finišuos Etiudas - tokia bomba sprogs! - su entuziazmu pareiškė jis.

- Tai jau greičiau jūs susprogsite, kadangi už jį visas hipodromas stato, - tuoj pat užprotestavo Valdemaras.

- Visas hipodromas, jūs man jau atleiskite, už Desperaciją stato!

- Jūs painiojate sąvokas, - meiliu balsu pataisė jį pulkininkas. - Tai ne hipodromas už Desperaciją stato, o paprasčiausiai už jį stato kaip sykis tie, kurie jau visai puolė į desperaciją...

- ...čia Kryską praleisti turėtų, kadangi ją Sarnovskis tempia, - išgirdau pašnekesį už barjero. - Štai pamatysite, jis vyresnįjį mokinį dar iki šio sezono pabaigos gaus...

- Mokinys Majara - tai vaikinas ar mergina? - paklausė ponia Ada, bet visi nutylėjo, kadangi atsakymo į šį klausimą nežinojo niekas.

- Vėluoja, - pastebėjo ponas Rysius. - Jau šešias minutes.

- O štai ir aš! - tarė Mecis, sėsdamas Marijai už nugaros. - Suspėjau viską pastatyti. Pradės jie kada nors ar ne?

Signalinis balionas tarytum tiktai Mecio ir telaukė, tuoj pat ėmė slinkti aukštyn. Sukaukė sirena. Žirgai priešingos pusės tiesiojoje pasuko prie starto. Pasirodė ponas Edis.

- Ropę jau paleido, ir sklinda gandai, kad šiandien visi jo žirgai laimės! - pranešė jis visiems dalyvaujantiems.

- Ir kaipgi Bialas čia galėtų pralaimėti?! - paprieštaravo Marija. - Juk jo žirgas daug geresnis.

Lenktynių dalyviai pagaliau, beveik neparodę jokio pasipriešinimo, suėjo į starto boksus. Garsiakalbis pranešė, kad startas duotas, ir čia Bialas pademonstravo aukščiausią klasę. Jis netgi neužtruko, bet kažkaip išsyk atsidūrė išoriniame take, didžiuoju ratu

įskriejo į posūkį, o paskui ėmė spraustis prie vidinio aptvaro. Dėl to jam teko šiek tiek atsilikti, kas savaime jam nesukėlė jokių problemų. Ten jis prasimušė, bet į priekį iš tos pusės prasiveržti neįstengė, kadangi tuntas skuodė pernelyg arti barjero. Tiesiojoje jis atsidūrė tvirtai užsklęstas kitų žirgų, dėl vaizdo pademonstravo bandymą išsiveržti priekin, kuris, be abejo, nepasisekė, pristabdė žirgą ir vėl išlėkė į išorinį takelį, bet tuo momentu jau atsilikinėjo nuo lyderio mažiausiai per dvidešimt penkis korpusus.

- Tu žiūrėk, ką tas niekšas išdarinėja! - supyko Marija.

- Žiūriu ir žaviuosi, - patikinau ją. - Tu nežinojai, kaip jis gali pralaimėti, tai kaip tik šitai jis tau ir demonstruoja. Talentingas žokėjus.

- Galbūt techninei komisijai irgi derėtų atkreipti į tai dėmesį, - tulžingai pastebėjo Rysius.

- Nagi, Bolekai! - be didesnio entuziazmo išspaudė iš savęs Mecis.

- Meci! Bolekas šiame jojime nedalyvauja!..

- O gal aš jau apie kitą galvoju?..

- Aha, dabar jis, šunsnukis, finišuoti nusprendė! - supykęs riktelėjo ponas Edis.

- Pats laikas! Dabar jau ir finišuoti galima...

- Tik pasižiūrėk, kaip jis lekia! Ne, tik pamanyk, koks kiaulė!

Bialas ant savo Goleniovo, matyt, įvertino atstumą iki finišo ir staigiai padidino spartą, lengvai prasiveržė pro pagrindinę grupę ir atsidūrė trečioje vietoje, į priekį praleisdamas tiktai Ievą ir Višniaką ant Bukvicos.

- Na štai jums pirmučiausias favoritas! Imkite! - su pasitenkinimu pastebėjo pulkininkas. - Buvau tikras, kad jis nelaimės, stačiau tiktai už keturis-penkis ir buvau teisus.

- Ieva, ponai! - ponas Zdisius pagaliau atgavo amą. - Aš juk sakiau jums, kad būtinai bus koks nors sprogimas!..

- Ieva - antroji pagal statymus! - pataisė jį ponas Rysius. - Gyvenime mačiau ir galingesnių sprogimų. O čia toks retas fuksas, kuris kažkodėl beveik pas visus yra.

- Bet laimėjimas bus stambus! Goleniovas juk pralaimėjo!

- Dabar patikrinsime, ar daug nuo jo užderėjo...

- Jis jojo tiesiog pasibaisėtinai, - už mano nugaros pasipiktino Monika Gonsovska. - Negali būti, kad patyręs žokėjus galėtų daryti tokias klaidas! Pernelyg vėlai pradėjo finišuoti - jo žirgas dar išlaikė didžiules jėgų atsargas, ir jis galėjo vieninteliu paskutiniu trūktelėjimu visus likusius aplenkti. Šitas Bialas - ar atsitiktinai jis

ne girtas?

- Neįmanomas dalykas. Bialas per lenktynes alkoholio nevartoja. Šįsyk jis jojo lygiai taip pat, kaip jodavo visą laiką. Aš juk jus perspėjau, kad rojaus gyvenimas gali baigtis bet kuriuo momentu.

- Panašu, kad viskas sugrįžta į savo senas vėžes, - melancholiškai pastebėjo ponas Rysius.

Paskelbė rezultatus. Kabintis prie Bialo niekas pernelyg nesistengė, nors ant kilimo komisija vis dėlto jį išsikvietė. Tikriausiai sugebėjo pasiteisinti. Už Ievos "viršų" viso labo davė tiktai penkis tūkstančius, ir ponas Zdisius niekaip nevaliojo suprasti, ar jau laikas jam triumfuoti, ar dar šiek tiek per anksti.

Monika Gonsovska nusileido į apačią ir peržiūrėjo žirgus po doku.

- Sunku išsirinkti, - mąsliai pratarė ji, - Kaip reta vienoda sudėtis - visi labai vidutiniai. Šešetas? Bet pagal programėlę, regis, turėjo būti aštuoni?

- Du nuėmė - vienetukas ir ketvertukas nedalyvaus. Jeigu jau jie visi vienodi pasitaikė, statyti reikia už žokėjus. Pavyzdžiui, už Kujavskį su Valkata - jie čia abu joja. Palaukite!.. Gomorekas... Gomorekas joja ant Dvoinickio žirgo? Kodėl ne Zamočekas?

Kituose jojimuose Zamočekas dalyvavo, ir svorio sumažinimas čia neturėjo jokios reikšmės. Taigi pakeitimas Gomoreku man pasirodė labai įtartinas. Arba jie žino, kad žirgas neturi jokių šansų ir Zamočekas nenori savęs kompromituoti, arba atvirkščiai - žirgas geros formos, turėtų laimėti, ir Zamočekas nenori pasirodyti. Dėl viso pikto reikėtų už jį pastatyti...

- Ir vis dėlto geriausias čia, ko gero, Dominikas, - pagaliau apsisprendė Monika. - Pastatysiu už jį su kuo nors poroje... Galbūt su ta kumele Bandūra...

Ant Dominiko jojo Rovkovičius. Nuėjau prie kasų ir ten pamačiau, kad už jį stato visi, kas tiktai netingi. Stato už visus, ką tiktai nori, tačiau būtinai su penktuku - o tai ne ta situacija, kai Rovkovičiaus finiše galėtum laukti tarp pirmųjų.

- Jūs prie jo geriau dar ką nors pridurtumėte, - patariau Monikai. - Aš čia kažkokį sukčiavimą tiesiog nosimi užuodžiu, nors kol kas ir nežinau, kokį būtent. Kad ir kaip ten būtų, jeigu už Rovkovičių tiek daug stato, jis nė už ką nebus pirmas, todėl aš jo nė pirštu nepaliesiu. Bandūra su Valkata - prašau, Kujavskis su tuo prakeiktuoju Gomoreku irgi... Ko gero, aš už juos "apsukui" pastatysiu, o Rovkovičius tegul be manęs joja.

- Bet juk tai iš tiesų pats geriausias žirgas! Net jeigu ir nelai-

mės, žemiau antros vietos jis tiesiog negali finišuoti!

- Jūs ką tik Bialą matėte, kuris tiesiog privalėjo būti pirmas...

Monika pasukinėjo galvą, šiek tiek pagalvojo ir apdairiai perėjo prie tos kasos, kur buvo atliekami pigesni statymai. Bet vis tiek direkcijos ložės lošėjams net pačioje pigiausioje kasoje statymas buvo penkis kartus aukštesnis nei minimalus. Aš pastačiau taip, kaip ir rengiausi - mano triplete buvo Bandūra ir Kujavskis su visiškai be jokios prasmės prie jų pridėtu Rovkovičium. Bet kai diktavau pirmąjį tripletą, jis dar nebuvo jojimo favoritas. Kažkodėl ūmai paniškai išsigandau Gomoreko ir pastačiau už jį visa kita.

Prie stalelio viršuje buvo daug liaudies, daugiausia iš hipodromo personalo. Vrublevskis, Kapulis, Glebovskis ir įžūliai savimi pasitikintis Ropė, kiekvienas savame rate, tikino aplinkinius, kad nugalės būtent jų žirgai. Panėšėjo į tai, kad laimėti turėjo visi vienu metu. Lošėjų akyse radosi tam tikra sumaištis, vienas vyras staiga pakilo iš savo vietos ir galvotrūkčiais nuskuodė žemyn, prie tripletų kasos. Likusieji susibūrė į krūvą, ir iš mane pasiekiančių pokalbio nuotrupų galima buvo daryti išvadą, kad podraug su žirgais aptarinėjama kažkokia paskutinė sensacinga naujiena.

- Visi čia! - sugrįžęs į viršų džiugiai pareiškė Mecis. - Žydi ir gyvuoja - ir Lomžos mafija, ir mūsų brangieji bukmekeriai. Bolekui pinigus kišo, bet jisai jų nepaėmė.

- Ir kada gi jis spėjo visa tai tau pranešti? - nustebo Marija.

- Ką tik, kai į taką išeidinėjo. Bet į klausimą, ar jis bus pirmas, Bolekas tiktai pečiais gūžtelėjo, taigi už jį statyti niekas nepuolė. Valkata nusispjovė per dešinįjį petį - nežinau, ką tai galėtų reikšti.

- Pernelyg jau trumpai juos išlaikė...

- O apskritai už ką juos sodinti? Juk vis tiek jiems nieko nepadarys. Išmelžė iš jų ką norėjo ir paleido. Bet aš dar sužinojau, viso labo keliais žodžiais, kad visi jie labai mandagūs pasidarė - jokių grasinimų, vienos vilionės. Taigi už Rovkovičių šiame jojime galima nestatyti - jam už pralaimėjimą lyg ir septynis apvalius milijonus atseikėjo.

- Aš taip ir pamaniau, - linktelėjusi galvą tariau. - Nebent atsitiks taip, kaip anuomet Višniakui, kai jis verkdamas laimėjo, o paskui jiems pinigus grąžino. Vis dėlto jis čia pačiu geriausiu žirgu joja.

- Aš mėgstu "viršų" statyti, - kalbėjo ponia Ada. - O čia, matau, už Kapulį visiškai niekas nestato, ir niekaip negaliu suprasti kodėl. Dėl visa ko pastačiau.

- Kapulis čia tiesiai už jų sėdi ir garsiai rėkia, kad šiandien visi jo žirgai nugalės, o patsai slapčia vaiposi.

- Koks kapitalizmas?

- Kodėl kapitalizmas?

- Ogi buvo viena tokia partinė dama... - pradėjo pulkininkas.

- Ponai, aš juk savo akimis mačiau, kaip jo sesuo už jį statė! - suurzgė ponas Edis. - Aš ją asmeniškai pažįstu! Tai ką jūs sau manote, kad jis savo seserį taip įžūliai apmaus?

- Bet žokėjaus tai nepasodino!

- Gal specialiai, norėdami visus apgauti...

- ...ir savo kalboje taip sako: "Kapitalizmas mums iš priekio šypsosi, o už nugaros dantis šiepia". Ir čia joks anekdotas, taip gyvenime buvo...

- ...dvejetukas, tasai jau kabo, o štai kas paskui jį finišuos...

- Ne, pone Vladekai! Tikras midus - jis per kojas muša, o į galvą niekuomet netrenks, - aiškino ponas Sobeslavas. - Štai prisimenu seną midų, vienuolyno, kuriuo mus klebonas vaišino...

- Tai turbūt dar prieš karą buvo? Jūs, partinis žmogus, ir pas kleboną?..

- ...ir ką gi jiems gali padaryti? Net mokesčių surinkti negali, kadangi jie visi nelegalūs. Privačiu būdu, tarp savęs, iš ko nori galima eiti lažybų, ir iš pinigų taip pat - to pas mus dar niekas neuždraudė. Ir įrodymų taipgi nėra - juk jie niekam pakvitavimų neišduoda, viskas garbės žodžiu paremta...

- Startas duotas, - pranešė garsiakalbis. - Pirmauja Plėšikas... Į pirmąją vietą išsiveržia Milena, antras - Plėšikas, trečia - Rozetė, ketvirta - Bandūra, antras - Plėšikas...

- Bandūra gali būti, o tasai Gomorekas tegul nekvailioja, - ėmiau jaudintis.

- Vėl pas tave Dvoinickio nėra! - smerkdama pastebėjo Marija.

- Jis pas mane tiktai "eilėse"! Tripletuose aš už jį nestatau - tiesiog paniškai jo bijau.

- Nagi, Bolekai! - ragino Mecis.

- Koks jau ten Bolekas, ketvirtas joja...

- Jau trečias! Išeina į priekį!

- Dvejetukas į priekį išeina! Tik pažiūrėkite, kaip jis juos visus sudorojo!

- Pirmauja Bandūra, antras - Plėšikas, trečia - Rozetė, ketvirtas - Dominikas, - pranešinėjo garsiakalbis. - Milena atsilieka, paskutinis kol kas Torsas. Žirgai įlėkė į posūkį, eiliškumas išlieka...

- Įrašiau šią Bandūrą, bet ar ji ištemps iki finišo? - su abejone balse pratarė ponia Ada.

- Ištemps, - užtikrino ją ponas Zdisius. - Man tai vis tiek - pas mane čia sienelė...

- Kur tasai kalės vaikas? - įniršo ponas Edis. - Ar jis kada nors ims savo žirgą raginti, ar ne?!

- Į gilų finišą leisis, dargi didžiuoju ratu...

- Nagi, Bolekai! - sušuko Valdemaras.

- Finišo tiesiąją pirmoji pasiekia Bandūra, antras - Plėšikas, vidiniu kraštu finišuoja Dominikas ir Rozetė...

- Nagi, Dvejete! Jis lenkia! Spausk, Dominikai!

- Lengvai skrenda. Panašu, kad pasivys, - pastebėjo ponas Rysius.

- Kad jam liežuvis nudžiūtų! - palinkėjau iš visos širdies.

- Varyk, Gomorekai! - netikėtai pagyvėjo Marija.

- Tu ką, išprotėjai? Pas mane nėra jokio Gomoreko, jau geriau tegul Kujavskis laimi! Nagi, Bolekai!

Kartu finišavo trys žirgai - Bandūra, Rozetė ir Plėšikas. Dominikas buvo ketvirtas, pralaimėjęs pirmam trejetui per pusę korpuso. Žiūrovai šiek tiek pašvilpė, bet neilgai ir be įkvėpimo, kadangi viskas atrodė taip, tarsi Rovkovičius iš visų jėgų stengėsi ir paprasčiausiai neįstengė nieko padaryti. Ponas Rysius buvo visiškai teisus - viskas grįžo į savo vėžes...

- Ačiū už patarimą, - padėkojo man Monika Gonsovska. - Už Dominiką aš nestačiau, vien tiktai už Bandūrą. Tikiuosi, ji finišavo pirmoji?

- Sunku pasakyti. Pirmas čia buvo tasai, kuris smarkiau kaklą ištempė. Pasižiūrėkime į monitorių.

- Tik pažvelkit, savais pinigais už šiuos savo kvailus plepalus susimokėjo! - su siaubu pratarė ponas Edis. - Na, galbūt išties nereikėjo jų klausyti, bet juk visuomet žmogui prikabina ant ausų makaronų...

Pagaliau paskelbė rezultatus. Bandūra išsilaikė pirmoje vietoje, įkandin jos finišavo Rozetė. Plėšikas liko trečias, ir "eilę" aš pralošiau. Už to Kapulio "viršų" sumokėjo dešimt su puse tūkstančių, ir mano tripletas kol kas klostėsi puikiai, bet baiginėjau aš jį viso labo vieninteliu žirgu.

- Įdomu, kas man čia iškrės kiaulystę, - liūdnai sumurmėjo ji. - Aš stačiau už Vongrovskos dublį, ir čia pas mane tiktai vienas žirgas. Jeigu jis nelaimės, iškart viskas žlunga. Aš po kelis vienetus vienu metu stačiau tiktai nuo ketvirtojo jojimo.

- Galbūt ji šį dublį su malonumu padarytų, ir pas mane jinai yra, bet čia Zelnikas bėgs, - atsakė Marija. - O ant jo joja Višniakas.

- Favoritas?

- O kaip tu manai?

- Tu man sugrąžinai viltį. Matai, kad jie prie savo žaidimų sugrįžo. Šis Dominikas tiesiog privalėjo laimėti.

Mecis sugrįžo iš apačios jau po skambučio ir pykdamas apkaltino mane, kad nuo jo nuslėpiau dalį informacijos. Neva neatkreipiau dėmesio į kai kurias detales, kurios turėjo būti kaltinamųjų ir liudininkų parodymuose. Pavyzdžiui, Harcapskio...

- Meci, tai tu vėl mums pamelavai? - įtariai pertraukiau jį. - Juk tu sakei, kad nepažįsti jokio Harcapskio!

- Bet aš apie jį tiek visko prisiklausiau! Be to, kaip paaiškėjo, aš žinau tuos, kurie jį pažįsta. Pasirodo, jis buvo pirmasis Bazilio patikėtinis. Ir Derčiko jie tikrai visai nesirengė žudyti - norėjo jį tiktai gerokai spustelėti, o lavonas jiems buvo visiškai nereikalingas, ir visos jų problemos kaip tik nuo jo ir prasidėjo. Kalbama, kad po Zaveičiko nužudymo Harcapskis vos neapsiverkė, kadangi jis iš Bazilio tokių energingų veiksmų visai nesitikėjo, ir aš žinau, kodėl jis sau per kaktą tenai, Argentinos gatvėje, pliaukštelėjo. O tu ar žinai?

- Žinau.

- Tai kodėl tuomet mums nepasakei? - priekaištingai pastebėjo Marija ir pradėjo pilstyti į stiklines alų.

- Bepasakojant ši detalė man tiesiog iškrito, ir viskas. Jis prisipažino, kad tai turėjo būti spąstai Zaveičikui. Harcapskis, kai išėjo iš namo, jau iš tolo pamatė, kad tasai mašinoje sergsti, ir jis nusprendė apie tai pranešti Baziliui, o tuo metu apsimesti, kad nieko nepastebėjo. Tai jis tiesiog demonstratyviai sau per kaktą delnu pliaukštelėjo, neva kažką pamiršo, todėl į vilą sugrįžta. O iš tikrųjų jis sugrįžo specialiai - Baziliui paskambinti.

- Viskas sutampa, - patvirtino Mecis. - Jis vienam savo draugužiui visa tai suspėjo papasakoti, o aš, pasirodo, šį draugužį irgi pažįstu...

- O Viešpatie, ir vėl!..

Sugriebiau stiklinę, iš kurios jau pradėjo dribti puta ant mano programėlės ir cigarečių. Atkaklus Marijos siekimas išsyk išpilti iš butelio visą alų iki paskutinio lašo buvo visiškai nepakenčiamas. Dalis putų iš jos pačios stiklinės išsipylė tiesiai man į krepšį.

- Dar gerai, kad mano padėtis vis dėlto geresnė už vienos mo-

teriškės, kuri susinervinusi supylė sau į rankinę peleninės turinį ir iškart po to išliejo ten stiklinę arbatos, - nuraminau pati save. - O dėl tų dešimties minučių, kurių, kaip jūs prisimenate, Harcapskiui neužteko, tai šis laikas buvo panaudotas sustabdyti Zaveičikui ir perduoti jam Bazilio nurodymus. Jis ant kelių atsiklaupęs prisiekinėja, kad nebuvo žmogžudystės bendrininkas, kad niekuomet jokių nusikaltimų nedarė ir ateityje neketina daryti.

- Visiškai galimas dalykas, - sutiko Mecis. - Visi šie prievartiniai veiksmai jiems labai smarkiai pakenkė...

Monika Gonsovska palinko arčiau manęs.

- Man ir į galvą niekad nebūtų toptelėję, kad galima šitaip joti! - prisipažino ji. - Ir kaip jie tai daro? Aš taip nesugebėčiau. Juk tai natūralu: jeigu žirgas pats sparčiai šuoliuoja, tai ir raitelis stengiasi. Ir netgi nesimato, kaip jie juos prilaiko! Kaip jūs manote, ar tą, ant Dominiko, papirko?

- Kalba, kad už septynis milijonus...

- Plepa, kad visi Gomoreką į priekį praleido, - įsiterpė Marija. - Valkatos pirmose gretose paprasčiausiai nebuvo numatę, todėl už "eilę" gana didelės išmokos.

- Valkata su Kapuliu ką tiktai nori, tą ir daro, visai ėmė šiaušstis, - pareiškė Mecis, visai nepaisydamas, kad Kapulis sėdėjo tiesiai jam už nugaros.

Korsaras laimėjo, Višniakas ant Zelniko vijosi kaip pašėlęs, bet nepavijo, kadangi pernelyg vėlai pradėjo spurtą. Finišuoti aukščiau nei antras jis vis dėlto neišdrįso, bet pirmosios vietos jam vis tiek pasisekė išvengti. Ponas Zdisius visai padūko ir šūkčiojo kažin ką apie milijonus, bet, laimei, atsiskaitymo dalis susitvarkė kaip reta greitai, ir jo euforija tuoj pat nuslūgo. Už tripletą davė tris šimtus aštuoniasdešimt tūkstančių.

- Tik pamėgink man pasakyti, kad Vongrovska pati už save nestatė... - piktu balsu prakalbo Marija.

- O kodėl ji galėjo nepastatyti? Ar ji - ne žmogus? Jeigu nestatytų, būtų paprasčiausiai nenormali! Asmeniškai aš manau, kad mažiausiai ji turėjo dešimt bilietų. Nuoširdžiausiai linkiu jai vien tik gero.

- Velniški jojimai! Juk aiškiai matyti, kad viskas čia surežisuota! - įsiuto Jurekas. - Ir štai tau tripletas! Be Zelniko juk tai turėjo būti koks pusantro milijono, nemažiau! Ir kodėl jų nepasodina?! Aš netgi neklausiu - aš noriu, kad man paaiškintų!

- Ogi todėl, kad joti tuomet nebebūtų kam, - šaltai ir karčiai paaiškino jam ponas Rysius. - Ir būtent todėl jie gali išdarinėti vis-

ką, ką tiktai sugalvoja. Stinga žokėjų.

- Tegu berniūkščiams leidžia pajodinėti!

- Na štai, jūs juk patys matote, kas dedasi, - su nuoskauda kalbėjo ponas Sobeslavas. - Žmogžudystės, nusikaltimai, nusikaltėlius pasodino, o jie čia vėl savo daro...

- Kokius nusikaltėlius?! Kiek? Du arba daugiausia tris! O čia jų kokie trys šimtai!

- Jūs manote, kad būtų buvę geriau, jeigu visus tris šimtus iš karto už grotų uždarytų? - skeptiškai paklausė Valdemaras.

- Tris šimtus? - nustebo ponia Ada. - Tik tiek?..

- ...aš čia daugiau niekados neateisiu!

- Ir neateikite! Ar jus kas nors verčia?..

- Jis neateis! Cha-cha!

- Joana teisi, - staiga tarė Mecis.

- Aš juk nieko nesakiau! - nustebau.

- Sakei, bet anksčiau. Visos šios netvarkos panaikinti nepasiseks - bent jau iki to laiko, kol lieka visiškai idiotiškos taisyklės, kol žokėjams neapsimoka laimėti, kadangi gauna jie už tai grašius, o bukmekeriai klesti, nes kasos pernelyg anksti užsidaro...

Žinoma, aš dar daug ką buvau kažkada sakiusi, bet Mecis apie tai jau nesiplėtė. Visi prakalbo vienu metu, pertraukinėjo vienas kitą. Ponas Rysius norėjo žinoti, iš kur atsiras angeliukai su sparneliais, kurie papildomomis pajamomis nesusigundys. Ponas Sobeslavas koneveikė išsyk visus - ir bukmekerius, ir mokesčių inspekciją. Jurekas dėl visko kaltino buvusią santvarką, ir aš jį dėl to palaikiau. Iš apačios sugrįžo Monika Gonsovska, pasakė, kad kitame jojime geriau už kitus atrodo Okarina, ir kiek apstulbusi sustojo prie barjero. Ponas Zdisius entuziastingai ėmė liaupsinti Etiudą, ponas Edis įnirtingai pasisakė prieš techninę komisiją, kažkas užpakaly pradėjo reikalauti baigti kalbas apie politiką. Žokėjus visi pakaitomis tai keikė, tai gynė. Valdemaras stengėsi įtikinti aplinkinius, kad žirgų lenktynės, nepaisant nieko - vis tiek pats teisingiausias žaidimas pasaulyje. Galų gale jo požiūriu susidomėjo mažiausiai trys klausytojai.

- Jums ką, stogas nuvažiavo? - įtariai paklausė Jurekas, kurį girdėjau geriau nei visus likusius, kadangi jis sėdėjo tiesiai priešais mane.

- Kas nuvažiavo? Kodėl nuvažiavo? Žmonės, betgi jūs pasistenkite pažvelgti į visa tai logiškai!..

- ...taip, Okarina, trečiasis numeris. Jinai aiškiai geresnė už kitus...

- Tai ko jis čia plėšosi?!

- Patylėkit gi pagaliau, sakau jums! Bent jau pusę viso šio renginio sudaro žirgai! Taip ar ne?

- ...jeigu jiems niekas nemokėtų, tai jie ir neimtų...

- Argi jie užsidirbti nenori?! Juk nėra šventi!..

- Tylėkit, aš jums sakau! Žirgai!

- Užsičiaupkit! Tegul jis pasako!..

- Na, žirgai! Kas iš to?!

- Ogi tas, kad žirgas - gyvulys sąžiningas! Degtinės jis negeria, kyšių neima, meluoti nemoka, jeigu yra geros formos - tai visiems parodys! Ir kurgi, klausiu jūsų, dar tokią organizaciją surasite, kur bent jau pusė darbuotojų garantuotai būtų sąžiningi?!

- O jo žodžiuose kažkas tokio yra...

- Betgi joja tai žmonės!

- O žmonės - tai kaip sykis toji antra pusė...

- ...kvailiais mus laiko, ir kaip čia apskritai ką nors išlošti galima?!

- O kas pasakė, kad jūs čia išlošti privalote? Nėra tokios taisyklės! Jūs čia pramogauti ateinate!..

- Nuo tokių pramogų kanopas užversti galima!..

- Pramogauti, aš jums sakau! O už pramogas visur mokama! Restorane jūs juk irgi mokate, tiesa? Kartais čia netgi atgal sugrąžina, o ar restorane padavėjas jums bent kartą pinigus sugrąžino? Tikrai taip nebuvo!..

- ...o kokia laisvė! - kalbėjo Mecis iškilmingu balsu, ir retsykiais jis netgi girdėjosi. - Juk niekas nieko neverčia - galima ateiti, galima neateiti, galima žaisti, galima nežaisti, galima žiūrėti į žirgus, bet galima ir laikraštį skaityti...

- Ar čia visi iš proto išsikraustė? - su neslepiamu siaubu paklausė Monika Gonsovska.

Sukaukė sirena ir pagaliau nuslopino visas šias nuomones ir požiūrius. Dalyvius pakvietė į startą.

DETEKTYVO MEISTRAI

Joana Chmielevska
MIRTIS HIPODROME
ROMANAS

GINTARAS ALEKSONIS
REDAKTORIUS
GINTAUTAS K. IVANICKAS
MENINIS REDAKTORIUS

WWW.ERIDANAS.LT

Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra 10 p.
SL Nr. 929. Ofsetinė spauda 8 sąl.sp.l.
Užsakymo Nr. 679 Kaina sutartinė.
"Eridanas", 3009 Kaunas, Partizanų 4. Tel. 73-39-67.
Spausdino Adomo Jakšto spaustuvė, Girelės 22, Kaišiadorys.

Mirtis atsėlino į hipodromą prieš pat žirgų lenktynes. Joana, ketindama pasirinkti vaistažolių, aptinka žokėjaus Derčiko lavoną. Štai tuomet ji, policijos padedama, ir pradeda vynioti painiausią žirgų lenktynių nusikaltimų kamuolį...

